

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

FILOZOFICKÁ FAKULTA

ÚSTAV ROMANISTIKY

DIPLOMOVÁ PRÁCE

PŘEKLAD VYBRANÝCH LEXIKÁLNÍCH JEDNOTEK NÁSTROJI
PODPORUJÍCÍMI STROJOVÝ PŘEKLAD

– ZAMĚŘENO NA POJMY Z OBLASTI GASTRONOMIE

Vedoucí práce: PhDr. Jana Pešková, Ph.D.

Autor: Bc. Andrea Exnerová

Studijní obor: Španělská filologie – specializace programu Románská filologie

2023

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci jsem vypracovala samostatně, pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledky obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne

.....

Bc. Andrea Exnerová

Poděkování

Tímto bych ráda srdečně poděkovala PhDr. Janě Peškové, Ph.D. za její odborné vedení, připomínky, a především za její trpělivost a podporu v průběhu konzultací včetně cenných rad, které mi při psaní této práce poskytla. Jsem jí za to nesmírně vděčná. Zároveň bych chtěla poděkovat rodičům, kteří při mně stáli, strýci Petrovi, mému bratrovi, a především mé babičce Aleně, za podporu a trpělivost během mého studia. Nakonec bych chtěla také poděkovat i Filozofické fakultě Jihočeské univerzity za grantovou podporu umožňující můj studijní výjezd do Peru.

Anotace

Předmětem diplomové práce je zhodnocení správnosti překladu nástroji podporující strojový překlad vzhledem k významu, jenž daná lexikální jednotka má v kontextu peruánské gastronomie a kvalitativní posouzení případných posunů. Cílem práce je zhodnocení nejfrekventovanějšího překladatelského postupu, a tím ověřit, který z překladatelských postupů u MT nástrojů při překladu lexikálních jednotek z oblasti peruánské gastronomie převládá. Práce je rozdělena na dvě části: teoretickou a praktickou. Teoretická část je zaměřena na historii strojového překladu, kvalitu překladu, překladatelské technologie, překladatelské postupy a strojové překladače. V praktické části je prováděna analýza překladů vybraných lexikálních jednotek z oblasti peruánské gastronomie vybranými MT nástroji. V závěru práce jsou výsledky studie uvedeny v grafickém znázornění formou grafů a shrnutí, zda a popřípadě jakým způsobem bylo cílů, které byly uvedeny na začátku diplomové práce dosaženo.

Práce je psaná v českém jazyce a obsahuje resumé v jazyce španělském.

Klíčová slova: strojový překlad, MT nástroje, peruánská gastronomie, překladatelské postupy

Annotation

The subject of the master's thesis is to evaluate the accuracy of machine translation tools with respect to the meaning that a given lexical unit has in the context of Peruvian gastronomy and to qualitatively assess any shifts. The aim of the thesis is to evaluate the most frequent translation approach and thus verify which of the translation approaches prevails in MT tools for translating lexical units from the field of Peruvian gastronomy. The thesis is divided into two parts: theoretical and practical. The theoretical part is focused on the history of machine translation, translation quality, translation technologies, translation procedures, and machine translators. The practical part analyzes translations of selected lexical units from the field of Peruvian gastronomy by selected MT tools. At the end of the thesis, the results of the study are presented in a graphical representation in the form of graphs and a summary of whether and how the goals set at the beginning of the master's thesis were achieved.

The thesis is written in Czech and contains a summary in Spanish.

Key words: machine translation, MT tools, Peruvian gastronomy, translation procedures

Obsah

Úvod	7
Teoretická část	8
Obecně	8
Tradiční versus moderní překlad.....	8
Specifika překladu	9
Historie.....	13
20. století.....	13
21. století.....	16
Statistický přístup.....	17
Seghiri – rok 2019.....	18
Strojový překlad v roce 2020	20
Kvalita překladu a metody hodnocení kvality překladu.....	22
Přístupy k hodnocení strojového překladu a jejich systematizace	22
Automatické hodnocení	23
„Ruční“ hodnocení	24
Nevýhody ručního hodnocení	26
Referenční překlady	26
Přístupy při evaluaci	27
Kritéria a metody hodnocení	28
Zpětný překlad	28
Multiperspektivní přístupy.....	29
Kritika překladu	30
Modely hodnocení kvality překladu.....	30
Česko-slovenská tradice - Jiří Levý, Anton Popovič, František Miko	30
Jiří Levý	30
Anton Popovič	31
František Miko.....	32
Další modely.....	33
Werner Koller	33
Katharina Reissová	35
Peter Newmark	36
Christiane Nordová	38
Juliane Houseová	40
Třístupňový model hodnocení kvality	41
Překladařské technologie	43

Slovníky	43
Textové editory	44
Grafické editory.....	46
Software CAT.....	46
Ostatní funkce překladatelského softwaru CAT.....	48
Slovník vs korpus	49
Postup budování korpusu	49
Velikost a vyváženost korpusu pro účely překladu	50
Zarovnání dokumentů.....	50
Zarovnání po větách.....	51
Zarovnání po slovech	51
Frázový překlad	51
Zarovnání po větných členech	52
Překladatelské postupy	53
Překladatelské postupy užití v praktické části	55
Anatomie strojového překladače.....	55
Nejmenší překladová jednotka	57
Překladače aneb Motory strojového překladu	57
Praktická část	60
Úvod.....	60
Popis metodologie praktické části	60
Kapitola Alkoholické a nealkoholické nápoje.....	63
Kapitola Pouliční jídla – „street food“	79
Kapitola Předkrmy.....	86
Kapitola Polévky	110
Kapitola Hlavní jídla.....	122
Kapitola Dezerty	147
Shrnutí praktické části a grafy.....	166
Obecný výsledný graf studie	166
Výsledný graf nesprávného překladu.....	167
Výsledný graf vynechání lexikální jednotky	168
Výsledný graf kalku s anglicismem.....	169
Závěr.....	171
Resumen.....	174
Bibliografické zdroje.....	177

Úvod

V mé diplomové práci, která je zaměřena na strojový překlad z oblasti peruánské gastronomie, se věnuji především problematice strojových překladačů a zhodnocení jejich překladu vybraných lexikálních jednotek, které jsou typické pro peruánskou gastronomii. Cílem práce je tedy zhodnocení správnosti překladu MT nástroji vzhledem k významu, jež vybraná lexikální jednotka má v daném kontextu a kvalitativní posouzení eventuálních posunů. Zároveň cílem je také zhodnotit nejfrekventovanější užití překladatelského postupu, a tím ověřit který z překladatelských postupů převládá u MT nástrojů při překladu lexikálních jednotek z oblasti peruánské gastronomie.

Diplomová práce je rozdělena do několika kapitol, které obsahují dílčí podkapitoly rozšiřující dané téma. V teoretické části nejprve charakterizují obecně pojem strojového překladu, jeho principy a základní rozdělení. Následující kapitola se věnuje specifickým překladu neboli kulturním reáliím, jejichž znalost je nezbytná pro vyhotovení vyhovujícího překladu. Poté se věnuji historii strojového překladu, při čemž jsem rozdělila tuto kapitolu na dva hlavní okruhy, tedy 20. a 21. století. Jinými slovy kapitola zahrnuje vývoj strojového překladu od samotného prvo počátku až po současnost. Dále se věnuji kvalitě překladu a metodám jeho hodnocení, překladatelským technologiím, které jsou dostupné pro vyhotovení překladu. Následně uvádím překladatelské postupy a překladače za účelem lepší koheze a koherence diplomové práce.

V praktické části jsem si definovala vzorky lexikálních jednotek typické pro peruánskou gastronomii, u nichž jsou překlady MT nástrojů sledovány. Praktickou část mám rozdělenou do několika podkapitol dle logické návaznosti, tzn. od nápojů, přes pouliční jídla neboli „street food“, předkrmy, polévky, hlavní jídla až po dezerty. Na konci praktické části jsou rovněž dostupné grafy, které jsou tvořeny výsledky analýz lexikálních jednotek a zhodnocení překladů vytvořené MT nástroji. V závěru diplomové práce uvádím, zda byly naplněny cíle práce, tedy zhodnocení správnosti překladu MT nástroji vzhledem k významu lexikálních jednotek, zhodnocení nejfrekventovanějšího užití překladatelského postupu a dále do jaké míry MT nástroje lze považovat za vyhovující nástroj pro překlad.

Teoretická část

Obecně

Strojový překlad definovaný evropskou normou EN ISO 17100:2015 (vztahující se na překladatelské služby), lze popsat jako automatické přeložení textu nebo řeči z konkrétního jazyka do cílového za použití technologií. Jinými slovy se označením strojový překlad rozumí převedení textu automatickým systémem neboli překladačem.¹

Překlad je považován za primárně lidskou aktivitu, kdy jedna lidská bytost se snaží něco sdělit té druhé, a do toho vstupuje překladatel, jako prostředník, který z výchozího jazyka překládá do cílového jazyka za účelem pochopení původního sdělení.

Strojový překlad můžeme tedy chápat jako autopilota, který dokáže zkušenému překladateli vytvořit prvotní náhled překladu. Odpovědnost správnosti textu zůstává dál na odborném posouzení překladatele, při čemž v jeho kompetenci je rozpoznání případných chyb automatického překladu.

Tradiční versus moderní překlad

Považují za nezbytné si nejprve charakterizovat základní termíny, kterými jsou tradiční překlad a moderní (neboli strojový) překlad. Dle slov Mačury² došlo k zásadní změně charakteru práce překladatele v době nástupu automatizovaných technologických nástrojů: *„Znamená to, že typický prekladateľ sa tiež zmenil. Namiesto vysoko vzdelaného, často antisociálneho vedca, ktorý sedí pri stole niekoľko mesiacov a snaží sa nájsť tie správne slová pri preklade poézie, dnešný prekladateľ sedí zvyčajne pred obrazovkou počítača a chrlí tisíce slov denne pri preklade dokumentov, ktorých včasné odovzdanie klientovi sa môže premietnuť do lukratívnych finančných obnosov“*

Princípem moderního překladu je primárně tedy klást důraz na rychlý a přesný proces překladu, jehož výsledkem je efektivní dodání produktu či služby. Jinými slovy moderní překlad není založen cíleně na teorii překladu. Můžeme tedy říci, že se jedná o komerční produkt splňující nutné formální aspekty.

¹ SEGHIRI, Míriam a María Teresa ORTEGO-ANTÓN. La traducción automática de locuciones nominales del español al inglés: A pain in the neck? Noun Idioms and Machine Translation from Spanish into English: A Pain in the Neck. In: CARRASCO BENGEOA, Cristina, María CANTARERO MUÑOZ a Coral DIEZ CARBAJO. *Traducción y sostenibilidad cultural: sustrato, fundamentos y aplicaciones*. Ediciones Universidad de Salamanca, 2019, str. 332

² *Antologie teorie odborného překladu: (výběr z prací českých a slovenských autorů)*. FF OU v Ostravě. 2010, str. 286

Překladatel je osoba, která by měla být všestranná, kompetentní, a především zkušená v oboru. Je ovšem nutné zmínit, že bohužel, jako u všeho v dnešní uspěchané době, tak i u překladu je samotný proces řízen především časovou a finanční náročností.

Svoboda³ vidí význam strojového překladu ve trojím využití, dle jeho slov se jedná o: „poskytnutí v krátkém čase přibližnou informaci o zdrojovém textu (tzv. *gisting* či *informativní překlad*), meziproduct určený pro další redakci (tzv. *posteditaci*) nebo svébytný komunikát, považovaný za funkční v určité konkrétní dílčí disciplíně (tzv. *subdomain translation*; např. *předpověď počasí*)“. Oproti tomu Bauer⁴ rozděluje strojový překlad na *gisting* a meziproduct pro *posteditaci*.

Specifika překladu

Nejprve je nezbytné zmínit, že existuje mnoho rušivých aspektů při komunikaci mezi autorem a čtenářem, kterým je kniha nebo text samotný. Jak zmiňuje Albir⁵ touto problematikou se zabývá Francois Richaudeau především ve svých dílech *Le langage efficace* a *La lisibilité*. V následujících podkapitolách se budeme věnovat vztahu mezi autorem a čtenářem a jeho důsledky pro text.

Je nutné mít na paměti, že každý čtenář čte tentýž text jinak, a tím dochází k různým interpretacím na základě osobnosti a povahy čtenáře. Z toho vyplývá, že pokaždé se text stává originální, tedy individuální a neopakovatelný na základě toho, jak jej čtenář chápe. Čtenář je ovlivněn několika faktory, kterými jsou obecný kontext, tedy vzdělání, společenské postavení, zaměstnání, popřípadě víra, a dále kontext jazykový, jinými slovy rodný jazyk a literární vzdělání. Tím mám na mysli především odborné texty, kdy v případě nedostatečného vzdělání nebo zaměření čtenáře, může být text chápán jako nesrozumitelný, ačkoliv pro čtenáře z oboru by srozumitelný byl. Avšak, i přesto, že by výše uvedené faktory byly podobné u více čtenářů, nikdy by i tak nedošlo k absolutnímu porozumění, protože by se vždy čtenáři v některých nuancích lišili, a tím by došlo k odlišnému pochopení textu.⁶

³ SVOBODA, Tomáš. Hodnocení kvality strojového překladu s případovou studií k překladu ve směru de–cs při využití veřejně dostupných překladačů. In: ZEHNALOVÁ, Jitka. *Kvalita a hodnocení překladu: modely a aplikace*. V Olomouci: Univerzita Palackého: Olomouc modern language monographs, 2015, str. 246

⁴ BAUER, Regina. *Linguistische Evaluation maschineller Übersetzungssysteme*. Books On Demand, 2002., str. 106

⁵ HURTADO ALBIR, Amparo. *Estudis sobre la traducció*. Universidad de Granada, 1994, str. 73

⁶ Ibid., str. 74

Na druhou stranu je nezbytné také brát v potaz i možnou chybu ze strany spisovatele v důsledku jeho nekompetence. Při čemž v případě, že se jedná o spisovatele špatného nebo ne příliš dobrého, může rovněž dojít k nepochopení jeho původního záměru ze strany čtenáře, avšak pak neporozumění je chybou spisovatele.⁷

Nicméně mezi autorem a čtenářem existuje všeobecný faktor odcizení, který spočívá v rozdílných zkušenostech, které oba mají. Tento faktor je zvláště patrný v případě, kdy autor píše o svých vzpomínkách a zkušenostech. Při čemž autorovi jsou vzpomínky nebo zkušenosti velmi známé, a z toho důvodu často neposkytuje detaily, které by umožnily věrné a jednoznačné pochopení textu čtenářem, který není jeho blízkým přítelem nebo rodinným příslušníkem. Takový text často obsahuje neúmyslné dvojsmysly a umožňuje čtenáři různé interpretace, přestože autor měl na mysli něco jiného. Při překladu takového textu se problém ještě multiplikuje, protože jazykové vlastnosti neumožňují zachovat všechny odlišnosti původního textu a překladatel musí volit mezi různými možnostmi interpretace.⁸

V některých případech autor dokonce může úmyslně ztížit čtení svého textu, aniž by bral v úvahu, zda je jeho sdělení snadno srozumitelné nebo nikoliv. Kromě regulace obtížnosti slovních nebo gramatických konstrukcí může autor použít více nebo méně redundance v textu a formální styl psaní. Někteří autoři se mohou cítit i uspokojeni tím, že donutí své čtenáře použít slovník nebo hádat význam některých slov.⁹

To, co čtenář z textu vysleduje, závisí nejen na jeho vzdělání, ale také na jeho vztahu k autorovi – například na ideologických, sociálních, věkových, geografických, rasových nebo etnických rozdílech. Autor také může oslovovat čtenáře s různou mírou kulturního přiblížení a bude k nim tak přistupovat různými způsoby. Je zřejmé, že by dílo mělo být přístupné pro co největší počet lidí, ale není možné, aby bylo oblíbené u všech čtenářů. V každém případě, čím univerzálnější je dílo (tj. čím více lidí ho přijímá), tím méně se v něm bude prolínat autorova specifická zkušenost s určitou skupinou čtenářů. Text může být zaměřen na specifickou a omezenou skupinu čtenářů, nebo naopak může být velmi obecný. Pokud jsou informace v textu specializované nebo zahrnují menšinovou kulturu, brání to jeho pojetí jako obecného díla.¹⁰

⁷ HURTADO ALBIR, Amparo. *Estudis sobre la traducció*. Universidad de Granada, 1994, str. 74

⁸ *Ibid.*, str. 75

⁹ *Ibid.*, str. 75

¹⁰ *Ibid.*, str. 76

Dalším důležitým aspektem jsou texty, které jsou napsané v jiné době než v té, ve které se čtou, protože mohou způsobit problémy s pochopením. Důvodem jsou skutečnosti, na které se v textu odkazuje, a slova, která tyto skutečnosti popisují, které se mohou v průběhu času změnit nebo zaniknout. Navíc se společenské hodnoty mohou v různých dobách lišit.¹¹

Při překladu funguje komunikační proces, kdy autor je výchozím mluvčím, překladatel příjemcem ve výchozí kultuře, a zároveň odesílatelem do cílové kultury, při čemž čtenář je příjemcem v kultuře cílové. V tomto procesu existuje původní sdělení zakódované ve výchozí kultuře a druhé sdělení zakódované v cílové kultuře.¹²

Jak uvádí Albir¹³, kdy zmiňuje Newmarkovo vysvětlení, jak překladatel může rozšířit informace obsažené v originálním textu. Tyto informace mohou být kulturního charakteru (vysvětlení kulturních rozdílů mezi zdrojovou a cílovou kulturou), technického charakteru (vztahující se k tématu překladu) a jazykového charakteru (vysvětlení neobvyklých použití slov). Nicméně informace doplněné překladatelem jsou určeny především pro čtenáře překladu, nikoliv pro čtenáře originálu.

Na druhou stranu je dobré zmínit, že někdy amplifikace není na místě a je lepší zachovat původní formát. V takovém případě mluvíme o překladatelském postupu výpůjčky nebo kalku. Jedním takovým příkladem lze považovat překlad *Bílého domu*, tedy *White House* jako *Casa Blanca*, kdy není nutné blíže specifikovat lexikální jednotku v cílovém textu, protože se jedná o všeobecně známý pojem.¹⁴

Dalším překladatelským postupem je adaptace, avšak v takovém případě je nutné brát zřetel na kulturní a historické okolnosti, aby nedošlo k nevhodné adaptaci, a tím text působil nevěrohodně. Takovým příkladem lze považovat rozpor s historickou realitou, kdy jména osob, míst nebo institucí je možné měnit pouze v případě, kdy v originále neměli relevantní funkci.¹⁵

Z toho důvodu je pouze v kompetenci překladatele, zda vysvětlí daný pojem, případně přidá dodatečnou informaci či nikoliv, a zároveň jaké dodatečné informace čtenáři poskytne. Takovým příkladem lze považovat například překlad politických stran (např.

¹¹ HURTADO ALBIR, Amparo. *Estudis sobre la traducció*. Universidad de Granada, 1994, str. 77

¹² Ibid., str. 78

¹³ Ibid., str. 79

¹⁴ Ibid., str. 79-80

¹⁵ Ibid., str. 80

upřesnění, že se jedná o *extrémně pravicovou stranu*), které čtenář nezná, tudíž by tím došlo k nepochopení textu.¹⁶

Nicméně překlad děl, která mají hluboké kořeny v dané kultuře, s sebou nesou nevyhnutelně obrovské ztráty informací. Např. román o židovské rodině nemůžeme doprovodit celou encyklopedií o judaismu, ale i v případě, že by to možné bylo, tak by to bylo stejně nedostatečné. Citové hodnoty, humor, apod. nelze jednoduše nahradit vysvětlením, protože vyprávět vtip není to samé, jako ho vysvětlovat.¹⁷

Přítomnost cizích slov v cizojazyčném textu je poměrně častým jevem a způsobuje problém při překladu, jedním takovým je např. snobismus, kdy je záměr autora vypadat kultivovaně nebo módně. V českém jazyce se jedná o značný výskyt anglicismů, jenž je tomu stejně např. i v jazyce španělském. Na druhou stranu v případě anglického jazyka, se jedná o vliv jazyka francouzského.¹⁸

Téměř veškeré texty jsou omezeny na určitou dobu, místo a kulturu. Existují jen velmi málo textů, které jsou vzhledem ke svému času a místu neutrální (například některé dětské příběhy a hry). Význam těchto označení se liší v různých textech a souvisí se stylem a významem. Časoprostorové nebo kulturní značky slouží k tomu, aby příběhy byly živější a výraznější (například prostředí Chicaga v 20. letech 20. století v kriminálním příběhu o policistech a lupičích), nebo jsou klíčovými prvky příběhu. Lze uvažovat o různých způsobech, jak zachovat časoprostorové a kulturní znaky v překladu, avšak existuje možnost nechat tyto markery zmizet a převést situaci na neutrální nebo dokonce změnit čas a místo děje. Tyto změny však spadají spíše pod adaptaci než pod překlad, což je často praktikováno v některých typech literatury, jako jsou divadelní hry, dětská literatura nebo reklamní texty.¹⁹

Veškeré techniky vedoucí k amplifikaci jsou v textu, ale poznámky překladatele nebo slovníček je většinou na konci díla. V případě literárních děl je nejlepší volbou pro rozšíření textu metoda amplifikace, jelikož tato metoda neovlivňuje proces vyprávění či čtení a nedává překladatele do popředí jako hlavní postavu díla. Pokud se překladatel rozhodne pro rozšíření textu, musí zároveň zvolit velmi dobře místo v textu, kde bude toto rozšíření provedeno. Lze použít různé způsoby označení cizojazyčného textu, jako

¹⁶ HURTADO ALBIR, Amparo. *Estudis sobre la traducció*. Universidad de Granada, 1994, str. 83-84

¹⁷ Ibid., 1994, str. 85

¹⁸ Ibid., str. 85-86

¹⁹ Ibid., str. 87

jsou kurzíva, uvozovky, podtržení nebo jejich kombinace. Při rozšiřování textu je obvykle preferován způsob, který co nejlépe zakrývá skutečnost, že překladatel něco přidal. Proto je nutné být co nejúspornější při přidávání informací, aby bylo možné zachovat rytmus a tón původního díla. Při první zmínce o kulturním odkazu překladatel může být přesný, ale v průběhu práce je vhodné použít různé postupy a jejich kombinace. Naopak není nutné, aby přidával dodatečné informace pokaždé, když se odkaz objeví, protože by tím text ztrácel na rytmu, který je obsažen ve výchozím textu. V literárních textech se většinou překladatel vyhýbá dodatečným informacím z výše uvedeného důvodu.²⁰

Závěrem by se tedy dalo říci, že obvykle se překladatelé snaží rozšiřovat informace s ohledem na to, aby čtenář mohl snadněji porozumět textu a nemusel sáhnout po encyklopedii víc než čtenář originálu. Před určením strategie překladu musí překladatel posoudit, jaké znalosti o cizí kultuře bude mít čtenář cílového textu a podle toho postupovat. Výsledkem mohou být velmi rozdílné překlady, od plného zachování cizích slov, výrazů a kulturních odkazů (pro čtenáře obeznámené s danou kulturou) po překlady, v nichž se neobjeví ani jedno cizí slovo, výraz nebo odkaz (pro čtenáře, kteří danou kulturu vůbec neznají). Překladatel musí však dávat pozor, aby neposkytoval vysvětlivky a upřesnění, které čtenář nepotřebuje, protože čtenáře by tím mohl urazit a sdělení by tím bylo narušeno.²¹

Historie

20. století

Počítačem podporovaný překlad má své počátky ve 40. letech 20. století. Jedná se tedy o velmi mladý vědní obor. Strojový překlad (z anglického Machine Translation, MT) můžeme chápat jako překlad výchozího textu do textu cílového, bez nutnosti lidské činnosti. Opakem je počítačem podporovaný překlad (z anglického Computer Assisted/Aided Translation, CAT), ve kterém překlad vyhotovuje překladatel sám za pomoci daného programu. U obou nástrojů dochází ke komplexním postupům, ve kterých jsou použity algoritmy z oblastí lingvistiky, programování, sémantiky, umělé inteligence a jiných.²²

²⁰ HURTADO ALBIR, Amparo. *Estudis sobre la traducció*. Universidad de Granada, 1994, str. 91

²¹ Ibid., str. 92

²² *Antologie teorie odborného překladu: (výběr z prací českých a slovenských autorů)*. FF OU v Ostravě. 2010, str. 287

Vize toho, že by mechanický překlad z výchozího do cílového jazyka mohl být proveditelný, začala vznikat s vývojem a nástupem automatických digitálních počítačů. O možnosti tohoto řešení začali poprvé uvažovat Warren Weaver a A.D Booth. Základy a hrubý návrh mechanického překladu byl vytvořen roku 1946. Myšlenka Weavera byla taková, že veškeré jazyky obsahují elementární znaky, které lze rozpoznat a začlenit pomocí technologie vyvíjené v době druhé světové války. Touto technologií pravděpodobně myslel různá šifrovací a prolamovací zařízení, jako byl například přenosný stroj Enigma. Na druhou stranu Booth byl ohledně svých výroků o něco konzervativnější. Dokázal si představit funkčnost slovníkového překladu za pomoci digitálního výpočetního stroje, který ovšem disponuje dostatečnou paměťovou kapacitou pro takové operace.²³

Počítačem podporovaný překlad má tedy skutečně kořeny postaveny na práci Andrewa Bootha a Warrena Weavera, kteří vytvořili jeden z prvních mechanických počítačových nástrojů. Nicméně plnohodnotný nástup zkoumání strojového překladu bývá přikládán Yehoshuovi Bar-Hillelovi, který působil na Massachusetts Institute of Technology (MIT). Pro strojový překlad byl na MIT pod vedením Yehoshua započat výzkum. Roku 1952 zde dokonce proběhla prvotní konference na téma problematiky strojového překladu. Následně po dvou letech již došlo k publikaci prvního systému strojového překladu. Strojový překlad na sebe mimo jiné upozornil tím, kdy bylo přeloženo 49 vět z ruštiny do angličtiny. V rané fázi měl strojový překlad velmi limitovanou funkčnost, přičemž bylo vytyčeno pouze 6 gramatických mluvnických pravidel a obsah předdefinovaných slov byl velmi omezený, avšak to nebylo pointou. Bylo důležité ukázat rozvoj nové technologie s obrovským potenciálem jak pro USA, ale tak i pro Rusko. Současně v tomto období vznikl vědecký magazín *Mechanical Translation*, zabývající se strojovým překladem. Co se týče dalšího vývoje strojového překladu, za zmínku stojí období 1956-1966, kdy došlo k rozdělení výzkumu do dvou samostatných skupin. První oblast byla založena na empirickém přístupu a druhá oblast pak byla teoretická. Zatímco praktický přístup se soustředí na aplikaci statistických metod, teoretický směr se věnuje převážně analýze textu a jeho významu. U praktického postupu je navíc logika taková, že je překlad přímý a nahrazuje části věty bez podrobné analýzy. Na druhou stranu v teoretickém postupu se naopak snaží docílit toho, aby překládaný text počítač pochopil

²³ LOCKE, William N. a BOOTH., A. Donald. *Machine Translation of Languages*. The MIT Press, 1955

a pracoval s ním do větší hloubky. Z toho důvodu vznikl směr dvou typů programů: automaticky překládající program a asistenční program.²⁴

Dle zdrojů, ze kterých Mačura²⁵ čerpá, ale MIT nebylo jediným ústavem, kde probíhal výzkum strojového překladu. Další výzkum probíhal také například v tehdejším Sovětském svazu, kde D. J. Panov a jeho tým, vytvořili velmi pokročilý překladačský nástroj, který byl schopen analyzovat text hned na několika rovinách. Konkrétně morfeematické, fonematické, povrchově a hluboce syntaktické a sémantické. Jeden z hlavních pokroků v oblasti, bylo vytvoření interlingvy, kterou můžeme chápat jako určitou formu mezijazyka, které je počítač schopen lépe porozumět a následně s ní hlouběji pracovat. Princip interlingvy spočívá v tom, že počítač přeloží zdrojový text, interpretuje jeho smysl dle stanovených pravidel, které má zanesené ve své databázi, a následně vytvoří slova v požadovaném textu cílového jazyka. V danou dobu tento výzkum probíhal pouze v anglickém a ruském jazyce, nicméně výzkum nesplňoval požadované výsledky. Otec strojového překladu Yehoshua tedy vydal v roce 1966 prohlášení, že strojový překlad není uspokojivě proveditelný, neboť výzkumný tým naráží na problém z oblasti sémantiky, kdy počítač nedokáže chápat text stejně jako člověk, a proto je automatický překlad neuspokojivý. Téhož roku je poradním výborem ALPAC (Automatic Language Processing Advisory Committee) publikován článek, který podporuje názor Yehoshuy. Ve zprávě je popsáno, že strojový překlad není reálný z důvodu neschopnosti rozpoznání homonymické charakteristiky, a tím pádem není schopen adekvátního užití různých významů v konkrétních kontextech. Aplikační výzkum eskaluje v letech 1967 a 1968, kdy strojní překlad konečně prolomil hranice USA a Sovětského svazu a rozmohl se mimo jiné také do Japonska, Kanady a Evropy. V důsledku výše uvedeného zkomercializování lze považovat období od roku 1976 do současnosti jako období rozmachu strojového překladu.

První praktické využití strojového překladu se objevilo u amerického letectva, které začalo používat systém pro překlad mezi ruštinou a angličtinou v roce 1970. Poté, v roce 1976, Evropské společenství začalo používat automatický překladač pro angličtinu a francouzštinu, a další jazyky Unie brzy následovaly. Tuto technologii začaly využívat i politické a komerční organizace, jako například NATO, General Motors nebo Xerox a

²⁴ *Antologie teorie odborného překladu: (výběr z prací českých a slovenských autorů)*. FF OU v Ostravě. 2010, str. 287

²⁵ *Ibid.*, str. 288

další. Tyto komerční systémy se začaly objevovat i v jiných oblastech, jako je letecká doprava, matematika nebo předpověď počasí. Zároveň v této době se objevily nejslavnější a základní nástroje pro automatický překlad.²⁶

V moderní době je v oblasti počítačem podporovaného a strojového překladu k dispozici mnoho integrovaných překladatelských softwarových nástrojů a automatických překladových nástrojů. Kromě toho se výzkum soustředí na technologie pro rozpoznávání řeči a psaných znaků, počítačové slovníky, terminologické databáze a programy pro překladatelskou paměť.²⁷

Počínaje rokem 1966 tedy hlavním cílem počítačů nebyla schopnost pochopit a přeložit sémantiku textu, protože tento úkol byl přenechán zpět lidskému mozku. Podle Willse²⁸ existuje vzájemná harmonie mezi překladatelem a prostředím, kde je překlad prováděn. Tuto souhru počítač není schopen rozpoznat a pochopit. Překladatel totiž vnímá sociální, historické, kulturní, náboženské a technické aspekty textu, nicméně touto vlastností počítač nedisponuje. Navíc, počítač nedokáže plánovat, a proto není schopen posoudit situaci překladu, která se nazývá překladatelskou strategií, což je nezbytná součást procesu překladu. Překladatel, jako lidská bytost, má schopnost zvolit konkrétní jazykový nástroj pro konkrétní text, za účelem dodržení všeobecné strategie a vyrovnanosti. Oproti tomu počítač není schopen tuto variantu učinit, a proto obvykle překládá text fragment po fragmentu, a tím nedokáže provádět složitější překladatelské úkoly, jinými slovy není schopen plánovat dopředu. To je jeden z důvodů, proč jsou technologie MT/CAT velice limitované a nelze za jejich pomoci vykonávat náročnější překladatelské úkony.²⁹

21. století

Jak uvádí Svoboda³⁰, strojový překlad se od roku 1954 vyvíjel rychle. V současnosti je nejběžnějším přístupem statistický přístup (Statistical Machine Translation, SMT), který se s určitými úpravami používá s největší oblibou. Pokud jde o počet uživatelů, příkladem je služba Google Translate společnosti Google. Uvádí se, že strojový překlad má tři hlavní

²⁶ *Antologie teorie odborného překladu: (výběr z prací českých a slovenských autorů)*. FF OU v Ostravě. 2010, str. 289

²⁷ *Ibid.*, str. 289

²⁸ WILSS, Wolfram. *The science of translation: problems and methods*. Tübingen: G. Narr, 1982, str. 151

²⁹ *Antologie teorie odborného překladu: (výběr z prací českých a slovenských autorů)*. FF OU v Ostravě. 2010, str. 289

³⁰ SVOBODA, Tomáš. Hodnocení kvality strojového překladu s případovou studií k překladu ve směru de–cs při využití veřejně dostupných překladačů. In: ZEHNALOVÁ, Jitka. *Kvalita a hodnocení překladu: modely a aplikace*. V Olomouci: Univerzita Palackého: Olomouc modern language monographs, 2015, str. 246

využití: poskytnout rychlou orientační informaci o zdrojovém textu (tzv. Gisting – informativní překlad), vytvořit meziprodukt pro další úpravy (posteditace) nebo vytvořit svébytný komunikát, který se považuje za kompletní v určité odborné oblasti (subdomain translation, například předpověď počasí). Pohled Bauera³¹ naopak rozlišuje pouze dva typy využití, a to informativní překlad a meziprodukt pro posteditaci.

Roku 2004 uplynulo padesát let od prvního pokusu o strojový překlad v USA na Univerzitě Georgetown, kde P. L. Garvin představil první experimentální systém pro překlad z angličtiny do ruštiny. Všechny další systémy strojového překladu v padesátých a šedesátých letech byly také na úrovni experimentů. Jeden z prvních komerčně úspěšných překladových systémů se objevil v sedmdesátých letech v Kanadě, konkrétně systém METEO, který se dodnes využívá k překladu meteorologických zpráv z anglického do francouzského jazyka.³²

Dle slov Čmejrkova a Panevové³³, s vývojem počítačů a informační technologie došlo ke změně podmínek nejen technických, ale také metod. Myšlenka strojového překladu stále přetrvává, ale již za jiných podmínek. V roce 2010 se používaly dva hlavní způsoby strojového překladu: pravidlové, které pracují na základě explicitně formulovaných lingvistických znalostí a statistické, které automaticky získávají překladová pravidla z velkého množství textu ve dvou různých jazycích, tzv. paralelního korpusu. Obecně platí, že pro úzce specializovanou oblast překládaného textu se pravidlový přístup hodí lépe. Avšak jakmile se rozšiřuje oblast, množství pravidel se zvyšuje a stává se těžké je udržet konzistentní. Proto čím více se rozšiřuje oblast, tím více se projevují výhody metod statistických. Vzhledem k rostoucímu výkonu počítačů v 90. letech 20. století bylo možné poprvé realizovat tento druh překladu.

Statistický přístup

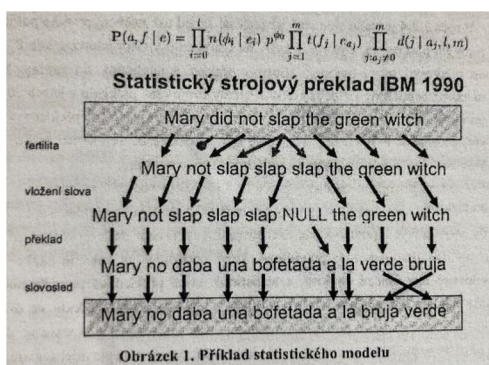
Jako příklad statistického přístupu k překladu je možné uvést překladový model IBM (Brown 1990), který je znázorněn na následujícím obrázku. Tento model představuje proces překladu jako proces modifikace řetězce slov, rozděleného do čtyř fází. V první fázi je modelována fertilita n , tedy to, zda se anglický text přeloží jako jedno, žádné nebo tři slova. Druhé fázi se modelujeme vložení nového slova p (NULL), které později může

³¹ BAUER, Regina. *Linguistische Evaluation maschineller Übersetzungssysteme*. Books On Demand, 2002., str. 106

³² *Antologie teorie odborného překladu: (výběr z prací českých a slovenských autorů)*. FF OU v Ostravě, 2010, str. 303

³³ *Ibid.*, str. 303

být ve španělském jazyce přeloženo jako předložka *a*. Třetí fáze se zaměřuje na lexikální informaci, která je nahrazena pomocí překladového slovníku *t*. V poslední fázi probíhají změny ve slovosledu (označované jako *d*), kdy dochází ke změně pořadí podstatného jména a jeho atributu. Největší negativním aspektem daného přístupu je, že výsledné texty obsahují tzv. „slovní salát“, což znamená, že přeložený text obsahuje přibližně správné množství dobře přeložených slov, ale ve gramaticky nesprávných větách. Proto se kolem roku 2000 začalo více pracovat s návrhem lingvisticky motivovanějších statistických modelů, které využívají informace získané z morfologické a syntaktické analýzy.³⁴

Příklad statického modelu [obrázek]. In: *Antologie teorie odborného překladu: (výběr z prací českých a slovenských autorů)*. 3., aktualiz. a dopl. vyd., Na OU 2. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, Filozofická fakulta, 2010., str. 304. ISBN 978-80-7368-801-1.

Seghiri – rok 2019

Překlad frazeologických jednotek je pro vývoj nástrojů pro zpracování přirozeného jazyka a CAT nástrojů kritickou oblastí, jak uvádí Seghiri³⁵. Tyto jednotky, jako jsou jmenná ustálená slovní spojení, často představují problém pro překlad, protože jsou omezeny jazykovými zvyklostmi a jsou složeny ze dvou nebo více slov. Víceslovné jednotky jsou složeny z více slov, které jsou omezené jazykovými zvyklostmi. Lze je rozdělit na jednotlivé lexémy a vykazují různé charakteristiky, jako jsou lexikální, syntaktické, sémantické, pragmatické nebo statistické. Přestože existuje mnoho studií zabývajících se popisem vlastností těchto jednotek a jejich jednojazyčnou identifikací, mezijazyková analýza a automatické vynechání jejich překladu stále není dostatečně prozkoumána. Výše uvedený jev je pravděpodobně způsoben kulturními rozdíly a

³⁴ *Antologie teorie odborného překladu: (výběr z prací českých a slovenských autorů)*. FF OU v Ostravě. 2010, str. 304

³⁵ SEGHIRI, Míriam a María Teresa ORTEGO-ANTÓN. La traducción automática de locuciones nominales del español al inglés: A pain in the neck? Noun Idioms and Machine Translation from Spanish into English: A Pain in the Neck. In: CARRASCO BENGEOA, Cristina, María CANTARERO MUÑOZ a Coral DIEZ CARBAJO. *Traducción y sostenibilidad cultural: sustrato, fundamentos y aplicaciones*. Ediciones Universidad de Salamanca, 2019, str.331

různými stupni ekvivalence na různých úrovních jazykového systému a textu. Seghiri³⁶ v článku z roku 2019 zmiňuje kategorizaci multiverbálních jednotek, kterou navrhla Corpas Pastorová, která rozděluje multiverbální jednotky do tří kategorií na základě míry ustálenosti a nezávislosti na textové a větné úrovni: kolokace, ustálená slovní spojení a rutinní výrazy nebo formule. Seghiri³⁷ zdůrazňuje, že překlad jmenných ustálených slovních spojení ze španělštiny do angličtiny závisí na několika proměnných a kontextu, ve kterém je výraz použit, určuje navrhovaný ekvivalent. Strojovému překladači se často nedaří úspěšně převést ustálená slovní spojení bez kontextu na cílový jazyk. Metody založené na pravidlech a statistice produkuje doslovné překlady, které nemají v cílovém jazyce správný význam. Na druhou stranu metody založené na neuronových sítích poskytují přesnější výsledky.

Vzhledem k tomu, že strojový překlad se stal běžnou součástí našeho uživatelského postupu při vyhledávání a stovky milionů uživatelů internetových služeb jej využívají pro informační účely, problematika jeho využití je velmi aktuální. Podporované jazyky se postupně rozšiřují (např. Google Translate nyní podporuje více než 100 jazyků).³⁸

Problematika s využitím strojového překladu se objevuje v souvislosti s tzv. „časovou smyčkou“ nebo „degradací kvality“, což znamená, že tvůrci strojového překladu se obávají, že neověřený výstup ze strojového překladu bude použit jako vstupní materiál pro korpusy, se kterými strojový překlad pracuje, a tím dojde k postupnému snižování kvality strojového překladu. Problém s kvalitou strojově generovaného překladu se objevuje při použití „časové smyčky“ nebo „bodu degradace“, kdy strojově generovaný překlad se stává vstupním materiálem pro další generování překladu, což má za následek snižování kvality. Tuto situaci řeší technologické změny, které rozpoznávají strojově generovaný překlad, avšak tento problém má hlubší dopady. Pokud bude kvalita posteditovaného strojového překladu nižší, filtrování strojově generovaných překladů nebude stačit. Navíc, s rostoucím objemem překladové komunikace by mohlo dojít ke

³⁶ SEGHIRI, Míriam a María Teresa ORTEGO-ANTÓN. La traducción automática de locuciones nominales del español al inglés: A pain in the neck? Noun Idioms and Machine Translation from Spanish into English: A Pain in the Neck. In: CARRASCO BENGEOA, Cristina, María CANTARERO MUÑOZ a Coral DIEZ CARBAJO. *Traducción y sostenibilidad cultural: sustrato, fundamentos y aplicaciones*. Ediciones Universidad de Salamanca, 2019, str. 332

³⁷ Ibid., str. 341

³⁸ SVOBODA, Tomáš. Hodnocení kvality strojového překladu s případovou studií k překladu ve směru de–cs při využití veřejně dostupných překladačů. In: ZEHNALOVÁ, Jitka. *Kvalita a hodnocení překladu: modely a aplikace*. V Olomouci: Univerzita Palackého: Olomouc modern language monographs, 2015, str. 246

zhoršení celkového jazykového prostředí a erozi jazykového systému³⁹. TAUS⁴⁰ (Translation Automation User Society) proto doporučuje jen "light" posteditaci, při čemž uvádí: „*Text může znít tak, jako by byl vygenerován počítačem, syntax může být poněkud neobvyklá, gramatika nemusí být dokonalá, ale smysl musí být správně.*“

Strojový překlad v roce 2020

V současnosti se používání strojového překladu stalo normou v odborném překládání, a proto je strojový překlad neodmyslitelnou součástí práce překladatelů. Král⁴¹ uvádí, že v dnešní době není možné vytvořit lidský překlad bez použití počítače.

Strojové překlady někdy dosahují takové kvality, že nelze rozeznat, že se jedná o pravý strojový překlad. Nicméně, tento jev není běžný a v současnosti se týká pouze některých případů.

Král⁴² zdůrazňuje, že překlad je především lidskou činností, i když se umělá inteligence bude dále vyvíjet, protože se vždy jedna osoba bude pokoušet sdělit něco té druhé a překladatel bude zprostředkovatelem dané komunikace.

Z příspěvku Krále⁴³ vyplývá, že existují dva přístupy k používání strojového překladu. První přístup vidí strojový překlad jako nástroj, který pomáhá lidem při jejich práci, zatímco druhý přístup považuje strojový překlad za řešení pro lidi, kteří nejsou dostatečně kompetentní v daném oboru. Nicméně je důležité si uvědomit, že strojový překlad by měl být vnímán pouze jako pomocný nástroj, nikoli jako náhrada lidského překladatele. Překladatel by měl být vždy zodpovědný za výsledný překlad a mít dostatečnou odbornou kvalifikaci, aby mohl strojový překlad efektivně využít.

Celosvětové překladače jsou založeny na statistickém strojovém překladu, respektive na statistických výpočtech, které jsou složeny z obrovského množství bilingválních dat, na kterých se můžou učit, např. MT Training, Deep Learning, a tím tvoří velkou výpočetní sílu. Jinými slovy, máme dva jazyky nebo věty ve dvou jazycích a statistický překladač

³⁹ SVOBODA, Tomáš. Hodnocení kvality strojového překladu s případovou studií k překladu ve směru de–cs při využití veřejně dostupných překladačů. In: ZEHNALOVÁ, Jitka. *Kvalita a hodnocení překladu: modely a aplikace*. V Olomouci: Univerzita Palackého: Olomouc modern language monographs, 2015, str. 258

⁴⁰ Taus. *Taus* [online]. 2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z:

<https://evaluation.taus.net/resources/guidelines/post-editing/machine-translation-post-editing-guidelines>

⁴¹ Evropská komise v ČR, 2020, *Jeronymovy dny 2020*, YouTube video. [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=HVJqkvgcWds&t=3700s>, 01:02:07

⁴² Evropská komise v ČR, 2020, *Jeronymovy dny 2020*, YouTube video. [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=HVJqkvgcWds&t=3700s>, 01:06:02

⁴³ Ibid., 01:10:04

usiluje o identifikování paralely, kterou pak navrhuje pro daný strojový překlad. Během procesu, dochází ke spočítání pravděpodobností, že námi hledané věty ve výchozím jazyce, odpovídá věta v cílovém jazyce a následně se počítá pravděpodobnost, zda je daná věta řádně užívanou. Z důvodu obrovského množství multilingválních a bilingválních dat vůči kterým může porovnávat vhodnost přeloženého ekvivalentu, je považován za nejvýkonnější strojový překladač Google Translate.⁴⁴

V současnosti se vyvinul i jiný druh strojového překladu, a tím je neuronový strojový překlad, který je stále statistickým strojovým překladačem, ale je založen na nových přístupech k výpočtům. Vytváří neuronové strojové sítě, kde zohledňuje vektorovou blízkost slov, za použití trojrozměrného modelu, který sleduje, jaká slova si jsou blíže a která dál. Orientuje se díky tomu na bezprostřední větný kontext, a proto z toho plynou lepší výsledky, které jsou gramaticky správnější a plynulejší. V tom ale zároveň spočívá jeho zrádnost, protože daná věta zdánlivě vypadá správně, avšak kontextově může být špatná.⁴⁵

V rámci integrace strojového překladu lze do jednoho strojového překladače vložit další, jenž zapříčiní to, že se v reálném čase ukazují nabídky strojového překladu všech integrovaných překladačů na pozadí. Nicméně je nezbytné zmínit, že je nutné si nejprve zajistit aplikační přístup, aby tato funkce byla nabídnuta.⁴⁶

Prvotním jazykem všech strojových překladačů je angličtina. Jinými slovy, když např. překládáme z němčiny do češtiny, tak nejprve strojový překladač přeloží daný segment do anglického jazyka a až následně do českého. Z toho důvodu, z hlediska jazykových párů je nejvhodnější angličtina-čeština, protože při překladu s jinými páry, kdy není výchozím jazykem angličtina, se zvyšuje potenciální utvoření chyby.⁴⁷

Strojový překlad není schopen rozpoznat kontext nad rámec věty, z toho vyplývá, že pouze manipuluje s jazykovými řetězci v podobě číselných údajů a nerozumí, o čem daná věta pojednává.⁴⁸

⁴⁴ Evropská komise v ČR, 2020, *Jeronymovy dny 2020*, YouTube video. [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=HVJqkvgcWds&t=3700s>, 01:12:41

⁴⁵ Ibid., 01:15:00

⁴⁶ Ibid., 01:16:23

⁴⁷ Ibid., 01:17:01

⁴⁸ Ibid., 01:17:59

Od roku 2017 každý rok prezentuje TAUS nezávislou monotematickou evaluaci komerčních strojových překladačů, ve které zahrne 15 nejpoužívanějších překladačů a snaží se na 14 jazykových párech v 16 tematických oblastech analyzovat za striktních pravidel, jak jednotlivý překladač překládá. Tím vytvoří objektivní představu pro jejich uživatele. Jazykové páry jsou vždy tvořeny v kombinaci s anglickým jazykem, protože, jak jsem již uvedla výše, v jiném případě, by se chyba pouze násobila a uvedená data by nebyla objektivní.⁴⁹

Ve vztahu k bezpečnosti dokumentů je nutné mít na paměti, že při užívání těchto nástrojů, již obsažené informace v překládaném textu nejsou soukromé, a proto můžou, ale nemusí být kýmkoliv zneužity.⁵⁰

Na závěr této kapitoly, by se dal strojový překlad shrnout tak, že nebere v úvahu nadvětný kontext, a proto překládá jako by každá věta existovala samostatně. Současně není garantovaný, ale na druhou stranu je z toho důvodu levný, a tím se jedná o nejlevnější službu poskytovanou komerčními poskytovateli. Pokud budeme nahlížet na strojový překlad jako na pomocníka, který nám někdy má co nabídnout a někdy ne, tak je dobrý a využitelný. Avšak je nezbytné přistupovat k tomu tak, jak říká Král⁵¹, kdy osoba využívající strojový překladač, je pilotem, co má na starost řízení letadla neboli překlad, a nese odpovědnost za cestující, kterými jsou ti, co ten překlad čtou či účastníci mezilidské komunikace. Zároveň ta osoba využívající strojový překlad je ta, která si může dovolit zapínat autopilota, jen pokud je schopná kdykoliv převzít absolutní kontrolu. Nicméně je nutné mít na paměti, že strojový překladač je dobrý sluha, ale špatný pán. Tím mám na mysli fakt toho, že osoba, která se jej rozhodne použít, musí dobře umět cílový jazyk a výborně výchozí jazyk a zároveň ovládat danou terminologii.

Kvalita překladu a metody hodnocení kvality překladu

Přístupy k hodnocení strojového překladu a jejich systematizace

Od samého počátku vývoje strojového překladu se věnovala pozornost i jeho hodnocení. Přesto jako samostatná disciplína se datuje orientačně od roku 1996, avšak i tak se stále jedná o velmi produktivní oblast. Hodnocení strojového překladu je mezioborová činnost, do které spadají oblasti jako jsou obecná lingvistika, kontrastivní lingvistika, translatologie, didaktika překladu, počítačová lingvistika, formální lingvistika a

⁴⁹ Evropská komise v ČR, 2020, *Jeronymovy dny 2020*, YouTube video. [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=HVJqkvgeWds&t=3700s>, 01:30:48

⁵⁰ Ibid., 01:44:10

⁵¹ Ibid., 01:40:32

komunikace. Tradičně se rozlišuje ruční a automatické hodnocení, nicméně nyní se tyto pohledy sjednocují.⁵²

Automatické hodnocení

Hodnocení strojového překladu se nejčastěji provádí automaticky a pro tento účel byly vytvořeny nejrůznější metriky. Tyto automatické metriky se zaměřují na porovnání pořadí strojových překladů s pořadím, jaké by určil lidský hodnotitel. Důležitým kritériem je tedy shoda pořadí překladů v obou hodnoceních.⁵³

Automatické metody pro měření kvality strojového překladu mají za cíl zefektivnit hodnocení a odstranit nedostatky ručního hodnocení jako nereprodukovatelnost a subjektivitu. Tyto metody jsou pojmenovány také jako metriky kvality strojového překladu (MT evaluation metrics). Existuje mnoho různých automatických metrik a konají se pravidelně soutěže k určení, která z nich se nejlépe blíží lidskému hodnocení. V dlouhodobém výhledu lze vidět dva trendy: snaha o docílení co nejjednodušších a jazykově nezávislých metod na jedné straně a na druhé straně postupný úspěch metod založených na širokém spektru lingvistických pozorování podobných těm, které provádějí lidští hodnotitelé. BLEU je jednou z nejdůležitějších metod, která umožnila strojovému překladu dosáhnout v posledních 10 letech obrovského pokroku v kvalitě.⁵⁴

BLEU je automatický nástroj, který výrazně pomohl s rozvojem strojového překladu, a jeho hlavními přednostmi je jednoduchost a relativní jazyková nezávislost. Princip BLEU spočívá v kontrole, kolik n-gramů z výstupu strojového systému se shoduje s referencí.⁵⁵ Bojar⁵⁶ popisuje, že metrika BLEU trpí dvěma hlavními problémy, které jsou výraznější u jazyků s bohatší morfologií a volnějším slovosledem, jako je například český jazyk. První problém spočívá v tom, že BLEU potřebuje dokonalou paritu slovních tvarů při porovnání hypotézy a reference, a druhý problém je ten, že metrika vyžaduje důraz na dlouhé sekvence slov. To vede k nadměrné citlivosti BLEU na slovní formy, což

⁵² SVOBODA, Tomáš. Hodnocení kvality strojového překladu s případovou studií k překladu ve směru de–cs při využití veřejně dostupných překladačů. In: ZEHNALOVÁ, Jitka. *Kvalita a hodnocení překladu: modely a aplikace*. V Olomouci: Univerzita Palackého: Olomouc modern language monographs, 2015, str. 248

⁵³ Ibid., str. 248

⁵⁴ BOJAR, Ondřej. *Čeština a strojový překlad: strojový překlad našincům, našinci strojovému překladu.*, str. 112

⁵⁵ Ibid., str. 113

⁵⁶ Ibid., str. 115

znamená, že hypotéza může být správná z hlediska ručního hodnocení, ale BLEU ji neuzná, protože reference používá jiná slova.

„Ruční“ hodnocení

Jak uvádí Zehnalová⁵⁷: „*Při lidském hodnocení strojového překladu ani v praxi, ani v teoretických pojednáních zpravidla nepřevažuje systematický přístup translatologické analýzy. Nezohlednění určitých aspektů, které v translatologii jsou v této oblasti standardem (např. převažující zohlednění textového druhu/typu, zohlednění nadvětné roviny, komunikační situace textu a jeho účelu v souladu s teorií skoposu, systematická kategorizace posunů, osobnost hodnotitele, historická podmíněnost překladových norem, atd.), je z velké části dáno přetrvávajícím zřetelem k úrovni nižší, než je úroveň nadvětná. Příčinou této existence je existence mnoha jiných obtíží, s nimiž se musí např. formální či komputační lingvistika potýkat primárně.*“

Existuje mnoho různých přístupů k hodnocení kvality překladu ručně, ale stále se hledají lepší způsoby. Ty, které se používají nyní, se potýkají s nízkou reprodukovatelností a malou shodou mezi hodnotiteli. Autoři systémů strojového překladu se pochopitelně zajímají o to, zda jejich systém funguje nejlépe. Pro tento účel se obvykle ptají lidí, jak by překlady od jednotlivých systémů řadili, a umožňují jim označit některé systémy jako shodně kvalitní. Tato metoda se nazývá uspořádání hypotéz. Za účelem ušetření času překladatele pracuje systém tak, aby ohodnotil pět různých možností najednou. Z toho vyplývá sice možnost rychlého porovnání, ale zároveň zvýšení náročnosti úkolu. V praxi se ovšem ukazuje, že výstupy jednotlivých systémů bývají v mnoha případech odlišné a jejich provedení je chybné. Například jeden systém může pokazit začátek věty, druhý může pokazit konec. Dále jeden systém může zachovat význam slov, ale zároveň vytvořit mnoho gramatických chyb, zatímco druhý může vytvořit větu, která vypadá dobře, ale význam slov v ní bude úplně jiný.⁵⁸

V minulosti bylo cílem provádět rozlišování mezi plynulostí a věrností překladu a hodnotit je na stupnici od velmi dobrého do velmi špatného. Avšak začátky WMT (překladová soutěž) ukázaly, že hodnotitelé nevyužijí dvě stupnice, a také že výsledky

⁵⁷ SVOBODA, Tomáš. Hodnocení kvality strojového překladu s případovou studií k překladu ve směru de–cs při využití veřejně dostupných překladačů. In: ZEHNALOVÁ, Jitka. *Kvalita a hodnocení překladu: modely a aplikace*. V Olomouci: Univerzita Palackého: Olomouc modern language monographs, 2015, str. 249

⁵⁸ BOJAR, Ondřej. *Čeština a strojový překlad: strojový překlad našincům, našinci strojovému překladu.*, str.105

byly příliš podobné. Navíc, hodnocení na absolutní škále vedlo k nízké shodě mezi hodnotiteli. Nyní WMT používá pouze jednu relativní stupnici, ale stále se pracuje na zlepšení, protože shoda mezi hodnotiteli je nízká a klesá s délkou věty. Dříve se pokoušelo ověřit překlad bez zohlednění celkového uspořádání věty, což mělo negativní efekt. Proto se zdá být hodnocení jednotlivých vět v souvětí jako vhodný kompromis. Test srozumitelnosti vět je zajímavou možností, jak zjistit, zda čtenář rozumí překladu. Avšak na otázku „Rozumíte této větě?“ by nebyly dostatečně interpretovatelné a srovnatelné odpovědi. Z toho důvodu WMT používá dva kroky. Prvním krokem je editace bez záměru, kdy první anotátor dostane pouze výstup strojového překladu bez referenčního překladu na srovnání. Jeho úkolem je opravit větu tak, aby bylo jasné, co podle jeho názoru říká. Anotátor má možnost vybrat jednu z dvou krajních odpovědí: a) věta je úplně správná nebo b) věta je úplně nesrozumitelná. Poté následuje kontrola adekvátnosti, kdy druhý anotátor dostane opravenou větu, referenční překlad a původní vstup. Má volbu mezi dvěma možnostmi: a) ano, opravený překlad říká to samé, co vstup, nebo b) ne, opravený překlad říká něco jiného.⁵⁹

Jednou z výhod měření srozumitelnosti vět je interpretovatelnost výsledků. Nejlepší překládací systémy v roce 2009 generovaly výstupy, které byly srozumitelné v 30-50 % případech, ale v roce 2010 tato metoda ukázala výsledky v rozmezí 60-80 %. Tyto výsledky je ale spíše třeba vnímat jako nedostatky daného způsobu měření, než jako značný pokrok v kvalitě překládacích systémů. Nevýhodou daného testu je vysoká závislost na prvním anotátorovi, jelikož někteří lidé jsou schopni opravit test přesněji, než jiní, ale zároveň také některé texty jsou snazší na opravu.⁶⁰

Bojar⁶¹ zdůrazňuje, že strojový překlad má být pouze základem pro práci překladatele. Je třeba si uvědomit, jaký úkol překladatele čeká na výstupu. Nejjednodušším způsobem, jak to změřit, je provést korekci. Během tzv. posteditace, kdy se opravuje výstup strojového systému, se využívá vstupního textu a referenčního překladu. Takto opravený výstup se také označuje jako cílená reference.

Chyby lze v systémech také označit pomocí tzv. značkování chyb. Anotátoři procházejí výstupy a označují určité typy chyb. Hlavním problémem tohoto přístupu je nízká shoda

⁵⁹ BOJAR, Ondřej. *Čeština a strojový překlad: strojový překlad našincům, našinci strojovému překladu.*, str.106

⁶⁰ Ibid., str. 107

⁶¹ Ibid., str. 107

mezi anotátory, protože každý anotátor si může představovat ideální výstup jinak a označovat chyby vzhledem k této představě. Tyto představy se mohou měnit během samotného značkování, a také se nezaznamenávají. Přesto mohou být informace získané tímto způsobem velmi cenné.⁶²

Nevýhody ručního hodnocení

Ruční hodnocení překladu má své nevýhody, jako například vysoká cena (zdroje času i financí) pro hodnocení. Největším problémem při výzkumu je ale subjektivita, jinými slovy nedostatečná objektivnost. Dlouhodobě jsou shody u výsledků WMT poměrně nízké: dokonce i jeden anotátor není schopen ve stejném pořadí určit stejný výstup dvou systémů. Je tomu tak pouze v 67 % případů, a to pouze tehdy, kdy dostane ke stejné vstupní větě dva různé výstupy. Příčinou tak nízké shody mezi anotátory a uvnitř anotátorů jsou pravděpodobně nejasná pravidla (je diskutabilní, zda upřednostňovat gramaticky správnější hypotézu, která však může špatně ovlivnit význam) a náročnost úlohy na pozornost (v dlouhých větách může jeden systém zkazit začátek a druhý konec, a anotátor snadno přehlédne některou z chyb). Je tedy zřejmé, že ruční hodnocení je těžko reprodukovatelné a silně ovlivněno osobností anotátora a jeho aktuálním rozpoložením. Navíc existuje principiální nereprodukovatelnost: Při vývoji strojového překladového systému je třeba pravidelně kontrolovat, zda se systém zlepšuje nebo nikoliv. Pokud však nebude sada testovacích vět měněna, aby se vyhnula problémům s tím, že některé z nich mohou být složitější, již není možné používat stále stejného anotátora. Totéž platí i v opačném případě. Člověk, který hodnotí stále tytéž věty, by se brzy naučil kandidáty nazpaměť a ztratil schopnost plně si uvědomovat rozdíly mezi nimi. Nicméně změna anotátora během experimentu zvyšuje riziko, že měříme citlivost a osobní preference anotátorů místo toho, abychom měřili zlepšení systému.⁶³

Referenční překlady

Většina způsobů, kterými se měří kvalita automatického překladu, využívá referenční překlady, tedy texty přeložené člověkem. Hlavním důvodem, proč je toto hodnocení náročné, spočívá v tom, že pro daný text může existovat mnoho správných překladů. Každý strojový překladový systém má svá omezení a nemůže zvládnout přeložit všechny možné kombinace vět. Strojový překlad je omezen dostupností překladových slovníků, modulů analýzy a generování slov a dalšími faktory. Nicméně tento faktor také

⁶² BOJAR, Ondřej. *Čeština a strojový překlad: strojový překlad našincům, našinci strojovému překladu.*, str.108

⁶³ Ibid., str. 109

představuje výhodu, protože systém nemůže vytvářet neexistující slova a výstupy, což zmenšuje prohledávaný prostor. Kvůli obtížné dostupnosti referenčních překladů je nemožné trénovat systém tak, aby vytvářel lidské překlady, protože v mnoha případech by to bylo neuskutečnitelné. Systémy automatického překladu proto vždy zahrnují důkladné porovnání s referenčními překlady. To je zapotřebí kvůli tomu, že přestože i relativně jednoduché věty mohou mít obrovské množství možných překladů, je složité najít kvalitní referenční překlady, které by systémy mohly použít k měření své úspěšnosti.⁶⁴

Přístupy při evaluaci

Metody evaluace strojového překladu se obvykle dělí na kategorie podle dvou rozdílných přístupů a zahrnují hodnocení s vědomím probíhajících automatických procesů versus hodnocení bez znalosti těchto procesů. Další rozdělení zahrnuje makroevaluaci, kde se hodnotí celková použitelnost systému, a mikroevaluaci, která se zaměřuje na odhalení nedostatků systému a hledání potenciálu pro jeho zlepšení. Existují tři hlavní typy analýz používané k evaluaci strojového překladu. Typologická analýza se zaměřuje na to, jaké druhy jazykových jevů systém dokáže zpracovat. Kvalitativní analýza je standardním přístupem a posuzuje výkon překladače z hlediska různých aspektů kvality, jako je věrnost originálu a srozumitelnost. Operativní evaluace se zaměřuje na ekonomické hledisko, jako je nákladová efektivita systému a nároky na posteditaci. Lze rozlišovat na evaluaci formální, která využívá měřitelných parametrů jako je například kvalita produktu, a funkční evaluaci, která se zaměřuje na použití systému v konkrétním kontextu, jako je například oborová specifická nebo podpora poskytovatele. Kritéria evaluace mohou zahrnovat například adekvátnost, jenž znamená, zda systém splňuje specifické požadavky. Dále hodnocení pokroku, tedy testování, zda se systém zlepšuje nebo diagnostické hodnocení, které zjišťuje, ve kterých oblastech systém selhává. Lze rozlišit interní hodnocení, které je zaměřeno na vlastní potřeby vývojářů, a komparační hodnocení, které slouží k porovnání více nástrojů a pomáhá při rozhodování, který nástroj zvolit. Dále je možné použít expertní hodnocení, kde hodnotí odborníci, a porovnat ho s hodnocením provedeným neodborníky nebo crowdsourcingem. Zároveň lze také porovnat převzatý model hodnocení s metodou individuální modifikace.⁶⁵

⁶⁴ BOJAR, Ondřej. *Čeština a strojový překlad: strojový překlad našincům, našinci strojovému překladu.*, str.109-112

⁶⁵ SVOBODA, Tomáš. Hodnocení kvality strojového překladu s případovou studií k překladu ve směru de-cs při využití veřejně dostupných překladačů. In: ZEHNALOVÁ, Jitka. *Kvalita a hodnocení*

Kritéria a metody hodnocení

Zehnalová⁶⁶ také diskutuje kritéria používaná při evaluaci strojového překladu, včetně metod používaných k posouzení správnosti, srozumitelnosti a stylu. Existuje mnoho metod používaných k posouzení správnosti a srozumitelnosti, jako například hodnocení na stupnici, což zahrnuje hodnocení strojově přeložených vět na škále s různým počtem kritérií, obvykle od dvou do deseti, nebo dokonce sto stupňů. Publikace dále popisuje různé metody testování strojového překladu. Jednou z metod je test porozumění, kdy hodnotitelé obdrží sadu kontrolních otázek k textu přeloženému strojem a odpovídají na ně podle informací získaných z překladu. Další metodou je test náležitě odezvy, který se používá pro určité typy textů, jako jsou například návody k použití. Při čemž hodnotitelé obdrží strojový překlad a postupují podle pokynů v něm obsažených. Na základě správnosti provedených úkonů se poté hodnotí kvalita překladu. Při obsahové analýze výchozího textu (VT) a cílového textu (CT) se postupuje tak, že se originální text a jeho strojový překlad porovnávají větu po větě, aby se zjistilo, jaké informace jsou obsaženy a do jaké míry jsou věrně přeneseny.

Zpětný překlad

Jde o metodu zpětného překladu, při němž se strojový překlad přeloží zpět do původního jazyka (BTT). Následně se porovnává s překladem vytvořeným člověkem. Tento postup však přináší několik problémů. Například je důležité si uvědomit, že existuje mnoho možných a správných překladů. Protože rozdíly mezi překladem vytvořeným člověkem a strojovým překladem nejsou jasným indikátorem kvality strojového překladu. Další námitka se týká toho, že strojový překlad je zcela odlišný produkt od lidského překladu, jenž ztěžuje porovnání těchto dvou entit. Pro posouzení srozumitelnosti překladu se používá metoda aproximativního testu (cloze test), kdy jsou z překladu vynechána určitá slova (např. každé páté) a testující osoba se musí pokusit uhodnout, o jaká slova se jedná. Pokud je počet správně odhadnutých slov vyšší, považuje se cílový překlad za srozumitelnější. Při hodnocení kvality strojového překladu se používají metody, které zahrnují analýzu terminologie a chybovost. Při čemž při analýze terminologie se hodnotí, jak moc je přeložený text v souladu s očekávanou terminologickou databází. Na druhou stranu při analýze chybovosti se zjišťuje četnost a typy chyb v překladu. Chyby mohou

překladu: modely a aplikace. V Olomouci: Univerzita Palackého: Olomouc modern language monographs, 2015, str. 250

⁶⁶ Ibid., str. 251

být posuzovány buď podle počtu nutných oprav v textu nebo podle závažnosti. Výsledkem těchto analýz je procentuálně vyjádřená úroveň chybovosti překladu.⁶⁷

Multiperspektivní přístupy

Předním přínosem FEMTI (A Framework for the Evaluation of Machine Translation in ISLE – Rámec pro hodnocení strojového překladu v ISLE) byla její inovativní metoda hodnocení strojového překladu, která je stále nepřekonaná v detailnosti. Metoda byla doprovázena rozsáhlými materiály, včetně odkazů na další relevantní zdroje. Uživatelé si mohou vyžádat evaluační nástroj, který je přizpůsoben jejich specifickým požadavkům a kritériím, která si sami vyberou z nabídky. Lze použít metodologii FEMTI na vlastní strojový překladač, při čemž je k dispozici široký soubor rysů, které lze přizpůsobit metodologii. Tento soubor obsahuje dvě hlavní kategorie – hodnotící požadavky a systémové specifikace. Metodika FEMTI má významnou tu charakteristiku, že zahrnuje zřetel k technologii počítačově podporovaného překladu (CAT) a také k institucionálnímu využití, jako např. k počtu uživatelů nebo času potřebnému k dokončení překladu.⁶⁸

Zehnalová⁶⁹ a John S. White mají společný zájem o poskytování hodnocení strojového překladu pro různé typy uživatelů a využití strojového překladu. Zatímco Zehnalová navrhuje mnoho různých typů hodnocení, John S. White se zaměřuje na lidské hodnocení a využívá subjektivitu hodnotitelů jako výhodu. Skupina hodnotitelů s různými jazykovými zkušenostmi a „citem“ pro jazyk umožňuje dosáhnout relativně vysoké shody v úsudku hodnotitelů. V této části textu se zdůrazňují a klasifikují faktory, které ovlivňují subjektivní hodnocení strojového překladu. Tyto faktory mohou zahrnovat místní a časové okolnosti, odlišné hodnocení výsledků v závislosti na znalosti tématu nebo počtu překladových verzí od stejného originálu, vývoj rezistence vůči špatným řešením a zlepšující se hodnotící schopnosti. Dále se podrobněji pojednává o pragmatice hodnocení pro cílovou skupinu zúčastněných osob, kam můžeme zařadit překladatele, editory, manažery, vývojáře, prodejce a investory, kteří mají co do činění se strojovým překladem.

Také je důležité zajistit spravedlnost, jenž znamená, že překladatelé nebo překladači by neměli být penalizováni za chyby, za něž nejsou zodpovědní, například za chyby v

⁶⁷ SVOBODA, Tomáš. Hodnocení kvality strojového překladu s případovou studií k překladu ve směru de–cs při využití veřejně dostupných překladačů. In: ZEHNALOVÁ, Jitka. *Kvalita a hodnocení překladu: modely a aplikace*. V Olomouci: Univerzita Palackého: Olomouc modern language monographs, 2015, str. 252

⁶⁸ Ibid., str. 252-256

⁶⁹ Ibid., str. 256-257

originále. Je také důležité, aby způsoby hodnocení byly srovnatelné, i když se nezaměřují na stejné aspekty, a aby se metriky přizpůsobily stávajícím normám. Důležitým faktorem je také míra rozlišení, což znamená podpora rychlého a hrubého hodnocení, stejně jako podrobné a spolehlivé evaluace. Hodnocení lidské interakce se strojovým překladem nejproduktivněji probíhá pomocí zkoumání úsilí, které je nutné vynaložit (posteditace), aby se vytvořil přijatelný překlad ze strojově přeloženého materiálu. Tento přístup se nazývá editační vzdálenost (edit distance).⁷⁰

Kritika překladu

Jinými slovy, teorie překladu by měla poskytnout základ pro kritiku překladů, která by měla být založena na funkční dimenzi a objektivní analýze překladatelských operací, které umožňují převést všechny prvky textu. Stylové znaky jako typ, četnost a umístění překladatelských operací jsou konkrétně popsitelné a pomáhají rozlišovat mezi jednotlivými texty, autory a díly. Levý se domníval, že objektivní kritika překladu vyplývá ze srovnávání překladu s předlohou a shromažďování detailních odchylek s využitím statistické metody. I když některé odchylky mohou být náhodné, jiné mohou být charakteristické pro styl překladatele v dané době v porovnání se stylem předlohy. Tuto deskriptivní metodu může doplnit sémantická interpretace, která kombinuje sémantickou analýzu, konfrontační stylistiku a pragmatické aspekty.⁷¹

Modely hodnocení kvality překladu

Česko-slovenská tradice - Jiří Levý, Anton Popovič, František Miko

Jiří Levý

V roce 1963 se Jiří Levý ve své nejvýznamnější práci *Umění překladu* věnuje literárnímu překladu a často se v ní zaměřuje na kritiku překladu, hodnocení a hodnoty. Díky tomu, že zkoumá nejen teoretické problémy překladu, ale také se zabývá konkrétními překladatelskými problémy a texty, jeho myšlenky mají významný dopad na kvalitu překladu jako produktu, tak i procesu. Jeho přístup k hodnocení kvality překladu se zakládá na historické afinitě metod, norem, společenských funkcí, hodnot a zahrnuje individuální subjektivitu překladatele a dalších účastníků překladatelského procesu. Jeho úvahy jsou tedy relevantní pro hodnocení kvality překladu, i když kritiku nebo hodnocení

⁷⁰ SVOBODA, Tomáš. Hodnocení kvality strojového překladu s případovou studií k překladu ve směru de–cs při využití veřejně dostupných překladačů. In: ZEHNALOVÁ, Jitka. *Kvalita a hodnocení překladu: modely a aplikace*. V Olomouci: Univerzita Palackého: Olomouc modern language monographs, 2015, str. 257

⁷¹ KNITTLOVÁ, Dagmar, Bronislava GRYGOVÁ a Jitka ZEHNALOVÁ. *Překlad a překládání*., str. 215

překladau explicitně nezmiňuje. Levý se zabýval kritikou a teorií překladau a zdůrazňoval, že velká část teorie překladau má normativní charakter a představy o překladau jsou ovlivněny historickými podmínkami. Levý také definoval dvojí normu v překladau, která zahrnuje reprodukční normu, která požaduje věrnost překladau, a uměleckou normu, která se týká umělecké hodnoty. Levý věřil, že umělecká dimenze překladau zahrnuje kritické zhodnocení potenciálního vlivu originálního díla na životní problematiku v cílové kultuře a zahrnuje také přijetí určité interpretační pozice. Podle Levého umělecká dimenze překladau zahrnuje transpozici umělecké reality originálního díla a jeho stylistických prvků do jazykového systému a kultury cílového jazyka, a to širěji než pouhá aplikace kontrastivní gramatiky a stylistiky. Levý si uvědomoval, že pravdivost v překladaatelské praxi neznamenaá pouhé kopírování originálu, ale spíše předání podstatných vlastností díla čtenáři překladau. Překlad by neměl být zcela identický s originálem, ale měl by na čtenáře působit stejně účinně, což znamená, že překladaatel by měl zohlednit perspektivu čtenáře. Levý chápal hodnotu uměleckého díla jako podmíněnou uměleckými normami, jejichž obsah a hierarchie se mohou v průběhu času měnit a vyvíjet. Kvalita překladau podle něj závisí na schopnosti překladaatele vyrovnat se s protikladnými požadavky věrnosti a estetického hodnocení. Při hodnocení překladau se nepřikládá velký význam zvolené překladaatelské metodě, protože ta je částečně determinována jazykovým materiálem a kulturním kontextem, ale na vynalézavosti překladaatele při používání této metody. Na základě svého výzkumu a pedagogických zkušeností Levý definoval „stylistické ochuzování slovníku“ jako použití obecných termínů místo přesných označení, použití neutrálních slov místo emocionálně zbarvených a malé využití synonym k obměňování výrazu.⁷²

Anton Popovič

Anton Popovič, jeden ze zakladatelů deskriptivních překladaatelských studií a manipulační školy, se specializuje na literární překlady a věnuje velkou pozornost kritice překladau. Pro Popoviče je překlad především otázkou stylu. Styl považuje za klíčový prvek, který propojuje všechny jazykové vrstvy textu s jazykovou a tematickou rovinou. Jednotkou stylu je celý text a práce překladaatele na stylistické úrovni zajišťuje koherentnost jeho rozhodnutí. Jinými slovy, překladaatel musí zachovat všechny stylově rozmanité prvky a soustředit se na vnitřně organizovaný celek, který je koherentní. Popovič se shoduje s

⁷² ZEHNALOVÁ, Jitka. *Kvalita a hodnocení překladau: modely a aplikace*. UP v Olomouci. 2015, str. 53-54

výzkumem Jean Boase-Beierové, která tvrdí, že literární překlad může být chápán jako překlad stylu, protože styl je tím, co textu umožňuje fungovat jako literatura. Také Hewson upozorňuje na důležitost stylu a překladatelských rozhodnutí pro kritiku překladu a zdůrazňuje, že je třeba zkoumat potenciální vliv překladatelovy volby na způsob čtení a interpretaci cílového textu. Popovičova koncepce teorie a kritiky překladu klade důraz na koncept posunu, který je nazýván výrazovými posuny a je považován za kategorii stylistickou. Podle Popoviče nelze porovnávat jazykové prostředky VT a CT izolovaně, ale v kontextu celého výrazového systému, který určuje jejich výrazovou hodnotu. Tímto systémem je pro něj výrazová soustava Františka Míka. Popovič rozlišuje mezi konstitutivními a individuálními posuny. Konstitutivní posuny jsou důsledkem rozdílů mezi jazyky, poetikami a styly, a jsou integračním principem výstavby textu. Naproti tomu individuální posuny jsou dány překladatelovými osobními sklony a idiolektem. Popovičova teorie tvrdí, že výrazový posun při překladu není negativní, ale je spíše projevem snahy dosáhnout adekvátního vyjádření prvku v podmínkách odlišnosti dvou systémů. Absolutní překlad neexistuje teoreticky ani prakticky a výrazový posun je paradoxně i projevem úsilí vyhnout se nevěrnosti a dosáhnout totožnosti, i když za cenu jisté změny. Popovič rozlišuje makrotylistiku a mikrotylistiku textu a přebírá změny na rovině makrotylistiky od Reissové. Popovičova hlavní oblast překladatelských operací je rovina mikrotylistiky díla a uvádí typologii výrazových změn v překladu, kterou lze nalézt v tabulce uvedené níže.⁷³

Styl díla	makrotylistika díla (téma → kompozice)	aktualizace	
		lokalizace	
		adaptace	
	mikrotylistika díla (jazyk → stylizace)	výrazové zesilování	typizace
			individualizace
		výrazová shoda	substituce
			záměna
		výrazové zeslabování	nivelizace
ztráta			

Makrotylistika a mikrotylistika [tabulka]. In: ZEHNALOVÁ, Jitka. *Kvalita a hodnocení překladu: modely a aplikace*. UP v Olomouci. 2015, str. 56, ISBN 978-80-244-4792-6.

František Miko

Termín posun a jemu přidružené pojmy invariant a tertium comparationis jsou kontroverzní pojmy v teorii překladu, ale jsou zásadní pro kritiku překladů. Podle autorů

⁷³ ZEHNALOVÁ, Jitka. *Kvalita a hodnocení překladu: modely a aplikace*. UP v Olomouci. 2015, str. 55-56

jako jsou Bakker, Koster a Van Leuven-Zwartová patří překlad k transformačním operacím, při kterých se transformuje invariant. Tyto transformace se nazývají posuny, které představují změny vzhledem k VT. Definice invariantu mohou být normativní nebo deskriptivní. Normativní postupy vyžadují, aby byl invariant předem stanoven a shodný s pojmem tertium comparationis, což je nutnou podmínkou pro označení transformace jako překladu. Posun se v negativním smyslu chápe jako nežádoucí důsledek překladu, jako změna hodnot VT, které mají zůstat zachovány. V pozitivním smyslu se posun vnímá jako nevyhnutelná a žádoucí změna určitého aspektu VT, který vyplývá ze systémových rozdílů. Posun lze také chápat jako deskriptivní kategorii z hlediska produktu nebo procesu překladu, při čemž se dělí na nutné a volitelné. Nutné posuny jsou dány systémovými rozdíly, zatímco volitelné posuny jsou volbou překladatele z důvodů stylistických, ideologických nebo kulturních. Munday vysvětluje, že pojem tertium comparationis se používá v kontrastivní lingvistice pro popis základu srovnání dvou objektů analýzy (jednotek VJ a CJ) na základě shodného kritéria. Tertium comparationis je „třetí element srovnání“, který má nezávislý význam (invariant) a je společný pro prvky VJ a CJ. Na jeho základě lze určit variantnost ekvivalence mezi těmito dvěma prvky. Avšak, translatologové považují tertium comparationis za kontroverzní kvůli jeho nevyhnutelné subjektivnosti. V Popovičově pojetí posunů slouží tertium comparationis jako zprostředkující jazyk výrazové soustavy Františka Mika. Díky němu lze identifikovat výrazové vlastnosti originálu i překladu a rozdíl mezi nimi lze měřit jako rozdíl výrazových vlastností v textu. Navíc je možné díky němu určit, které vlastnosti patří k autorským a konvencím příjemce původního díla, které k překladatelským a v neposlední řadě, které ke konvencím příjemce překladu.⁷⁴

Další modely

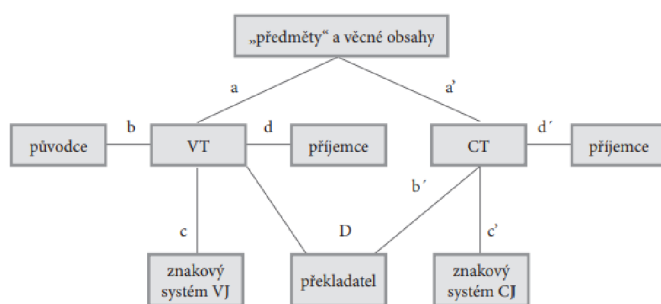
Werner Koller

Zehnalová⁷⁵ uvádí, že Koller je jedním z představitelů funkčního lingvistického přístupu, který se opírá o koncept ekvivalence a její hierarchie. Podle něj musí textová typologie a kritika překladu brát v úvahu funkce textu, ale zároveň je nutné tento koncept dále rozpracovat a zdokonalit, aby byl více diferencovaný než v případě Reissové. Kollerův model kritiky překladu vychází ze schématu překladatelského procesu, který zahrnuje analýzu VT, srovnání VT s CT a následné hodnocení překladu. Koller nepovažuje

⁷⁴ ZEHNALOVÁ, Jitka. *Kvalita a hodnocení překladu: modely a aplikace*. UP v Olomouci. 2015, str. 57-58

⁷⁵ Ibid., str. 59

kvantitativní definice kvality za adekvátní pro hodnocení překladu, ale spíše tvrdí, že kvalita překladu se určuje na základě zásady trvalého malého procenta chyb. Hodnoticí škála, která se používá pro hodnocení překladu, se zaměřuje na funkční, jazykově stylistické, formální, obsahové a pragmatické aspekty překladu a klasifikuje je jako adekvátní, neadekvátní nebo s různou mírou adekvátnosti.⁷⁶

Obrázek 5: Překladatelský proces podle Kollera

Příklad Překladatelského procesu podle Kollera [obrázek]. In: ZEHNALOVÁ, Jitka. *Kvalita a hodnocení překladu: modely a aplikace*. UP v Olomouci. 2015, str. 59, ISBN 978-80-244-4792-6.

Model Wenera Kollera je příkladem lingvistického přístupu, který ilustruje, jak se ekvivalenční přístupy z šedesátých a sedmdesátých let promítly do oblasti hodnocení překladu. Jeho prvním krokem analýzy je určení dominantní jazykové funkce a vychází z hierarchického uspořádání požadavků na ekvivalenci a ze srovnání zdrojového a cílového textu. Model je založen na komunikačním schématu, které zahrnuje celý proces překladu, což umožňuje systematický a přehledný přístup, ale zůstává na vysoké úrovni abstrakce. Vzhledem k zahrnutí komunikačního modelu do úvah o kvalitě překladu jsou zohledněny nejen pragmatika zdrojového a cílového textu, ale také pragmatika překladatele a pragmatika příjemce cílového textu.⁷⁷

Jak uvádí Zehnalová: „Koller označuje hodnocení překladu na základě podrobné analýzy jako v zásadě objektivní, přičemž objektivní chápe jako přezkoumatelné a věcné. Současně je takové hodnocení subjektivní a vždy takové bude, což je dáno tím, že kritik při posuzování adekvátnosti (stejně jako samotný překladatel) vychází z určitých teoretických rozhodnutí a předpokladů, které by ve své kritice měl explicitně uvést. Tyto teoretické předpoklady se týkají stylistických a estetických názorů, pojetí jazykové normy a jazykových možností, pojetí účelu překladu a překladatelských principů a metod, kterými by se podle kritika měl překladatel řídit. Týkají se rovněž představ kritika o

⁷⁶ ZEHNALOVÁ, Jitka. *Kvalita a hodnocení překladu: modely a aplikace*. UP v Olomouci. 2015, str. 59-60

⁷⁷ Ibid., str. 62

předpokládaném čtenáři, jeho vzdělanostní úrovni, předpokládaných znalostech a míře srozumitelnosti textu.“⁷⁸

Katharina Reissová

Katharina Reissová zahrnuje určení dominantní jazykové funkce jako první krok analýzy ve svém modelu. Vztahuje každou ze tří Bühlerových funkcí jazyka k odpovídající metodě překladu a zároveň definovala „audiomediální typ textu“ již na začátku sedmdesátých let. Reissová také zvažuje funkci VT a funkci CT, které hrají zásadní roli v dalším vývoji teorie překladu a hodnocení kvality překladu. Koncepce CT umožňuje, aby měla funkci v cílovém prostředí odlišnou od funkce VT ve výchozím prostředí. Nicméně tyto případy nejsou považovány za překlady v pravém slova smyslu, ale za adaptace. Reissová tvrdí, že kritika adaptací nemůže být hodnocena pomocí kritérií a kategorií používaných při hodnocení překladu. Místo toho se zaměřuje na parametry VT a srovnávací analýzu VT a CT. Její model hodnocení kvality překladu se dnes považuje za klasický a jeho přínos a průkopnický charakter jsou obecně uznávány. Lauscherová například spojuje jeho vliv s tím, že přiznává překladateli aktivní úlohu v překladatelském procesu a také, že představuje systematický model analýzy textu, který je vhodný jak pro překlad, tak pro jeho hodnocení. Tři složky hodnocení, kterými jsou určení funkce textu, analýza jazykových faktorů a analýza mimojazykových faktorů, zajišťují, že proces hodnocení kvality zahrnuje jak makro-úroveň, tak i mikro-úroveň textu. Na základě toho, že Reissová spojuje výchozí a cílové texty s jejich společenským a mimojazykovým kontextem a soustředí se na vliv kontextu na jazykovou podobu textu, už hodnocení překladu není založeno pouze na srovnání výchozích a cílových textů na úrovni jednotlivých slov. Reissová klade důraz na dominantní typ textu jako základ překladatelského rozhodování a jasně říká, že pokud se kontext nezohledňuje, není žádný absolutně správný překlad jednotlivých slov a frází.⁷⁹

Nordová kritizuje Reissovou a Kollera za to, že nelze určit jazykovou funkci na začátku analýzy, ale až po zohlednění všech jazykových a mimojazykových faktorů. Dále Nordová kritizuje automatické spojování dominantní jazykové funkce s optimální metodou překladu a Fawcett detailně hodnotí tento model jako nedostatečný kvůli vágnosti pojmu optimální ekvivalence a neschopnosti použít ho k hodnocení všech textů považovaných za překlady. Hönig kritizuje Reissovou za to, že se zaměřuje na případy,

⁷⁸ ZEHNALOVÁ, Jitka. *Kvalita a hodnocení překladu: modely a aplikace*. UP v Olomouci. 2015, str. 62

⁷⁹ Ibid., str.78

kdy je funkce zdrojového textu stejná jako funkce cílového textu, a za to, že její přístup se stále ještě soustředí na výchozí text. Reissovou však lze chápat nejen jako první významnou monografii v oblasti hodnocení kvality překladu, ale také jako přechod mezi přístupy zaměřenými na ekvivalenci a přístupy zaměřenými na funkci cílového textu a na požadavky cílového prostředí a příjemce. Nordová tvrdí, že Reissová vložila svůj ekvivalenční textově typologický přístup z roku 1971 jako „specifickou teorii“ do obecného rámce teorie skoposu, a že se nikdy nevzdala zvláštní funkce překladu jako výjimky z celkového konceptu ekvivalence.⁸⁰

funkce jazyka	zobrazovací	expresivní	přesvědčovací
dimenze jazyka	logika	estetika	dialog
typ textu	zaměřený na obsah (informativní)	zaměřený na formu (expresivní)	zaměřený na apel (operativní)

Tabulka 2: Typologie textů podle Reissové

Typologie textů podle Reissové [tabulka]. In: ZEHNALOVÁ, Jitka. *Kvalita a hodnocení překladu: modely a aplikace*. UP v Olomouci. 2015, str. 63, ISBN 978-80-244-4792-6.

Peter Newmark

Newmarkův překladatelský model patří mezi ekvivalenční přístupy, které se soustředí na výchozí text (VT). Newmark uznává spojitost mezi funkcí VT a překladatelskou strategií, ale rozšiřuje tento koncept o sémantický a komunikativní překlad. Zároveň zdůrazňuje, že oba typy překladu se mohou uplatnit v jednom textu. Jeho přístup je pragmatický a bere v úvahu potřeby překladatelské praxe a respektuje rozhodování překladatele. Newmarkův přínos spočívá v empirickém přístupu a praktických radách týkajících se konkrétních jazykových prostředků. Tento model naznačuje budoucí důraz na potřeby překladatelské profese a jazykového průmyslu.⁸¹

Newmarkův model kritiky překladu se skládá z několika částí. První částí je analýza výchozího textu, která se zaměřuje na účel a funkční aspekty textu. Druhou částí je záměr překladatele, kde se překladatel zamýšlí nad tím, jakým způsobem přeloží text a jaký bude mít výsledek vliv na čtenáře. Třetí částí je srovnávací analýza výchozího textu a cílového textu. Čtvrtou částí je hodnocení překladu, které zahrnuje hodnocení z pohledu překladatele a hodnocení z pohledu kritika. Pátou částí je předpokládané postavení cílového textu v cílovém kontextu, jako je například kultura nebo obor.⁸²

⁸⁰ ZEHNALOVÁ, Jitka. *Kvalita a hodnocení překladu: modely a aplikace*. UP v Olomouci. 2015, str. 79

⁸¹ Ibid., str. 80

⁸² Ibid., str. 67

Analýza výchozího textu je zaměřena na několik aspektů, včetně autorského záměru, charakteristiky okruhu čtenářů, zhodnocení kvality vyjadřování a určení míry překladatelské volnosti. Například v informativním textu může být překladatel více volný při odstranění klišé a použití přirozeného jazyka, zatímco v autorském textu by měl být více opatrný a respektovat styl a jazyk autora. Tato analýza je důležitá pro správné pochopení výchozího textu a pro překladatelovo rozhodnutí o vhodné překladatelské metodě.⁸³

Newmarkův model kritiky překladu zahrnuje i analýzu záměru překladatele, která se zaměřuje na interpretaci účelu VT, metodu překladu a zamýšlený okruh čtenářů. Kritik by měl posoudit překladatelské metody, jako je záměrná archaizace, omezené použití obrazného jazyka, použití hovorového nebo idiomatického stylu, nebo kompenzace vynechávání informací. Dále by měl zhodnotit způsob, jakým jsou kulturně specifické části textu převedeny. Nicméně, Newmark zdůrazňuje, že kritik by neměl pouze hledat chyby, ale snažit se porozumět, proč byly použity určité překladatelské metody. Kritik by měl brát v úvahu, že dobré překlady mohou obsahovat chyby, a že překladatel může mít různé důvody pro použití nepřirozeného nebo jaderného stylu. Zároveň by kritik měl být empatický vůči překladateli a rozlišovat mezi neznalostí a překladatelskou metodou, která se může zdát kritikovi příliš idiomatická nebo formální, ale je důsledná.⁸⁴

Srovnávací analýza mezi výchozím a cílovým textem spočívá v tom, že kritik se zaměřuje na jednotlivé problémy v překladu. Tato analýza je výběrová, ale zároveň reprezentativní a detailní. Kritik nezpracovává materiál lineárně, ale selektivně třídí podle určitých kategorií, jako jsou například titul, kompozice, členění textu na odstavce, konektory, posuny, metafory a kulturně specifické výrazy, tzv. „překladatelština“, vlastní jména, neologismy, „nepřeložitelná“ slova, víceznačnost, registr, metajazyk, slovní hříčky a zvukové efekty.⁸⁵

Podle Newmarka by se tato část analýzy měla zaměřovat spíše na diskuzi o překladatelských problémech než na „návody“ na „správný“ nebo lepší překlad. Tato fáze analýzy je klíčovou částí kritiky a zpravidla musí být selektivní, protože každá pasáž, která není doslovně přeložitelná, přináší problém a vyžaduje pečlivé zhodnocení možných řešení a zdůvodnění preferované volby.⁸⁶

⁸³ ZEHNALOVÁ, Jitka. *Kvalita a hodnocení překladu: modely a aplikace*. UP v Olomouci. 2015, str. 67

⁸⁴ Ibid., str. 68

⁸⁵ Ibid., str. 68

⁸⁶ Ibid., str. 68

Kritika překladu se skládá ze tří hlavních kroků. Nejprve hodnotí referenční a pragmatickou přesnost z pohledu překladatele a poté z vlastního pohledu. Kritik se také zaměřuje na zjištění míry sémantického deficitu a jeho nevyhnutelnosti. Dále posuzuje kvalitu cílového textu nezávisle na originále: anonymní a neindividualizovaný text by měl být napsán přirozeným, dobře strukturovaným, elegantním a příjemným stylem. U autorského textu se kritik zaměřuje na převod idiolektu originálu.⁸⁷

Kritikovo hodnocení překladu nekončí pouze u sémantické přesnosti a přirozenosti jazyka, ale zahrnuje i jeho potenciální význam pro cílovou kulturu. Kritik se ptá, zda překlad skutečně stojí za to a jaký bude mít vliv na jazyk, literaturu a myšlení. Pokud se v předmluvě překladatele nedostanou na tyto otázky uspokojivé odpovědi, měl by kritik usilovat o to, aby překlad byl v novém prostředí adekvátně zařazen.⁸⁸

Christiane Nordová

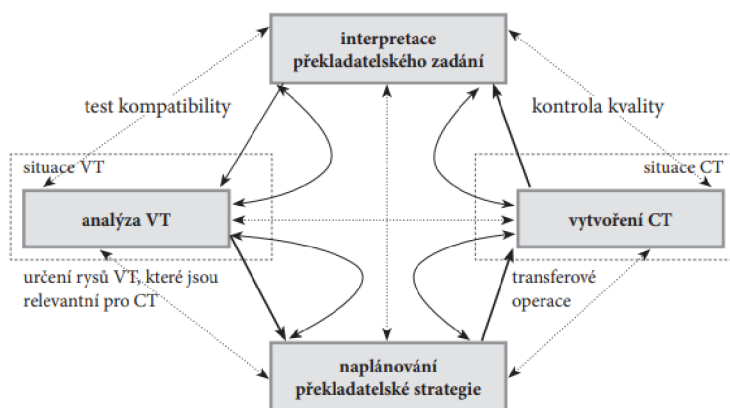
Christiane Nordová se opírá o teorii skoposu, která kritizuje funkcionalistické přístupy a doplňuje je principem loajality. Teorie skoposu byla poprvé uvedena v roce 1989 a umožňuje brát v úvahu kulturní specifčnost překladatelských konceptů. Tento přístup stanovuje etická omezení na jinak neohrazenou řadu možných skoposů pro překlad konkrétního výchozího textu. Překladatelé mají ve své roli zprostředkovatelů mezi kulturami zvláštní odpovědnost ke svým partnerům: na jedné straně k autorovi výchozího textu, klientovi nebo zadavateli překladu, a na druhé straně k příjemcům cílového textu, zejména v případech, kdy se liší názory na to, co je nebo měl by být „dobrý“ překlad. Loajalita jako interpersonální vztah může nahradit tradiční vztah „věrnosti“, který se zaměřuje na jazykovou nebo stylistickou podobnost mezi výchozím a cílovým textem bez zohlednění komunikačních záměrů nebo očekávání.⁸⁹

Nordová se při popisu překladatelského procesu odkazuje na koncept strategické hry od Levého a na Gadamerovo pojetí hermeneutického kruhu. Popisuje překladatelský proces jako strategickou hru, ve které každé rozhodnutí ovlivňuje další kroky. Zároveň využívá Gadamerovo pojetí hermeneutického kruhu k tomu, aby popsala vztah mezi porozuměním textu a rozhodnutím o překladu. Tento proces ilustruje pomocí následujícího schématu:

⁸⁷ ZEHNALOVÁ, Jitka. *Kvalita a hodnocení překladu: modely a aplikace*. UP v Olomouci. 2015, str. 68

⁸⁸ Ibid., str. 68

⁸⁹ Ibid., str. 80

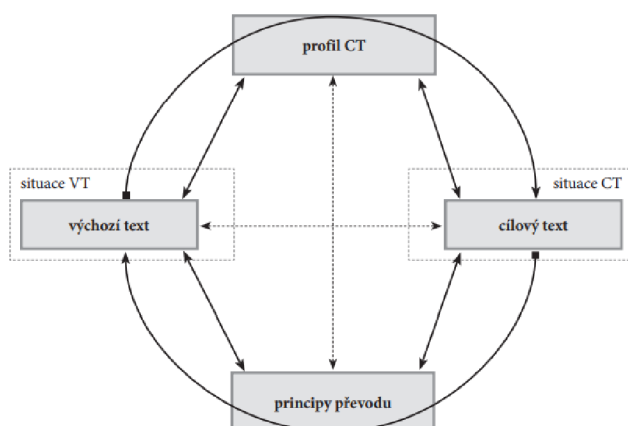

Obrázek 6: Překladatelský proces podle Nordové

Překladatelský proces podle Nordové [obrázek]. In: ZEHNALOVÁ, Jitka. *Kvalita a hodnocení překladu: modely a aplikace*. UP v Olomouci. 2015, str. 71, ISBN 978-80-244-4792-6.

Na rozdíl od překladatele postupuje kritik v opačném pořadí, jak ukazuje následující schéma, a zaměřuje se na dva texty v situaci (texts-in-situation), nikoliv na srovnávání jednotlivých textových elementů nebo segmentů. Tyto dva texty jsou samy o sobě, ale zároveň mezi nimi existuje koherence definovaná překladatelským skoposem. Překladové jednotky nejsou jazykovými jednotkami jako slova nebo věty, ale spíše relevantními rysy, které jsou zjišťovány textovou analýzou. Tento přístup umožňuje kritice zohlednit kompenzační řešení, například vložení jiné slovní hříčky na jiné místo v textu. Definice překladové chyby má tímto způsobem značný dosah. Podle Nordové by měl být chybový výraz nebo pasáž posuzován z funkčního hlediska. Jinými slovy se jedná o to, že výraz nebo pasáž samy o sobě nejsou nutně nesprávné, ale pouze tehdy, pokud neodpovídají přijatelné normě nebo standardu určenému příjemcem textu. Překladatelské chyby lze identifikovat pouze na pozadí překladatelského skoposu, který je nejdůležitějším kritériem pro posuzování překladu. Proto je důležité přesně definovat skopos pro každý překladatelský úkol. Například, pokud skopos požaduje reprodukování celého obsahu, každé vynechání, pokud není explicitně specifikováno přijímacími podmínkami, je považováno za překladatelskou chybu. Na druhé straně, stejné vynechání by nebylo považováno za chybu, pokud skopos vyžaduje pouze stručné shrnutí relevantních informací. Překladatelská chyba tedy nastává, když není dodržena některá z překladatelských instrukcí.⁹⁰

⁹⁰ ZEHNALOVÁ, Jitka. *Kvalita a hodnocení překladu: modely a aplikace*. UP v Olomouci. 2015, str. 72

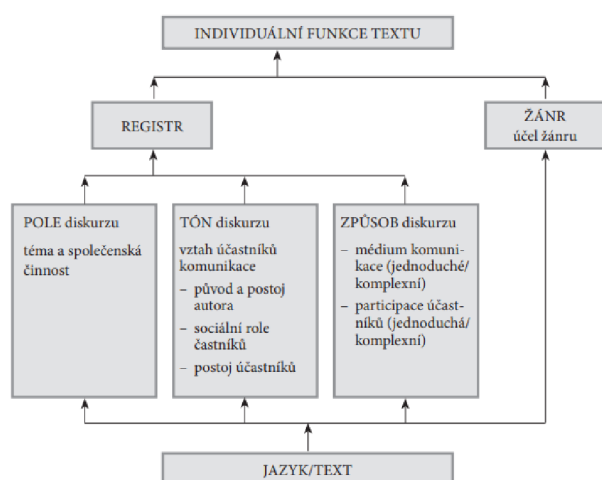
Obrázek 7: Kritika překlada podle Nordové

Kritika překlada podle Nordové [obrázek]. In: ZEHNALOVÁ, Jitka. *Kvalita a hodnocení překlada: modely a aplikace*. UP v Olomouci. 2015, str. 71, ISBN 978-80-244-4792-6.

Juliane Houseová

Juliane Houseová pečlivě rozlišuje mezi pojmy funkce jazyka a funkce textu, jak je patrné na schématu analýzy individuální textové funkce níže. Funkci textu analyzuje pomocí Hallidayových pojmů interpersonální a ideační funkce, a zároveň zdůrazňuje pragmatické a kulturní aspekty překlada. Houseová trvá na konceptu ekvivalence a lingvistickém přístupu, avšak zároveň kritizuje funkcionalistickou teorii skoposu za její relativizaci významu VT, absolutizaci CT a potřeb cílového prostředí. Její model je důkazem toho, že ekvivalenční lingvistické přístupy nelze ztotožňovat s lingvistickými přístupy, které se zaměřují převážně na gramatickou, lexikální a sémantickou ekvivalenci. Juliane Houseová navrhla model, který je vhodný pro analýzu všech typů textů, literárních i neliterárních. Její koncepty skrytého překlada a kulturního filtru jsou zejména relevantní pro pragmatické texty. Nicméně důraz na jazykové prostředky a interpretaci jejich významu jí přibližuje k současným přístupům k analýze a hodnocení literárních textů. Lauscherová však má výhrady proti tomuto modelu. Kritizuje zaměření na jazykové prostředky a charakteristiky výchozího textu, snahu reprodukovat je co nejpřesněji v cílovém textu a hodnotit adekvátnost cílového textu podle těchto charakteristik. Tvrdí, že zaměření na jazykové prostředky použité výchozím jazykem pro vyjádření funkce textu způsobuje, že se stávají měřítkem pro hodnocení adekvátnosti jazykových prostředků použitých v cílovém textu. Gutt, jehož výhrady proti modelu Houseové shrnuje Munday, má pochybnosti, zda lze analýzou registru zjistit autorský záměr a funkci výchozího textu. Avšak i kdyby bylo možné toto zjistit, podle Gutta model nebere dostatečně v úvahu to,

že neshody mezi výchozím textem a cílovým textem mohou být součástí překladatelské strategie, např. explicitace nebo kompenzace.⁹¹

Obrázek 8: Analýza individuální funkce textu

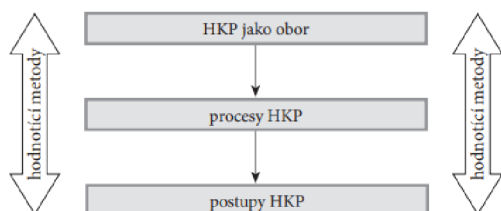
Analýza individuální funkce textu [obrázek]. In: ZEHNALOVÁ, Jitka. *Kvalita a hodnocení překladu: modely a aplikace*. UP v Olomouci. 2015, str. 74, ISBN 978-80-244-4792-6.

Třístupňový model hodnocení kvality

HKP zahrnuje různorodé oblasti překládání, různé zájmové skupiny lidí, řadu přístupů, metod a problémů a dá se k němu přistupovat na různých rovinách zobecnění a abstrakce. Jde o mimořádně komplexní jev, který vyžaduje systémový přístup. Navrhovaný model je třístupňový z toho důvodu, aby se jednotlivé roviny zobecnění a různorodé oblasti hodnocení kvality překladu daly rozlišit. Toto rozlišení umožňuje identifikovat specifické procesy a jejich účel, postupy používané v těchto procesech a také skupiny lidí, kteří se hodnocením zabývají nebo jsou jimi dotčeni, včetně jejich zájmů a záměrů. První úroveň se zaměřuje na celkové hodnocení kvality překladu jako oboru. Druhá úroveň specifikuje procesy, které se v oboru používají. Třetí úroveň definuje konkrétní postupy, které mohou být dále specifikovány s ohledem na použití konkrétních nástrojů, jako jsou hodnotící schémata nebo stupnice hodnocení. První úroveň zahrnuje HKP jako obor, který se zabývá překladatelským procesem a produktem, včetně tradiční kritiky překladu, a je předmětem zájmu různých skupin lidí v akademickém a profesním prostředí. Druhá úroveň popisuje procesy HKP, což jsou soubory postupů, které se v těchto prostředích používají a jsou zaměřeny na specifické účely. Třetí úroveň definuje postupy HKP jako jednotlivé kroky nebo fáze, ze kterých se procesy skládají. V rámci těchto tří úrovní

⁹¹ ZEHNALOVÁ, Jitka. *Kvalita a hodnocení překladu: modely a aplikace*. UP v Olomouci. 2015, str. 81

existuje kategorie dvou základních hodnotících metod: analýza pouze zdrojového jazyka a srovnávací analýza zdrojového jazyka a cílového jazyka. Tyto metody jsou chápány jako šablony, které lze přizpůsobit a upravit v závislosti na konkrétním účelu hodnocení. Schematicky je tento model znázorněn takto⁹²:

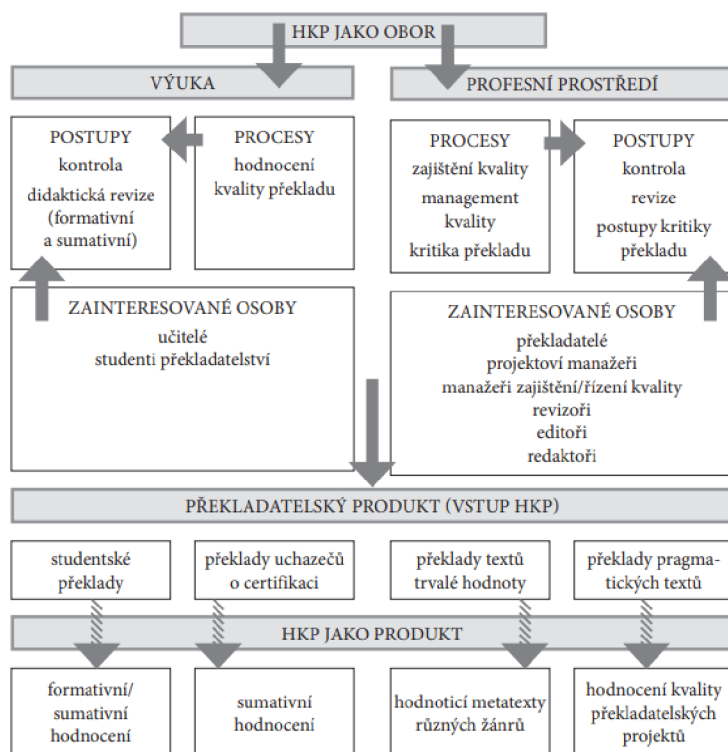

Obrázek 1: Třístupňový model hodnocení kvality překladu

Třístupňový model hodnocení kvality překladu [obrázek]. In: ZEHNALOVÁ, Jitka. *Kvalita a hodnocení překladu: modely a aplikace*. UP v Olomouci. 2015, str. 91, ISBN 978-80-244-4792-6.

Dále uvádím pro správné pochopení celé situace následující schéma, které zachycuje hodnocení kvality překladu jako celého oboru.

Následující schéma zachycuje hodnocení kvality překladu jako celého oboru:

Obrázek 2: HKP jako celý obor

Hodnocení kvality překladu [obrázek]. In: ZEHNALOVÁ, Jitka. *Kvalita a hodnocení překladu: modely a aplikace*. UP v Olomouci. 2015, str. 91, ISBN 978-80-244-4792-6.

⁹² ZEHNALOVÁ, Jitka. *Kvalita a hodnocení překladu: modely a aplikace*. UP v Olomouci. 2015, str. 90

Shrnutí

Všechny představené modely uznávají subjektivitu hodnocení, relativnost kvality překladu a relativnost hodnotících kritérií. Nicméně hodnocení kvality se i přes tyto obtíže stává jednou z významných oblastí translatologického výzkumu. Tato skutečnost nastává vzhledem k explicitnímu vymezení různých oblastí, účelů hodnocení kvality překladu. Dále vzhledem k zájmovým skupinám lidí, kteří se na něm podílejí, ujasňování pojmů, sjednocování terminologie a respektování potřeb překladatelské praxe. Ostatně José Lambert tvrdí, že ačkoliv jak teorie, tak výzkum demonstrují, že „kvalita“ jako taková neexistuje, ale že existuje pro někoho a v určitých podmínkách, mohou překladatelská praxe, didaktika a výzkum jít ruku v ruce za předpokladu, že budou navzájem chápat své cíle a pozice.⁹³

Překladatelské technologie

Nyní bych chtěla uvést 5 základních překladatelských technologií, které jsou dostupné na komerčním trhu, a tudíž je mohou překladatelé využít při své práci. Mezi ně spadají slovníky, textové editory, grafické editory, software CAT a korpus.

Slovníky

Slovníky, jedním z nejdůležitějších nástrojů pro překladatele, se datují až do 7. století př. n. l. a byly původně vyráběny například z hliněných tabulí v Nivě. Nejslavnějším slovníkem byl latinský slovník od Veria Flaca z 2. a 3. století př. n. l. Různé slovníky, jako sanskritové a polyglotické, byly psány již v 5. st. n. l., včetně slovníků vědeckých oborů jako medicína, astronomie a botanika. Řekové neměli tradici slovníků, používali pouze seznam pro ně neznámých slov. S počátkem rozsáhlého pohybu národů a rozvojem obchodu se objevila potřeba bilingválních slovníků. Jeden z příkladů takového slovníku je slovník italského mnicha Ambrogia Calpena z roku 1502, který byl později doplněn o španělskou a francouzskou verzi.⁹⁴

V dnešní době je běžné používat slovníky, a to dokonce velmi často. Slovníky se dělí do několika typů, mezi základní patří monolingvní (výkladové), bilingvní nebo překladové a tezurické, které obsahují slovní zásobu seřazenou podle synonym nebo témat. Kromě těchto typů slovníků existují také piktorální slovníky, které využívají obrázky, slovníky zkratek, synonymické, ortografické, fonetické, frekvenční,

⁹³ ZEHNALOVÁ, Jitka. *Kvalita a hodnocení překladu: modely a aplikace*. UP v Olomouci. 2015, str. 81

⁹⁴ *Antologie teorie odborného překladu: (výběr z prací českých a slovenských autorů)*. FF OU v Ostravě. 2010, str. 290

etymologické a regionální lingvistiky. Dále existují specializované slovníky v oblasti práva, medicíny a dalších oborů.⁹⁵

Informace o slově se dají získat ze slovníkového hesla. Tyto informace zahrnují gramatickou kategorii, příklady užití, výslovnost, překlad do jiného jazyka a další. V dnešní době jsou slovníky často dostupné v elektronické formě, která je rychlejší a umožňuje snadné nalezení hledaného termínu. Tyto počítačové slovníky se od těch tištěných liší v tom, že se snadno doplňují a slova se automaticky řadí abecedně. Největší výhodou počítačového slovníku je jeho rychlost a snadnost najít požadovaný termín. Z toho důvodu hledání v elektronickém slovníku je podstatně rychlejší než v tištěném slovníku. Rychlost je klíčovým prvkem práce překladatele, protože jak jsem uvedla v předchozí kapitole, čas hraje důležitou roli při moderním překladu. Dalším faktorem, který usnadní a zrychlí práci překladatele, je jeho vlastní terminologická databáze, kterou si může vytvořit pomocí speciálního softwaru pro tvorbu terminologických slovníků.⁹⁶

Textové editory

Textové editory se dají považovat za užitečný nástroj pro rychlé a jednoduché tvoření textů nejrůznějších druhů. Tyto nástroje se staly součástí moderních technologií, a tím se dají považovat za novodobé psací nástroje. Jejich vývoj sahá až do doby, kdy byly používány kartové a děrovací stroje pro záznam textu na karty a následné čtení pomocí čtecího zařízení. První textové editory byly zaměřeny na úpravu textu v jednom řádku, zatímco nyní se pracuje na obrazovce počítače. Předchůdci dnešních textových editorů byli jednoduché textové nástroje, které umožňovaly provádět základní úkony, jako například pohyb kurzoru. Tyto nástroje byly velmi podobné psacím strojům. Vývoj textových editorů však zásadně ovlivnil příchod terminálů, které umožňovaly zobrazovat text na obrazovkách.⁹⁷

Mezi první textové editory patří O26, který byl spuštěn na počítači CDC 6000 v roce 1967, a byl vytvořen Gregem Mansfieldem a Davidem Cahlanderem. Poté, v roce 1976, přišel editor Vi, který byl výjimečný tím, že umožňoval uživateli pracovat v textovém i grafickém režimu, a byl naprogramován v jazyce Unix pro terminál ADM3A.⁹⁸

⁹⁵ *Antologie teorie odborného překladu: (výběr z prací českých a slovenských autorů)*. FF OU v Ostravě. 2010, str. 291

⁹⁶ *Ibid.*, str. 291

⁹⁷ *Ibid.*, str. 291

⁹⁸ *Ibid.*, str. 292

Textové editory se v průběhu let výrazně změnily. Ty, které byly na trhu v 90. letech, se odlišují svým silným zaměřením na vizualizaci. Text je nyní lépe přehledný díky formátovacím funkcím, které jsou také vizuálně zpracovány. Tyto moderní editory nabízejí i poloautomatické funkce pro tvorbu struktury dokumentu, jako je číslování kapitol, podkapitol, vytvoření obsahu a zaměřují se na co nejrychlejší a nejefektivnější zpracování formátu a psaní slov.⁹⁹

Existuje mnoho různých textových editorů, které byly vyvinuty s rozvojem počítačových technologií, jako například poznámkový blok ve Windows, OpenOffice, WordPad a samozřejmě nejoblíbenější a nejpoužívanější textový editor Microsoft Word, který je součástí balíku Microsoft Office. Microsoft Word je velmi populární a má mnoho verzí, z nichž nejnovější je Microsoft Office 365. Tyto verze se také dělí na základě jejich vzniku, jako například Professional, Enterprise nebo Basic. První verze Microsoft Word vznikla již v roce 1989. Pokročilé funkce jako úprava textu a formátování, práce s objekty, nastavení vzhledu stránky, korespondence, revize, tisk a sdílení jsou jedny z mnoha dostupných nástrojů pro uživatele textového editoru Microsoft Word. Tento editor také umožňuje ukládat dokumenty v široké škále formátů, včetně .doc, .docm, .dotx, .dotm, .dot, .pdf, .xps, .htm, .html, .txt, .xml, .docx, .odt, atd. Dnes můžete pomocí pokročilých funkcí ověřit srozumitelnost, stručnost a formálnost svého textu. Editor obsahuje učební tipy, které poskytují související informace a doporučení ohledně slovní zásoby, interpunkce atd. Microsoft Editor také zkontroluje pravopis a gramatiku v sociálních příspěvcích, e-mailech, dokumentech a optimalizuje styl psaní. Tento nástroj lze používat například ve Wordu, Outlooku, Gmailu, na LinkedInu a v Dokumentech Google. Microsoft Editor umožňuje komunikaci v mnoha jazycích, včetně angličtiny, španělštiny, němčiny a francouzštiny, a poskytuje odborné návrhy na zlepšení gramatiky, formátování a pravopis. Lze vybrat až tři jazyky pro kontrolu pravopisu a jednoduše spolupracovat s lidmi po celém světě díky schopnosti Microsoft Editoru překládat dokumenty. Obsahuje také snadné kontrolování a čtení textu, které pomáhá uživateli najít a opravit možné chyby. Microsoft Editor umožňuje jednoduše realizovat kreativní nápady a vkládat 3D modely do svých prezentací a dalších dokumentů. Při vyhledávání zdrojů není třeba opouštět svůj dokument, protože články mohou být zobrazeny v okenním panelu a

⁹⁹ *Antologie teorie odborného překladu: (výběr z prací českých a slovenských autorů)*. FF OU v Ostravě. 2010, str. 292

umožní uživateli se plně soustředit na svůj text. Microsoft Editor poskytuje vedle kontroly pravopisu i další funkce, které pomáhají uživatelům psát sebejistěji.¹⁰⁰

Grafické editory

V 80. letech bylo pro běžné uživatele náročné využívat počítačovou grafiku, ale s příchodem osobních počítačů se to změnilo. Grafické editory se staly nezbytnými nástroji pro tvorbu dokumentů a webových stránek. Grafické prvky lze v počítači tvořit, realizovat a zobrazovat za pomoci dvou formátů – bitmapového formátu (rastrový formát) a vektorového formátu. Bitmapový formát se skládá z velkého počtu jednotlivých bodů (pixelů) a je ideální pro zobrazování fotografií a realistických obrazů. Tyto dva formáty se často kombinují a prolínají při tvorbě překladu.¹⁰¹

Grafické editory poskytují možnosti jako změnu velikosti obrázku, oříznutí, malování různými štětci, změnu barvy, výběr barvy, označování a výběr ploch, kreslení tvarů (jako jsou čtverce, kruhy, přímky, obdélníky s zahnutými rohy, gumování, nástroj na psaní textu, zrcadlení a převrácení objektů, přiblížení a oddálení pracovního plátna).¹⁰²

Software CAT

CAT (počítačově podporovaný překlad) vznikl jako řešení pro nedostatky automatických překladových nástrojů. Tyto programy slouží jako pomocníci překladatele, protože se snaží usnadnit práci, nikoliv překládat samostatně.¹⁰³

Během práce s překladem se zaměřujeme na celé věty a polovětné konstrukce, nikoliv pouze na jednotlivá slova. Tato jednotlivá slova by měly být překládána až jako poslední možnost, neboť překlad vět a konstrukcí je považován za správnější. Úkolem překladatele je přenést myšlenku původní věty na jazykové struktury, které budou odpovídat v originále a zároveň budou použitelné v cílovém jazyce. Význam se projevuje na úrovni vět a nadvětí a tento přístup se uplatňuje i v programech CAT.¹⁰⁴

Z pohledu základního principu je software CAT zaměřen na asistenci v krocích, které překladatel provádí během překladu. Jinak řečeno, pomáhá při překladu větších jednotek

¹⁰⁰ Microsoft. *Microsoft* [online]. 2022 [cit. 2022-03-10]. Dostupné z: <https://www.microsoft.com/cs-cz/microsoft-365/word?activetab=tabs%3afaqheaderregion3>

¹⁰¹ *Antologie teorie odborného překladu: (výběr z prací českých a slovenských autorů)*. FF OU v Ostravě. 2010, str. 292

¹⁰² Tyflokabinet. *Tyflokabinet* [online]. 2008 [cit. 2022-03-14]. Dostupné z: http://www.tyflokabinet-cb.cz/dokumenty/graficke_editory.pdf

¹⁰³ *Antologie teorie odborného překladu: (výběr z prací českých a slovenských autorů)*. FF OU v Ostravě. 2010, str. 293

¹⁰⁴ *Ibid.*, str. 293

textu nebo segmentů. Tyto jednotky se běžně definují jako věty, a proto věty jsou jednotkou překladu v mnoha nástrojích na překladatelskou paměť. Tyto nástroje také vyžadují použití složitých analytických algoritmů, které vyčleňují segmenty vět, polovětných nebo nadvětných konstrukcí ze zdrojového textu. Z hlediska syntaxe a významu je věta považována za celistvý, formálně uspořádaný a sémantický celek, jehož smysl lze vykládat na úrovni, kde se projevuje (S-úroveň).¹⁰⁵

Nástroje CAT umožňují překladateli snadno identifikovat začátek věty tím, že text zobrazují ve specifickém formátu. Tyto nástroje zahrnují originální text a jeho překlad, které jsou zobrazeny jako jedna jednotka, známá jako „překladatelská jednotka“ nebo „translation unit“(TU).¹⁰⁶

Nástroje CAT také fungují na základě dalšího předpokladu. Při překladu odborných dokumentů, jako jsou technické manuály, právní texty, návody, smlouvy atd. se stává, že se části vět nebo i celé věty opakují. To znamená, že pokud překladatel přeloží jednu smlouvu a po měsíci přeloží jinou podobnou smlouvu, existuje podobnost nebo úplná shoda některých částí těchto dvou smluv. Překladatelé bez podpory CAT nástrojů musejí trávit čas hledáním již přeložených dokumentů, kde mohou najít shodu nebo podobnost s překládanými částmi. Hledání je časově náročné, takže před existencí CAT nástrojů, překladatelé raději přeložili větu znovu, což však může vést k nekonzistentnosti výrazových prostředků v textu. Naopak, nástroje CAT řeší tuto situaci efektivně, protože v průběhu dlouhodobého používání vytvářejí velkou databázi souvisejících překladů vět, které překladatel v minulosti přeložil. Tím se nejen zjednodušuje práce, ale také šetří čas. Pokud překladatel nehledá v textu jako základní jednotku větu, ale termín, má k dispozici v nástrojích CAT program, který mu umožňuje vložit terminologickou databázi, kterou si sestavuje z již přeložených dokumentů.¹⁰⁷

Známe dvě formy terminologických databází. První formou je jednoduchá terminologická databáze, která se skládá z běžného souboru v tabulkovém formátu. Druhá forma je složitější a obsahuje programy určené speciálně pro záznam terminologických jednotek, které zahrnují detailní kategorizaci zaznamenávaných termínů. Tyto programy poskytují překladatelům oporu při překladu terminologicky náročných textů. Dnešní

¹⁰⁵ *Antologie teorie odborného překladu: (výběr z prací českých a slovenských autorů)*. FF OU v Ostravě. 2010, str. 294

¹⁰⁶ *Ibid.*, str. 295

¹⁰⁷ *Ibid.*, str. 295

softwarové nástroje obsahují rozsáhlé tematické databáze, které jsou řazeny například podle oborů nebo abecedního pořádku. Používání takových programů výrazně usnadňuje práci překladatelů a zajišťuje rychlost, efektivitu a sjednocenost jejich práce.¹⁰⁸

Ostatní funkce překladatelského softwaru CAT

CAT software zajišťuje základní kontrolu formální kvality. Tyto programy jsou schopny zkoumat text z pohledu správnosti formátu. Pokud dojde k rozdílu v délce vstupního a cílového textu, nástroj CAT na to upozorní překladatele. Je třeba si uvědomit, že CAT software však nedokáže provést hloubkovou sémantickou analýzu a zkoumat správnost slov nebo frází použitých překladatelem. Na druhou stranu, MT software může automaticky překládat texty, jako jsou například texty a hypertextové odkazy do a z hlavních jazyků. Přestože kvalita automatického překladu je diskutabilní, jeho rychlost je jednou z výhod této technologie. Další funkcí je zjednodušení správy překladu. Správa překladu je klíčovou součástí celého procesu a software může efektivně řídit vztahy mezi zákazníkem, překladatelskými agenturami, překladatelem, editorem, DTP technikem, účetním a vydavatelem, například co se týče termínu odevzdání, jednotlivých pracovních úkolů, správy souborů a souborové logistiky. Software také umí analyzovat styl textu, téma a související pojmy, extrahovat fráze a terminologii a porovnat jednojazyčné dokumenty. Překladatelský software také umožňuje udržovat konzistenci překladů, sledující výrazy, číselné informace, formátovací značky a potenciální shody nebo rozdíly mezi originálními a překládanými částmi. Dále software poskytuje funkce jako kontrolu pravopisu, shromažďování statistik textu, které jsou důležité při výpočtu cen, vytváření překladatelských pamětí s jedním nebo více jazyky a umožňuje vyhledávání souvislostí, což je užitečné, pokud překladatel potřebuje prozkoumat konkrétní výraz nebo termín v kontextu. Dále bych ráda zmínila, že software může pomoci překladateli s identifikací složitých termínů v textu. Funkce anotace a revize umožňuje překladateli upravovat přeložený text v editovatelném formátu jako doc nebo v needitovatelném formátu jako pdf. Software také může převést řeč na psaný text, převést tištěný dokument na editovatelný text a nabízí možnost vytvořit monolingvální a bilingvální korpusy, kde může překladatel sledovat použití konkrétních klíčových slov.¹⁰⁹

¹⁰⁸ *Antologie teorie odborného překladu: (výběr z prací českých a slovenských autorů)*. FF OU v Ostravě. 2010, str. 296

¹⁰⁹ *Ibid.*, str. 297-300

Na závěr této podkapitoly bych chtěla zdůraznit, že počítačový software není zdrojem kompletního řešení problémů s překlady. Tyto nástroje však pro překladatele mohou být velmi užitečné a efektivní, protože jim umožňují vykonat mnoho činností snadněji. Nicméně překladatel by si měl vždy uvědomovat, že za překlad je zodpovědný on sám a že rozhodnutí, do jaké míry chce využívat nástroje, by mělo být v jeho kompetenci. Na druhou stranu, v současném komerčním překladu, popřípadě v blízké budoucnosti, je integrace těchto nástrojů pravděpodobně nezbytná.

Slovník vs korpus

Existují dva typy zdrojů, ze kterých může počítač získávat znalost cizího jazyka. Těmito zdroji jsou překladové slovníky a již vypracované překlady textů. V následující podkapitole se budeme věnovat těmto zdrojům z hlediska praktického využití.

Překladové slovníky jsou určeny pro lidské uživatele, kteří již mají znalost gramatiky cílového jazyka. Tyto mohou mít i kapesní vydání (základní varianta) a omezují se na uvádění základních tvarů slov, které se shodují. Oproti tomu strojový překladač neumí správně tvarovat a použít slova v kontextu, protože sám nerozumí ani zdrojovému, ani cílovému jazyku. Nicméně některé překladové slovníky poskytují příklady, které slouží pouze k lepšímu vystižení hesla a podchycení zvláštností jeho užití, nikoli k úplnému výčtu morfologických tvarů. Pravděpodobně existuje jediná výjimka, kterou je Wikislovník, který je vytvářen dobrovolníky. Nicméně, hesla na Wikislovníku nejsou příliš formalizována a záznamy často obsahují neuspořádané poznámky. Před použitím takových dat je tedy třeba provést jejich filtraci. Mimo překladových slovníků jsou dostupné i specializované jednojazyčné slovníky, jako je slovník synonym, slovník popisující tvarosloví nebo slovník popisující syntaktické použití slov.¹¹⁰

Postup budování korpusu

Sběr a popis jazyka je náročná věda, která je také národním zájmem. Proto vznikají významné korpusy jako Český národní korpus nebo Britský národní korpus. Bohužel se však nebudeme zabývat podrobnostmi tzv. korpusové lingvistiky, která by si rozhodně podrobný přehled zasloužila, ale zaměříme se pouze na paralelní korpusy. K významným projektům, které zahrnují češtinu, patří korpusy CzEng a Intercorp. Při stavbě korpusu by se mohlo zdát, že stačí shromáždit texty, očistit je a uspořádat. Nicméně tyto kroky jsou velmi náročné, protože při získávání textů může dojít k potížím s autorskými právy. Web

¹¹⁰ BOJAR, Ondřej. *Čeština a strojový překlad: strojový překlad našincům, našinci strojovému překladu.*, str. 29

je skvělým zdrojem pro sběr textů, neboť dokumenty jsou okamžitě k dispozici v elektronické podobě a často se tam nacházejí zdroje, které se neustále rozšiřují. Avšak práce s webovými dokumenty může být komplikovaná kvůli nutnosti jejich převádění do jiných formátů, protože tyto dokumenty často obsahují nežádoucí prvky jako reklamy, interaktivní prvky nebo hlavičky stránek. Tyto prvky mohou zkreslit kódování znaků, zalomení řádků, dělení slov nebo typografické konvence. Z toho důvodu je důležité získat pouze kvalitní texty ve smysluplných jednotkách, jako jsou články, odstavce nebo věty. Segmentaci textu na věty a tokenizaci na slova by měl provádět nástroj, který bude text zpracovávat. Při nasazení statistických metod je důležité nezahazovat žádná data, protože i špatná data mohou být pro analýzu důležitá.¹¹¹

Velikost a vyváženost korpusu pro účely překladu

Podle Bojara¹¹², se autoři významných korpusů snaží o určitou rovnováhu ve sběru různých typů textů. U strojový překladů znamená rovnováha, že čím více se korpus blíží doméně textů, které chceme přeložit, a čím větší korpus bude, tím lepší překlad můžeme získat.

Z toho důvodu autoři systému strojového překladu se snaží získat co největší množství dat a až poté z nich vybírají ty nejvhodnější.¹¹³

Zarovnání dokumentů

Vytváření paralelního korpusu začíná tím, že se najdou dvojice dokumentů, který si mezi sebou odpovídají. Proces zarovnávání se skládá z několika fází. První fáze je rychlá a použije se na všechny dvojice dokumentů, druhá (a další) fáze pracuje pouze s těmi dvojicemi, které jsou stále dostatečně zajímavé. První fáze převádí dokument na řetězec nul a jedniček, které charakterizují individuální odstavce textu. Poté se na všechny dvojice dokumentů aplikuje známý algoritmus pro určení editační vzdálenosti. Do druhé fáze se dostanou pouze ty páry dokumentů, jejichž charakteristické řetězce jsou dostatečně blízké. Druhá fáze se již věnuje detailnější analýze dokumentů, při čemž sleduje, která slova se v nich vyskytují. Třetí fáze je výpočetně nejnáročnější a umožňuje

¹¹¹ BOJAR, Ondřej. *Čeština a strojový překlad: strojový překlad našincům, našinci strojovému překladu.*, str. 31

¹¹² Ibid., str. 32

¹¹³ Ibid., str. 32

plné zarovnání vět mezi dokumenty. Pokud výsledné zarovnání selže nebo má nízké hodnocení, navrhovaný pár textů se vyřadí.¹¹⁴

Zarovnání po větách

V případě, že se nám podaří zarovnat věty v dokumentech, které si jsou skutečně překladem, tak můžeme považovat tuto úlohu za úspěšně vyřešenou. Pokud dokumenty neodpovídají přesně, jedná se o tzv. korpus porovnatelný, který mluví o stejném tématu, ale není překladem. Tyto dokumenty by měly obsahovat analogické obraty, slova nebo celé věty.¹¹⁵

Zarovnání po slovech

Pro účely tréninku strojového překladu je potřeba znát odpovídající části zdrojového a cílového jazyka, které jsou menší, než celá souvětí. Slovní zarovnání, které spojuje slova ve zdrojové a cílové větě, je přímým způsobem, jak dané skutečnosti dosáhnout. Dnešní běžné programy pro slovní zarovnání využívají modely IBM, které byly původně vytvořeny pro překladové účely v systému Candide. Nicméně tyto modely se nyní používají pouze pro přípravu dat poté, co byl představen frázový překlad.¹¹⁶

Frázový překlad

Frázový překlad se zaměřuje na překlad posloupnosti několika tokenů bez ohledu na gramatické nebo logické členění věty. Předpokládá se, že lze překládat větu po úsecích slov. Tyto úseky se nazývají fráze, které se skládají z několika sousedních slov a celý úsek se překládá najednou. Přestože pořadí slov uvnitř fráze je pevně dané, pořadí frází ve vstupu a ve výstupu se může lišit.¹¹⁷

O. Bojar uvádí, že oproti starším metodám, které se soustředily na jednotlivá slova, má práce s víceslovnými úseky významnou výhodu: fráze přesně reprodukuje pevné spojení včetně idiomatických výrazů. Pokud je oblast překládaného textu dostatečně specifická nebo jsou k dispozici dostatečně velká tréninková data, do slovníku frází se dostávají i běžné úseky slov. Ty pak zajišťují správné lokální pořadí textu i překlad v kontextu okolních slov ve frázi. Jako jeden z příkladů lze uvést spojení „*cut taxes*“ v angličtině, které znamená *snižovat daně*, nikoli například *krájet daně*.¹¹⁸

¹¹⁴ BOJAR, Ondřej. *Čeština a strojový překlad: strojový překlad našincům, našinci strojovému překladu*, str. 33

¹¹⁵ Ibid., str. 34

¹¹⁶ Ibid., 34

¹¹⁷ Ibid., str. 49

¹¹⁸ Ibid., str. 49

K výhodám strojového překladu patří jeho jazyková nezávislost a schopnost odolávat kompozičnosti a chybám ve vstupních datech. Tento fakt znamená, že frázový překlad dokáže zvládnout idiomatictější výrazy, ale i gramaticky nesprávné věty. Pokud se posloupnost slov vyskytuje v datech a automatické slovní zarovnání umožňuje její extrakci, použije se delší překladová fráze a idiom smí zůstat zachován. Pokud se však změní tvar jednoho slova, systém je nucen provést kratší překladové ekvivalenty, což může vést k narušení významu idiomu. Strojový překlad nedokáže odhalit, kdy se v textu vyskytuje identická posloupnost slov jako v idiomu a kdy ne. Frázový překlad má velkou nevýhodu v tom, že nedokáže efektivně vytvářet gramatickou strukturu věty. Při překladu delších vět se často vyskytuje problém, kdy jsou věty sice částečně „hladké“ díky n-gramovému jazykovému modelu, ale vůbec nedávají smysl v kontextu celé věty. Kromě toho, nefaktorový frázový překlad nedokáže přeložit nová slova, ani ta, která jsou v jiných tvarech již známá. Pokud neschopnost správně rozpoznat strukturu věty při překladu není respektována, může to vést k problémům na zdrojové straně, kdy frázový překlad nemá žádný prostředek, jak spojit a přeložit najednou slova, která se nevejdou do jediné fráze. Ačkoli existují některé nedostatky, frázový překlad se obecně osvědčil jako účinný nástroj při vytváření základního překladového systému mezi téměř jakýmkoliv dvěma jazyky. Pro takové překlady lze použít frázový překladač spolu s paralelním korpusem.¹¹⁹

Zarovnání po větných členech

Jak je všeobecně známo, slova v různých jazycích neodpovídají přesně jeden k jednomu, dokonce ani v případě velmi povedeného přeložení textu. Formální rámec pro hloubkový větný rozbor, známý také jako rozbor pracující s větnými členy, je dán tzv. tektogramatickou rovinou. Mezi základní pravidla tektogramatické roviny patří to, že pouze plnovýznamová slova jsou reprezentována jako samostatné jednotky. Všechna pomocná slova jsou převedena a uchována jako atributy odpovídajícího plnovýznamového slova. Z toho důvodu pomocná slova jsou zahrnuta jako atributy plnohodnotných slov. Zároveň tektogramatická rovina také bere v úvahu, že česká zájmena ve funkci podmětu většinou nejsou vyjádřena, a proto jsou v hloubkovém stromě doplněna.¹²⁰

¹¹⁹ BOJAR, Ondřej. *Čeština a strojový překlad: strojový překlad našincům, našinci strojovému překladu.*, str. 67

¹²⁰ Ibid., str. 38

Překladačské postupy

Existují různé metody, pojmenování metod a postupy v překladačském procesu, kterými se v této kapitole budeme zabývat a stručně si uvedeme některé z nich, které považují za základní a stěžejní pro pochopení překladačského procesu.

Samotný proces prošel evolucí, kdy dřívější teoretikové překladač jako Fjodorov, Levý, Catford nazývali obecně změnami nebo postupy. Vzhledem k tomu, že takové strohé pojmenování nebylo dostačující, následující lingvisté, jako např. Poldauf, Bareš vycházeli z metody od kanadských autorů Vinaye a Darbelneta, přičemž používali zejména jejich sedmi základních postupů, který řeší nedostatek přímého ekvivalentu v cílovém jazyce.¹²¹

Mezi sedm základních postupů řadíme transkripci neboli přepis více či méně přizpůsobený užití cílového jazyka. Nicméně je nutné brát v potaz i transliteraci, jenž spočívá v přepisu jinou abecedou, při které dochází ke zvukovému zkreslení, nejtypičtějším příkladem transliterace je přepis čínských jmen.¹²²

Dalším postupem je kalk, který označuje sousloví, frázi nebo slovo, které vznikly doslovným překladem nebo jiným napodobením vzoru z cizího jazyka (např. *el Cristo de la Batalla – Kristus bitvy*¹²³).¹²⁴

Následuje substituce neboli nahrazení části sdělení ve výchozím jazyce odpovídající části sdělení v cílovém jazyce. Jinými slovy jde o pojmenování téhož různým způsobem (např. *Viernes Santo – Velký pátek*.)¹²⁵ Mezi typické příklady substituce řadíme přísloví a ustálená slovní spojení (např. *Sea como fuere, ... - Tak nebo tak, ...*¹²⁶) nebo jazykových šablon, které se hojně užívají v odborném jazyce, vlastní jména a názvy institucí.¹²⁷

Dále transpozice, ke které dochází převážně v důsledku odlišného jazykového systému. Transpozici dělíme na slovnědruhovou, kdy v cílovém jazyce je jiný slovní druh, než ve

¹²¹ KNITTLOVÁ, Dagmar, Bronislava GRÝGOVÁ a Jitka ZEHNALOVÁ. *Překlad a překládání.*, str. 18-19

¹²² Ibid., str. 19

¹²³ KRÁLOVÁ-KULLOVÁ, Jana. *¿Fiesta!: španělština pro střední a jazykové školy*, str. 174

¹²⁴ KNITTLOVÁ, Dagmar, Bronislava GRÝGOVÁ a Jitka ZEHNALOVÁ. *Překlad a překládání.*, str. 19

¹²⁵ KRÁLOVÁ-KULLOVÁ, Jana. *¿Fiesta!: španělština pro střední a jazykové školy*, str. 174

¹²⁶ Ibid., str. 174

¹²⁷ KNITTLOVÁ, Dagmar, Bronislava GRÝGOVÁ a Jitka ZEHNALOVÁ. *Překlad a překládání.*, str. 19

východním jazyce a dochází ke změně na úrovni gramatiky (např. *fiesta del Caribe – karibský svátek*¹²⁸). U příkladu vidíme, jak ve východním jazyce *Caribe* plnilo funkci podstatného jména s předložkou a v cílovém jazyce se změnilo podstatné jméno s předložkou na přídavné jméno *karibský*. V rámci transpozice slovnědruhovové dělíme transpozici na zředňující (př. *Los primeros datos de la fiesta se remontan a 1603. – První údaje o této slavnosti pocházejí z roku 1603*¹²⁹) a zhušťující (př. *...de sensibilidad artística puesta al erívicio del hecho religioso. - ...umělecké senzibility ve službách této náboženské události*¹³⁰), při čemž ke zředňující dochází v případě rozšíření počtu slov, tzn. zvýšení explicitnosti sdělení a ke zhušťující v případě opačném, tedy omezení počtu slov neboli snížení explicitnosti sdělení. Druhou transpozicí je transpozice větněčlenská, ke které dochází, kdy v cílovém jazyce se používají jiné větné nebo souvětňé struktury. Opět dále dělíme transpozici větněčlenskou na zředňující (př. *ponen su mano en el fuego con tal de demostrar... - dají ruku do ohně, aby dokázali...*¹³¹), kdy se jedná o polovětné konstrukce, tzn. vedlejší věta, neboli sloveso ve vedlejší větě vyjadřuje shodu v rodě a v čísle s podmíněním a transpozice zhušťující, kdy vedlejší věta je nahrazena přívlastkem shodným (př. *...de unas fiestas que gustaban a las clases populares... - o svátcích oblíbených mezi lidovými vrstvami...*¹³²).¹³³

Modulace je dalším základním postupem, kdy dochází ke změně hlediska neboli k převodu za použití přiměřených výrazových prostředků (př. *En Carnaval nadie es un extraño. – Při karnevalu nikdo nezůstane sám.*¹³⁴). Je nutné zmínit, že při modulaci, musíme zachovat význam a využíváme ji tam, kde by přímý nebo i transponovaný ekvivalent byl gramaticky správně, ale odporoval by duchu cílového jazyka. Modulaci dělíme na antonymickou, modulaci konkrétní-abstraktní a modulaci na základě synekdochy, neboli podobnosti části celku celým celkem.¹³⁵ Na druhou stranu Bravo Utrera a García López¹³⁶ uvádí ještě dvě klasifikace, kterými jsou amplifikace a

¹²⁸ KRÁLOVÁ-KULLOVÁ, Jana. *¿Fiesta!: španělština pro střední a jazykové školy*, str. 173

¹²⁹ Ibid., str. 173

¹³⁰ Ibid., str. 173

¹³¹ Ibid., str. 173

¹³² Ibid., str. 173

¹³³ KNITTLOVÁ, Dagmar, Bronislava GRYGOVÁ a Jitka ZEHNALOVÁ. *Překlad a překládání.*, str. 19

¹³⁴ KRÁLOVÁ-KULLOVÁ, Jana. *¿Fiesta!: španělština pro střední a jazykové školy*, str. 173

¹³⁵ KNITTLOVÁ, Dagmar, Bronislava GRYGOVÁ a Jitka ZEHNALOVÁ. *Překlad a překládání.*, str. 19

¹³⁶ FISCHER, Martin B. Plaza postdamer - ida y vuelta. Topónimos alemanes en la prensa española. In: BRAVO UTRERA, Sonia a Rosario GARCÍA LÓPEZ. *Estudios de traducción: problemas y perspectivas*. Servicio de Publicaciones y Difusión Científica de la Universidad de la ULPGC, 2006, str. 228

generalizace, které spadají do modulace. Při čemž amplifikace, jak je zjevné z terminologie, spočívá v doplnění informace, např. *Terezín, koncentrační tábor Terezín*. Na druhou stranu generalizace je založena na procesu opačném, tedy zobecnění např. na místo *Sagrada Familia*, bychom napsali pouze *chrám*.

Dále ekvivalence, která spočívá v nevhodně zvoleném termínu při použití stylistických a strukturních prostředků odlišných od výchozího jazyka. K ekvivalenci především dochází v oblasti expresivity, ale i u idiomů a přísloví. V současné době, je ekvivalence považována za synonymum pro substituci.¹³⁷

Posledním základním postupem je adaptace, neboli nahrazení adekvátní situací v cílovém jazyce, např. pokud situace ve výchozí kultuře neexistuje v kultuře cílového jazyka.¹³⁸

Nakonec této kapitoly bych chtěla zmínit ještě výpůjčku, jinými slovy převzatý výraz z výchozího jazyka do cílového jazyka a přímý neboli doslovný překlad, které jsou během procesu překládání hojně využívány překladateli, a proto považuji za nezbytné tento překladatelský postup zmínit. Ostatně, jak uvádí Bravo Utrera a García López¹³⁹ převod nebo výpůjčka může být i s jistou ortografickou adaptací, která se nazývá naturalizací.

Překladatelské postupy užití v praktické části

Na základě uvedené terminologie v předchozí kapitole, tedy terminologie Knittlové, Bravo Utrery a García López, jsem se rozhodla vytvořit seznam překladatelských postupů které budou hodnoceny v praktické části. Vytvořila jsem si vlastní rozdělení překladatelských postupů, při čemž jsem se inspirovala výše zmíněnými klasifikacemi, a zároveň rozšířila překladatelské postupy na základě mých potřeb pro studii. Zároveň ještě považuji za nezbytné zmínit, že v mnoha případech některé lexikální jednotky lze řadit do více překladatelských postupů, a tím dochází k prolínání. Nicméně z důvodu ucelených výsledků studie, bylo nutné zvolit vždy převažující kategorii.

Anatomie strojového překladače

Nyní se dostáváme ke kapitole Anatomie strojového překladu, kterou zahrnuji do mé diplomové práce z toho důvodu, že se domnívám, že je nutné znát funkčnost strojového

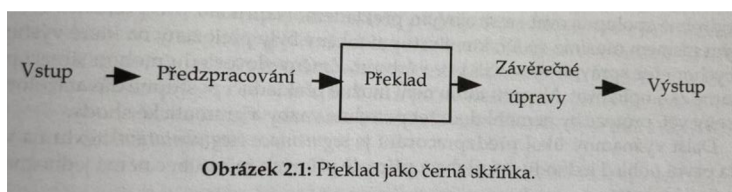
¹³⁷ KNITTLOVÁ, Dagmar, Bronislava GRYGOVÁ a Jitka ZEHNALOVÁ. *Překlad a překládání.*, str. 19

¹³⁸ *Ibid.*, str. 19

¹³⁹FISCHER, Martin B. Plaza postdamer - ida y vuelta. Topónimos alemanes en la prensa española. In: BRAVO UTRERA, Sonia a Rosario GARCÍA LÓPEZ. *Estudios de traducción: problemas y perspectivas*. Servicio de Publicaciones y Difusión Científica de la Universidad de la ULPGC, 2006, str. 228

překlada, protože danou skutečnost považují za nezbytnou k úplné kohezi dané problematiky.

Anatomie strojového překladače se rozděluje na vstup, předzpracování, překlad, závěrečné úpravy a výstup, jak je uvedeno na obrázku níže.

Překlad [obrázek]. In: BOJAR, Ondřej. *Čeština a strojový překlad: strojový překlad našincům, našinci strojovému překlada.*, str. 17, ISBN 978-80-904571-4-0.

Hlavním záměrem předzpracování z hlediska překlada je provedení tzv. tokenizace, jinými slovy rozdělení textu na tokeny neboli slova. Jednotlivé tokeny odpovídají vstupním slovům, číslům, interpunkci a překlad musí převést posloupnost tokenů výchozího jazyka na posloupnost tokenů cílového jazyka. Je nezbytné zmínit, že je nutné zachovat formát výchozího jazyka, který následně překladaatel převede i do cílového jazyka. Tím mám na mysli to, že jeli ve výchozím textu např. věta tučně, musí být přeložená věta i tučně v textu cílovém.¹⁴⁰

Dalším úkolem předzpracování je segmentace textu na věty. Na první pohled se zdá být segmentace lehkou disciplínou, avšak je podstatné zmínit, že tomu tak není, např. tečka neznamena vždy konec věty, a tudíž ukončení segmentu, ale může rovněž značit řadovou číslovku nebo zkrácení slova. Z toho důvodu je důležité být při překlada bdělý a vnímat celý text.¹⁴¹

Jak uvádí Bojar¹⁴²: „*I lidské hodnocení kvality překlada je (právem) předzpracováním a závěrečnými úpravami ovlivněno. Pro účely překlada je například pro zjednodušení vhodné zaměnit všechna velká písmena za malá: sjednotíme tak psaní slov na začátku věty, ale i třeba v titulcích psaných velkými písmeny se slovy ostatními. Uživatelé ovšem budou zcela jistě nespokojeni, pokud na závěr nevrátíme na správných místech velká písmena zpět. Podobně, i když méně citlivě, budou lidé vnímat typografické nebo obyčejné*

¹⁴⁰ BOJAR, Ondřej. *Čeština a strojový překlad: strojový překlad našincům, našinci strojovému překlada.*, str. 17

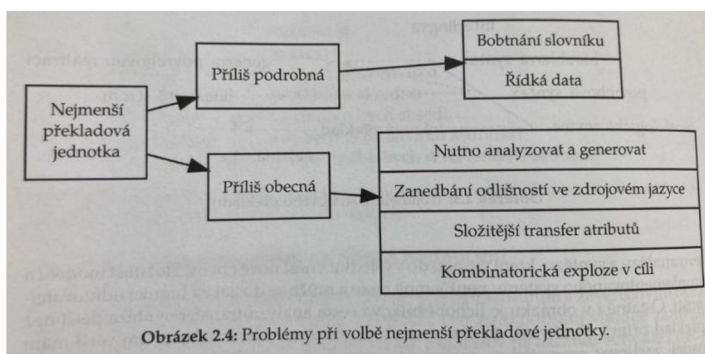
¹⁴¹ Ibid., str. 18

¹⁴² Ibid., str. 20

uvozovky: „x“ ve srovnání s “x“. Přestože tedy předzpracování a závěrečné úpravy nepokládáme za součást vlastního překladu, při hodnocení je třeba pracovat i s nimi. “

Nejmenší překladová jednotka

Bez ohledu na transferu, který daný systém bude pro účely transferu provádět, vstupní větu určitě musíme rozložit na menší části.

Problémy při volbě nejmenší překladové jednotky [obrázek]. In: BOJAR, Ondřej. *Čeština a strojový překlad: strojový překlad našincům, našinci strojovému překladu.*, str. 22, ISBN 978-80-904571-4-0.

Dle obrázku výše, je patrné, že nejmenší překladová jednotka (minimum translation unit, MTU) představuje klíčovou volbu při návrhu systému strojového překladu, a proto může být velmi obtížné zvolit jednotku vhodně. Bude-li zvolená jednotka příliš podrobná, jinými slovy obsáhlá, přesná, a nebo dokonce kombinace obojího, bude potřebný slovník typicky velmi rozsáhlý, a přesto nebude vhodně pokrývat nové věty.¹⁴³

Jak zmiňuje Bojar¹⁴⁴: „Nejmenší překladová jednotka (MTU) zásadním způsobem přispívá k tomu, jaké nezávislosti náš systém předpokládá. Cokoli, co je zachyceno uvnitř jedné MTU, zajistí plnou závislost. Pokud vstup musíme rozdělit a překládat pomocí více MTU, je nutno na hranicích MTU potřebné jazykové závislosti hlídat explicitně pomocí dodatečných modelů. To je samozřejmě pracné a často všechny potřebné závislosti nepostihneme.“

Překladače aneb Motory strojového překladu

V této kapitole si ukážeme motory strojového překladu, při čemž si je stručně uvedeme y vysvětlíme, na jaké bázi fungují. Danou kapitolu považuji za nezbytnou pro snazší

¹⁴³ BOJAR, Ondřej. *Čeština a strojový překlad: strojový překlad našincům, našinci strojovému překladu.*, str.22

¹⁴⁴ Ibid., str. 24

pochopení praktické části této diplomové práce, a zároveň za neodmyslitelnou znalost každého překladatele.

Jak uvádí Seghiri¹⁴⁵ strojový překlad lze podle normy ISO 17100/2015 týkající se překladatelských služeb definovat jako automatizovaný překlad textu nebo řeči z jednoho přirozeného jazyka do jiného pomocí počítačového systému. Motory strojového překladu je možné rozdělit do 4 typů.

Prvním typem jsou strojové překladače založené na pravidlech, ve kterých proces překladu spočívá v aplikaci potřebných pravidel na překládanou větu, příklady takových strojových překladačů jsou Babylon (stroj založený na příkladech, který obsahuje 1700 slovníků, glosářů, tezurů, encyklopedií a lexikonů ve více než 77 jazycích) nebo SDL Free Translation (umožňuje uživatelům získat bezplatné překlady textů, dokumentů a webových stránek).¹⁴⁶

Druhým typem jsou strojové překladače založené na statistice neboli na základě dat z proto-korpusu jsou vytvořeny pravděpodobnostní modely, které přiřazují míru pravděpodobnosti překládaným větám, při čemž nízká nebo nulová pravděpodobnost je dána těm větám, které jsou považovány za nevhodné překlady. Příklady strojových překladačů založených na statistice jsou Bing (stroj vyvinutý společností Microsoft, který kombinuje neuronový strojový překlad a CAT (počítačem podporovaný překlad), je k dispozici ve více než 60 jazycích) nebo MyMemory (obsahuje profesionálně přeložené segmenty, které byly vytvořeny shromážděním překladových pamětí z Evropské unie, OSN a vícejazyčných webových stránek).¹⁴⁷

Třetím typem jsou hybridní systémy strojového překladu, které jsou založené na strojovém učení, jenž jsou systémy, které jsou kombinací výše uvedených, tedy kombinací strojových překladačů založených na pravidlech a statistice. Typickým příkladem hybridního systému je SYSTRANet (poskytuje překlady ve více než 40 jazykových párech).¹⁴⁸

¹⁴⁵ SEGHIRI, Míriam a María Teresa ORTEGO-ANTÓN. La traducción automática de locuciones nominales del español al inglés: A pain in the neck? Noun Idioms and Machine Translation from Spanish into English: A Pain in the Neck. In: CARRASCO BENGEOA, Cristina, María CANTARERO MUÑOZ a Coral DIEZ CARBAJO. *Traducción y sostenibilidad cultural: sustrato, fundamentos y aplicaciones*. Ediciones Universidad de Salamanca, 2019, str. 332-334

¹⁴⁶ Ibid., str. 332-334

¹⁴⁷ Ibid., str. 332-334

¹⁴⁸ Ibid., str. 332-334

Posledním typem jsou neuronové systémy, které jsou založeny na nové technologii strojového učení zvaná Deep Learning nebo Deep Neural Networks, která usiluje o napodobení fungování lidského mozku. Přestože jsou neuronové systémy stále v počátečních fázích vývoje, v mnoha jazycích již nabízejí lepší překlady, než jiné motory strojového překladu. Jedním z hlavních zástupců neuronových systémů je Google Translate (dostupný ve více než 100 jazycích, který překládá nejen texty, ale i jiné formáty, např. webové stránky) nebo novodobý Deepl (bezplatný neuronový strojový překladač vyvinutý v Německu), který vznikl v roce 2017 a stává se jeho největším konkurentem.¹⁴⁹

Nakonec bych chtěla zmínit strojový překladač eTranslation, který byl vyvinut Evropskou komisí a představuje jednu z nejpřesnějších a nejučinnějších aplikací pro strojový překlad na trhu. eTranslation je zcela bezplatný, uživatelsky vstřícný a bezpečný nástroj pro neuronový strojový překlad, jehož cílem je přiblížit lidem informace týkající se EU, a to v jazyce, který si uživatel zvolí. Umožňuje pouhými několika kliknutími automaticky překládat texty i celé dokumenty do všech 24 úředních jazyků EU a i do některých dalších.¹⁵⁰

Závěrem této kapitoly bych chtěla zmínit, že strojový překlad představuje užitečný a praktický internetový nástroj, který vám může kdykoli a kdekoli pomoci pochopit celkový smysl cizojazyčného textu. Nicméně je nezbytné mít na paměti, že ačkoli tato technologie v průběhu let ohromně pokročila, výsledný text je pouze hrubým překladem, jehož kvalita a přesnost se může různit v závislosti na typu textu a jazykové kombinaci. Z toho důvodu je nutné, aby každý překladač disponoval jazykovou kompetencí, aby byl schopný správně, a co možná nejlépe překládat do cílového jazyka, jenž se odborně nazývá jazyková kompetence překladatele. Obecně se má za to, že jazyková kompetence překladatele spočívá v ovládnutí pravidel výchozího jazyka, ale zároveň jazyka cílového a schopnost překladatele přenést myšlenku výchozího textu do cílového za dodržení nejen již zmíněných pravidel, ale i dodržení kulturního kontextu se zachováním jeho významu v obou jazycích. Jinými slovy překladačské kompetence představují soubor znalostí,

¹⁴⁹ SEGHIRI, Míriam a María Teresa ORTEGO-ANTÓN. La traducción automática de locuciones nominales del español al inglés: A pain in the neck? Noun Idioms and Machine Translation from Spanish into English: A Pain in the Neck. In: CARRASCO BENGEOA, Cristina, María CANTARERO MUÑOZ a Coral DIEZ CARBAJO. *Traducción y sostenibilidad cultural: sustrato, fundamentos y aplicaciones*. Ediciones Universidad de Salamanca, 2019, str. 332-334

¹⁵⁰ E-translation. *Europa* [online]. 2022 [cit. 2022-03-25]. Dostupné z: <https://cor.europa.eu/cs/engage/Pages/e-translation.aspx>

zručností a schopností překladatele, které potřebuje při tvorbě překladu, jenž má nejen kognitivní, ale i procesní charakter.

Praktická část

Úvod

Hlavní hypotézou praktické části bude ověřit, jakým způsobem si poradí MT nástroje s překladem vybraných lexikálních jednotek z oblasti peruánské gastronomie. Z toho důvodu cílem praktické části bude analyzovat postupy, jimiž nástroje MT převládají. Jednotlivé postupy budou analyzovány podle klasifikace Knittlové¹⁵¹, Bravo Utrery a Garcíy López¹⁵², jak je blíže uvedeno v teoretické části. V mé praktické části pracuji především s jídelními lístky, při čemž veškerý použitý lexikální materiál je autentický a byl pořízen během mého studijního pobytu v Peru v roce 2022. Dále bych chtěla zmínit, že v průběhu praktické části budeme pracovat rovněž s lexikem, který je specifický pro konkrétní oblast, ve které jsem se nacházela, a proto v jiných částech Peru se s nimi zřídka setkáme. Tyto ekvivalenty jsem se rozhodla označit v diplomové práci termínem regionalismus. Mezi typické regionalismy patří Huacachina sunrise, Sex on the dunes nebo koktejl Machu Picchu.

V praktické části vycházím ze Španělsko-českého slovníku amerikanismů od Černého¹⁵³ a dále z již zmíněných MT nástrojů, které nám poslouží pro úplnou analýzu překladu. Konkrétně budeme provádět překlad s MT nástroji zmíněnými v teoretické části, tedy MT DeepL, Google Translate, Bing microsoft Translator, Lingea translation, MyMemory a SYSTRANet. Výše uvedené MT nástroje byly vybrány na základě uživatelské přístupnosti široké veřejnosti, frekvence užití, a především musely splňovat možnost překladu jazykové dvojice španělský jazyk-český jazyk.

Popis metodologie praktické části

Praktická část je rozdělena do šesti kapitol. V první budou analyzovány nápoje alkoholické a nealkoholické, ve druhé pouliční jídla neboli „street food“, ve třetí předkrmy, ve čtvrté polévky, v páté hlavní chody a v poslední, tedy v šesté, dezerty. Na

¹⁵¹ KNITTLOVÁ, Dagmar, Bronislava GRÝGOVÁ a Jitka ZEHNALOVÁ. *Překlad a překládání*.

¹⁵² FISCHER, Martin B. Plaza postdamer - ida y vuelta. Topónimos alemanes en la prensa española. In: BRAVO UTRERA, Sonia a Rosario GARCÍA LÓPEZ. *Estudios de traducción: problemas y perspectivas*. Servicio de Publicaciones y Difusión Científica de la Universidad de la ULPGC, 2006.

¹⁵³ ČERNÝ, Jiří. *Španělsko-český slovník amerikanismů: Diccionario de americanismos español-checo*.

začátku každé kapitoly, uvádím vždy souhrnný seznam lexikálních jednotek, se kterými v dané kapitole budeme pracovat.

Nejprve bych chtěla zmínit, že u všech termínů bylo nezbytné vybrané lexikální jednotky označující názvy pokrmů a nápojů zadávat do MT nástrojů v širším kontextu. Důvodem byl značný výskyt homonym, při čemž původní lexikální jednotka měla význam zcela jiný nebo dokonce v některých případech význam vulgární. Mezi typický příklad lze zařadit lexikální jednotku *pisco*, jenž v našem případě označuje alkoholický nápoj, ale může znamenat také pyj, bezvýznamné individuum, hlupáka nebo lenocha. Tento kontext budeme excerpovat z korpusových nástrojů dostupných na webu RAE¹⁵⁴, případně pokud by daný korpusový nástroj příslušnou lexikální jednotku neobsahoval, uchýlíme se k peruánským webovým stránkám, u nichž předpokládáme výskyt dané slovní zásoby (kuchařky, recepty, aj.). Nicméně v ojedinělých případech ani peruánské webové stránky lexikální jednotku neobsahují, a proto je nezbytné, abych větu pro překlad, ve které se bude lexikální jednotka nacházet, vymyslela já. Následně lexikální jednotky opatříme gramatickými informacemi dostupnými na stránkách RAE¹⁵⁵. Poté si uvedeme ekvivalent navržený Černým¹⁵⁶ ze Španělsko-českého slovníku amerikanismů a dále provedeme kontrastivní analýzu, ve které uvedeme námi sledované překladatelské postupy, kterými jsou výpůjčka, kalk, kalk s anglicismem, kalk s francouzským jazykem, modulace, transpozice, substituce, nesprávný překlad nebo úplné vynechání překladu dané lexikální jednotky, které jsme si uvedli v teoretické části v kapitole Překladatelské postupy. Vytvořila jsem si vlastní rozdělení překladatelských postupů, při čemž jsem se inspirovala výše zmíněnými klasifikacemi, a zároveň rozšířila překladatelské postupy na základě svých potřeb pro studii. Zároveň ještě považuji za nezbytné zmínit, že v mnoha případech některé lexikální jednotky lze řadit do více překladatelských postupů a dochází tím k prolínání, nicméně z důvodu ucelených výsledků studie, bylo nutné zvolit vždy převažující kategorii.

Použitá klasifikace překladatelských postupů při studii:

- **Výpůjčka** – Jedná se o přímý překlad (př. *chicha morada* = *chicha morada*). Zároveň jako výpůjčku považuji i slovo s flexí, tedy skloňované (př. *Inca Kola* – *Inca Koly*) a s diakritikou nebo bez (př. *Piscopólitan* – *Piscopolitan*).

¹⁵⁴ Corpus de Referencia del Español Actual. *Crea* [online]. 2023 [cit. 2023-03-27]. Dostupné z: <https://apps2.rae.es/CREA/view/inicioExterno.view>

¹⁵⁵ Diccionario de la lengua española. *Rae* [online]. 2023 [cit. 2023-03-27]. Dostupné z: <https://dle.rae.es/>

¹⁵⁶ ČERNÝ, Jiří. *Španělsko-český slovník amerikanismů: Diccionario de americanismos español-checo*.

- **Kalk** – Jedná se o doslovný překlad nebo napodobení (př. *Mar Negro* = *Černé moře*). Také považuji za kalk lexikální jednotku, která adaptuje různé morfémy svému jazyku (př. *yuquity* – *juquity*) a změnu i/y (př. *Picopolitan-Piscopolytan*). V případě, že lexikální jednotka má zachovanou pouze jednu část a druhá je upravená, tak i v takovém případě je chápána lexikální jednotka jako překladatelský postup kalku.
- **Kalk s anglicismem** – Jedná se o příklad kalku, který je zároveň rozšířen o anglický prvek na místo českého ekvivalentu (př. *Pisco puro* – *pure pisco*)
- **Kalk s francouzským jazykem** – Jedná se o příklad kalku, který je rozšířen o francouzské lexikum na místo ekvivalentu českého (př. *milhojas de fresa* - *jahodový millefeuille*).
- **Modulace** – Jedná se o změnu hlediska nebo převodu za použití přiměřených výrazových prostředků, při čemž musíme zachovat význam a využíváme ji tam, kde by přímý nebo i transponovaný ekvivalent byl gramaticky správně, ale odporoval by duchu cílového jazyka (př. *Querria quedarse conmigo*. – *Nechtěla mě opustit.*). Dále považuji za modulaci lexikální jednotky, které jsou přeloženy pomocí synonym, heteronym, hyponym, aj. (př. *Inchicapi* – *polévka*, *budin de pan* – *chlebový nákyt*, *pollo a la brasa* – *kuře na řeřavém uhlí*).
- **Substituce** – Jedná se o nahrazení části sdělení ve výchozím jazyce odpovídající části sdělení v cílovém jazyce, tzn. pojmenování téhož různým způsobem (příslloví a ustálená slovní spojení), (např. *Estar hasta las narices* - *Mit něčeho po krk*, *Los Serranos* – *Horákovi*, *caldo de gallina* – *kuřecí vývar*)
- **Transpozice** – Transpozice může být slovnědruhovú (v cílovém jazyce je jiný slovní druh, než ve výchozím jazyce a dochází ke změně na úrovni gramatiky, (např. *fiesta del Caribe* a *karibský svátek*) a větněčlenská (v cílovém jazyce se používají jiné větné nebo souvětne struktury). V rámci studie budeme pracovat s transpozicí slovnědruhovou především založenou na přívlastku shodném a neshodném.
- **Vynechání** – K vynechání dochází, když MT nástroj zcela přeskočí a nepřeloží lexikální jednotku a zároveň se chová, jako kdyby ve výchozím textu nebyla.
- **Nesprávný překlad** – Nastává v případě, kdy MT nástroj nevyužije ani jeden z překladatelských postupů a dojde k velkému posunu a je vytvořen nesmyslný překlad.

Cílem bude zhodnotit nejfrekventovanější užití překladatelského postupu, a tím ověřit který z výše uvedených překladatelských postupů převládá u MT nástrojů při překladu lexikálních jednotek z oblasti peruánské gastronomie. Závěrem praktické části bude uveden výsledek studie formou grafického znázornění.

Kapitola Alkoholické a nealkoholické nápoje

Nyní se dostáváme k první kapitole – Alkoholické a nealkoholické nápoje, při čemž pro naši práci jsme vybrali 6 typických nealkoholických peruánských nápojů a 16 alkoholických.

Seznam užitých jednotek pro sémantická pole Alkoholické a Nealkoholické nápoje

1) NEALKOHOLICKÉ NÁPOJE:

1) chicha morada	2) Inca Kola	3) jugo de Hierba Luisa
4) té de coca	5) cremolada de mango	6) emoliente

2) ALKOHOLICKÉ NÁPOJE:

1) chicha de jora	2) cerveza cusqueña	3) Pisco puro
4) Pisco Sour	5) Piscopolitan	6) Sex on the dunes
7) Huacachina sunrise	8) Moradita	9) Chilcano
10) Capitan	11) Aguayamanto sour	12) Algarrobina
13) Perú libre	14) Coca sour	15) Lucurrubina
16) MachuPicchu		

1) Sémantické pole – NEALKOHOLICKÉ NÁPOJE

1) **Analyzovaná lexikální jednotka: chicha morada**, f., *chicha* – z italského j. *ciccia*, nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

ind. Chichab – kukuřice – nealkoholický nápoj vyrobený kvašením kukuřice ve sladké vodě

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

RAE (CREA): *Habíamos terminado el caldillo de huevos, esperábamos el plato fuerte tomando **chicha morada**.*¹⁵⁷

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Dojídali jsme dušená vejce a čekali na hlavní chod, popíjeli jsme chicha morada .	Vaječný guláš jsme měli hotový, čekali na hlavní jídlo s chicha moradou .	Dokončili jsme vaječný vývar, čekali jsme na hlavní chod pití chicha morada .	Dojedly jsme žlutek, čekali jsme na ten tlustý talíř, když jsme si vzali adresu.	Vaječný guláš jsme měli hotový, čekalo nás hlavní jídlo s chicha moradou .	Dojedly jsme vajíčkové klouby a čekali jsme na hlavní jídlo s purpurovou chichou .
=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA	=NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	=VÝPŮJČKA	=KALK

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka převážně jedním způsobem, a to sice ponecháním původního názvu, tedy *chicha morada*. Jedná se o příklad výpůjčky, kdy se překládané slovo z výchozího jazyka ponechá v cílovém jazyce v úplném znění. Zatímco překladač SYSTRANet ponechal pouze jedno slovo, a to sice *chichu*, avšak přídavné jméno *morada* nahradil adjektivem *purpurová*. Jedná se tak o překladatelský postup kalk. Kalk je v tomto případě založen na bázi doslovného překladu, kdy přídavné jméno *morada* znamená *fialový* neboli *purpurový*.

2) **Analyzovaná lexikální jednotka: Inca Kola**, f., nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

slovní ekvivalent chybí

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se hledat na peruánských webových stránkách: *La increíble historia de **Inca Kola**, la gaseosa peruana de culto que le ganó a Coca-Cola y la obligó a pagar millones.*¹⁵⁸

¹⁵⁷ REAL ACADEMIA ESPAÑOLA: Banco de datos (CREA) [en línea]. *Corpus de referencia del español actual*. [online] <<http://www.rae.es>> [cit. 2023-02-02]; Vargas Llosa, Mario: *La tía Julia y el escribidor*. Barcelona: Seix Barral, 1996.]

¹⁵⁸ *La increíble historia de Inca Kola*. Cronista [online]. 2023 [cit. 2023-02-02]. Dostupné z: <https://www.cronista.com/apertura/empresas/la-increible-historia-de-inca-kola-la-gaseosa-peruana-de-culto-que-le-gano-a-coca-cola-y-la-obligo-a-pagar-millones>

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Neuvěřitelný příběh kultovního peruánského nealkoholického nápoje Inca Kola , který porazil Coca-Colu a donutil ji zaplatit miliony.	Neuvěřitelný příběh Inca Koly , kultovního peruánského nealkoholického nápoje, který porazil Coca-Colu a donutil ji zaplatit miliony.	Neuvěřitelný příběh Inca Kola , kultovní peruánské limonády, která porazila Coca-Colu a donutila ji zaplatit miliony.	Neuvěřitelný příběh Inca Kola , peruánské kultovní limonády, která porazila Coca-Cola a donutila ji zaplatit miliony.	Neuvěřitelný příběh Inca Kola , kultovního peruánského nealkoholického nápoje, který porazil Coca Colu a donutil ji zaplatit miliony.	Neuvěřitelný příběh Incy Kolaové , peruánský plyn uctívání, který jí přinesl Coca-Colu a přinutil ji zaplatit miliony.
=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA	=NESPRÁVNÝ PŘEKLAD

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka převážně jedním způsobem, tedy ponecháním původního názvu *Inca Kola* neboli výpůjčkou. Nicméně překladač SYSTRANet vyhotovil nesprávný překlad, kdy lexikální jednotku *Inca Kola* převedl na ženské jméno, a tím došlo k personifikaci. Z toho důvodu lze v tomto případě také považovat překlad za nesprávný překlad s velkým posunem, kdy závažný posun významu je založen na změně smyslu sdělení.

3) Analyzovaná lexikální jednotka: **jugo de Hierba Luisa**, m., *hierba* - z latinského *sucus*. a z latinského *herba*, nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

slovní ekvivalent chybí

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu ani na peruánských webových stránkách nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se vymyslet svou větu: *Vamos a tomar jugo de Hierba Luisa*.

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Budeme pít šťávu z citronové verbeny .	Jdeme pít šťávu z Luisy trávy .	Pojďme pít citronovou verbenu šťávu .	Dáme si džus z Byliny Luisy .	Pojďme pít citronovou verbenu šťávu .	Dáme si Luisa Grassovou šťávu .
=MODULACE	=KALK	=MODULACE	=KALK	=MODULACE	= KALK S ANGLICISMEM

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka několika způsoby. Převažujícím překladačským postupem je modulace, kdy je lexikální jednotka *jugo de Hierba Luisa* přeložena jako *šťáva z citronové verbeny* nebo *citronová verbena šťáva*, při

čemž dochází k modulování neboli upravení původního významu slova. Dále je námi uvedená lexikální jednotka přeložena kalkem, kdy dochází k ponechání části původního znění a přeložení zbytku do cílového jazyka. Nicméně, co považuji za zajímavý jev je případ překladu MT nástroje SYSTRANet, kdy lexikální jednotka byla přeložena kalkem s anglicismem. Vliv anglického jazyka je patrný u adjektiva *Grassová*, kdy překladač vložil do cílové jazyka anglické slovo, které má význam tráva, na místo toho, aby použil český ekvivalent.

4) Analyzovaná lexikální jednotka: *té de coca*, m., *té* – z čínštiny *te*, *coca* - z quechuy a aimary kuka, nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

f., keč. + aim. kuka, *cuca*; *koka* (kokainovník pravý), list *koky* – druh keře čeledi rudodřevité *Erythroxylon coca*, se střídavými oválnými listy a bělavými květy, původem z JižAm; získává se z něj kokain; mezi nejstarší způsoby užití patří žvýkání listů *koky* spolu s vápnem nebo popelem přinášející stimulační účinky; Španělé si už na začátku dobývání Peru všimli, že Indiáni žvýkají suché listy pro jejich anestetické a stimulační účinky, ale žvýkání se tehdy omezovalo pouze na důležité osoby

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

RAE (CREA): *Arzeno, quien asegura que solamente tomó un té de coca, se realizó el análisis para presentarlo como prueba ante el juez federal que entiende en la causa, Norberto Oyarbide, y ante la Asociación del Fútbol Argentino.*¹⁵⁹

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Arzeno, který tvrdí, že pil pouze čaj z koky , si vzal test, aby ho předložil jako důkaz federálnímu soudci Norbertu Oyarbideovi a Argentinské fotbalové asociaci. =KALK	Arzeno, který ujistil, že pil pouze čaj z koky , byla analýza provedena, aby to předložila jako důkaz před federálním soudcem, který případ projednával, Norbertem Oyarbidem a před Argentinskou fotbalovou asociací. =KALK	Arzeno, který ujišťuje, že pil pouze čaj z koky , provedl analýzu, aby ji předložil jako důkaz federálnímu soudci Norbertu Oyarbidemu a Argentinské fotbalové asociaci. =KALK	Arzenů, který tvrdí, že pije pouze jeden kokainový čaj , byl podroben analýze, aby byl předložen jako důkaz federálnímu soudci, který chápe věc, Norberto Oyarbide, a argentinskému fotbalovému svazu. =NESPRÁVNÝ PŘEKALD	Arzeno, který ujišťuje, že pil pouze čaj z koky , provedl analýzu, aby ji předložil jako důkaz federálnímu soudci Norbertu Oyarbidemu a Argentinské fotbalové asociaci. =KALK	Arzenon, který tvrdí, že pil pouze čaj z koky , provedl analýzu, aby jej předložil jako důkaz před federálním soudcem, který případ projednával, Norbertem Oyarbidem a Argentinským fotbalovým sdružením. =KALK

¹⁵⁹ REAL ACADEMIA ESPAÑOLA: Banco de datos (CREA) [en línea]. *Corpus de referencia del español actual*. [online] <<http://www.rae.es>> [cit. 2023-02-02]; «La muestra realizada al pelo del defensor dio resultado negativo.». La Nueva Provincia. Bahía Blanca: lanueva.com, 1997-10-21.]

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka převážně jedním způsobem, a to sice kalkem, tedy přeložením slova do cílového jazyka. Nicméně překladač Lingea přeložil lexikální jednotku s posunutím významu. Jinými slovy lexikální jednotku *té de coca* přeložil jako *kokainový čaj*, jež je posunutí významu, kdy se jedná původně o čaj z lístků koky, nikoliv o kokainový čaj, tedy drogu.

5) Analyzovaná lexikální jednotka: cremolada de mango, f., nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

f., limonáda s ovocnou dužinou

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu ani na peruánských webových stránkách nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se vymyslet svou větu: *Una de mis bebidas preferidas es la cremolada de mango.*

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Jedním z mých oblíbených nápojů je mangová cremolada.	Jedním z mých oblíbených nápojů je mangová cremolada.	Jedním z mých oblíbených nápojů je mango cremolada.	Jedním z mých nejoblíbenějších h nápojů je mango cremolada.	Jedním z mých oblíbených nápojů je mangová cremolada.	Jeden z mých oblíbených nápojů je mango cremolada.
=TRANSPOZICE	= TRANSPOZICE	=KALK	=KALK	= TRANSPOZICE	=KALK

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka dvěma způsoby, kterými jsou transpozice a kalk. Při čemž dochází k transpozici slovnědruhové, ve které došlo ke změně, kdy ve výchozím jazyce se jednalo o substantivum, předložku, substantivum a v cílovém jazyce se jedná o adjektivum se substantivem. Ve zbylých případech se jedná o kalk, který je anteponován, kdy je zároveň předložka vynechána.

6) Analyzovaná lexikální jednotka: emoliente, m., etymologie z latiny *emolliens, -entis*

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

m., horký nápoj; vyráběný z ječmene, lněného semínka, boldovníku (keř), přesličky a dalších ingrediencí

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

RAE (CREA): *¿Qué diferencia hay entre comida rápida, un vendedor ambulante, un lugar para comer chicharrones y tamales o donde se puede comer rápidamente anticuchos con emoliente o chicha?*¹⁶⁰

Text přeložený MT Deepl	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Jaký je rozdíl mezi fastfoodem, pouličním prodejcem, místem, kde si můžete dát chicharrones a tamales nebo kde si můžete rychle dát anticuchos s emoliente nebo chichou? =VÝPŮJČKA	Jaký je rozdíl mezi rychlým občerstvením, pouličním prodávčem, místem, kde se dá jíst chicharrones a tamales nebo kde můžete rychle sníst anticuchos se změkčovadlem nebo chicha? =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	Jaký je rozdíl mezi rychlým občerstvením, pouličním prodejcem, místem, kde můžete jíst chicharrones a tamales nebo kde můžete rychle jíst anticuchos s změkčovadlem nebo chicha? =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	Jaký je rozdíl mezi rychlým občerstvením, podomním prodejcem, místem k jídlu škvarky a tamales nebo tam, kde můžete rychle jíst starožitnosti s změkčovadlem nebo čichem? =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	Jaký je rozdíl mezi rychlým občerstvením, pouličním prodávčem, místem, kde se dá jíst chicharrones a tamales nebo kde můžete rychle sníst anticuchos se změkčovadlem nebo chicha? =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	Jaký je rozdíl mezi rychlým jídlem, pouličním prodávčem, místem, kde můžete jíst škvarky a tamany, nebo kde můžete rychle jíst anticuchos s emolientem nebo chicha? =VÝPŮJČKA

2) Sémantické pole - ALKOHOLICKÉ NÁPOJE

1) **Analyzovaná lexikální jednotka: chicha de jora**, f., *chicha* – z italského jazyka *ciccia*, (*jora*) z quechuy *shura*, nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

alkoholický nápoj *chicha* vyrobený z naklíčené žluté kukuřice, cukru

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

RAE (CREA): *Las picanterías o chicherías son pequeños restaurantes tradicionales que persisten en muchas ciudades andinas —Cusco, Arequipa, Ayacucho, Cochabamba, Piura, Cajamarca, etc. — en los cuales se ofrece chicha de jora y picantes al público.*¹⁶¹

¹⁶⁰ REAL ACADEMIA ESPAÑOLA: Banco de datos (CREA) [en línea]. *Corpus de referencia del español actual*. [online] <<http://www.rae.es>> [cit. 2023-02-02]; «Carlos Zuñiga». Zuñiga, Carlos: *La academia en la olla. Reflexiones sobre la comida criolla*. Lima: Universidad de San Martín de Porres, 1995.]

¹⁶¹ REAL ACADEMIA ESPAÑOLA: Banco de datos (CREA) [en línea]. *Corpus de referencia del español actual*. [online] <<http://www.rae.es>> [cit. 2023-02-02]; «Eleana Llosa Socióloga. Investigadora de TAFOS (Talleres de Fotografía Social), autora del libro *Picanterías Cusqueñas, vitalidad de una tradición*». Llosa, Elena: *Cultura, identidad y cocina en el Perú*. Lima: Escuela Profesional de Turismo y Hostelería de la Universidad de San Martín de Porres, 1996.]

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Picanterías nebo chicherías jsou malé tradiční restaurace, které přetrvávají v mnoha andských městech – Cusco, Arequipa, Ayacucho, Cochabamba, Piura, Cajamarca atd. - a v nichž se veřejnosti nabízí chicha de jora a pálivé papričky. =VÝPŮJČKA	Picanterías nebo chicherías jsou malé tradiční restaurace, které přetrvávají v mnoha andských městech — Cusco, Arequipa, Ayacucho, Cochabamba, Piura, Cajamarca atd. — ve kterých se veřejnosti nabízí chicha de jora a kořeněná jídla. =VÝPŮJČKA	Picanterías nebo chicherías jsou malé tradiční restaurace, které přetrvávají v mnoha andských městech – Cusco, Arequipa, Ayacucho, Cochabamba, Piura, Cajamarca atd. - ve kterých jsou chicha de jora a picantes nabízeny veřejnosti. =VÝPŮJČKA	Pivovary a cikáni jsou malé tradiční restaurace, které přetrvávají v mnoha andských městech – Cusco, Arequipa, Ayacucho, Cochabamba, Piura, Cajamarca atd.–, kde je divákům nabízena pikantní čaj. =VYNECHÁNÍ	Picanterías nebo chicherías jsou malé tradiční restaurace, které přetrvávají v mnoha andských městech — Cusco, Arequipa, Ayacucho, Cochabamba, Piura, Cajamarca atd. — ve kterých se veřejnosti nabízí chicha de jora a kořeněná jídla. =VÝPŮJČKA	Pikanterie nebo chicherías jsou malé tradiční restaurace, které přetrvávají v mnoha andských městech – Cusco, Arequipa, Ayacucho, Cochabamba, Piura, Cajamarca atd. - kde chicha de jora a pikantní jídlo je nabízeno veřejnosti. =VÝPŮJČKA

Ve výše uvedených ukázkách je přeložena lexikální jednotka jednomyslně, pouze MT nástroj Lingea lexikální jednotku úplně vynechal, tudíž ji nepřeložil vůbec.

2) Analyzovaná lexikální jednotka: *cerveza cusqueña*, f., *cerveza* - z latiny *cervesia*, nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

slovní ekvivalent chybí

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se hledat na peruánských webových stránkách: *Disfruta el refrescante sabor de **Cerveza Cusqueña**, una bebida peruana de origen milenario con una combinación de finos ingredientes y 100% malta cebada.*¹⁶²

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Vychutnejte si osvěžující chuť Cerveza Cusqueña , peruánského nápoje tisíciletého původu s kombinací jemných ingrediencí a 100% ječného sladu. =VÝPŮJČKA	Vychutnejte si osvěžující chuť Cerveza Cusqueña , peruánského nápoje tisíciletého původu s kombinací jemných ingrediencí a 100% ječného sladu. =VÝPŮJČKA	Vychutnejte si osvěžující chuť Cerveza Cusqueña , peruánského nápoje starověkého původu s kombinací jemných ingrediencí a 100% ječného sladu. =VÝPŮJČKA	Užijte si osvěžující chuť Cerveza Cusqueña , peruánského nápoje tisíciletého původu s kombinací jemných ingrediencí a 100% sladu z ječmene. =VÝPŮJČKA	Vychutnejte si osvěžující chuť Cerveza Cusqueña , peruánského nápoje starověkého původu s kombinací jemných ingrediencí a 100% ječného sladu. =VÝPŮJČKA	Vychutnejte si osvěžující příchutí piva Cusqueña , peruánského nápoje původem z tisíciletí s kombinací jemných přísad a 100% sladu z ječmene. =KALK

¹⁶² Cusquena. Cusquena [online]. 2023 [cit. 2023-02-02]. Dostupné z: <https://www.cusquena.com/>

3) **Analyzovaná lexikální jednotka: pisco puro**, m., *pisco* - Pisco, peruánské město v departementu Ica, nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

velmi kvalitní pisco (z hroznů quebranta)

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se hledat na peruánských webových stránkách: *Pisco puro: Es el Pisco obtenido exclusivamente de una sola variedad de uva pisquera.*¹⁶³

Lexikální jednotka Pisco má i jiné významy, kterými jsou: bezvýznamné individuum, hlupák, lenoch, pyj. Jak jsem uváděla v úvodu praktické části, lexikální jednotka Pisco je jedním z příkladů, kvůli kterým bylo nezbytné lexikální jednotky uvádět v celých větách, aby bylo zřejmé z kontextu, o jaký význam se jedná.¹⁶⁴

Text přeložený MT Deepl	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Čisté Pisco: Pisco získané výhradně z jediné odrůdy hroznů Pisco.	Pure Pisco: Je to Pisco získané výhradně z jedné odrůdy hroznů Pisco.	Pure Pisco: Jedná se o Pisco získané výhradně z jediné odrůdy hroznů pisco.	Čisté pisco: Jedná se o pisco, které se získává výhradně z jedné odrůdy broskví.	Pure Pisco: Je to Pisco získané výhradně z jedné odrůdy hroznů Pisco.	Pisco Pisco: Jedná se o Pisco získaný výhradně z jedné odrůdy pytlovitých hroznů.
=KALK	=KALK S ANGLICISMEM	=KALK S ANGLICISMEM	=KALK	=KALK S ANGLICISME M	=NESPRÁVNÝ PŘEKLAD

Ve výše uvedené ukázce *Pisco puro* je přeložena vybraná lexikální jednotka kalkem, kalkem s anglicismem a v jednom případě se jedná dokonce o nesprávný překlad. Překladačský postup kalk s anglicismem je zřejmý u MT Google, Bing a MyMemory, kdy na místo užití českého ekvivalentu adjektiva *čisté*, je použit anglický ekvivalent *pure*. Na druhou stranu SYSTRANet vyhotovil nesprávný překlad, kdy došlo k duplikaci substantiva a úplné absence adjektiva.

¹⁶³ Elpisco. Conapisco [online]. 2023 [cit. 2023-02-02]. Dostupné z: <https://conapisco.org.pe/el-pisco.html>

¹⁶⁴ ČERNÝ, Jiří. *Španělsko-český slovník amerikanismů: Diccionario de americanismos español-checo.*

4) Analyzovaná lexikální jednotka: Pisco Sour, m., *pisco* - Pisco, peruánské město v departementu Ica, nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

koktejl; pisco se šťávou z limetek

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

RAE (CREA): *Ese día, solos en el bar, dos hombres de mediana estatura bebían Pisco Sour.*¹⁶⁵

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Toho dne seděli v baru sami dva muži středního věku a popíjeli Pisco Sour. =VÝPŮJČKA	Ten den, sami v baru, dva muži střední postavy pili Pisco Sour. =VÝPŮJČKA	Ten den, sám v baru, dva muži střední výšky pili Pisco Sour. =VÝPŮJČKA	Ten den, sami v baru, dva muži středního vzrůstu pili Pisco Sour. =VÝPŮJČKA	Ten den, sami v baru, dva muži střední postavy pili Pisco Sour. =VÝPŮJČKA	Toho dne, když byli v baru sami, dva muži středního věku pili Piska Kyselého. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka jedním způsobem, a to sice výpůjčkou, tedy doslovným překladem lexikální jednotky z výchozího jazyka do cílového. Jedinou výjimkou je překladač SYSTRANet, u kterého se jedná o nesmyslný překlad, kdy lexikální jednotka byla personifikována.

5) Analyzovaná lexikální jednotka: Piscopolitan (pisco, ananasový sirup, brusinky a mučenka), m., nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

slovní ekvivalent chybí

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se hledat na peruánských webových stránkách: *Piscopolitan, una variante bien peruana del famoso cosmopolitan.*¹⁶⁶

¹⁶⁵ REAL ACADEMIA ESPAÑOLA: Banco de datos (CREA) [en línea]. *Corpus de referencia del español actual*. [online] <<http://www.rae.es>> [cit. 2023-02-02]; García, Alan: *El mundo de Maquiavelo*. Santafé de Bogotá: Tercer Mundo, 1994.]

¹⁶⁶ Piscopolitan. Buenazo [online]. 2023 [cit. 2023-02-02]. Dostupné z: <https://buenazo.pe/recetas/cocteles-y-bebidas/piscopolitan-receta216>

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Piscopolitan , velmi peruánská varianta slavného Cosmopolitanu. =VÝPŮJČKA	Piscopolitan , velmi peruánská varianta slavného kosmopolita. =VÝPŮJČKA	Piscopólitan , velmi peruánská varianta slavného kosmopolitního. =VÝPŮJČKA	Piscopólitan , peruánská varianta slavného cosmopolitanu. =VÝPŮJČKA	Piscopolitan , velmi peruánská varianta slavného kosmopolita. =VÝPŮJČKA	Piscopolytan , peruánská varianta slavného o kosmopolitana. =KALK

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka převážně uceleně jedním způsobem, a to sice výpůjčkou, kdy lexikální jednotka z výchozího jazyka zůstává v cílovém jazyce stejná. Jediná nuance nastává u překladače SYSTRANet, kdy na místo *Piscopólitan* je přeložena lexikální jednotka jako *Piscopolytan*, kdy dochází ke změně i/y, a tím považují danou lexikální jednotku za příklad překladatelského postupu kalku.

6) Analyzovaná lexikální jednotka: Sex on the dunes (v Huacachina – totožný jako koktejl Sex on the beach-vodka, broskvový a mandlový likér, brusinkový džus a citronová šťáva), m., nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, rok vydání

slovní ekvivalent chybí

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu ani na peruánských webových stránkách nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se vymyslet svou větu: *Ayer tomé mucho alcohol, sobre todo Sex on the dunes.*

- Jedná se o příklad regionalismu – pouze v Huacachina

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Včera jsem hodně pil alkohol, hlavně Sex na dunách. =NESPŘÁVNÝ PŘEKLAD	Včera jsem pil hodně alkoholu, hlavně Sex na dunách. = NESPŘÁVNÝ PŘEKLAD	Včera jsem měl hodně alkoholu, zejména Sex na dunách. = NESPŘÁVNÝ PŘEKLAD	Včera jsem pil hodně alkoholu, hlavně Sex on the dunes. =VÝPŮJČKA	Včera jsem pil hodně alkoholu, hlavně Sex na dunách. = NESPŘÁVNÝ PŘEKLAD	Včera jsem pil hodně alkoholu, zvláště Sex na dunách. = NESPŘÁVNÝ PŘEKLAD

Ve výše uvedené ukázce je lexikální jednotka přeložena převážně nesprávně, kdy se jedná o doslovný překlad, a tím není zachován původní název koktejlu a ztrácí svůj původní význam.

7) **Analyzovaná lexikální jednotka: Huacachina sunrise** (tequila, pomerančová a limetková šťáva, grenadina), f., nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

slovní ekvivalent chybí

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu ani na peruánských webových stránkách nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se vymyslet svou větu: *A los adolescentes de Huacachina, la bebida alcohólica que les encanta, es la **Huacachina sunrise**.*

- Jedná se o příklad regionalismu – pouze v Huacachina

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Alkoholický nápoj, který huacachinští teenageři milují, je Huacachina sunrise . =VÝPŮJČKA	Dospívající Huacachina milují alkoholický nápoj, kterým je Huacachina sunrise . =VÝPŮJČKA	Pro teenagery z Huacachina, alkoholický nápoj, který milují, je východ slunce Huacachina . =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	Dospívající z Huacachina, alkoholický nápoj, který milují, je Huacachina sunrise . =VÝPŮJČKA	Dospívající Huacachina milují alkoholický nápoj, kterým je Huacachina sunrise . =VÝPŮJČKA	Dospívající Huacachina, alkoholický nápoj, který milují, je Huacachina východ s lunce . =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka dvakrát nesprávně, kdy je lexikální jednotka přeložena doslovně, a tím ztrácí svůj původní význam jako je tomu u předešlého příkladu.

8) **Analyzovaná lexikální jednotka: Moradita** (pisco, chicha morada, ananasový a pomerančový sirup, víno), f., nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

slovní ekvivalent chybí

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu ani na peruánských webových stránkách nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se vymyslet svou větu: **Moradita** es una de las bebidas alcohólicas típicas de Perú.

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Moradita je jedním z typických peruánských alkoholických nápojů. =VÝPŮJČKA	Moradita je jedním z typických alkoholických nápojů Peru. =VÝPŮJČKA	Moradita je jedním z typických alkoholických nápojů Peru. =VÝPŮJČKA	Moradita je jedním z typických peruánských alkoholických nápojů. =VÝPŮJČKA	Moradita je jedním z typických alkoholických nápojů Peru. =VÝPŮJČKA	Moradita je jedním z typických alkoholických nápojů v Peru. =VÝPŮJČKA

9) Analyzovaná lexikální jednotka: Chilcano, m., nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

alkoholický nápoj z pálenky pisco nebo likéru guinda, smíchaný nejlépe se sycenou vodou a citronovou šťávou

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

RAE (CREA): *Se queda solo y pide un **chilcano** pensando que se detendrá en el segundo vaso.*¹⁶⁷

Lexikální jednotka *chilcano* má i jiný význam, a tím je polévka chudých z ryb, pomerančů, cibule a ají. Jak jsem uváděla v úvodu praktické části, lexikální jednotka *chilcano* je jedním z příkladů, kvůli kterým bylo nezbytné lexikální jednotky uvádět v celých větách, aby bylo zřejmé z kontextu, o jaký význam se jedná. Dalšímu významu se budeme věnovat v další kapitole se sémantickým polem *Polévky*.¹⁶⁸

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Zůstane sám a objedná si chilcano v domnění, že se zastaví u druhé sklenice. =VÝPŮJČKA	Zůstane sám a objedná si chilcano v domnění, že se zastaví u druhé sklenice. =VÝPŮJČKA	Zůstane sám a požádá o chilcano v domnění, že se zastaví u druhé sklenice. =VÝPŮJČKA	Zůstane sám a požádá chilkána , aby si myslel, že se zastaví u druhé sklenice. = NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	Zůstane sám a objedná si chilcano v domnění, že se zastaví u druhé sklenice. =VÝPŮJČKA	Zůstane sám a požádá Chilana , aby si myslel, že se zastaví ve druhé sklenici. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka dvakrát nesprávně, kdy se v jednom případě jedná o personifikaci substantiva, a tím se mění původní význam. Na druhou stranu v případě druhém se jedná o úplnou změnu znění, kdy lexikální

¹⁶⁷ REAL ACADEMIA ESPAÑOLA: Banco de datos (CREA) [en línea]. *Corpus de referencia del español actual*. [online] <<http://www.rae.es>> [cit. 2023-02-02]; Souza, Patricia de: *La mentira de un fauno*. Madrid: Lengua de trapo, 1998.]

¹⁶⁸ ČERNÝ, Jiří. *Španělsko-český slovník amerikanismů: Diccionario de americanismos español-checo*.

jednotka *chilcano* je přeložena jako *Chilano* a mj. rovněž je substantivum personifikováno.

10) Analyzovaná lexikální jednotka: Capitan (koktejl – peruánský Manhattan), m., nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

slovní ekvivalent chybí

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu ani na peruánských webových stránkách nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se vymyslet svou větu: *Para mí, uno de los cócteles más preferidos es el Capitan.*

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Pro mě je jedním z nejoblíbenějších koktejlů Capitan. =VÝPŮJČKA	Pro mě je jedním z nejoblíbenějších koktejlů Capitan. =VÝPŮJČKA	Pro mě je jedním z nejoblíbenějších koktejlů Capitan. =VÝPŮJČKA	Pro mě je jeden z nejoblíbenějších koktejlů Capitan. =VÝPŮJČKA	Pro mě je jedním z nejoblíbenějších koktejlů Capitan. =VÝPŮJČKA	Pro mě je jedním z nejoblíbenějších koktejlů kapitán. =KALK

11) Analyzovaná lexikální jednotka: aguayamanto sour, m., nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

slovní ekvivalent chybí

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se hledat na peruánských webových stránkách: *Pues para su sorpresa el Aguaymanto Sour sí lo es gracias a este fruto de alto valor nutritivo que crece en los andes del Perú.*¹⁶⁹

¹⁶⁹ Aguaymantosour. Comidasperuanas [online]. 2023 [cit. 2023-02-02]. Dostupné z: <https://comidasperuanas.net/aguaymanto-sour/>

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
K vašemu překvapení Aguaymanto Sour vzniklo díky tomuto vysoce výživnému ovoci, které roste v peruánských Andách. =VÝPŮJČKA	No, k vašemu překvapení, Aguaymanto Sour je díky tomuto vysoce výživnému ovoci, které roste v Andách v Peru. =VÝPŮJČKA	No, k vašemu překvapení, Aguaymanto Sour je díky tomuto ovoci s vysokou nutriční hodnotou, které roste v Andách Peru. =VÝPŮJČKA	K jejímu překvapení je aguaymanto sour právě díky tomuto ovoci s vysokou nutriční hodnotou, které roste v peruánských andách. =VÝPŮJČKA	No, k vašemu překvapení, Aguaymanto Sour je díky tomuto ovoci s vysokou nutriční hodnotou, které roste v Andách Peru. =VÝPŮJČKA	K jeho překvapení je Aguaymanto Kyselý díky tomuto ovoci vysoké nutriční hodnoty, které roste v Andách Peru. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka převážně jedním způsobem, a to sice ponecháním původního názvu, tedy *aguaymanto sour*, tudíž se jedná o příklad výpůjčky, kdy se překládané slovo z výchozího jazyka ponechá v cílovém jazyce v úplném znění. Pouze v případě MT SYSTRANet se jedná o nesprávný překlad, kdy původní význam slova není zachován.

12) Analyzovaná lexikální jednotka: algarrobina f., etymologie z Peru

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

extrakt z plodu rohovníku, používaný do osvěžujících nápojů, sladkostí či likérů

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se hledat na peruánských webových stránkách: *El cóctel de algarrobina es un delicioso trago, dulce y cremoso, elaborado a base de algarrobina, leche y pisco, de gran sabor, buena textura y sobre todo de fácil preparación.*¹⁷⁰

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Koktejl algarrobina je lahodný, sladký a krémový nápoj z algarrobiny, mléka a pisca, který má skvělou chuť, dobrou konzistenci a především se snadno připravuje. =VÝPŮJČKA	Koktejl algarrobina je lahodný nápoj, sladký a krémový, vyrobený z algarrobiny, mléka a pisca, se skvělou chutí, dobrou texturou a především snadnou přípravou. =VÝPŮJČKA	Koktejl z rohovníku je lahodný nápoj, sladký a krémový, vyrobený z rohovníku, mléka a pisca, skvělé chuti, dobré struktury a především snadné přípravy. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	Koktejl z algarrobinu je lahodný, sladký a krémový nápoj, vyrobený z algarrobinu, mléka a ryb, s velkou chutí, dobrou texturou a především snadnou přípravou. =VÝPŮJČKA	Koktejl z rohovníku je lahodný nápoj, sladký a krémový, vyrobený z rohovníku, mléka a pisca, skvělé chuti, dobré struktury a především snadné přípravy. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	Koktejl algarrobiny je vynikající nápoj, sladký a smetanový, vyrobený z algarrobiny, mléka a pisca, s velkou příchutí, dobrou strukturou a především snadnou přípravou. =VÝPŮJČKA

¹⁷⁰ Cocteldealgarrobina. Ferianativa [online]. 2023 [cit. 2023-02-02]. Dostupné z: <https://ferianativa.com/blog/recetas/coctel-de-algarrobina-la-mejor-receta/>

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka dvakrát nesprávně, kdy není zachován původní význam lexikální jednotky.

13) Analyzovaná lexikální jednotka: Perú libre, m., nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

slovní ekvivalent chybí

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se hledat na peruánských webových stránkách: *Perú Libre es una bebida derivada del Cuba Libre. Está hecho principalmente con ron.*¹⁷¹

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Peru Libre je nápoj odvozený od nápoje Cuba Libre. Vyrábí se hlavně z rumu. = VÝPŮJČKA	Peru Libre je nápoj odvozený z Cuba Libre. Vyrábí se hlavně s rumem. = VÝPŮJČKA	Free Peru je nápoj odvozený z Cuba Libre. Vyrábí se hlavně z rumu. = KALK S ANGLICISMEM	Peru Libre je nápoj z Cuba Libre. Je vyrobena převážně z rumu. = VÝPŮJČKA	Peru Libre je nápoj odvozený z Cuba Libre. Vyrábí se hlavně s rumem. = VÝPŮJČKA	Peru Libre je nápoj získaný z Kuby Libre. Je vyrobeno hlavně z rumu. = VÝPŮJČKA

Ve výše uvedené ukázce je jedenkrát přeložena vybraná lexikální jednotka překladatelským postupem kalku s anglicismem, který je patrný v případě adjektiva libre, které bylo přeloženo anglickým slovem free, na místo českého adjektiva, a zároveň anteponováno.

14) Analyzovaná lexikální jednotka: coca sour, f., coca – etymologie z quechuy a aimary kuka, nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

slovní ekvivalent chybí

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se hledat na peruánských webových stránkách: *El coca sour tiene como principio fundamental la maceración.*¹⁷²

¹⁷¹ Perulibre. Piscosotelo [online]. 2023 [cit. 2023-02-02]. Dostupné z: <https://piscosotelo.com/peru-libre-receta/>

¹⁷² Cocasour. Yanuq [online]. 2023 [cit. 2023-02-02]. Dostupné z: https://www.yanuq.com/Articulos_Publicados/coca_sour.htm

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Coca sour je založena na principu macerace. =VÝPŮJČKA	Základním principem kyselé koky je macerace. =KALK	Kysaná koka má jako svůj základní princip maceraci. =MODULACE	Základním principem koky sour je macerace. =KALK	Kysaná koka má jako svůj základní princip maceraci. =MODULACE	Koka kyselý má jak o svůj základní princip macerace. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka několika překladatelskými způsoby, kterými jsou výpůjčka, kalk, modulace a nesprávný překlad. V případě modulace, mluvíme o překladači Bing a MyMemory, kdy byla vybraná lexikální jednotka přeložena modulováním za pomoci synonyma adjektiva *kysaná*. Na druhou stranu v případě MT SYSTRANet se jedná o nesprávný překlad, kdy není sjednoceno substantivum s adjektivem. V případě, že by došlo ke konkordanci substantiva s adjektivem, jednalo by se o překladatelský postup kalk.

15) Analyzovaná lexikální jednotka: *Lucurrubina*, f., nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

- slovníkový ekvivalent Černý, 2018
slovní ekvivalent chybí
- výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se hledat na peruánských webových stránkách: *...así como el Lucurrubina, que mezcla pisco, la lúcuma y algarrobina.*¹⁷³

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
...a také Lucurrubina , ve které se mísí pisco, lucuma a bobule svatojánského chleba. =VÝPŮJČKA	...stejně jako Lucurrubina , která mísí pisco, lucumu a algarrobinu. =VÝPŮJČKA	... stejně jako Lucurrubina , která mísí pisco, lucuma a rohovník. =VÝPŮJČKA	...stejně jako Lucurrubin , který míchá břechťan, lucuma a algarrobin. =VÝPŮJČKA	... stejně jako Lucurrubina , která mísí pisco, lucuma a rohovník. =VÝPŮJČKA	...stejně jako lucurrubin , který mísí pisco, lucuma a algarrobin. =VÝPŮJČKA

16) Analyzovaná lexikální jednotka: *MachuPicchu* (pomeranč, grenadina, máta, pisco), m., nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

¹⁷³ Gastonacuriouisrestaurantes. Absolutviajes [online]. 2023 [cit. 2023-02-02]. Dostupné z: <https://www.absolutviajes.com/peru/gaston-acurio-y-sus-restaurantes-de-lima/>

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

slovní ekvivalent chybí

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se hledat na peruánských webových stránkách: *El cóctel 'Machu Picchu' fue creado para rendir homenaje a la Ciudad Inca y Maravilla del Mundo, el destino turístico más visitado de Perú.*¹⁷⁴

- Jedná se o příklad regionalismu – pouze v okolí Machu Picchu

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Koktejl "Machu Picchu" byl vytvořen jako pocta městu Inků a divu světa, nejnavštěvovanější turistické destinaci v Peru.	Koktejl „Machu Picchu“ byl vytvořen jako pocta městu Inků a divu světa, nejnavštěvovanější turistické destinaci v Peru.	Koktejl "Machu Picchu" byl vytvořen na počest města Inků a divu světa, nejnavštěvovanější turistické destinace v Peru.	Koktejl „Machu Picchu“ byl vytvořen, aby vzdal hold Městu Inca a Maravilla del Mundo, nejnavštěvovanější turistické destinaci v Peru.	Koktejl "Machu Picchu" byl vytvořen na počest města Inků a divu světa, nejnavštěvovanější turistické destinace v Peru.	Koktejl "Machu Picchu" byl vytvořen proto, aby uctil památku Inca a Zázračné země světa, nejnavštěvovanější turistickou destinaci v Peru.
=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA

Kapitola Pouliční jídla – „street food“

Nyní se dostáváme k druhé kapitole – Pouliční jídla neboli „street food“, při čemž pro naši práci jsme vybrali 8 typických pouličních jídel, které je možné nalézt převážně jen v peruánských ulicích.

Seznam užitých jednotek pro sémantické pole Pouliční jídla:

1) cono pizza	2) empanada de pollo	3) tamalitos de maíz
4) anticucho de corazón de pollo	5) choclo con queso	6) papa rellena
7) sánguiche de pescado	8) pastel de acelga	

- 1) Analyzovaná lexikální jednotka: cono pizza, m., cono** - etymologie z lat. conus, a z řeckého κῶνος kōnos, *pizza* – z italského jazyka, nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

¹⁷⁴ Machupicchucoctel. Boletomachupicchu [online]. 2023 [cit. 2023-02-02]. Dostupné z: <https://www.boletomachupicchu.com/machu-picchu-coctel-ingredientes-preparacion/>

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

cono – zmrzlina v kornoutu, nicméně ve spojení *cono pizza* slovní ekvivalent chybí

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se hledat na peruánských webových stránkách: *El cono pizza es una opción distinta de comer y disfrutar de los mismos sabores de la pizza tradicional. Es muy cómodo consumirla.*¹⁷⁵

Text přeložený MT Deepl	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Kornoutek na pizzu představuje jiný způsob konzumace a vychutnávání stejných chutí tradiční pizzy. Její konzumace je velmi pohodlná. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	Pizzový kornout je jinou možností, jak jíst a vychutnávat si stejné chutě tradiční pizzy. Velmi pohodlně se konzumuje. = KALK	Kužel pizzy je jinou možností, jak jíst a užívat si stejné chutě tradiční pizzy. Je velmi pohodlné konzumovat. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	Pizza kužel je jiná možnost jíst a vychutnat si stejné příchutě jako tradiční pizza. Je velmi pohodlné ji konzumovat. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	Pizzový kornout je jinou možností, jak jíst a vychutnávat si stejné chutě tradiční pizzy. Velmi pohodlně se konzumuje. =KALK	Pizzový kužel je odlišnou možností, jak jíst a užívat si stejných chutí jako tradiční pizza. Je to velmi pohodlné, když ho konzumujete. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka ve dvou případech kalkem, a ve zbylých ukázkách se jedná o nesprávný překlad, protože daný ekvivalent je přeložen nevhodným způsobem, a tím dává lexikální jednotce jiný význam.

2) **Analyzovaná lexikální jednotka: *empanada de pollo*, f., *empanada*** – etymologie ve slovníku chybí, *pollo* – z lat. pullus, nicméně i etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

pirožek plněný masem

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se hledat na peruánských webových stránkách: *Las empanadas de*

¹⁷⁵ Elsecretodelapizzaenconosuhistoria. Cienradios [online]. 2023 [cit. 2023-02-02]. Dostupné z: <https://miafm.cienradios.com/el-secreto-de-la-pizza-en-cono-su-historia-y-la-receta-para-hacer-en-casa>

*pollo caseras las podrás hacer con varios tipos de masa y cocinarlas fritas o al horno para no descuidar la dieta.*¹⁷⁶

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Můžete si připravit domácí kuřecí empanadas z různých druhů těsta a připravit je smažené nebo pečené, abyste nezanedbali svou dietu.	Můžete si vyrobit domácí kuřecí empanády s různými druhy těsta a vařit je smažené nebo pečené, abyste nezanedbávali dietu.	Domácí kuřecí empanadas mohou být vyrobeny z různých druhů těsta a vařené, smažené nebo pečené, aby nedošlo k zanedbávání stravy.	Domácí kuřecí koláče můžete udělat s různými druhy těsta a vařit smažené nebo pečené, aby nedošlo k zanedbání stravy.	Můžete si vyrobit domácí kuřecí empanády s různými druhy těsta a vařit je smažené nebo pečené, abyste nezanedbávali dietu.	Domácí kuřecí chléb lze vyrábět s různými typy těsta a smaženého nebo pečeného tak, aby se nezanedbávala strava. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD
=KALK	=KALK	=KALK	=MODULACE	=KALK	

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka v případě MT nástroje SYSTRANet nesprávně, kdy dochází opět ke zcela jinému významu, než daná lexikální jednotka ve výchozím textu má. Dále v případě překladače Lingea je patrný překladatelský postup modulace, kdy dochází k modulování výchozí lexikální jednotky za pomoci jiného ekvivalentu, kterým je synonymum.

3) Analyzovaná lexikální jednotka: tamalitos de maíz, m., tamalitos – etymologie ve slovníku chybí, *maíz* – z tainštiny mahís, nicméně i etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

pirožek *tamal*, k jehož přípravě se používá mletý nebo tekutý koriandr

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se hledat na peruánských webových stránkách: *Tamalitos de maíz, ideales para acompañar el café, un rico chocolate o bien, considerarlo como el postre idóneo después de los alimentos.*¹⁷⁷

¹⁷⁶ Recetadeempanadasdepollo. Recetasgratis [online]. 2023 [cit. 2023-02-02]. Dostupné z: <https://www.recetasgratis.net/receta-de-empanadas-de-pollo-caseras-36394.html/>

¹⁷⁷ Tamalitosdemaíz. Gobierno [online]. 2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://www.gob.mx/agricultura/tabasco/articulos/tamalitos-de-maiz-nuevo-deliciosos?idiom=es/>

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Tamalitos de maíz , ideální ke kávě, lahodné čokoládě nebo jako ideální dezert po jídle. =VÝPŮJČKA	Kukuřičné tamales , ideální ke kávě, lahodné čokoládě nebo je považujte za ideální dezert po jídle. = MODULACE	Kukuřičné tamales , ideální pro doprovod kávy, bohaté čokolády nebo ji považujte za ideální dezert po jídle. = MODULACE	Kukuřičné tamality , které jsou ideální pro doprovod kávy, bohaté čokolády nebo ji považovat za ideální dezert po jídle. = KALK	Nové kukuřičné tamales , ideální ke kávě, lahodné čokoládě nebo jako ideální dezert po jídle. = MODULACE	Kukuřičný tamalitos , ideální k tomu, aby doprovázel kávu, bohatou čokoládu, nebo ho považovat za ideální dezert po jídle. = KALK

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka několika překladatelskými způsoby, kterými jsou výpůjčka, kalk a modulace. V případě modulace mluvíme o MT nástrojích Google, Bing, MyMemory, kdy je daná lexikální jednotka přeložena nahrazením substantiva za pomoci synonyma.

- 4) **Analyzovaná lexikální jednotka: anticucho de corazón de pollo**, m., *anticucho* – etymologie ve slovníku chybí, *corazón* - z lat. cor, *pollo* - z lat. pullus, nicméně i etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

špíz, chuťovka; pokrm z malých kousků masa, vnitřností apod., které se okoření různými omáčkami, napíchnou na špejle a pečou se se na rožni; kousky hovězích jater nebo masa pečeného na grilu; kreolský pokrm připomínající špíz; považuje se za jeden z nejtradičnějších jihoamerických pokrmů; kousky hovězího srdce okořeněné česnekem, kmínem a paprikou, které se napíchnou na špejli a grilují se na rožni

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu ani na peruánských webových stránkách nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se vymyslet svou větu: *Una de las comidas típicas que podemos encontrar en las calles de Perú es el anticucho de corazón de pollo.*

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Jedním z typických pokrmů, se kterými se můžete setkat na peruánských ulicích, je anticucho de corazón de pollo (kuřecí srdce anticucho).	Jedním z typických jídel, které můžeme najít v ulicích Peru, je kuřecí srdce anticucho .	Jedním z typických potravin, které najdeme v ulicích Peru, je anticucho de corazón de pollo .	Jedním z typických jídel, které můžeme kulhat v peruánských ulicích, je starožitnost kuřecího srdce . =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	Jedním z typických jídel, které můžeme najít v ulicích Peru, je kuřecí srdce anticucho .	Jedním z typických jídel, které můžeme v ulicích Peru najít, je kuřecí srdce anticucho .
= VÝPŮJČKA (KALK)	=KALK	= VÝPŮJČKA		=KALK	=KALK

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka několika překladatelskými způsoby, kterými jsou výpůjčka, kalk a nesprávný překlad. Při čemž o výpůjčce mluvíme v případě překladače DeepL a Bing. Nicméně je nezbytné zmínit, ostatně jak je patrně z tabulky, že MT DeepL přeložil daný ekvivalent rovněž i kalkem, ale pro naši studii budeme pracovat s výsledkem s překladatelským postupem, který je uveden mimo závorku, tedy s výpůjčkou. Co se týče nesprávného překladu, mluvíme o MT nástroji Lingea, který daný ekvivalent přeložil významově zcela odlišným ekvivalentem.

5) **Analyzovaná lexikální jednotka: choclo con queso**, m., *choclo* - z quechuy chocello, *queso* - z lat. caseus, nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

choclo – nezralý kukuřičný klas, nicméně slovní ekvivalent celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se hledat na peruánských webových stránkách: *Una perfecta combinación, **choclo con el queso**, es una fusión de sabores, de lo dulce con lo salado. El choclo peruano tiene un sabor delicioso y una textura masticable de la que la mayoría se enamora.*¹⁷⁸

¹⁷⁸ Chocloconqueso. Cuzcoeats [online]. 2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://cuzcoeats.com/es/choclo-con-queso-el-manjar-de-los-incas/>

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Kukuřice se sýrem je dokonalou kombinací sladkých a slaných chutí. Peruánská kukuřice má lahodnou chuť a žvýkací strukturu, kterou si většina lidí zamiluje.	Dokonalá kombinace kukuřice se sýrem je spojením chutí sladkého se slaným. Peruánská kukuřice má lahodnou chuť a žvýkací texturu, kterou si většina zamiluje.	Dokonalá kombinace, kukuřice se sýrem , je fúze chutí, od sladkých až po slané. Peruánská kukuřice má lahodnou chuť a žvýkací strukturu, do které se většina zamiluje.	Perfektní kombinace, šok se sýrem , je fúze chutí, sladké se slaným. Peruánský šok má lahodnou chuť a žvýkací texturu, do které se většina lidí zamiluje.	Dokonalá kombinace kukuřice se sýrem je spojením chutí sladkého se slaným. Peruánská kukuřice má lahodnou chuť a žvýkací texturu, kterou si většina zamiluje.	Dokonalá kombinace, choclo a sýr , je směsí příchutí, od sladké po chuť. Peruánský choclo má vynikající chuť a žvýkací texturu, do které se nejvíce zamiluje.
=KALK	=KALK	=KALK	=NESPŘÁVNÝ PŘEKLAD	=KALK	=KALK

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka v jednom případě nesprávně, kdy na místo přeložení *choclo* jako *kukuřice* vyhodnotil MT nástroj *choclo* jako *šok*, a tím se jedná o nevhodný překlad s velkým posunem významu.

6) Analyzovaná lexikální jednotka: papa rellena, f., *papa* - z quechuy *papa*, nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

bramborová pyré; obvykle se přidává mleté maso, rajče, vejce na tvrdo a rozinky

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

RAE (CREA): *Prestan ese mismo servicio porque quizás en el mostrador está lista la papa rellena o cualquier plato disponible de ser consumido.*¹⁷⁹

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Poskytují stejnou službu, protože třeba na pultu jsou připraveny plněné brambory nebo jakýkoli pokrm, který je k dispozici ke konzumaci.	Poskytují stejnou službu, protože možná jsou plněné brambory připraveny na pultu nebo jakékoli dostupné jídlo ke konzumaci.	Poskytují stejnou službu, protože možná plněné brambory nebo jakékoli jídlo, které je k dispozici ke konzumaci, je připraveno na pultu.	Poskytují stejnou službu, protože možná na pultu je připravena plněná brambora nebo jakékoliv dostupné jídlo, které má být spotřebováno.	Poskytují stejnou službu, protože možná jsou plněné brambory připraveny na pultu nebo jakékoli dostupné jídlo ke konzumaci.	Poskytují stejné služby, protože je možné, že vycpaný brambor nebo jakékoli jídlo, které je k dispozici ke spotřebě, je připraveno u pultu.
=KALK	=KALK	=KALK	=KALK	=KALK	=NESPŘÁVNÝ PŘEKLAD

¹⁷⁹ REAL ACADEMIA ESPAÑOLA: Banco de datos (CREA) [en línea]. *Corpus de referencia del español actual*. [online] <<http://www.rae.es>> [cit. 2023-02-02]; Carlos Zúñiga. Zúñiga, Carlos: La academia en la olla. Reflexiones sobre la comida criolla. Lima: Universidad de San Martín de Porres, 1995.]

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka v jednom případě opět nesprávně, kdy došlo k nevhodnému přeložení adjektiva, a tím lexikální jednotka získala význam zcela odlišný od původního.

7) Analyzovaná lexikální jednotka: *sánguche de pescado*, m., *sánguche* - Arg., Chile, C. Rica, Nic., Perú, Ur. a Ven, *pescado* - z lat. piscātus, nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

sendvič (z podélně rozkrojeného pečiva), obložený chlebiček

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se hledat na peruánských webových stránkách: *Hasta hace algunos años, el «sánguche de pescado» -o mejor dicho, «sánguche de pescao»- era un producto reservado exclusivamente para los sectores más populares de la región de Coquimbo.*¹⁸⁰

Text přeložený MT Deepl	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Ještě před několika lety bylo " sánguche de pescado " - nebo spíše "sánguche de pescao" - produktem vyhrazeným výhradně pro nejoblíbenější odvětví regionu Coquimbo.	Ještě před několika lety byl " sánguche de pescado " - nebo spíše "sánguche de pescao" - produktem vyhrazeným výhradně pro nejoblíbenější odvětví regionu Coquimbo.	Ještě před několika lety byl " sánguche de pescado " – nebo spíše "sánguche de pescao" – produktem vyhrazeným výhradně pro nejoblíbenější odvětví regionu Coquimbo.	Ještě před několika lety byl „ rybí sendvič “ – lépe řečeno „rybí sendvič“ – produktem vyhrazeným výhradně pro nejoblíbenější odvětví v regionu Coquimbo.	Ještě před několika lety byl " sánguche de pescado " nebo spíše "sánguche de pescao" produktem vyhrazeným výhradně pro nejoblíbenější odvětví regionu Coquimbo.	Ještě před několika lety byl produkt " fish sanguche "- či spíše "fisheries sanguche"- vyhrazený výhradně pro nejoblíbenější sektory regionu Coquimbo. =KALK S ANGLICISMEM
= VÝPŮJČKA	= VÝPŮJČKA	= VÝPŮJČKA	=KALK	= VÝPŮJČKA	

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka několika překladatelskými způsoby, kterými jsou výpůjčka, kalk a kalk s anglicismem. Při čemž kalk s anglicismem je patrný v případě části lexikální jednotky *de pesacado*, kdy bylo zvoleno překladačem anglické slovo *fish*, na místo českého slova *rybí*.

8) Analyzovaná lexikální jednotka: *pastel de acelga*, m., *pastel* – ze staré fr. pastel, *acelga* - z hisp. ar. assilqa, toto z klasického ar. silqah a toto z gr. σικελή sikelé; správně "sicilský", nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

¹⁸⁰ Sanguchedepescado. Delfaroalpuerto [online]. 2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://delfaroalpuerto.cl/2021/11/12/sanguche-de-pescado/>

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

slovní ekvivalent chybí

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

RAE (CREA): *Además de los platos ya mencionados, uno que ha tenido notable difusión es la torta pasqualina, que aquí ha derivado en el pastel de acelga.*¹⁸¹

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Kromě výše zmíněných pokrmů je velmi oblíbená torta pasqualina, která se zde vyvinula v mangoldový koláč. =KALK	Kromě již zmíněných jídel se výrazně rozšířil dort pasqualina, ze kterého se zde stal mangold. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	Kromě již zmíněných pokrmů je jedním z nich, který měl pozoruhodné rozšíření, dort pasqualina, který zde vyústil v chardový dort. = KALK S ANGLICISMEM	Kromě již zmíněných pokrmů, jeden, který měl pozoruhodné šíření, je velikonoční koláč, který zde pochází z mangoldového koláče. = KALK	Kromě již zmíněných jídel se výrazně rozšířil dort pasqualina, ze kterého se zde stal mangold. = NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	Kromě výše zmíněných pokrmů je znatelně sdílen pasqualinový koláč, který zde vyústil v chard dort. = KALK S ANGLICISMEM

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka několika překladatelskými způsoby, kterými jsou kalk, kalk s anglicismem a nesprávný překlad. V případě kalku s anglicismem, mluvíme o překladači Bing a SYSTRANet, kdy byla vybraná lexikální jednotka přeložena anglickým ekvivalentem (*chard*), na místo slova českého (*mangold*). Co se týče nesprávného překladu, v obou případech se jedná o užití slova mangold, nikoliv adjektiva mangoldový, a zároveň již překladačem nebylo doplněno substantivum dort/koláč, a tím je daný překlad nesmyslný.

Kapitola Předkrmy

Nyní se dostáváme ke třetí kapitole – Předkrmy, při čemž pro naši práci jsme vybrali 12 typických peruánských předkrmů.

Seznam užitých jednotek pro sémantické pole Předkrmy:

1) canchita	2) sarandaja	3) causa de atún
4) Causa Limeña	5) papa a la huancaína	6) tamal peruano
7) chilcano de pescado	8) Choritos a la Chalaca	9) palta rellena con atún
10) solterito arequipeño	11) ocopa	12) Escribano

¹⁸¹ REAL ACADEMIA ESPAÑOLA: Banco de datos (CREA) [en línea]. *Corpus de referencia del español actual*. [online] <<http://www.rae.es>> [cit. 2023-02-02]; «Giovanni Bonfiglio Sociólogo. Autor del libro: Los italianos en la sociedad peruana, una visión histórica. Lima, 1993». Bonfiglio Volpe, Giovanni: Cultura, identidad y cocina en el Perú. Lima: Escuela Profesional de Turismo y Hostelería de la Universidad de San Martín de Porres, 1996.]»

13) pulpo al olivo	14) escabeche de pollo	15) ensalada de pallares
16) yuqitas fritas	17) torrijas de choclo	18) jalea
19) rocoto relleno	20) sangrecita	21) pastel de choclo
22) frito trujillano	23) chirimpico	24) wantan
25) ají de huevos	26) sopa seca	27) ensalada se palta
28) carpaccio de alpaca	29) sudado de pescado	30) piqueos Uros
31) tequeños de queso con palta		

1) **Analyzovaná lexikální jednotka: canchita**, f., nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

slovní ekvivalent chybí

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se hledat na peruánských webových stránkách: *Las canchitas, también conocidas como maíz chulpi o maíz serrano, son granos de un maíz muy especial cultivado hace siglos en las tierras andinas.*¹⁸²

- *Canchitas* je smažená osolená kukuřice, kterou Peruánci dávají automaticky před každým jídlem v restauraci

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Canchitas , známé také jako kukuřice chulpi nebo kukuřice serrano, jsou zrna velmi zvláštní kukuřice, která se před staletími pěstovala v andských zemích. = VÝPŮJČKA	Canchitas , také známé jako kukuřice chulpi nebo kukuřice serrano, jsou zrna velmi zvláštní kukuřice pěstovaná před staletími v andských zemích. = VÝPŮJČKA	Canchitas , také známý jako chulpi kukuřice nebo serrano kukuřice, jsou zrna velmi zvláštní kukuřice pěstované před staletími v andských zemích. = VÝPŮJČKA	Canchity , také známé jako kukuřice chulpi nebo kukuřice serrano, jsou zrna velmi zvláštní kukuřice pěstované před staletími na andské půdě. = VÝPŮJČKA	Canchitas , také známé jako kukuřice chulpi nebo kukuřice serrano, jsou zrna velmi zvláštní kukuřice pěstovaná před staletími v andských zemích. = VÝPŮJČKA	Popcorn , známý také jako chulpi kukuřice nebo serrano kukuřice, je zrnem velmi speciální kukuřice, která se pěstovala před staletími v andských zemích. = NESPRÁVNÝ PŘEKLAD

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka v jednom případě nesprávně, kdy je použit anglicismus, avšak i daný anglicismus je nevhodný, protože je významově zavádějící a má zcela odlišný význam od výchozí lexikální jednotky.

2) **Analyzovaná lexikální jednotka: sarandaja**, f., nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

¹⁸² Canchitas. Emiliodeik [online]. 2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://www.emiliodeik.cl/receta/canchitas/>

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

bílé fazole

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se hledat na peruánských webových stránkách: *La sarandaja es un frejol típico de Piura.*¹⁸³

- *Sarandaja* je kukuřice namočená v kyselém nálevu, kterou podávají Peruánci k jídlu.

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Sarandaja je typická fazole z města Piura.	Sarandaja je typická fazole z Piury.	Sarandaja je typická fazole Piura.	Sarandaja je typická fazole Piura.	Sarandaja je typická fazole z Piury.	Sarandaja je typická piurská fazolka.
=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA

3) **Analyzovaná lexikální jednotka: Causa de atún**, f., *causa* – etymologie ve slovníku chybí, *atún* – z hisp. ar. attún, vycházející z klasické arabštiny - tunn, pocházející z lat. thunnus přijatého z řečtiny - θύννοϛ thýnnos, nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

peruánský pokrm; bramborové těsto plněné tuňákem, cibulí, žlutou čili paprikou a majonézou; podává se studené

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se hledat na peruánských webových stránkách: *La causa de atún es un platillo tradicional de la gastronomía peruana.*¹⁸⁴

¹⁸³ Flickr. Flickr [online]. 2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://www.flickr.com/photos/marcosg/3878683065/>

¹⁸⁴ Preparacausadeatun. Infobae [online]. 2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://www.infobae.com/america/peru/2022/03/04/prepara-causa-de-atun-con-esta-deliciosa-receta-peruana/>

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Tuňáková causa je tradiční peruánské jídlo. =KALK	Příčinou tuňáka je tradiční pokrm peruánské kuchyně. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	Příčinou tuňáka je tradiční pokrm peruánské kuchyně. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	Příčinou tuňáků je tradiční pokrm peruánské gastronomie. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	Příčinou tuňáka je tradiční pokrm peruánské kuchyně. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	Příčinou tuňáků je tradiční jídlo peruánské gastronomie. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka převážně nesprávně, kdy je přeložena doslovně, a tím získává lexikální jednotka zcela odlišný význam od původního.

4) Analyzovaná lexikální jednotka: Causa Limeña, f., etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

slovní ekvivalent chybí

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se hledat na peruánských webových stránkách: **La Causa Limeña**, es un tradicional plato típico y símbolo del patriotismo peruano. Hay diferentes versiones que nos cuenta la historia de su creación, aquí las presentamos.¹⁸⁵

- Jedná se o příklad regionalismu – pouze v okolí Limy

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Causa Limeña je tradiční pokrm a symbol peruánské patriotismu. Existují různé verze, které vyprávějí příběh jeho vzniku, zde je představujeme. = VÝPŮJČKA	La Causa Limeña , je tradiční typické jídlo a symbol peruánské vlastenectví. Existují různé verze, které nám vyprávějí příběh jeho vzniku, zde je uvádíme.	Causa Limeña je tradiční typické jídlo a symbol peruánské vlastenectví. Existují různé verze, které nám říkají příběh o jeho vzniku, zde je představujeme.	La Causa Limeña je tradiční typické jídlo a symbol peruánské patriotismu. Existují různé verze, které nám vyprávějí příběh o jejich vzniku, zde je uvádíme.	La Causa Limeña , je tradiční typické jídlo a symbol peruánské vlastenectví. Existují různé verze, které nám vyprávějí příběh jeho vzniku, zde je uvádíme.	La Causa Limeña je tradiční miskou a symbolem peruánské patriotismu. Existují různé verze, které nám vyprávějí příběh o jejich vytvoření, zde je předkládáme. = VÝPŮJČKA

¹⁸⁵ Causalimena. Ilcb [online]. 2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: https://www.ilcb.edu.pe/blog-detalle/causa_limena/

5) **Analyzovaná lexikální jednotka: papa a la huancaína**, f., *papa* - z quechuy *papa*, nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

pokrm; vařený brambor v omáčce z česneku (*ají*), sýru, s hlávkovým salátem, vejcem na tvrdo a olivami

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

RAE (CREA): *Sin hablar de ciertos horrores callejeros como tallarines verdes mezclados con **papa a la huancaína**.*¹⁸⁶

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Nemluvě o některých pouličních hrůzách, jako jsou zelené tagliatelle smíchané s bramborem huancaína .	Nemluvě o určitých pouličních hrůzách, jako jsou zelené nudle smíchané s bramborami huancaína .	Nemluvě o některých pouličních hrůzách, jako jsou zelené nudle smíchané s papa a la huancaína .	Nemluvě o jistých pouličních hrůzách, jako jsou zelené nudle smíchané s huamanským papežem . =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	Nemluvě o určitých pouličních hrůzách, jako jsou zelené nudle smíchané s bramborami huancaína .	Nemluvě o některých hrůzách ulice, jako jsou zelené nudle smíšené s bramborami na huankainu . =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD
=KALK	=KALK	= VÝPŮJČKA		=KALK	

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka ve dvou případech nesprávně, kdy na místo překladu pokrmu *papa a la huancaína*, došlo k překladu doslovnému, tedy *papež*, a zároveň vymyšlení adjektiva, které není uvedeno ve výchozím textu.

6) **Analyzovaná lexikální jednotka: tamal peruano**, m., *tamal* – z náhuatlu *tamalli*, nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

pirožek z kukuřičné mouky; zabalený v banánovém nebo kukuřičném listu a vařený na páře nebo pečený v troubě

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se hledat na peruánských webových stránkách: *En su obra “La vida en el entorno del **tamal peruano**”, destaca una variante en Lima como un legado-*

¹⁸⁶ REAL ACADEMIA ESPAÑOLA: Banco de datos (CREA) [en línea]. *Corpus de referencia del español actual*. [online] <<http://www.rae.es>> [cit. 2023-02-02]; Antonio Cisneros». Cisneros, Antonio: La academia en la olla. Reflexiones sobre la comida criolla. Lima: Universidad de San Martín de Porres, 1995.]

*herencia afroperuano que le suma sazón al sabor de este elemento indígena y crea su propia variante.*¹⁸⁷

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Ve své práci "La vida en el entorno del tamal peruano " vyzdvihuje variantu v Limě jako afroperuánské dědictví, které koření chuť tohoto původního prvku a vytváří jeho vlastní variantu.	Ve svém díle „Život v prostředí peruánského tamale “ vyzdvihuje variantu v Limě jako afroperuánské dědictví-dědictví, které dodává chuť tomuto domorodému prvku a vytváří jeho vlastní variantu.	Ve svém díle "Život v prostředí peruánského tamale " vyniká varianta v Limě jako afroperuánské dědictví, které přidává koření k chuti tohoto domorodého prvku a vytváří svou vlastní variantu.	Ve své hře "Život v prostředí peruánského tamalu " zdůrazňuje variantu v Limě jako afroperuánské dědictví- dědictví, které přidává chuť tohoto domorodého prvku a vytváří svou vlastní variantu.	Ve svém díle „Život v prostředí peruánského tamale “ vyzdvihuje variantu v Limě jako dědictví afroperuánského dědictví, které dodává chuť tomuto domorodému prvku a vytváří svou vlastní variantu.	Ve své práci "Život v prostředí peruánského tamalu " vyzdvihuje variantu v Limě jako afroperuánské dědictví, které přidává vzednutí příchuti tohoto původního prvku a vytváří jeho vlastní variantu.
=VÝPŮJČKA	=KALK	=KALK	=KALK	=KALK	=KALK

7) **Analyzovaná lexikální jednotka: chilcano de pescado**, m., *chilcano* – etymologie ve slovníku chybí, *pescado* – z lat. piscātus, nicméně i etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

polévka chudých; z ryb, pomerančů, cibule a ají

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se hledat na peruánských webových stránkách: *El chilcano de pescado es un plato delicioso y tradicional de la gastronomía peruana.*¹⁸⁸

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Chilcano de pescado je lahodný a tradiční pokrm peruánské gastronomie.	Chilcano de pescado je vynikající a tradiční pokrm peruánské gastronomie.	Chilcano ryba je chutné a tradiční jídlo peruánské kuchyně.	Rybí chilcan je lahodné a tradiční jídlo z peruánské gastronomie.	Chilcano de pescado je vynikající a tradiční pokrm peruánské gastronomie.	Chilská rybí miska je vynikající a tradiční pokrm peruánské gastronomie.
=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA	=NESPŘÁVNÝ PŘEKLAD	=KALK	=VÝPŮJČKA	=NESPŘÁVNÝ PŘEKLAD

¹⁸⁷ Lahistoriadetamal. Infobae [online]. 2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z:

<https://www.infobae.com/america/peru/2022/09/30/la-historia-del-tamal-uno-de-los-acompanantes-preferidos-en-los-desayunos-peruanos/>

¹⁸⁸ Chilcanodepescado. Comida-peruana [online]. 2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z:

<https://www.comida-peruana.com/recetas/sopas/chilcano-de-pescado/>

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka ve dvou případech nesprávně, kdy MT nástroj přeložil v jednom případě *chilcano* jako adjektivum *Chilský*, jenž je diametrálně odlišný od původního významu. Na druhou stranu ve druhém případě MT nástroj pouze dal za sebou dvě substantiva, na místo vytvoření adjektiva ze substantiva, tedy adjektiva *rybí*.

8) Analyzovaná lexikální jednotka: Choritos a la Chalaca, m., nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

slovní ekvivalent chybí

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se hledat na peruánských webových stránkách: *La primera vez que probé los **Choritos a la Chalaca** fue en una reunión familiar, me llamó mucho la atención el plato pues hasta ese momento solo había consumido Choros en sopa, así que los probé y me encantó.*¹⁸⁹

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Poprvé jsem Choritos a la Chalaca ochutnala na rodinném setkání. Jídlo mě zaujalo, protože do té doby jsem Choritos jedla jen v polévce, tak jsem ho zkusila a moc mi chutnalo. =VÝPŮJČKA	Poprvé jsem Mušle a la Chalaca vyzkoušel na rodinném setkání, jídlo mě zaujalo, protože jsem do té doby jedl Mušle jen v polévce, tak jsem je zkusil a miloval jsem je. =KALK	Když jsem poprvé vyzkoušel Choritos a la Chalaca na rodinné sešlosti, byl jsem velmi zasažen jídlem, protože do té doby jsem konzumoval Choros pouze v polévce, takže jsem je vyzkoušel a miloval jsem to. =VÝPŮJČKA	Poprvé jsem choritos ochutnal na Chalaca bylo na rodinném setkání, velmi mě zaujalo jídlo, protože do té doby jsem jedl jen Chorose v polévce, tak jsem je vyzkoušel a miloval to. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	Poprvé jsem Mušle a la Chalaca vyzkoušela na rodinném setkání, jídlo mě zaujalo, protože do té doby jsem mušle jedla jen v polévce, tak jsem je zkusila a milovala jsem je. =KALK	Když jsem poprvé zkoušel Choritos a la Chalaca na rodinném setkání, velmi mě zajímalo jídlo, protože do té chvíle jsem Chorise jen jedl v polévce, tak jsem je zkusil a miloval. =VÝPŮJČKA

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka v jednom případě nesprávně, kdy je lexikální jednotka *Choritos a la Chalaca* přeložena jako *choritos na Chalaca*, a tím postrádá překlad smysluplný význam.

9) Analyzovaná lexikální jednotka: palta rellena con atún, f., nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

¹⁸⁹ Choritosalachalaca. Comidasperuanas [online]. 2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://comidasperuanas.net/choritos-a-la-chalaca/>

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

palta – avokádo, nicméně jako celek větný ekvivalent chybí

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se hledat na peruánských webových stránkách: *La Palta rellena con atún es una de las entradas mas típicas del Perú, es un receta ideal para personas que sufren de colesterol y triglicéridos altos.*¹⁹⁰

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Plněné avokádo s tuňákem je jedním z nejtýpčtějších peruánských předkrmů. Je to ideální recept pro lidi, kteří trpí vysokou hladinou cholesterolu a triglyceridů.	Avokádo plněné tuňákem je jedním z nejtýpčtějších předkrmů v Peru, je to ideální recept pro lidi, kteří trpí vysokým cholesterolem a triglyceridy.	The avokádo plněné tuňákem je jedním z nejtýpčtějších předkrmů Peru, je to ideální recept pro lidi trpící vysokým cholesterolem a triglyceridy.	Palta plněná tuňákem je jedním z nejtýpčtějších vstupů do Peru, je to ideální recept pro lidi, kteří trpí cholesterolem a vysokými triglyceridy.	Avokádo plněné tuňákem je jedním z nejtýpčtějších předkrmů v Peru, je to ideální recept pro lidi, kteří trpí vysokým cholesterolem a triglyceridy.	La Palta plněná tuňákem je jedním z nejtýpčtějších vstupů v Peru, ideálním receptem pro lidi trpící vysokým cholesterolem a triglyceridy.
=KALK	=KALK	=KALK S ANGLICISMEM	=KALK	=KALK	=KALK

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka v jednom případě kalkem s anglicismem, kdy anglicismus spočívá v členu určitém, tedy v *the*.

10) Analyzovaná lexikální jednotka: solterito arequipeño, m., nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

salát z papriky, rajčat, cibule, sýru, oliv a bobů

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se hledat na peruánských webových stránkách: *El solterito arequipeño es una fresca versión de una ensalada pero con el toque peruano, específicamente del sur del país.*¹⁹¹

- Jedná se o příklad regionalismu – pouze v okolí Arequipy

¹⁹⁰ Paltarellenaconatun. Comidaperuanaweb [online]. 2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://comidaperuanaweb.org/receta/palta-rellena-con-atun/>

¹⁹¹ Solterito. Infobae [online]. 2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://www.infobae.com/americ/peru/2022/09/22/solterito-el-plato-que-destila-frescura-que-nacio-en-el-corazon-de-arequipa/>

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Solterito arequipeño je svěží verze salátu, ale s peruánským nádechem, konkrétně z jihu země.	Arequipeño solterito je čerstvá verze salátu, ale s peruánským nádechem, konkrétně z jihu země.	Jednorozený Arequipeño je čerstvá verze salátu, ale s peruánským nádechem, konkrétně z jihu země.	Arequipský singl je čerstvá verze salátu, ale s peruánským dotekem, konkrétně z jihu země.	Arequipeño solterito je čerstvá verze salátu, ale s peruánským nádechem, konkrétně z jihu země.	Peruánský mládenec je čerstvou verzí salátu s peruánským dotekem, konkrétně z jihu země.
=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA	=NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	=NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	=VÝPŮJČKA	=NESPRÁVNÝ PŘEKLAD

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka ve třech případech nesprávně. V případě MT nástroje Bing je přeložena lexikální jednotka jako *jednorozený Arequipeño*, a tím dochází k personifikaci substantiva, původně nesoucí význam jídla, jedná se tedy o velký posun. K personifikaci rovněž dochází u MT nástroje SYSTRANet, kdy je lexikální jednotka přeložena jako *Peruánský mládenec*. V posledním případě nesprávného překladu dochází ke zcela odlišnému a nevhodnému zvolení ekvivalentu v českém jazyce, při čemž daný ekvivalent má odlišný význam od původního, a jedná se tím rovněž o velký posun.

11) Analyzovaná lexikální jednotka: *ocopa*, f., nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

omáčka z mleté papriky

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se hledat na peruánských webových stránkách: *La ocopa es una salsa picante aromatizada con huacatay o menta negra, una planta existente en Arequipa, Perú y otras regiones sudamericanas.*¹⁹²

- Jedná se o příklad regionalismu – pouze v okolí Arequipy

¹⁹² Ocopa. Tvcocina [online]. 2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://tvcocina.com/recetas/que-es-la-ocopa-arequipena-y-como-cocinarla-receta-facil/>

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Ocopa je pikantní omáčka s příchutí huacatay neboli černé máty, rostliny rostoucí v Arequipě v Peru a dalších jihoamerických oblastech. =VÝPŮJČKA	Ocopa je pikantní omáčka ochucená huacatay nebo černou mátou, rostlinou vyskytující se v Arequipě, Peru a dalších jihoamerických regionech. =VÝPŮJČKA	Ocopa je pálivá omáčka ochucená huacatay nebo černou mátou, rostlinou nalezenou v Arequipě, Peru a dalších jihoamerických regionech. =VÝPŮJČKA	Okopa je kořeněná omáčka s huacatay nebo černou mátou, existující rostlinou v Arequipa, Peru a dalších jihoamerických regionech. =KALK	Ocopa je pikantní omáčka ochucená huacatay nebo černou mátou, rostlinou vyskytující se v Arequipě, Peru a dalších jihoamerických regionech. =VÝPŮJČKA	Otopa je kořenitá omáčka s chutí nebo černouhelnou mátou, existující továrnou v Aquipě, Peru a dalších jihoamerických regionech. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka ve jednom případě nesprávně, kdy na místo původního slova *ocopa* udělal MT nástroj chybu a přeložil daný ekvivalent jako *otopa*.

12) Analyzovaná lexikální jednotka: **Escribano**, m., nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

jednohubka; z vařené brambory, rocoto, rajčete, papriky, oleje, soli, octa a dalších ingrediencí; podává se v picanterías; podněcuje konzumaci alkoholického nápoje *chicha*

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se hledat na peruánských webových stránkách: Tan jurídica es la sociedad arequipeña que tenemos hasta un plato típico, **el Escribano**.¹⁹³

- Jedná se o příklad regionalismu – pouze v okolí Arequipy

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Arequipská společnost je natolik legální, že máme dokonce typický pokrm - Escribano . =VÝPŮJČKA	Společnost Arequipa je tak legální, že máme dokonce typické jídlo, Escribano . =VÝPŮJČKA	Společnost Arequipa je tak legální, že máme dokonce typické jídlo, Escribano . =VÝPŮJČKA	Tak legální je arequipenská společnost, že máme i typický talíř, Pisař . =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	Společnost Arequipa je tak legální, že máme dokonce typické jídlo, Escribano . =VÝPŮJČKA	Peruánská společnost je tak zákonná, že máme dokonce i typické jídlo, Escribano . =VÝPŮJČKA

¹⁹³ Elescribano. Lpderecho [online]. 2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://lpderecho.pe/el-escribano-plato-juridico-arequipa/>

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka v jednom případě nesprávně, kdy na místo původního významu pokrmu, přeložil MT nástroj danou lexikální jednotku doslovně a personifikoval ji.

13) Analyzovaná lexikální jednotka: pulpo al olivo, m., pulpo – z lat. polýpus, pocházející z řeckého πολύπους polýpous; správně „mnohonohý“, *olivo* - z hovorové latiny, olīvus, pocházející z latinského olīva 'olivovník', 'oliva', nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

slovní ekvivalent chybí

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se hledat na peruánských webových stránkách: *El pulpo al olivo es una de las entradas más populares de la comida comida nikkei (comida fusión del Perú y Japón)...*¹⁹⁴

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Chobotnice al olivo je jedním z nejoblíbenějších pokrmů v rámci Nikkei food (fúze peruánských a japonských jídel).... =KALK	Octopus al olivo je jedním z nejoblíbenějších předkrmů Nikkei food (fusion food z Peru a Japonska)... =KALK S ANGLICISMEM	Chobotnice s olivovníkem je jedním z nejoblíbenějších předkrmů jídla Nikkei (fusion food Peru a Japonska)... =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	Olivová chobotnice je jedním z nejoblíbenějších vstupů jídla nikkei (peruánské a japonské fusion food) ... =TRANSPOZICE	Octopus al olivo je jedním z nejoblíbenějších předkrmů Nikkei food (fusion food z Peru a Japonska)... =KALK S ANGLICISMEM	Olivová chobotnice je jedním z nejoblíbenějších zápisů potravy Nikkei (potrava z Peru a Japonska)...

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka několika způsoby, kterými jsou kalk, kalk s anglicismem, transpozice a nesprávný překlad. Co se týče kalku s anglicismem, tak ten je patrný u MT nástroje Google a MyMemory, kdy na místo českého ekvivalentu, je požit ekvivalent anglický, tedy *octopus*. Transpozice je patrná v případě MT nástroje Lingea a SYSTRANet, kdy původní lexikální jednotka měla podobu substantiva, předložky a substantiva, avšak v překladu je lexikální jednotka přeložena adjektivem a substantivem. Nesprávným překladem lze považovat překlad MT nástroje Bing, kdy došlo k nesmyslnému překladu v podobě *chobotnice s olivovníkem*.

¹⁹⁴ Pulpoalolivo. WelcometoMadrid [online]. 2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://www.welcometomadrid.net/publis/pulpo-al-olivo-gastronomia-peruana/>

14) Analyzovaná lexikální jednotka: escabeche de pollo, m., escabeche - z hisp. ar.

Assukabāğ, pocházející z ar. sikbāğ; též persky sekbā, *pollo* - z lat. pullus, nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

slovní ekvivalent chybí

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se hledat na peruánských webových stránkách: *Escabeche de pollo, un guiso de sabor potente, con un mix de ajies bien peruanos, cebollas y vinagre.*¹⁹⁵

Text přeložený MT Deepl	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Escabeche de pollo , silně ochucený guláš se směsí peruánských chilli papriček, cibule a octa. =VÝPŮJČKA	Escabeche de pollo , guláš s výraznou chutí, se směsí velmi peruánských chilli papriček, cibule a octa. =VÝPŮJČKA	Escabeche de pollo , guláš silné chuti, se směsí peruánské papriky, cibule a octa. =VÝPŮJČKA	Kuřecí nakládačka , silná chuťová příchut', se směsí dobře peruánských ochucovadel, cibule a octa. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	Escabeche de pollo , guláš silné chuti se směsí peruánské papriky, cibule a octa. =VÝPŮJČKA	Kuřecí scabeche , silné dušené maso, se směsí peruánského chilli, cibule a octa. =KALK

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka v jednom případě nesprávně, kdy došlo k velkému posunu a daná lexikální jednotka ztratila svůj původní význam.

15) Analyzovaná lexikální jednotka: ensalada de pallares, f., ensalada –

etymologie ve slovníku chybí, *pallares* - z quechuy pállay „sbírat ze země“, „sklízet“, nicméně i etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

pallar – fazole, bob

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se hledat na peruánských webových stránkách: *La Ensalada de*

¹⁹⁵ Escabechepollo. Buenazo [online]. 2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://buenazo.pe/recetas/platos-de-fondo/escabeche-pollo-receta-150/>

*Pallares es una ensalada refrescante, con gran valor nutricional que con una cantidad no muy grande da la sensación de saciedad.*¹⁹⁶

- Jedná se o příklad regionalismu – pouze v okolí Limy

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Salát Pallares je osvěžující salát s vysokou výživovou hodnotou, který v malém množství dodá pocit sytosti. =KALK	Salát Pallares je osvěžující salát s velkou nutriční hodnotou, který při příliš velkém množství dodává pocit sytosti. =KALK	The Pallares salát je osvěžující salát s velkou nutriční hodnotou, která s ne příliš velkým množstvím dává pocit sytosti. =KALK S ANGLICISMEM	Salát Pallares je osvěžující salát s velkou nutriční hodnotou, který s nepříliš velkým množstvím dává pocit sytosti. =KALK	The Pallares salát je osvěžující salát s velkou nutriční hodnotou, která s ne příliš velkým množstvím dává pocit sytosti. =KALK S ANGLICISMEM	Pallares Salát je osvěžující salát, s velkou výživovou hodnotou, která s ne příliš velkým množstvím vyvolává pocit spokojenosti. =KALK

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka ve dvou případech kalkem s anglicismem, kdy vliv anglického jazyka je patrný u členu určitého, tedy *the*.

16) Analyzovaná lexikální jednotka: *yuqitas fritas*, f., nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

yuqita – osmažené ovoce; z pánvičky; smíchané s moukou z juky

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se hledat na peruánských webových stránkách: *Las famosas yuqitas fritas se suelen encontrar en las calles de Perú, es común comerlas calientes, recién fritas.*¹⁹⁷

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Proslulé smažené yuqitas se obvykle objevují na peruánských ulicích, běžně se jedí horké, čerstvě usmažené. =VÝPŮJČKA	Slavné smažené yuqitas se běžně vyskytují v ulicích Peru, je běžné je jíst horké, čerstvě usmažené. =VÝPŮJČKA	Slavní smažené yuqitas se obvykle nacházejí v ulicích Peru, je běžné jíst je horké, čerstvě smažené. =VÝPŮJČKA	Slavné hranolky se obvykle nacházejí v ulicích Peru, je běžné jíst je horké, čerstvě smažené. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	Slavné hranolky se obvykle nacházejí v ulicích Peru, je běžné jíst je horké, čerstvě smažené. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	Slavné smažené juquity se často nacházejí v ulicích Peru, je běžné jíst horké čerstvé hranolky. =KALK

¹⁹⁶ Ensaladadepallares. Comidasperuanas [online]. 2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://comidasperuanas.net/ensalada-de-pallares/>

¹⁹⁷ Yuqitasfritas. Recetasgratis [online]. 2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://www.recetasgratis.net/receta-de-yuqitas-fritas-75582.html/>

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka ve dvou případech nesprávně, kdy došlo k velkému posunu a daná lexikální jednotka ztratila svůj původní význam.

17) Analyzovaná lexikální jednotka: torrijas de choclo, f., torreja – etymologie ve slovníku chybí, choclo - z quechuy chocclo, nicméně i etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

torreja – smažená omeleta; z mouky, vajíček a jiných potravin

choclo – nezralý kukuřičný klas

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se hledat na peruánských webových stránkách: *Las torrijas de choclo son uno de los acompañamientos ideales para muchos platillos, por ejemplo pueden acompañar carnes asadas, locro, ceviche de pescado y ceviche de chiringuito.*¹⁹⁸

Text přeložený MT Deepl	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Kukuřičné torrijas jsou jednou z ideálních příloh k mnoha pokrmům, jako je grilované maso, locro, rybí ceviche a chiringuito ceviche. =KALK	Kukuřičné torrijas jsou jednou z ideálních příloh k mnoha pokrmům, například mohou doprovázet pečené maso, locro, rybí ceviche a ceviche na plážovém baru. =KALK	Torrijas de choclo jsou jedním z ideálních doprovodů mnoha pokrmů, například mohou doprovázet pečené maso, locro, rybí ceviche a chiringuito ceviche. =VÝPŮJČKA	Chrapotové věže jsou jedním z ideálních doprovodů pro mnoho talířů, například mohou doprovázet pečené maso, locro, rybí ceviche a ceviche chiringuito. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	Torrijas de choclo jsou jedním z ideálních doprovodů mnoha pokrmů, například mohou doprovázet pečené maso, locro, rybí ceviche a chiringuito ceviche. =VÝPŮJČKA	Kuřecí věžičky jsou jedním z ideálních přídatků pro mnoho jídel, například mohou doprovázet grilované maso, locro, rybí cevič a šití. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka ve dvou případech nesprávně, kdy došlo k velkému posunu a daná lexikální jednotka ztratila svůj původní význam. Jedná se o MT nástroj Lingea, kdy daný překladač přeložil lexikální jednotky nesmyslně, tedy jako *chrapotová věž*. Druhým MT nástrojem, jenž přeložil lexikální jednotku nesprávně, je SYSTRANet, který ji přeložil jako *kuřecí věžičku*, a tím se jedná rovněž o překlad nesmyslný.

¹⁹⁸ Torrijasdechoclo. Recetasgratis [online]. 2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://www.recetasgratis.net/receta-de-torrijas-de-choclo-75603.html/>

18) Analyzovaná lexikální jednotka: jalea, f., jalea - z fr. gelée 'gelatina', 'jalea'.

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

jídlo z nasolených ryb; den po nasolení se osmaží a podává se s cibulí a pečenou kukuřicí

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se hledat na peruánských webových stránkách: *Hoy una jalea es un plato de pescado o marisco frito que se sirve normalmente con yuca y una salsa criolla a base de cebolla, ají y lima, con diversas variaciones.*¹⁹⁹

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Dnes je jalea smažený pokrm z ryb nebo mořských plodů, který se obvykle podává s yukou a kreolskou omáčkou z cibule, chilli a limetky.	Dnes je želé smažené jídlo z ryb nebo mořských plodů, které se obvykle podává s maniokem a kreolskou omáčkou na bázi cibule, chilli a limetky, v několika variantách. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	Dnes želé je pokrm smažených ryb nebo mořských plodů, který se obvykle podává s yuckou a kreolskou omáčkou na bázi cibule, chilli papričky a vápna, s různými variacemi. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	Dnes je želé rybí pokrm nebo smažené mořské plody, které se obvykle podává s jukou a kreolskou omáčkou z cibule, chilli a limety, s různými variacemi. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	Dnes želé je pokrm smažených ryb nebo mořských plodů, který se obvykle podává s yuckou a kreolskou omáčkou na bázi cibule, chilli papričky a vápna, s různými variacemi. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	Dnes je želé ryba nebo smažené jídlo z mořských plodů, které se obvykle podává s cassavou a kreolovou omáčkou s cibulí, chilli a limetem, s různými variantami. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD
=VÝPŮJČKA					

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka převážně nesprávně, kdy dochází k velkému posunu a daná lexikální jednotka ztratila svůj původní význam a je přeložena jako *želé*.

19) Analyzovaná lexikální jednotka: rocoto relleno, m., rocoto - z quechuy ruqutu; viz. locote, nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

plněné papričky *rocoto*, papričky se povaří kvůli snížení pálivosti, následně se každá naplní masem, sýrem, cibulí a jinými ingrediencemi; poté se přikryjí sýrem a vrškem odkrojené papriky, vloží se do trouby a zapečou se se směsí vejce a mléka

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

¹⁹⁹ Jaleadepescado. Directoalpadar [online]. 2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://www.directoalpadar.com/recetas-de-pescados-y-mariscos/jalea-de-pescado-receta-peruana/>

RAE (CREA): *En cuanto a los rocotos, **el rocoto relleno** en el Cusco asume varias formas: en guiso, al horno y frito.*²⁰⁰

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Co se týče rocotos, plněné rocoto se v Cuscu připravuje v několika podobách: dušené, pečené a smažené.	Pokud jde o rokoto, plněné rokoto v Cuscu má různé podoby: dušené, pečené a smažené.	Pokud jde o rocotos, plněné rokoto v Cuscu má několik forem: v guláši, pečené a smažené.	Pokud jde o rokoky, plněné rokoko v Cusco má několik forem: v omáčce, v troubě a smažené. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	Pokud jde o rokoto, plněné rokoto v Cuscu má různé podoby: dušené, pečené a smažené.	Pokud jde o rokoty, rokoto vyplněné v Cuscu má několik forem: dušené, pečené a smažené.
=KALK	=KALK	=KALK		=KALK	=KALK

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka v jednom případě nesprávně, kdy došlo k velkému posunu a daná lexikální jednotka ztratila svůj původní význam. Na místo významu gastronomického, který byl ve výchozím textu zachován, byl v cílovém textu přenesen význam zcela odlišný, který má význam uměleckého slohu, kdy patrně došlo k pochybení MT nástroje spočívající ve změně jednoho morfému, tedy v sufixu.

20) Analyzovaná lexikální jednotka: sangrecita, f., nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

smažený pokrm z vepřové či kuřecí krve, cibule a dalších ingrediencí

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

RAE (CREA): *Así existe una familiaridad entre el cau cau y los callos españoles y entre la morcilla y **la sangrecita**, por señalar algunos platos.*²⁰¹

²⁰⁰ REAL ACADEMIA ESPAÑOLA: Banco de datos (CREA) [en línea]. *Corpus de referencia del español actual* [online] <<http://www.rae.es>> [cit. 2023-02-02]; Eleana Llosa Socióloga. Investigadora de TAFOS (Talleres de Fotografía Social), autora del libro *Picanterías Cusqueñas, vitalidad de una tradición*. Llosa, Elena: Cultura, identidad y cocina en el Perú. Lima: Escuela Profesional de Turismo y Hostelería de la Universidad de San Martín de Porres, 1996.]

²⁰¹ REAL ACADEMIA ESPAÑOLA: Banco de datos (CREA) [en línea]. *Corpus de referencia del español actual*. [online] <<http://www.rae.es>> [cit. 2023-03-02]; Isabel Álvarez. Álvarez, Isabel: *La academia en la olla. Reflexiones sobre la comida criolla*. Lima: Universidad de San Martín de Porres, 1995.]

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Tak je známé spojení mezi cau cau a španělskými dršťkami a mezi krvavou klobásou a sangrecitou , abychom jmenovali alespoň některé pokrmy.	Mezi cau cau a španělskými dršťkami a mezi krvavou klobásou a sangrecitou , abychom jmenovali alespoň několik jídel, je tedy známost.	Existuje tedy důvěrná znalost mezi cau cau a španělskými dršťkami a mezi černým pudinkem a sangrecitou , abychom jmenovali alespoň několik jídel.	Tak existuje znalost mezi cau cau a španělskými uličkami a mezi morcillou a pijavicemi , upozorňující na některé pokrmy.	Mezi cau cau a španělskými dršťkami a mezi krvavou klobásou a sangrecitou , abychom jmenovali alespoň několik jídel, je tedy známost.	Takto jsou cau cau a španělský callus dobře známé, a mezi morcillou a sangrecitou , abychom poukázali na některá jídla.
=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA	=NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka v jednom případě nesprávně, kdy došlo k velkému posunu a daná lexikální jednotka ztratila svůj původní význam. Na místo původního významu z oblasti gastronomie, došlo k významu z oblasti zoologie, kdy lexikální jednotka *sangrecita* byla přeložena jako *pijavice*.

21) Analyzovaná lexikální jednotka: pastel de choclo, m., *pastel* - ze staré fr. pastel, *choclo* - z quechuy chocclo, nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

pokrm z drůbežího masa; pečeného s mletou kukuřicí a paprikou

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

RAE (CREA): *Sin embargo, el Departamento de Tacna se distingue por su exquisito **pastel de choclo** y sus conservas de frutas.*²⁰²

Perú. Lima: Escuela Profesional de Turismo y Hostelería de la Universidad de San Martín de Porres, 1996.])

²⁰² REAL ACADEMIA ESPAÑOLA: Banco de datos (CREA) [en línea]. *Corpus de referencia del español actual*. [online] <<http://www.rae.es>> [cit. 2023-03-02]; Rosario Olivas Weston Investigadora de la Escuela Profesional de Turismo y Hostelería de la Universidad de San Martín de Porres. Autora de los libros Marcahuasi, mito y realidad, Tratado de dulces y licores de Moquegua y La historia de la cocina peruana (en prensa). Olivas Weston, Rosario: Cultura, identidad y cocina en el Perú. Lima: Escuela Profesional de Turismo y Hostelería de la Universidad de San Martín de Porres, 1996.])

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Departement Tacna se však vyznačuje vynikajícím kukuřičným koláčem a konzervovaným ovocem. =KALK	Departement Tacna se však vyznačuje vynikajícím kukuřičným koláčem a ovocnými konzervami. =KALK	Oddělení Tacna se však vyznačuje vynikajícím kukuřičným koláčem a ovocnými konzervami. =KALK	Departamento de Tacna se však vyznačuje vynikajícím koláčem choco a ovocnými konzervami. =KALK	Departement Tacna se však vyznačuje vynikajícím kukuřičným koláčem a ovocnými konzervami. =KALK	Nicméně, Oddělení Tacna vyniká pro svůj vynikající koláčový a ovocný konzervy. =NESPŘÁVNÝ PŘEKLAD

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka v jednom případě nesprávně, kdy došlo k velkému posunu a daná lexikální jednotka ztratila svůj původní význam.

22) Analyzovaná lexikální jednotka: **frito trujillano**, m., nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

moučník z vrstev piškotu a marmelády (nahore je posypaný sezamem)

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se hledat na peruánských webových stránkách: *Frito trujillano es un guiso típico y uno de los más antiguos de la gastronomía peruana.*²⁰³

- Jedná se o příklad regionalismu – pouze v okolí Trujilla

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Frito trujillano je typický dušený pokrm, který patří k nejstarším v peruánské gastronomii. =VÝPŮJČKA	Frito trujillano je typický guláš a jeden z nejstarších v peruánské gastronomii. =VÝPŮJČKA	Frito trujillano je typické dušené maso a jedno z nejstarších v peruánské kuchyni. =VÝPŮJČKA	Frito trujillano je typické guláš a jeden z nejstarších v peruánské gastronomii. =VÝPŮJČKA	Frito trujillano je typický guláš a jeden z nejstarších v peruánské gastronomii. =VÝPŮJČKA	Frito Trujillano je typické dušené maso a jedna z nejstarších peruánských gastronomií. =VÝPŮJČKA

²⁰³ Fritotrujillano. Comida-peruana [online]. 2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://www.comida-peruana.com/recetas/plato-principal/frito-trujillano/>

23) Analyzovaná lexikální jednotka: chirimpico, m., nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

dušený pokrm; připravovaný z vnitřností kůzlete a omáčky z cibule, česneku, papriky a koriandru; podává se s jukou a polosyrovým sladkým bramborem

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se hledat na peruánských webových stránkách: *Chirimpico es un guiso elaborado con menudencia de cabrito, preparado con cebollas, culantro molido, ají verde, hierbabuena picada, ajo y chicha fuerte.*²⁰⁴

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Chirimpico je dušené maso z kůzlat, které se připravuje s cibulí, mletým koriandrem, zeleným chilli, nasekanou mátou, česnekem a silnou chichou.	Chirimpico je guláš z dětských drobů připravený s cibulí, mletým koriandrem, zelenou chilli papričkou, mletou mátou, česnekem a silnou chicha.	Chirimpico je dušené maso vyrobené z kůzlatých vnitřností, připravené z cibule, mletého koriandru, zeleného pepře, nasekané máty, česneku a chicha fuerte.	Chirimpico je ochucovadlo vyrobené z kůzlečí drobosti, připravené s cibulí, mletý řeřicha, zelený chilli, nasekané trávy, česneku a silné housenky.	Chirimpico je guláš z dětských drobů připravený s cibulí, mletým koriandrem, zelenou chilli papričkou, mletou mátou, česnekem a silnou chicha.	Chirimpico je dušené maso připravené s malým množstvím kozy, připravené s cibulí, mletým koriandrem, zeleným chilli, mletou mátou, česnekem a silným chicha.
=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA

24) Analyzovaná lexikální jednotka: wantan, m., wantan – z kantonské čínštiny wan tang.

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

pirožka

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se hledat na peruánských webových stránkách: *El wantan está hecho de una masa de harina de trigo rellena con diferentes carnes o mariscos.*²⁰⁵

- jedná se o příklad fúze čínsko-peruánské kultury, při čemž tato fúze je v Peru velmi oblíbená

²⁰⁴ Chirimpico. EnPeru [online]. 2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z:

<https://www.enperu.org/gastronomia/chirimpico/>

²⁰⁵ Lasopawantan. Chifaperuanomadrid [online]. 2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z:

<https://chifaperuanomadrid.com/la-sopa-wantan-una-delicia-bien-sustanciosa/>

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Wantan se vyrábí z těsta z pšeničné mouky plněného různými druhy masa nebo mořskými plody.	Wonton je vyroben z těsta z pšeničné mouky plněné různými druhy masa nebo mořskými plody.	Wantan je vyroben z těsta z pšeničné mouky plněného různými druhy masa nebo mořských plodů.	Wantan je vyroben z těsta pšeničné mouky plněné různými druhy masa nebo mořských plodů.	Wonton je vyroben z těsta z pšeničné mouky plněného různým masem nebo mořskými plody.	Wantan je vyroben z pšeničné mouky plněné různými druhy masa nebo mořských plodů.
=VÝPŮJČKA	=KALK	=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA	=KALK	=VÝPŮJČKA

25) Analyzovaná lexikální jednotka: *aji de huevos*, m., *aji* – z taínštiny, *huevos* - z lat. ovum, nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

slovní ekvivalent chybí

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se hledat na peruánských webových stránkách: *El aji de huevos peruano, en un platillo rico en proteínas, vitaminas y minerales que no necesita la presencia de carne, gracias a las papas amarillas, los huevos y el queso.*²⁰⁶

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Peruánské aji de huevos je pokrm bohatý na bílkoviny, vitamíny a minerály, který díky žlutým bramborám, vejším a sýru nevyžaduje přítomnost masa.	Peruánské vaječné chilli , v pokrmu bohatém na bílkoviny, vitamíny a minerály, které nevyžaduje přítomnost masa, díky žlutým bramborám, vejším a sýru.	Peruánská chilli paprička , v misce bohaté na bílkoviny, vitamíny a minerály, která nepotřebuje přítomnost masa, díky žlutým bramborám, vejším a sýru.	Peruánský vaječný lístek , v misce bohaté na bílkoviny, vitamíny a minerály, které nepotřebují přítomnost masa, díky žlutým bramborám, vejším a sýru.	Peruánské vaječné chilli , v pokrmu bohatém na bílkoviny, vitamíny a minerály, které nevyžaduje přítomnost masa, díky žlutým bramborám, vejším a sýru.	Peruánské vajíčko , v misce bohaté na bílkoviny, vitamíny a minerály, které nepotřebují přítomnost masa, díky žlutým bramborám, vajíčkům a sýru.
=VÝPŮJČKA	=KALK	=NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	=NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	=KALK	=NESPRÁVNÝ PŘEKLAD

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka ve třech případech nesprávně, kdy došlo k velkému posunu a daná lexikální jednotka ztratila svůj původní význam. Ve dvou případech se jedná o překlad sice z oblasti gastronomie, avšak

²⁰⁶ Ajidehuevos. Unarecetaperuana [online]. 2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://www.unarecetaperuana.com/aji-de-huevos-comidas-peruanas/>

znamenající zcela odlišný pokrm, ale v případě posledním se jedná o nesmyslný překlad, který v cílovém jazyce, tedy v českém, nemá význam.

26) Analyzovaná lexikální jednotka: *sopa seca*, f., *sopa* – z německého jazyka.

*šuppa, nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

slovní ekvivalent chybí

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

RAE (CREA): *Es así que en las zonas rurales de Chincha se ha popularizado la **sopa seca**, el plato más típico de esa ciudad.*²⁰⁷

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Ve venkovských oblastech Chinchy se tak stala oblíbenou sopa seca , nejtypičtější pokrm města.	Ve venkovských oblastech Chincha se tak stala populární suchá polévka , nejtypičtější jídlo tohoto města.	Tak, ve venkovských oblastech Chincha, suchá polévka , nejtypičtější jídlo tohoto města, se stala populární.	Je to tak, že ve venkovských oblastech Chincha byla popularizována suchá polévka , nejtypičtější jídlo tohoto města.	Ve venkovských oblastech Chincha se tak stala populární suchá polévka , nejtypičtější jídlo tohoto města.	Takže ve venkovské Chínše se rozšířila suchá polévka , nejtypičtější jídlo tohoto města.
=VÝPŮJČKA	=KALK	=KALK	=KALK	=KALK	=KALK

27) Analyzovaná lexikální jednotka: *ensalada se palta*, f., *ensalada* – etymologie

ve slovníku chybí, *palta* – z quechuy, nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

slovní ekvivalent chybí

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se hledat na peruánských webových stránkách: *Esta **Ensalada de Palta** es muy fácil y rápida de preparar, además de nutritiva.*²⁰⁸

²⁰⁷ REAL ACADEMIA ESPAÑOLA: Banco de datos (CREA) [en línea]. *Corpus de referencia del español actual*. [online] <<http://www.rae.es>> [cit. 2023-03-02]; «Giovanni Bonfiglio Sociólogo. Autor del libro: Los italianos en la sociedad peruana, una visión histórica. Lima, 1993». Bonfiglio Volpe, Giovanni: Cultura, identidad y cocina en el Perú. Lima: Escuela Profesional de Turismo y Hostelería de la Universidad de San Martín de Porres, 1996.]

²⁰⁸ Ensaladadepalta. Comidasperuanas [online]. 2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://comidasperuanas.net/ensalada-de-palta/>

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Tento avokádový salát je velmi snadný a rychlý na přípravu a zároveň výživný. =KALK	Tento avokádový salát je velmi jednoduchý a rychlý na přípravu a zároveň výživný. =KALK	Tento avokádový salát je velmi snadný a rychlý na přípravu, stejně jako výživný. =KALK	Tento salát Palta je velmi snadný a rychlý na přípravu, stejně jako výživný. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	Tento avokádový salát je velmi jednoduchý a rychlý na přípravu a také výživný. =KALK	Tento salát z Palty se velmi snadno a rychle připravuje, stejně jako výživný. =KALK

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka v jednom případě nesprávně, kdy v cílovém jazyce, tedy v českém, nemá lexikální jednotka význam.

28) Analyzovaná lexikální jednotka: *carpaccio de alpaca*, m., *carpaccio* – z italského jazyka, *alpaca* – z aimary all-paka, nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

carpaccio – slovní ekvivalent chybí

alpaca – alpaka; druh přežvýkavce ze stejné čeledi jako lama, poněkud menší; typická pro Jižní Ameriku, velmi ceněná pro jemnou dlouhou srst, která se používá v textilním průmyslu; žije vysoko v Andách od sev. Chile po Kolumbii; je tvrdohlavá jako mula a využívá se též k přenášení nákladů

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se hledat na peruánských webových stránkách: *Pedimos **carpaccio de alpaca** que se deshacia en la boca y el cocktail Cusco Mule era fresco y liviano.*²⁰⁹

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Objednali jsme si carpaccio z alpaky , které se rozplývalo v ústech, a koktejl Cusco Mule byl svěží a lehký. =KALK	Objednali jsme carpaccio z alpaky , které se rozpouštělo v ústech a koktejl Cusco Mule byl svěží a lehký. =KALK	Objednali jsme alpaka carpaccio , která se roztavila v ústech a koktejl Cusco Mule byl čerstvý a lehký. =KALK	Objednali jsme si kapr z alpaky , který se rozkládal v ústech a koktejl Cusco Mule byl svěží a lehký. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	Objednali jsme carpaccio z alpaky , které se rozpouštělo v ústech a koktejl Cusco Mule byl svěží a lehký. =KALK	Požádali jsme o carpaccio z alpaky , který se rozpadne v ústech a koktejl Cusco Mule byl svěží a lehký. =KALK

²⁰⁹ Tripadvisor. Tripadvisor [online]. 2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: https://www.tripadvisor.es/LocationPhotoDirectLink-g294314-d1381283-i389136844-Chicha_por_Gaston_Acurio-Cusco_Cusco_Region.html/

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka v jednom případě nesprávně, kdy došlo k velkému posunu a daná lexikální jednotka ztratila svůj původní význam. Změna spočívá v překladu lexikální jednotky *carpaccio de alpaca*, jenž bylo přeloženo jako *kapr z alpaky*, a tím je překlad nesmyslný.

29) Analyzovaná lexikální jednotka: sudado de pescado, m., sudado – etymologie chybí, *pescado* – z lat. piscātus, nicméně i etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

sudado – vařený či dušený pokrm z ryb nebo mořských plodů, nicméně celá lexikální jednotka slovní ekvivalent ve slovníku nemá

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se hledat na peruánských webových stránkách: ***El sudado de pescado, es un plato popular de la cocina peruana que se hace en diferentes versiones en cada provincia.***²¹⁰

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Sudado de pescado, oblíbené peruánské jídlo, se v každé provincii připravuje v jiné variantě.	Rybí pot je oblíbené jídlo peruánské kuchyně, které se v každé provincii vyrábí v různých verzích.	Sudado de pescado je populární pokrm peruánské kuchyně, který se vyrábí v různých verzích v každé provincii.	Rybí pot, je populární jídlo peruánské kuchyně, která se provádí v různých verzích v každé provincii.	Rybí pot je oblíbené jídlo peruánské kuchyně, které se vyrábí v různých verzích v každé provincii.	Rybí pot je oblíbenou miskou peruánské kuchyně, která se vyrábí v různých verzích v každé provincii.
=VÝPŮJČKA	=NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	=VÝPŮJČKA	=NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	=NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	=NESPRÁVNÝ PŘEKLAD

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka ve čtyřech případech nesprávně, kdy došlo k velkému posunu a daná lexikální jednotka ztratila svůj původní význam. Jedná se o překlad lexikální jednotky *sudado de pescado*, kdy překlad v českém jazyce vyhotovili MT nástroje jako *rybí pot*, jenž lze považovat za opravdu nevhodný, a především nesprávný překlad.

²¹⁰ Sudadodemariscos. Deliciaperuana [online]. 2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <http://deliciaperuana.blogspot.com/p/sudado-de-mariscos.html/>

30) Analyzovaná lexikální jednotka: piqueos Uros (kuřecí škvarky v krustě z quino, špízy z vepřové panenky, uzená klobása, andské brambory s česnekem, domácí chilli a omáčka uchucuta), m., nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

piqueo – neformální jídlo; chuťovky, nicméně slovní ekvivalent celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu ani na peruánských webových stránkách nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se vymyslet svou větu: *Piqueos Uros es el plato que nos encantó muchísimo cuando visitamos Puno.*

- Jedná se o příklad regionalismu – pouze v okolí Uros/jezera Titicaca

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Piqueos Uros je jídlo, které jsme si tolik oblíbili, když jsme navštívili Puno. =VÝPŮJČKA	Piqueos Uros je jídlo, které jsme tolik milovali, když jsme navštívili Puno. =VÝPŮJČKA	Piqueos Uros je jídlo, které jsme velmi milovali, když jsme navštívili Puno. =VÝPŮJČKA	Piqueos Uros je jídlo, které jsme milovali, když jsme navštívili Puno. =VÝPŮJČKA	Piqueos Uros je jídlo, které jsme tolik milovali, když jsme navštívili Puno. =VÝPŮJČKA	Piqueos Uros je jídlo, které jsme tak milovali, když jsme navštívili Puno. =VÝPŮJČKA

31) Analyzovaná lexikální jednotka: tequeños de queso con palta, m., *tequeños* – etymologie ve slovníku chybí, *queso* - z lat. caseus, *palta* – z quechuy, nicméně i etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

tequeño – smažený závitok plněný sýrem, nicméně slovní ekvivalent celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu ani na peruánských webových stránkách nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se vymyslet svou větu: *En Cusco probamos tequeños de queso con palta.*

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
V Cuscu jsme ochutnali sýrové tequeños s avokádem. =KALK	V Cuscu jsme vyzkoušeli sýrové tequeños s avokádem. =KALK	V Cuscu jsme vyzkoušeli sýrové tequeños s avokádem. =KALK	V Cusco jsme ochutnali sýrové tequeñasy s bazalkou. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	V Cuscu jsme vyzkoušeli sýrové tequeños s avokádem. =KALK	V Cuscu ochutnáváme sýry tequeños de palta. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka ve dvou případech nesprávně, kdy došlo k velkému posunu a daná lexikální jednotka ztratila svůj původní význam.

Kapitola Polévky

Nyní se dostáváme ke čtvrté kapitole – Polévky, při čemž pro naši práci jsme vybrali 16 typických peruánských polévek.

Seznam užitých jednotek pro sémantické pole Polévky:

1) chupe de camarones	2) sopa de trigo	3) parihuela
4) menestrón	5) caldo de gallina	6) patasca
7) Inchicapi	8) Sancochado	9) Aguadito
10) Shámbar	11) sopa criolla	12) timpusca
13) chinguirito	14) sopa de quinoa	15) Lawa de chuño
16) crema de choclo		

1) **Analyzovaná lexikální jednotka: chupe de camarones**, m., *chupe* - z quechuy chupi „polévka“, nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

chupe – polévka, ragů; zřejmě inckého původu; každý stát JižAm má svoji variantu přípravy, nicméně slovní ekvivalent celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

RAE (CREA): *La única manera de saber qué sabor tiene una mujer es poseyéndola, igual ocurre con el ají de Ocopa o el chupe de camarones: la única forma de entender su sabor consiste en probarlos, eso creo...*²¹¹

²¹¹ REAL ACADEMIA ESPAÑOLA: Banco de datos (CREA) [en línea]. *Corpus de referencia del español actual*. [online] <<http://www.rae.es>> [cit. 2023-03-02]; «Jorge Salazar». Salazar, Jorge: La academia en la olla. Reflexiones sobre la comida criolla. Lima: Universidad de San Martín de Porres, 1995.]

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Jediný způsob, jak zjistit, jak chutná žena, je vlastnit ji, totéž platí pro ají de Ocopa nebo chupe de camarones : myslím, že jediný způsob, jak pochopit jejich chuť, je ochutnat je...	Jediný způsob, jak zjistit, jak žena chutná, je vlastnit ji, totéž se děje s chilli papričkami Ocopa nebo krevetovým chupe : jediný způsob, jak pochopit jejich chuť, je ochutnat je, myslím...	Jediný způsob, jak zjistit, jak žena chutná, je vlastnit ji, totéž se děje s pepřem Ocopa nebo krevetovým chupe : jediný způsob, jak pochopit jejich chuť, je ochutnat je, myslím ...	Jediný způsob, jak zjistit, jak chutná žena, je vlastnit ji, stejně jako ochucova chilli nebo krevetový lízátko : jediný způsob, jak pochopit jejich chuť, je ochutnat je, myslím... . . . =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	Jediný způsob, jak zjistit, jak žena chutná, je vlastnit ji, totéž se děje s chilli papričkami Ocopa nebo krevetovým chupe : jediný způsob, jak pochopit jejich chuť, je ochutnat je, myslím...	Jediný způsob, jak zjistit, jak žena chutná, je vlastnit ji, stejně jako Oglass chilli nebo kreveta : jediný způsob, jak pochopit její vkus, je ochutnat je, myslím... =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD
=VÝPŮJČKA	=KALK	=KALK	=NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	=KALK	=NESPRÁVNÝ PŘEKLAD

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka ve dvou případech nesprávně, kdy došlo k velkému posunu a daná lexikální jednotka ztratila svůj původní význam.

2) **Analyzovaná lexikální jednotka: *sopa de trigo*, f., *sopa* – z němčiny *süppa, *trigo* – z lat. triticum, nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí**

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

trigo – obilné zrno, zrnko obilí, nicméně slovní ekvivalent celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se hledat na peruánských webových stránkách: *La Sopa de Trigo no tiene pierde, ya sea que lo prepares con gallina, pollo o carne de res, siempre queda riquísima.*²¹²

²¹² Sopadetrigo. Comidasperuanas [online]. 2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://comidasperuanas.net/sopa-de-trigo/>

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
S pšeničnou polévkou neuděláte chybu, ať už ji podáváte s kuřetem, kuřecím nebo hovězím masem. Ať už ji podáváte s kuřetem, kuřecím nebo hovězím masem, vždy je vynikající. =KALK	Pšeničná polévka je nepřekonatelná, ať už ji připravujete s kuřecím, kuřecím nebo hovězím masem, vždy je vynikající. =KALK	Pšeničná polévka nemá žádnou ztrátu, ať už ji připravíte s kuřecím, kuřecím nebo hovězím masem, je vždy vynikající. =KALK	Pšeničná polévka nemá žádné ztráty, ať už ji připravujete s kuřetem, kuřetem nebo hovězím masem, je vždy velmi bohatá. =KALK	Pšeničná polévka je nepřekonatelná, ať už ji připravujete s kuřecím, kuřecím nebo hovězím masem, vždy je vynikající. =KALK	Pšeničná polévka se neztratí, ať už ji vyrobíte s kuřetem, kuřetem nebo hovězím, je vždy velmi bohatá. =KALK

3) **Analyzovaná lexikální jednotka: parihuela**, f., nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

pokrm připravovaný z různých druhů mořských plodů, přelitý omáčkou

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se hledat na peruánských webových stránkách: *La parihuela puede ser plato único, pero se disfruta mejor acompañado de un buen ceviche, la famosa leche de tigre o sus deliciosos tiraditos.*²¹³

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Parihuela může být podávána jako hlavní chod, ale nejlépe si ji vychutnáte s dobrým ceviche, slavným leche de tigre (tygřím mlékem) nebo vynikajícími tiraditos. =VÝPŮJČKA	Parihuela může být jedno jídlo, ale nejlépe si ji vychutnáte v doprovodu dobrého ceviche, slavného leche de tigre nebo jeho lahodných tiraditos. =VÝPŮJČKA	Parihuela může být jedinečným pokrmem, ale nejlépe si ho vychutnáte spolu s dobrým ceviche, slavným tygřím mlékem nebo jeho lahodnými tiraditos. =VÝPŮJČKA	Parihuela může být unikátní pokrm, ale nejlépe si ji vychutnáte s dobrým ceviche, slavným tygřím mlékem nebo jeho lahodnými tyrany. =VÝPŮJČKA	Parihuela může být jedinečným pokrmem, ale nejlépe si ji vychutnáte v doprovodu dobrého ceviche, slavného leche de tigre nebo jeho lahodných tiraditos. =VÝPŮJČKA	Parihuela může být unikátní jídlo, ale nejlépe se jí těší s dobrou ceviche, slavné tygří mléko nebo jeho lahodné triplety. =VÝPŮJČKA

²¹³ Parihuela. Recetasderechupete [online]. 2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://www.recetasderechupete.com/parihuela-sopa-de-pescado-y-marisco-peruana/23671/>

4) **Analyzovaná lexikální jednotka: menestrón**, m., nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

zeleninová polévka, viz. *minestrón*; zeleninová směs; pokrm; z různých luštěnin, zelí, bez kukuřice; polévka připravená z hovězího masa, s bramborem, nudlemi, zeleninou, okořeněná bazalkou

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

RAE (CREA): *Por eso, el menestrón que comunmente se prepara en Perú es en realidad el menestrón «a la genovesa».*²¹⁴

- Tato polévka, která je potomkem italského přistěhovalectví (*minestrone*) a hladu, obsahuje samozřejmě dušenou zeleninu: fazole a cizrnu.

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Z tohoto důvodu se menestrone běžně připravovaný v Peru nazývá <i>menestrone "a la Genovese"</i> .	Z tohoto důvodu je menestrón , který se běžně připravuje v Peru, ve skutečnosti „ <i>genovese</i> “ <i>menestrón</i> .	Proto je menestron , který se běžně připravuje v Peru, vlastně <i>menestron "a la genoesa"</i> .	Proto je menestron , který se v Peru obvykle připravuje, ve skutečnosti <i>menestronem „do genovesy“</i> .	Z tohoto důvodu je menestrón , který se běžně připravuje v Peru, ve skutečnosti „ <i>genovese</i> “ <i>menestrón</i> .	Proto je měsíční vlak , který se obvykle připravuje v Peru, "la <i>genovesa</i> ".
=KALK	=VÝPŮJČKA	=KALK	=KALK	=VÝPŮJČKA	=NESPRÁVNÝ PŘEKŁAD

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka v jednom případě nesprávně, kdy došlo k velkému posunu a daná lexikální jednotka ztratila svůj původní význam a byla přeložena nevhodným českým ekvivalentem.

5) **Analyzovaná lexikální jednotka: caldo de gallina**, m., *caldo* - Z latinského *caldus* „horký“, nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

slovní ekvivalent chybí

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

RAE (CREA): *Vamos a la avenida Circunvalación para que se tomen un caldo de gallina.*²¹⁵

²¹⁴ REAL ACADEMIA ESPAÑOLA: Banco de datos (CREA) [en línea]. *Corpus de referencia del español actual*. [online] <<http://www.rae.es>> [cit. 2023-03-02]; ««Giovanni Bonfiglio Sociólogo. Autor del libro: Los italianos en la sociedad peruana, una visión histórica. Lima, 1993». Bonfiglio Volpe, Giovanni: Cultura, identidad y cocina en el Perú. Lima: Escuela Profesional de Turismo y Hostelería de la Universidad de San Martín de Porres, 1996.)»

²¹⁵ REAL ACADEMIA ESPAÑOLA: Banco de datos (CREA) [en línea]. *Corpus de referencia del español actual*. [online] <<http://www.rae.es>> [cit. 2023-03-02]; García, Alan: *El mundo de Maquiavelo*. Santafé de Bogotá: Tercer Mundo, 1994.)

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Pojďme na Circunvalación Avenue na kuřecí vývar .	Pojďme na Circunvalación avenue, aby si mohli dát kuřecí vývar .	Jdeme na Circunvalación Avenue na kuřecí vývar .	Jdeme na avenue Circunvalación, aby si dali kuřecí vývar .	Pojďme na Circunvalación avenue, aby si mohli dát kuřecí vývar .	Pojďme na Circunvalación Avenue, abychom si nechali vzít kuřecí maso . = NESPRÁVNÝ PŘEKLAD
= SUBSTITUCE	= SUBSTITUCE	= SUBSTITUCE	= SUBSTITUCE	= SUBSTITUCE	

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka ve dvou případech nesprávně, kdy došlo k velkému posunu a daná lexikální jednotka ztratila svůj původní význam, při čemž nebyl přeložen pokrm jako ucelená lexikální jednotka, ale pouze jednou částí, tedy kuřetem, které ani není správně, protože se jedná o *slepičí vývar*, nikoliv *kuřecí*. U zbylých případech se jedná o substituci, protože původní lexikální jednotka byla nahrazena, a na místo doslovného překladu *slepičí vývar*, MT nástroje přeložili lexikální jednotku jako *kuřecí vývar*.

6) Analyzovaná lexikální jednotka: patasca, f., nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

pokrm z vařeného vepřového masa a kukuřice; polévka s vařenou kukuřicí

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se hledat na peruánských webových stránkách: *La patasca es una sopa muy popular en la región de la sierra, muy sustanciosa, nutritiva y con una gran concentración de sabores debido a los ingredientes con que cuenta.*²¹⁶

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Patasca je na Vysočině velmi oblíbená polévka, která je díky obsaženým ingrediencím velmi vydatná, výživná a vyznačuje se velkou koncentrací chutí.	Patasca je velmi oblíbená polévka v oblasti Sierra, velmi vydatná, výživná a s velkou koncentrací chutí díky přísadám, které obsahuje.	Patasca je velmi populární polévka v regionu Sierra, velmi podstatná, výživná a s vysokou koncentrací chutí díky složkám, které má.	Patasca je velmi populární polévka v oblasti pily, velmi substantivní, výživná a s vysokou koncentrací chutí díky přísadám, které má.	Patasca je velmi oblíbená polévka v oblasti Sierra, velmi vydatná, výživná a s velkou koncentrací chutí díky přísadám, které obsahuje.	Patasca je velmi populární polévka v oblasti Sierra, velmi významná, výživná a s velkou koncentrací příchutí vzhledem ke složkám, které má.
= VÝPŮJČKA	= VÝPŮJČKA	= VÝPŮJČKA	= VÝPŮJČKA	= VÝPŮJČKA	= VÝPŮJČKA

²¹⁶ Patasca. Comidaperuana [online]. 2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://www.comida-peruana.com/recetas/sopas/patasca/>

7) **Analyzovaná lexikální jednotka: Inchicapi**, m., nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

polévka; z kousků kuřecího masa, arašídů a jiných ingrediencí

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

RAE (CREA): *Luego Demetrio devoró el inchicapi —sopa con maní y gallina regional—, sus "maduros", platanos sancochados, y pollo asado.*²¹⁷

- amazonský kuřecí vývar, který je slavnostní a oslavný pokrmem

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Pak Demetrio zhlhl inchicapi - polévku s arašídů a regionálními kuřetem -, své "maduros", vařené plantejny a pečené kuře.	Pak Demetrio snědl inchicapi — polévku s regionálními arašídů a kuřecím masem —, své „maduros“, vařené banány a pečené kuře.	Pak Demetrio zhlhl inchicapi – polévku s arašídů a regionálními kuřecím masem – jeho "maduros", předvařené banány a pečené kuře.	Pak Demetrio snědl tu polévku - arašídovou polévku a regionální kuře - jeho "zralé", sendvičované platany a pečené kuře.	Pak Demetrio snědl inchicapi — polévku s regionálními arašídů a kuřecím masem —, své „maduros“, vařené banány a pečené kuře.	Demetrio pak zhlhl inchicapi - polévku s arašídů a krajským kuřetem - jeho "zralé", sanchoplatany a grilované kuře.
=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA	=MODULACE	=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka v jednom případě pomocí překladatelského postupu zvaném modulace, kdy došlo k modulaci lexikální jednotky za pomoci hyponyma.

8) **Analyzovaná lexikální jednotka: sancochado**, m., nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

pokrm z hovězího masa se zeleninou (juka, kukuřice, zelí)

²¹⁷ REAL ACADEMIA ESPAÑOLA: Banco de datos (CREA) [en línea]. *Corpus de referencia del español actual*. [online] <<http://www.rae.es>> [cit. 2023-03-02]; «Las maneras de hacer perder la memoria a un testigo peligroso, convirtiéndolo en una suerte de zombie sin recuerdos comprometedores.». Caretas. Perú: rcp.net.pe/CARETAS, 1996-08-29.)

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

RAE (CREA): *Los platos más comunes son, en orden de importancia, el sancochado y el guisado.*²¹⁸

- jediný pokrm, u něhož se vývar podává na jedné straně a přílohy na druhé: vývar je z hovězího masa, nejlépe z bůčku, a k němu se podává zelí, kukuřice, sladké brambory, mrkev, celer, tuřín, brambory, kapusta

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Nejčastějšími pokrmy jsou (v pořadí podle důležitosti) sancochado a guisado. =VÝPŮJČKA	Nejběžnějšími jídly jsou v pořadí podle důležitosti předvařené a dušené. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	Nejběžnější pokrmy jsou, v pořadí důležitosti, předvařené a dušené. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	Nejběžnější miskky jsou, v pořadí podle důležitosti, pochlebování a guláš. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	Nejběžnějšími jídly jsou v pořadí podle důležitosti předvařené a dušené. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	Nejběžnější pokrmy jsou, podle důležitosti, sancho a dušené. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka v jednom případě nesprávně, kdy došlo k velkému posunu a daná lexikální jednotka ztratila svůj původní význam a byla přeložena nevhodným českým ekvivalentem.

9) **Analyzovaná lexikální jednotka: Agudito**, m., nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

slovní ekvivalent chybí

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se hledat na peruánských webových stránkách: *Es que el Agudito es una sopa verde, espesa, y dependiendo de cuánto culantro uses con la cebolla, el color será más o menos intenso.*²¹⁹

- Spolu s pokrmem caldo de gallina patří mezi vydatný ranní vývary. Agudito se konzumuje převážně ve společnosti dalších lidí, málokdy ho jí Peruánci o samotě.

²¹⁸ REAL ACADEMIA ESPAÑOLA: Banco de datos (CREA) [en línea]. *Corpus de referencia del español actual*. [online] <<http://www.rae.es>> [cit. 2023-03-02]; «César A. Gálvez Mora, J. Juan Castañeda Murga y Rosario M. Becerra Urteaga Arqueólogos. Miembros de la Sociedad de Estudios Prehistóricos Americanos (SEPAM)». VV.AA.: *Cultura, identidad y cocina en el Perú*. Lima: Escuela Profesional de Turismo y Hostelería de la Universidad de San Martín de Porres, 1996.]

²¹⁹ Aguditodepollo. Perudelicias [online]. 2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://perudelicias.com/agudito-de-pollo/>

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Aguadito je hustá zelená polévka a podle toho, kolik koriandru použijete spolu s cibulí, bude barva více či méně intenzivní.	Jde o to, že Aguadito je zelená, hustá polévka a podle toho, kolik koriandru s cibulí použijete, bude barva více či méně intenzivní.	Je to tak, že Aguadito je zelená, hustá polévka a v závislosti na tom, kolik koriandru používáte s cibulí, bude barva více či méně intenzivní.	Je to, že Aguadito je zelená, hustá polévka a v závislosti na tom, kolik kultivaru používáte s cibulí, barva bude více či méně intenzivní.	Jde o to, že Aguadito je zelená, hustá polévka a podle toho, kolik koriandru s cibulí použijete, bude barva více či méně intenzivní.	Aguadito je zelená, hustá polévka, a podle toho, kolik spotřebujete s cibulí, bude barva víceméně intenzivní.
=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA

10) Analyzovaná lexikální jednotka: Shámbar, m., nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

polévka připravovaná z pšenice, zeleniny, vepřových žeber; vaří se v nálevu z cibule, chilli papričky a soli; podává se se smaženými vepřovými kůžičkami

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

RAE (CREA): *Yo diría que así, como por ejemplo los lunes es tradicional en Chiclayo comer espesado y en Trujillo un shámbar, platos que son además exquisitos.*²²⁰

- Pro obyvatele Trujilla je to typické pondělní jídlo

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Řekl bych, že ano, protože například v pondělí se v Chiclayo tradičně jí espesado a v Trujillo shámbar , což jsou také vynikající jídla.	Řekl bych, že to tak je, například v pondělí v Chiclayo se tradičně jí zahuštěná polévka a v Trujillo šámbar , jídla, která jsou také vynikající.	Řekl bych, že například v pondělí je v Chiclayo tradiční jíst zahuštěné a v Trujillo šambár , pokrmy, které jsou také vynikající.	Řekl bych, že tak, jako například v pondělí je tradiční v Chiclayo jíst hustý a v Trujillo šampaňský , nádoby, které jsou také vynikající.	Řekl bych, že to tak je, například v pondělí v Chiclayo se tradičně jí zahuštěná polévka a v Trujillo šámbar , jídla, která jsou také vynikající.	Řekl bych, že stejně jako v pondělí je v Chiclayo tradiční jíst zahuštěno a v Trujillo shambar , jídlo, které je také vynikající.
=VÝPŮJČKA	=KALK	=NESPRÁVNÝ PŘEKlad	=NESPRÁVNÝ PŘEKlad	=KALK	=VÝPŮJČKA

²²⁰ REAL ACADEMIA ESPAÑOLA: Banco de datos (CREA) [en línea]. *Corpus de referencia del español actual*. [online] <<http://www.rae.es>> [cit. 2023-03-02]; «Isabel Alvarez». Álvarez, Isabel: La academia en la olla. Reflexiones sobre la comida criolla. Lima: Universidad de San Martín de Porres, 1995.]

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka ve dvou případech nesprávně, kdy došlo k velkému posunu a daná lexikální jednotka ztratila svůj původní význam a byla přeložena nevhodným českým ekvivalentem nebo v případě MT nástroje Bing špatně přepsána.

11) Analyzovaná lexikální jednotka: *sopa criolla*, f., *sopa* – z němčiny *süppa, nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

slovní ekvivalent chybí

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

RAE (CREA): *Se preparaban y gorreaban sopa criolla.*²²¹

- Jedná se o příklad regionalismu – pouze v okolí Limy

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Připravovali a žvýkali sopa criolla .	Kreolská polévka byla připravena a spolknuta.	Kreolská polévka byla připravena a cvrlikala.	Připravovali se a lámali kreolskou polévku .	Kreolská polévka byla připravena a spolknuta.	Připravovali a chytali kreolovou polévku . =NESPRÁVNÝ PŘEKŁAD
=VÝPŮJČKA	=KALK	=KALK	=KALK	=KALK	

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka v jednom případě nesprávně, kdy došlo k velkému posunu a daná lexikální jednotka ztratila svůj původní význam a byla přeložena nevhodným českým ekvivalentem.

12) Analyzovaná lexikální jednotka: *Timpusca*, f., nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

hustý vývar připravený z masa (*res*), uzeného masa, zeleniny, brambor (*papas, chuño*), mořských řas (*cochayuyo*), uvažené rýže a malých hrušek

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se hledat na peruánských webových stránkách: *La Timpusca es una sopa afín al chupe consistente en un caldo a base de carne de ternera, cordero*

²²¹ REAL ACADEMIA ESPAÑOLA: Banco de datos (CREA) [en línea]. *Corpus de referencia del español actual*. [online] <<http://www.rae.es>> [cit. 2023-03-02]; «Isabel Alvarez». Álvarez, Isabel: La academia en la olla. Reflexiones sobre la comida criolla. Lima: Universidad de San Martín de Porres, 1995.)

*y chalona, al que se agrega trigo, chuño, cochayuyo, hierbabuena y distintos vegetales.*²²²

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Timpusca je polévka podobná chupe, která se skládá z vývaru z hovězího a jehněčího masa a šalotky, do kterého se přidává pšenice, chuño, cochayuyo, máta a různé druhy zeleniny.	La Timpusca je polévka podobná chupe sestávající z vývaru na bázi hovězího, jehněčího a chalony, do kterého se přidává pšenice, chuño, cochayuyo, máta a různé druhy zeleniny.	Timpusca je polévka příbuzná chupe skládající se z vývaru na bázi hovězího, jehněčího a chalony, ke kterému se přidává pšenice, chuño, cochayuyo, máta a různá zelenina.	Timpusca je polévka podobná lízátku, která se skládá z hovězího, jehněčího a šalonového vývaru, do kterého se přidává pšenice, chuño, cochayuyo, bylinka a různé druhy zeleniny.	La Timpusca je polévka podobná chupe sestávající z vývaru na bázi hovězího, jehněčího a chalony, do kterého se přidává pšenice, chuño, cochayuyo, máta a různé druhy zeleniny.	La Timpusca je chupe-přátelská polévka sestávající z vývaru z hovězího, jehněčího a kapustu, do kterého se přidává pšenice, sající prase, kochayuyo, máta a různá zelenina.
=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA

13) Analyzovaná lexikální jednotka: **chinguirito**, m., nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

pokrm *cebiche*; vyrobený zejména ze sušeného a soleného masa z ryby *guitarra* – severní Peru

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

RAE (CREA): *El nuevo jefe de la Dinandro, el general Luis Pérrigo, un chiclayano amante del **chinguirito** y el arroz con pato, ...*²²³

- Incké jídlo – pokrm severské tradice, odvozený od *ceviche* z pobřeží Peru

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Nový šéf Dinandro, generál Luis Pérrigo, Chiclayan, který miluje chinguirito a arroz con pato (... rýže s kachnou), ...	Nový šéf Dinandro, generál Luis Pérrigo, milovník chinguirito a arroz con pato Chiclayo,...	Nová hlava Dinandra, generál Luis Pérrigo, Chiclayano milovník chinguirito a rýže s kachnou, ...	Nový šéf Dinandro, generál Luis Pérrigo, chiclayan milovník chinguirito a rýže s kachnou, ...	Nový šéf Dinandro, generál Luis Pérrigo, milovník chinguirito a arroz con pato Chiclayo,...	Nová hlava Dinandra, generál Luis Pérrigo, chiclayano, který miluje chinguirito a rýži s kachnou, ...
=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA

²²² Timpusca. Lacomidadehoy [online]. 2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://lacomidadehoy.com/timpusca-de-pera-receta-tradicional-de-tiabaya/>

²²³ REAL ACADEMIA ESPAÑOLA: Banco de datos (CREA) [en línea]. *Corpus de referencia del español actual*. [online] <<http://www.rae.es>> [cit. 2023-03-02]; «Nuevo Zar». Caretas. Perú: rcp.net.pe/CARETAS, 1996-01-18.]

14) Analyzovaná lexikální jednotka: Sopa de quinoa, f., *sopa* – z němčiny *süppa, *quinoa* - z quechuy kinúwa nebo kínua. nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

slovní ekvivalent chybí

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se hledat na peruánských webových stránkách: *La sopa de quinoa o quinua es un plato típico de las zonas montañosas de Perú.*²²⁴

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Quinoa polévka neboli quinoa je typickým pokrmem z horských oblastí Peru. =KALK	Quinoa neboli quinoa polévka je typickým pokrmem z horských oblastí Peru. =KALK	Quinoa nebo quinoa polévka je typickým pokrmem horských oblastí Peru. =KALK	Quinoa nebo quinoa polévka je typickým pokrmem horských oblastí Peru. =KALK	Quinoa neboli quinoa polévka je typickým pokrmem z horských oblastí Peru. =KALK	Chinoa nebo quinoa polévka je typické jídlo z horských oblastí Peru. =KALK

15) Analyzovaná lexikální jednotka: Lawa de chuño, f., *lawa* – etymologie ve slovníku chybí, *chuño* – z kečuánského *ch'uñu* – „mražené a na slunci sušené brambory“, nicméně i etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

lawa – keč. Lawa, „polévka zahuštěná moukou“; polévka z mouky, zeleniny, masa, brambor

chuño – keč. ch'uñu, „zmrzlý brambor usušený na slunci“; vysušený brambor, velmi užívaný v kreolském jídle v andských regionech; způsob konverzace brambor používaný Inky, který se udržel do dnešních dob, charakteristický pro oblast And

²²⁴ Sopadequinoa. Percm [online]. 2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://www.pcrn.org/es/recetas/sopa-de-quinoa/>

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se hledat na peruánských webových stránkách: *Lawa de chuño es un caldo picante a base de papas, chuño, garbanzos, arroz, carnes diversas.*²²⁵

- Jedná se o příklad regionalismu – pouze v okolí Cuzca

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Lawa de chuño je pikantní vývar z brambor, chuño, cizrny, rýže a různých druhů masa. =VÝPŮJČKA	Lawa de chuño je pikantní vývar vyrobený z brambor, chuño, cizrny, rýže a různých druhů masa. =VÝPŮJČKA	Lawa de chuño je pikantní vývar na bázi brambor, chuño, cizrny, rýže, různých druhů masa. =VÝPŮJČKA	Lawa de chuño je pikantní vývar na bázi brambor, dudlíku, cizrny, rýže, různé maso. =VÝPŮJČKA	Lawa de chuño je pikantní vývar vyrobený z brambor, chuño, cizrny, rýže a různých druhů masa. =VÝPŮJČKA	Lawa de chuño je kořeněný vývar z brambor, pasáků, cizrny, rýže, různých druhů masa. =VÝPŮJČKA

16) Analyzovaná lexikální jednotka: **crema de choclo**, f., *crema* – z fr. *crème*.,

choclo – z quechuy *choccllo*, nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

choclo – nezralý kukuřičný klas, nicméně slovní ekvivalent celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se hledat na peruánských webových stránkách: *La crema de choclo peruano es una sopa rica y cremosa que se sirve típicamente en la región andina de Perú.*²²⁶

²²⁵ Chunocolalawachuno. Enperu [online]. 2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://www.enperu.org/gastronomia/chuno-cola-lawa-chuno/>

²²⁶ Cremadechoclo. Comeperuano [online]. 2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://www.comeperuano.pe/receta-crema-de-choclo/>

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Peruánská crema de choclo je bohatá krémová polévka, která se obvykle podává v peruánské oblasti And.	Peruánský čokoládový krém je bohatá a krémová polévka typicky podávaná v andském regionu Peru.	Peruánská crema de choclo je bohatá, krémová polévka, která se obvykle podává v andské oblasti Peru.	Peruánský šlehačkový krém je bohatá a krémová polévka, která se obvykle podává v andské oblasti Peru.	Peruánský čokoládový krém je bohatá a krémová polévka typicky podávaná v andském regionu Peru.	Peruánská smetana je bohatá a krémová polévka, která se obvykle podává v andské oblasti Peru.
=VÝPŮJČKA	=NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	=VÝPŮJČKA	=NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	=NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	=NESPRÁVNÝ PŘEKLAD

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka v jednom případě nesprávně, kdy došlo k velkému posunu a daná lexikální jednotka ztratila svůj původní význam a byla přeložena nevhodným českým ekvivalentem.

Kapitola Hlavní jídla

Nyní se dostáváme k páté kapitole – Hlavní jídla, při čemž pro naši práci jsme vybrali 35 typických peruánských hlavních jídel.

Seznam užitých jednotek pro sémantické pole Hlavní jídla:

1) arroz con pato norteño	2) arroz con chancho	3) arroz chaufa de pollo
4) tacu tacu	5) ají de gallina	6) adobo cusqueño
7) carapulcra	8) pachamanca	9) chanfanita
10) charquicán	11) frejolada	12) chita sudada
13) Caigua Rellena	14) tacacho de plátano	15) cau cau
16) cabrito en ají	17) lomo saltado	18) ceviche
19) tallarines a la huancaína	20) cuy frito	21) milanesa de pollo
22) olluquito con pollo	23) pollo a la brasa	24) corvina a la plancha
25) pescado apanado	26) lenguado a la chorrillana	27) bistec de res a lo pobre
28) chicharrón de cerdo	29) tacacho de cecina	30) chiri uchu
31) alpaca a la parrilla	32) alpaca en salsa andina	33) quinoto de alpaca
34) asado de cordero	35) trucha a la leña	

- 1) **Analyzovaná lexikální jednotka: arroz con pato norteño**, m., *arroz* – z hisp. ar. arráwz, pocházející z klas. ar. āruz[z] o aruz[z], z řečtiny ὄρυζα óryza, z tamilštiny arici, *pato* – z hisp. ar. pátt, pocházející z klasické ar. batt, z perštiny bat, nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

slovní ekvivalent chybí

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se hledat na peruánských webových stránkách: *Arroz con pato norteño: aprende a preparar esta receta peruana.*²²⁷

- tento pokrm Peruánci velmi rádi vaří a chutná jim

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Arroz con pato norteño: naučte se připravit tento peruánský recept	Arroz con pato norteño: naučte se připravit tento peruánský recept	Rýže se severní kachnou: naučte se, jak připravit tento peruánský recept	Rýže se severní kachnou: naučte se připravit tento peruánský recept	Arroz con pato norteño: naučte se připravit tento peruánský recept	Rýžová rýže Northern Duck: Naučte se připravovat peruánský recept =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD
=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA	=KALK	=KALK	=VÝPŮJČKA	

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka v jednom případě nesprávně, kdy došlo k velkému posunu a daná lexikální jednotka ztratila svůj původní význam a byla přeložena nevhodným českým ekvivalentem. V případě, že by byl český ekvivalent bez adjektiva *rýžové*, jak je uvedeno v tabulce, jednalo by se tím pádem o kalk s anglicismem, z důvodu požití překladačem anglickým slov, kterými jsou *Nothern* a *Duck*.

2) **Analyzovaná lexikální jednotka: arroz con chanco**, m., *arroz* – z hisp. ar. arráwz, pocházející z klas. ar. āruz[z] o aruz[z], z řečtiny ὄρυζα ὄρυza, z tamilštiny arici, nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

slovní ekvivalent chybí

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se hledat na peruánských webových stránkách: *El Arroz con chanco es un plato más consumido en el norte del Perú.*²²⁸

²²⁷ Arrozconpatonorteno. Infobae [online]. 2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://www.infobae.com/america/peru/2022/03/19/arroz-con-pato-norteno-aprende-a-preparar-esta-receta-peruana/>

²²⁸ Arrozconchanco. Cookpad [online]. 2022 [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: <https://cookpad.com/pe/recetas/15540041-arroz-con-chanco-cerdo/>

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Arroz con chancho je jídlo, které se nejčastěji konzumuje na severu Peru. =VÝPŮJČKA	Rýže s vepřovým masem je jedním z nejkonzumovanějších jídel na severu Peru. =KALK	Arroz con chancho je další konzumované jídlo v severním Peru. =VÝPŮJČKA	Rýže s šanonem je nejpoužívanějším pokrmem v severním Peru. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	Rýže s vepřovým masem je jedním z nejvíce konzumovaných jídel na severu Peru. =KALK	Rýže s čančou je jídlo, které se konzumuje v severním Peru. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka ve dvou případech nesprávně, kdy došlo k velkému posunu a daná lexikální jednotka ztratila svůj původní význam a byla přeložena nevhodným českým ekvivalentem, a tím se jedná o nesmyslný překlad.

3) **Analyzovaná lexikální jednotka: arroz chaufa de pollo**, m., *arroz* – z hisp. ar. arráwz, pocházející z klas. ar. āruz[z] o aruz[z], z řečtiny ὄρυζα ὄρυza, z tamilštiny arici, *pollo* – z lat. pullus, nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

chaufa – čínská smažená rýže, nicméně slovní ekvivalent celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se hledat na peruánských webových stránkách: *El arroz chaufa de pollo es producto de la fusión de la cultura china con la peruana que da este arroz frito con otros sabores adicionales.*²²⁹

- pokrm z peruánsko-čínské kuchyně - mluvíme o gastronomické fúzi čínských a peruánských chutí

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Arroz chaufa de pollo je produktem spojení čínské a peruánské kultury, které této smažené rýži dodává další chutě. =VÝPŮJČKA	Kuřecí rýže chaufa je produktem fúze čínské a peruánské kultury, která dává této smažené rýži další příchutě. =KALK	Kuřecí rýže chaufa je produktem fúze čínské kultury s peruánským, který dává této smažené rýži s dalšími příchutěmi. =KALK	Hnědá kuřecí rýže je produktem fúze čínské kultury s peruánskou, která dává tuto smaženou rýži s dalšími příchutěmi. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	Kuřecí rýže chaufa je produktem fúze čínské a peruánské kultury, která dává této smažené rýži další příchutě. =KALK	Kuřecí rýže chaufa je produktem fúze čínské kultury s peruánskou kuchyní, která dodává této smažené rýže s jinými příchutěmi. =KALK

²²⁹ Arrozchaufadepollo. Cravingsjournal [online]. 2022 [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: <https://es.cravingsjournal.com/arroz-chaufa-de-pollo/>

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka v jednom případě nesprávně, kdy došlo k velkému posunu a daná lexikální jednotka ztratila svůj původní význam a byla přeložena nevhodným českým ekvivalentem.

4) Analyzovaná lexikální jednotka: *tacu tacu*, m., nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

jídlo; skládající se z rýže, fazolí a dalších ingrediencí, které se smíchají a stlačí podobně jako kukuřičný pirožek (*tamal*), podává se společně s obaleným řízkem, smaženým vajíčkem a omáčkou *salsa criolla*

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

RAE (CREA): *Hoy el tacu tacu, con algunas dificultades, es servido en buenos restaurantes.*²³⁰

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Dnes se tacu tacu s určitými obtížemi podává v dobrých restauracích.	Dnes se tacu tacu s určitými obtížemi podává v dobrých restauracích.	Dnes se tacu tacu , s určitými obtížemi, podává v dobrých restauracích.	Dnes je tacu tacu , s některými obtížemi, podáván v dobrých restauracích.	Dnes se tacu tacu s určitými obtížemi podává v dobrých restauracích.	Dnes se taku , s určitými potížemi, podává v dobrých restauracích. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD
=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA	

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka v jednom případě nesprávně, kdy došlo k velkému posunu a daná lexikální jednotka ztratila svůj původní význam a byla přeložena nevhodným českým ekvivalentem, při čemž došlo ke změně c na k, a především vynechání duplikace substantiva, aby byla lexikální jednotka úplná.

5) Analyzovaná lexikální jednotka: *ají de gallina*, m., *aji* – z taínštiny, *gallina* – etymologie chybí, nicméně i etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

slovní ekvivalent chybí

²³⁰ REAL ACADEMIA ESPAÑOLA: Banco de datos (CREA) [en línea]. *Corpus de referencia del español actual*. [online] <<http://www.rae.es>> [cit. 2023-03-02]; «Antonio Cisneros». Cisneros, Antonio: La academia en la olla. Reflexiones sobre la comida criolla. Lima: Universidad de San Martín de Porres, 1995.)

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

RAE (CREA): *El mozo bajito se acercó a pasos lentos, dejó el cebiche para Patty y el aji de gallina para Diego, dijo buen provecho y se retiró.*²³¹

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Malý číšník se pomalým krokem přiblížil, nechal cebiche pro Patty a aji de gallina pro Diega, řekl buen provecho a odešel. =VÝPŮJČKA	Malý číšník přistoupil pomalými kroky, nechal cebiche pro Patty a aji de gallina pro Diega, řekl dobrou chuť a odešel. =VÝPŮJČKA	Krátký číšník se pomalu přiblížil, nechal ceviche pro Patty a ali de gallina pro Diega, popřál hodně štěstí a odešel. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	Malý mládenec se pomalu přiblížil, nechal Patty cibetku a Diegovi kuřecí chomáč , řekl, že mu to prospělo a odešel. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	Malý číšník přistoupil pomalými kroky, nechal cebiche pro Patty a aji de gallina pro Diega, řekl dobrou chuť a odešel. =VÝPŮJČKA	Číšník s krátkým životem se k němu přiblížil, nechal Patty a Diegovi kuřecí chilli , řekl, co bude v jeho silách, a odešel. =KALK

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka v jednom případě nesprávně, kdy došlo k velkému posunu a daná lexikální jednotka ztratila svůj původní význam a byla přeložena nevhodným českým ekvivalentem. V jednom případě se jedná patrně o chybu MT nástroje, kdy zaměnil písmena, a tím došlo k nesprávnému překladu. Naproti tomu v druhém případě se jedná o úplně nesmyslný překlad, kdy byla lexikální jednotka přeložena zcela nesmyslným ekvivalentem.

6) **Analyzovaná lexikální jednotka: adobo cusqueño**, m., nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

slovní ekvivalent chybí

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se hledat na peruánských webových stránkách: *El “Adobo cusqueño” es un plato tradicional del Cusco hecho con carne de cerdo, debidamente cocida en un caldo rojizo y picante en término medio.*²³²

- Jedná se o příklad regionalismu – pouze v Cuscu, Arequipě

²³¹ REAL ACADEMIA ESPAÑOLA: Banco de datos (CREA) [en línea]. *Corpus de referencia del español actual*. [online] <<http://www.rae.es>> [cit. 2023-03-02]; Bayly, Jaime: *Los últimos días de* "La Prensa". Barcelona: Seix Barral, 1996..)

²³² Adobocusqueno Inkaynipertours [online]. 2022 [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: <https://www.inkaynipertours.com/blog/es/adobo-cusqueno/>

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
"Adobo Cusqueño" je tradiční pokrm z vepřového masa, který se vaří v načervenalém vývaru a je středně ostrý. =VÝPŮJČKA	Adobo cusqueño je tradiční pokrm z Cusca vyrobený z vepřového masa, správně uvařený v načervenalém a středně pikantním vývaru. =VÝPŮJČKA	"Adobo cusqueño" je tradiční pokrm Cusco vyrobený z vepřového masa, správně vařený v načervenalém vývaru a pikantní ve střednědobém horizontu. =VÝPŮJČKA	„Adobo cusqueño“ je tradiční pokrm Cusco vyrobený z vepřového masa, řádně vařeného v načervenalém a pikantním vývaru v průměru. =VÝPŮJČKA	Adobo cusqueño je tradiční pokrm z Cusca vyrobený z vepřového masa, správně uvařený v načervenalém a středně pikantním vývaru. =VÝPŮJČKA	"Cusco Adobo" je tradiční cusco miska vyrobená z vepřového, správně uvařená v červenokořeném a kořeněném vývaru v průměru. =NESPŘÁVNÝ PŘEKŁAD

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka v jednom případě nesprávně, kdy došlo k velkému posunu a daná lexikální jednotka ztratila svůj původní význam a byla přeložena nevhodným českým ekvivalentem.

7) Analyzovaná lexikální jednotka: *carapulcra*, f., z quechuy

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

pokrm z masa a sušených brambor; dušený pokrm ze sušených brambor, vepřového, kuřecího a lamího masa, případně s mladou kukuřicí

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

RAE (CREA): *La carapulcra que hoy conocemos también refleja la presencia negra africana, a través de la manteca de chancho presente en el plato.*²³³

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Dnešní podoba karapulcra odráží také přítomnost černých Afričanů, a to díky vepřovému sádlu v pokrmu. =KALK	Carapulcra , kterou dnes známe, také odráží přítomnost africké černochy prostřednictvím vepřového másla přítomného v pokrmu. =VÝPŮJČKA	Carapulcra , kterou známe dnes, také odráží přítomnost černé Afriky prostřednictvím sádla přítomného v misce. =VÝPŮJČKA	Krunýř , který dnes známe, také odráží africkou černou přítomnost skrz sádlo, které se nachází na talíři. =NESPŘÁVNÝ PŘEKŁAD	Carapulcra , kterou dnes známe, také odráží přítomnost africké černochy prostřednictvím vepřového másla přítomného v pokrmu. =VÝPŮJČKA	Karapulcra , kterou dnes známe, také odráží africkou černou přítomnost, prostřednictvím převrácených flops přítomných na talíři. =KALK

²³³ REAL ACADEMIA ESPAÑOLA: Banco de datos (CREA) [en línea]. *Corpus de referencia del español actual*. [online] <<http://www.rae.es>> [cit. 2023-03-02]; «Isabel Álvarez Novoa Socióloga. Actualmente dirige el restaurante El Señorío de Sulco y prepara un libro sobre cocina e identidad nacional». Álvarez Novoa, Isabel: *Cultura, identidad y cocina en el Perú*. Lima: Escuela Profesional de Turismo y Hostelería de la Universidad de San Martín de Porres, 1996.]»

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka v jednom případě nesprávně, kdy došlo k velkému posunu a daná lexikální jednotka ztratila svůj původní význam a byla přeložena nevhodným českým ekvivalentem.

8) Analyzovaná lexikální jednotka: pachamanca, f., z quechuy pacha „obecný“ a manka „hrnec“

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

maso okořeněné paprikou; peče se mezi vyhřátými kameny nebo v jámě vyhloubené v zemi, přikryté horkým kamenem

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

RAE (CREA): *En el centro había una mesa donde los campesinos les sirvieron "puca picante" o pachamanca, compuesta de picante de ají, chicharrón, cuy y mondongo.*²³⁴

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Uprostřed byl stůl, na kterém jim rolníci podávali "puca picante" neboli pachamanku , která se skládala z pálivého chilli, chicharrónu, chicharrónu, morčete a dršťek.	Uprostřed byl stůl, kde jim rolníci podávali „picante puca“ neboli pachamanca , složené z chilli papriček, chicharrónu, morčete a mondonga.	Uprostřed byl stůl, kde jim rolníci sloužili "puca picante" nebo pachamanca , složený z pikantního chilli, chicharrón, cuy a mondongo.	Uprostřed byl stůl, kde jim rolníci sloužili "pikantní blecha" nebo pachamanca , skládající se z pikantního chilli, škvarků, cuya a mondongo.	Uprostřed byl stůl, kde jim rolníci podávali „picante puca“ neboli pachamanca , složené z chilli papriček, chicharrónu, morčete a mondonga.	Uprostřed stál stůl, kde jim sedláci podávali "picy puca" nebo pačamanca , složený z chilli pikantní, chicharron, cuy a mondongo.
=KALK	=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA	=KALK

9) Analyzovaná lexikální jednotka: chanfainita, f., nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

dušená hovězí plíčka, brambory, cibule a další ingredience

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se hledat na peruánských webových stránkách: *La Chanfainita se*

²³⁴ REAL ACADEMIA ESPAÑOLA: Banco de datos (CREA) [en línea]. *Corpus de referencia del español actual*. [online] <<http://www.rae.es>> [cit. 2023-03-02]; «Cautela frente a la audacia». Vistazo. Quito: Ecuonet, 1997-01-23.]

*prepara con bofe (pulmón), sancochada y cortada en dados, aderezado en cebolla, ajo, pimienta, comino y ají panca, ...*²³⁵

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Chanfainita se připravuje z bofe (plic), uvařených a nakrájených na kostky, ochucených cibulí, česnekem, pepřem, kmínem a aji panca, ... =VÝPŮJČKA	La Chanfainita se připravuje s bofe (plíce), uvařená a nakrájená na kostičky, ochucená cibulí, česnekem, pepřem, kmínem a panca chilli, ... =VÝPŮJČKA	Chanfainita se připravuje s bofe (plícemi), předvařená a nakrájená na kostičky, ochucená cibulí, česnekem, pepřem, kmínem a panca, ... =VÝPŮJČKA	Chanfainit se připravuje s bofem (plíce), nakrájíme a nakrájíme na kostky, vzpřímeně na cibuli, česnek, pepř, kmín a lavičku, ... =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	La Chanfainita se připravuje s bofe (plíce), uvařená a nakrájená na kostičky, ochucená cibulí, česnekem, pepřem, kmínem a panca chilli, ... =VÝPŮJČKA	Chanfainit se připravuje s bofe (plícemi), sancho a řez v kostkách, ochucené v cibuli, česneku, pepře, kmínu a chilli panca, ... =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka v jednom případě nesprávně, kdy došlo k velkému posunu a daná lexikální jednotka ztratila svůj původní význam a byla přeložena nevhodným českým ekvivalentem.

10) Analyzovaná lexikální jednotka: charquicán, m., nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

jídlo připravené z nasoleného sušeného masa, papriky, tykve a dalších přísad

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se hledat na peruánských webových stránkách: *El charquicán es un plato guisado con cualquier tipo de carne de charqui, vaca, cerdo, o incluso, de pescado.*²³⁶

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Charquicán je dušený pokrm z jakéhokoli druhu masa: sušeného, hovězího, vepřového nebo dokonce rybího. =VÝPŮJČKA	Charquicán je dušené jídlo s jakýmkoliv druhem masa, hovězího, vepřového nebo dokonce ryb.	Charquicán je pokrm dušený s jakýmkoliv druhem charqui, hovězím, vepřovým nebo dokonce rybím masem. =VÝPŮJČKA	Uzenka je talíř dušený s jakýmkoli vačkovým, hovězím, vepřovým, nebo dokonce rybím masem. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	Charquicán je dušené jídlo s jakýmkoliv druhem masa, hovězího, vepřového nebo dokonce ryb.	Charquican je dušené jídlo s jakýmkoliv druhem masa charqui, krav, vepřového, nebo dokonce ryb. =VÝPŮJČKA

²³⁵ Chanfainita. Comida-peruana [online]. 2022 [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: <https://www.comida-peruana.com/recetas/plato-principal/chanfainita/>

²³⁶ Charquican. Lanacion [online]. 2022 [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: <https://www.lanacion.com.ar/recetas/platos-de-comida-principal/charquican-cuyano-nid10082021/>

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka v jednom případě nesprávně, kdy došlo k velkému posunu a daná lexikální jednotka ztratila svůj původní význam a byla přeložena nevhodným českým ekvivalentem.

11) Analyzovaná lexikální jednotka: frejolada, f., nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

pevné, konzistentní jídlo, zejména pokrm z fazolí

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se hledat na peruánských webových stránkách: *La sabrosa Frejolada popular o conocida también como combinado es un plato de sustanciosa nutrición de menestras bien aderezadas.*²³⁷

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Chutná Frejolada populární nebo známá také jako Frejolada combinado je vydatný, výživný pokrm z dobře ochucené zeleniny.	Chutná oblíbená Frejolada nebo také známá jako combo je pokrmem vydatné výživy dobře kořeněných menestr.	Chutná Frejolada populární nebo také známá jako kombinovaná je pokrm s podstatnou výživou dobře ochucených dušených pokrmů.	Chutná populární Frejolada nebo také známá jako kombinovaná je jídlo podstatné výživy dobře vyzrálých lektorů.	Chutná oblíbená Frejolada nebo také známá jako combo je pokrmem vydatné výživy dobře ochucených menestr.	Chutná populární Frejolada nebo také známá jako kombinace je miskou významné výživy dobře ostřílených učitelů.
=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA

12) Analyzovaná lexikální jednotka: chita sudada, f.

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

chita – šedostříbrná ryba, s nazelenalým hřbetem ohnutými hřbetními ploutvemi a krátkým ocasem, nicméně slovní ekvivalent celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se hledat na peruánských webových stránkách: *Chita sudada es*

²³⁷ Frejolada. Comidaperuana [online]. 2022 [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: <https://comidaperuana.link/frejolada/>

*una chita entera cocinada en jugo de concentrado de pescado, con cebolla, tomate, ají amarillo, chicha de jora y culantro.*²³⁸

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Chita sudada je celá chita vařená ve šťávě z rybího koncentrátu s cibulí, rajčaty, ají amarillo, chicha de jora a koriandrem. =VÝPŮJČKA	Chita sudada je celá chita vařená ve šťávě z rybího koncentrátu s cibulí, rajčaty, žlutou paprikou, chicha de jora a koriandrem. =VÝPŮJČKA	Chita sudada je celý gepard vařený v šťávě z rybího koncentrátu, s cibulí, rajčaty, žlutou paprikou, chicha de jora a koriandrem. =VÝPŮJČKA	Chita sudada je celá housenka vařená v rybí koncentrované šťávě, s cibulí, rajčaty, žlutým chilli, jora chicha a culantro. =VÝPŮJČKA	Chita sudada je celá chita vařená ve šťávě z rybího koncentrátu s cibulí, rajčaty, žlutou paprikou, chicha de jora a koriandrem. =VÝPŮJČKA	Nabobtnalá chita je celá chita vařená v koncentrátu s cibule, rajče, žlutým chilli, jora a koriandru. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka v jednom případě nesprávně, kdy došlo k velkému posunu a daná lexikální jednotka ztratila svůj původní význam a byla přeložena nevhodným českým ekvivalentem.

13) Analyzovaná lexikální jednotka: Caigua Rellena, f., nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

slovní ekvivalent chybí

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se hledat na peruánských webových stránkách: *En esta época ya se le conoce con su nombre propio **Caigua Rellena** y se le reconoce como un platillo tradicional.*²³⁹

- velmi oblíbený pokrm v peruánských domácnostech, pocházející z mochica kultury

²³⁸ Sudadodechita. Puertovelero [online]. 2022 [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: <https://puertovelero.net/product/sudado-de-chita/>

²³⁹ Caiguarellena. Peru [online]. 2022 [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: <https://peru.info/es-pe/gastronomia/noticias/2/12/caigua-rellena---sabias-que-este-plato-tiene-su-origen-en-la-cultura-mochica/>

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
V této době je již znám pod svým vlastním názvem Caigua Rellena a je uznáván jako tradiční pokrm. =VÝPŮJČKA	V této době je již známá pod svým vlastním jménem Caigua Rellena a je uznávána jako tradiční pokrm. =VÝPŮJČKA	V této době je již známá svým vlastním jménem Caigua Rellena a je uznávána jako tradiční jídlo. =VÝPŮJČKA	V této době je již znám pod svým vlastním jménem Caigua Rellena a je uznáván jako tradiční talíř. =VÝPŮJČKA	V této době je již známá pod svým vlastním jménem Caigua Rellena a je uznávána jako tradiční pokrm. =VÝPŮJČKA	V této době je již známá svým vlastním jménem Caigua Rellena a je uznávána jako tradiční pokrm. =VÝPŮJČKA

14) Analyzovaná lexikální jednotka: **tacacho de plátano**, m., *tacacho* – etymologie

ve slovníku chybí, *plátano* - z lat. platānus, pocházející z řečtiny *πλάτανος*, nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

uvařený a rozmačkaný zelený banán

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se hledat na peruánských webových stránkách: *El tacacho de plátano es un plato típico de la zona de la selva peruana y ampliamente difundido en el resto del país.*²⁴⁰

- Jedná se o příklad regionalismu – pouze v okolí Amazónie

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Tacacho de plátano je typické jídlo z peruánské džungle, které je rozšířené i ve zbytku země. =VÝPŮJČKA	Banánové tacacho je typické jídlo z oblasti peruánské džungle a široce rozšířené ve zbytku země. =KALK	Tacacho de plátano je typickým pokrmem peruánské džungle a je široce rozšířené ve zbytku země. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	Banánový podpatek je typickým pokrmem peruánské džungle a široce rozšířené ve zbytku země. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	Banánové tacacho je typické jídlo z oblasti peruánské džungle a široce rozšířené ve zbytku země. =KALK	Banánový tacacho je typickým pokrmem peruánské džungle a ve zbytku země je hojně sdílen. =KALK

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka v jednom případě nesprávně, kdy došlo k velkému posunu a daná lexikální jednotka ztratila svůj původní význam a byla přeložena nevhodným českým ekvivalentem. Co se týče druhého příkladu nesprávného překladu, kdy překládal MT nástroj Lingea, jedná se o nesmyslně vybraný ekvivalent v českém jazyce, který nemá žádné spojení s významem lexikální jednotky ve výchozím jazyce.

²⁴⁰ Tacacho. Comida-peruana [online]. 2022 [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: <https://www.comida-peruana.com/recetas/entradas/tacacho/>

15) Analyzovaná lexikální jednotka: cau cau, m., etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

pikantní pokrm, připravený z vnitřností (žaludek a střeva), nadrobno nakrájených brambor a zeleniny

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se hledat na peruánských webových stránkách: *El cau cau es un plato clásico de la gastronomía peruana elaborado con callos o pollo en su versión mas amable y patatas del Yucatán.*²⁴¹

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Cau cau je klasické peruánské jídlo připravované z drůbků nebo kuřecího masa v nejjemnější verzi a yucatánských brambor. =VÝPŮJČKA	Cau cau je klasický pokrm peruánské gastronomie připravený s drážkami nebo kuřecím masem v nepřátelštější verzi a yucatánskými bramborami. =VÝPŮJČKA	Cau cau je klasické jídlo peruánské kuchyně vyrobené z drážek nebo kuřete v nepřátelštější verzi a brambor z Yucatanu. =VÝPŮJČKA	Cau cau je klasické jídlo z peruánské gastronomie vyrobené s callos nebo kuře v jeho nepřátelštější verzi a brambory Yucatán. =VÝPŮJČKA	Cau cau je klasický pokrm peruánské gastronomie připravený s drážkami nebo kuřecím masem v nepřátelštější verzi a yucatánskými bramborami. =VÝPŮJČKA	Cau cau je klasická peruánská kuchyně vyrobená s callosy nebo kuřetem v nejhezčí verzi a bramborami Yucatan. =VÝPŮJČKA

16) Analyzovaná lexikální jednotka: cabrito en ají, m., cabrito - z lat. caper, -pri. ají – z tainštiny, nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

slovní ekvivalent chybí

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu ani na peruánských webových stránkách nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se vymyslet svou větu: *Ayer comimos un plato típico que se llama cabrito en ají.*

- jedná se o tradiční pokrm severního Peru

²⁴¹ Caucau. Koketo [online]. 2022 [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: <https://koketo.es/cau-cau/>

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Včera jsme jedli typické jídlo cabrito en ají.	Včera jsme jedli typické jídlo zvané cabrito en ají.	Včera jsme jedli typické jídlo zvané cabrito en ají.	Včera jsme snědli typické jídlo zvané kůzle na chalupě. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	Včera jsme jedli typické jídlo zvané cabrito en ají.	Včera jsme jedli typické jídlo zvané dítě v chilli. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD
=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA		=VÝPŮJČKA	

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka v jednom případě nesprávně, kdy došlo k velkému posunu a daná lexikální jednotka ztratila svůj původní význam a byla přeložena nevhodným českým ekvivalentem.

17) Analyzovaná lexikální jednotka: lomo saltado, m., lomo - z lat. lumbus, nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

svíčková nakrájená na kousky, osmažená na pánvi s cibulí, rajčetem a kořením; podává se s hranolkami

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

RAE (CREA): *Pero Segismundo, antes de terminar su ración, había encargado un cuarto lomo saltado y una botella más de cerveza.*²⁴²

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Než však Segismundo dojedl svůj příděl, objednal si čtvrté lomo saltado a další láhev piva.	Ale Segismundo, než dojedl svůj příděl, objednal čtvrté lomo saltado a ještě jednu láhev piva.	Ale Zikmund si ještě než dojedl příděl, objednal čtvrté lomo saltado a ještě jednu láhev piva.	Ale Segismundo, než dokončil svůj příděl, si objednal čtvrtou skákanou bedra a další láhev piva. =NESRÁVNÝ PŘEKLAD	Ale Segismundo, než dojedl svůj příděl, objednal čtvrté lomo saltado a ještě jednu láhev piva.	Ale Segismundo, ještě než dojedl příděl, nařídil, aby čtvrtá odskočila a další láhev piva. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD
=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA		=VÝPŮJČKA	

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka v jednom případě nesprávně, kdy došlo k velkému posunu a daná lexikální jednotka ztratila svůj původní význam a byla přeložena nevhodným českým ekvivalentem.

18) Analyzovaná lexikální jednotka: ceviche, m., nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

²⁴² REAL ACADEMIA ESPAÑOLA: Banco de datos (CREA) [en línea]. *Corpus de referencia del español actual*. [online] <<http://www.rae.es>> [cit. 2023-03-02]; Ribeyro, Julio Ramón: *Los geniecillos dominicales*. Barcelona: Tusquets, 1983.]

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

pokrm ze syrových ryb a mořských plodů; nakrájené na malé kousky a naložené v omáčce z limetek a pomerančů, nakrájené cibule a papriky

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

RAE (CREA): *El maître se acercó y Felipe le dijo que lo único que deseaba era excederse en el pisco souer y en el **ceviche**.*²⁴³

- jedná se o příklad jídla Nikkei - pokrmů, v nichž se spojily ingredience nalezené v Peru s kulinářskými tradicemi Japonska – Nikkei, při čemž zpočátku se tímto slovem označovali japonsští přistěhovalci, kteří přišli na peruánskou půdu

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Přišel k nám vrchní a Felipe mu řekl, že to chce jen přehnat s pisco souer a ceviche .	Maitre d' se přiblížil a Felipe mu řekl, že jedině, co chce, je přehnaně si dopřát pisco souer a ceviche .	Maître d' k němu přistoupil a Felipe mu řekl, že jedině, co chce, je dopřát si pisco souer a ceviche .	Mistr přišel a Felipe mu řekl, že jedině, po čem touží, je překonat se v bažině souer a v ceviche .	Maitre d' přistoupil a Felipe mu řekl, že jedině, co chce, je přehnaně si dopřát pisco souer a ceviche .	Maître k němu přistoupil a Felipe mu řekla, že jedině, co chce, je přelétnout přes palubu čumák a ceviche .
=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA

19) **Analyzovaná lexikální jednotka: tallarines a la huancaína**, m., *tallarines* – z

it. tagliarini, nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

slovní ekvivalent chybí

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

RAE (CREA): *Un ejemplo de esto son los **tallarines a la huancaína**, es decir fideos condimentados con la salsa de la papa a la huancaína.*²⁴⁴

²⁴³ REAL ACADEMIA ESPAÑOLA: Banco de datos (CREA) [en línea]. *Corpus de referencia del español actual*. [online] <<http://www.rae.es>> [cit. 2023-03-02]; Bryce Echenique, Alfredo: Magdalena peruana y otros cuentos. Barcelona: Plaza y Janés, 1986.]

²⁴⁴ REAL ACADEMIA ESPAÑOLA: Banco de datos (CREA) [en línea]. *Corpus de referencia del español actual*. [online] <<http://www.rae.es>> [cit. 2023-03-02]; «Giovanni Bonfiglio Sociólogo. Autor del libro: Los italianos en la sociedad peruana, una visión histórica. Lima, 1993». Bonfiglio Volpe, Giovanni: Cultura, identidad y cocina en el Perú. Lima: Escuela Profesional de Turismo y Hostelería de la Universidad de San Martín de Porres, 1996.]

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Příkladem jsou nudle huancaína , tj. nudle ochucené omáčkou z brambor huancaína.	Příkladem toho jsou nudle huancaína , tedy nudle ochucené bramborovou omáčkou huancaína.	Příkladem toho jsou nudle a la huancaína , tedy nudle ochucené omáčkou brambor a la huancaína.	Příkladem jsou nudlové nudle , tj. Nudle ochucené omáčkou papeže.	Příkladem toho jsou nudle huancaína , tedy nudle ochucené bramborovou omáčkou huancaína.	Jedním z příkladů jsou nudle s huancaínou , tj. nudle obohacené bramborovou huancaínovou omáčkou.
=KALK	=KALK	=KALK	=NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	=KALK	=NESPRÁVNÝ PŘEKLAD

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka v jednom případě nesprávně, kdy došlo k velkému posunu a daná lexikální jednotka ztratila svůj původní význam a byla přeložena nevhodným českým ekvivalentem.

20) Analyzovaná lexikální jednotka: *cuy frito*, m., nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

cuy – morče, nicméně slovní ekvivalent celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se hledat na peruánských webových stránkách: *La receta de Cuy Frito es típica del Perú, y hoy en día se considera una comida tradicional peruana.*²⁴⁵

- jedná se o kreolský pokrm

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Recept na Cuy Frito je typický pro Peru a dnes je považován za tradiční peruánské jídlo.	Recept na Cuy Frito je typický pro Peru a dnes je považován za tradiční peruánské jídlo.	Recept na Cuy Frito je typický pro Peru a dnes je považován za tradiční peruánské jídlo.	Recept na Cuy Frito je typický pro Peru a dnes je považován za tradiční peruánské jídlo.	Recept na Cuy Frito je typický pro Peru a dnes je považován za tradiční peruánské jídlo.	Recept Cuy Frito je pro Peru typický a dnes je považován za tradiční peruánské jídlo.
=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA	=NESPRÁVNÝ PŘEKLAD

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka v jednom případě nesprávně, kdy došlo k velkému posunu a daná lexikální jednotka ztratila svůj původní význam a byla přeložena nevhodným českým ekvivalentem. V případě, že by bylo sjednoceno adjektivum se substantivem, tedy v rodě mužském, jednalo by se pak rovněž

²⁴⁵ Cuyfrito. Comidasperuanas [online]. 2022 [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: <https://comidasperuanas.net/cuy-frito/>

o výpůjčku, nicméně v původním znění, které je uvedeno v tabulce, je překlad nesmyslný.

21) Analyzovaná lexikální jednotka: milanesa de pollo, f., milanesa – etymologie ve slovníku chybí, *pollo* – z lat. pullus, nicméně i etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

smažený plátek masa; obalený v rozšlehaném vajíčku a ve strouhance, ochucený solí, pepřem a hořčicí; řízek

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se hledat na peruánských webových stránkách: *La Milanesa de Pollo es un plato delicioso, rápido y fácil de hacer.*²⁴⁶

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Kuře Milanesa je chutné, rychlé a snadné jídlo.	Kuře Milanesa je vynikající, rychlé a snadné jídlo.	Milanesa de Pollo je vynikající, rychlé a snadné jídlo.	Milanesa de Pollo je chutné jídlo, rychlé a snadné.	Kuře Milanesa je vynikající, rychlé a snadné jídlo.	Milanesa de Pollo je vynikající, rychlé a snadno použitelné jídlo.
=KALK	=KALK	=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA	=KALK	=VÝPŮJČKA

22) Analyzovaná lexikální jednotka: olluquito con pollo, m., olloquito – etymologie ve slovníku chybí, *pollo* – z lat. pullus, nicméně i etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

slovní ekvivalent chybí

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se hledat na peruánských webových stránkách: *Cuando hablamos de un plato típico Peruano no podemos olvidarnos del riquismo Olluquito con pollo.*²⁴⁷

²⁴⁶ Milanesadepollo. Ceciliatupac [online]. 2022 [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: <https://www.ceciliatupac.com/post/milanesa-de-pollo/>

²⁴⁷ Olluquitoconpollo. Ceciliatupac [online]. 2022 [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: <https://www.ceciliatupac.com/post/olluquito-con-pollo/>

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Když mluvíme o typickém peruánském jídle, nemůžeme zapomenout na vynikající Olluquito s kuřecím masem. =KALK	Když mluvíme o typickém peruánském jídle, nemůžeme zapomenout na vynikající Olluquito s kuřecím masem. =KALK	Když mluvíme o typickém peruánském pokrmu, nemůžeme zapomenout na lahodné Olluquito s kuřecím masem. =KALK	Když mluvíme o typickém peruánském jídle, nemůžeme zapomenout na bohatost Olluquito s kuřecím masem. =KALK	Když mluvíme o typickém peruánském jídle, nemůžeme zapomenout na vynikající Olluquito s kuřecím masem. =KALK	Když mluvíme o typickém peruánském pokrmu, nemůžeme zapomenout na Olluquito kuřecí riquismo. =NESPŘÁVNÝ PŘEKLAD

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka v jednom případě nesprávně, kdy došlo k velkému posunu a daná lexikální jednotka ztratila svůj původní význam a byla přeložena nevhodným českým ekvivalentem.

23) Analyzovaná lexikální jednotka: pollo a la brasa, m., pollo – z lat. pullus, nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018
slovní ekvivalent chybí

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

RAE (CREA): *López Paredes había invitado a una docena de amigos a comer pollo a la brasa a su domicilio, cuando llegó el entonces coronel Pérrigo con un destacamento policial.*²⁴⁸

- Peruánci velmi oblíbený a chutný pokrm, při čemž napříč celou zemí je veliké množství tzv. „pollerías“

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
López Paredes pozval do svého domu tucet přátel na grilované kuře , když k němu dorazil tehdejší plukovník Pérrigo s policejní jednotkou. =KALK	López Paredes pozval tucet přátel na grilované kuře k němu domů, když dorazil tehdejší plukovník Pérrigo s policejním oddílem. =KALK	López Paredes pozval tucet přátel, aby jedli grilované kuře u něj doma, když tehdejší plukovník Perrigo dorazil s policejní stanicí. =KALK	López Paredes pozval tucet přátel, aby jedli kuře na řeřavém uhlí , když tehdy dorazil plukovník Pérrigo s policejní stanicí. =MODULACE	López Paredes pozval tucet přátel na grilované kuře k němu domů, když dorazil tehdejší plukovník Pérrigo s policejním oddílem. =KALK	López Paredes pozval dvanáct přátel, aby doma jedli grilovaná kuřata - plukovník Perrigo přijel s policejní jednotkou. =KALK

²⁴⁸ REAL ACADEMIA ESPAÑOLA: Banco de datos (CREA) [en línea]. *Corpus de referencia del español actual*. [online] <<http://www.rae.es>> [cit. 2023-03-02]; «Nuevo Zar». Caretas. Perú: rcp.net.pe/CARETAS, 1996-01-18.)

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka v jednom případě modulací, kdy došlo k přeložení původní lexikální jednotky pomocí synonyma *řeřavý*, které znamená, že je pokrm pečený na žhavém uhlíku.

24) Analyzovaná lexikální jednotka: corvina a la plancha, f., *corvina* – etymologie ve slovníku chybí, *plancha* - z fr. *planche*, nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

slovní ekvivalent chybí

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu ani na peruánských webových stránkách nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se vymyslet svou větu: *El jueves vamos a cenar la corvina a la plancha.*

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Ve čtvrtek budeme mít k večeři grilovaného okouna.	Ve čtvrtek si dáme k večeři grilovaného mořského vlka.	Ve čtvrtek nás čeká k večeři grilovaný mořský vlk.	Ve čtvrtek jdeme na večeři s havranem na žehličku.	Ve čtvrtek nás čeká k večeři grilovaný mořský vlk.	Ve čtvrtek budeme mít corvinu plancha.
=KALK	=MODULACE	=MODULACE	=NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	=MODULACE	=NESPRÁVNÝ PŘEKLAD

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka ve dvou případech nesprávně, kdy došlo k velkému posunu a daná lexikální jednotka ztratila svůj původní význam a byla přeložena nevhodným českým ekvivalentem. V případě MT nástroje SYSTRANet se jedná zároveň o vynechání části lexikální jednotky, a tím je překlad nesmyslný. Co se týče překladatelského postupu modulace, ten je patrný u MT nástroje Google, Bing a MyMemory, kdy na místo doslovného překladu substantiva – *okoun*, MT nástroje přeložili lexikální jednotku jako *mořský vlk*. Jedná se tak o příklad modulace pomocí synonyma.

25) Analyzovaná lexikální jednotka: pescado apanado, m., *pescado* – z lat. *piscātus*, nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

apanado – obalený ve strouhance, nicméně slovní ekvivalent celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se hledat na peruánských webových stránkách: *Sencilla y rica receta de pescado apanado*.²⁴⁹

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Jednoduchý a chutný recept na obalovanou rybu. =KALK	Jednoduchý a bohatý recept na obalované ryby. =KALK	Jednoduchý a bohatý recept na obalované ryby. =KALK	Jednoduchý a bohatý recept na chutné ryby. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	Jednoduchý a bohatý recept na obalované ryby. =KALK	Jednoduchý a bohatý recept na grilované ryby. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka v dvou případech nesprávně, kdy došlo k velkému posunu a daná lexikální jednotka ztratila svůj původní význam a byla přeložena nevhodným českým ekvivalentem.

26) Analyzovaná lexikální jednotka: *lenguado a la chorrillana*, m., nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

slovní ekvivalent chybí

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se hledat na peruánských webových stránkách: *Lenguado a la chorrillana está en salsa de cebolla marinada con pimienta morrón, acompañado con arroz con choclo*.²⁵⁰

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Lenguado a la chorrillana je marinované v cibulové omáčce s červenou paprikou, podávané s rýží a kukuřicí. =VÝPŮJČKA	Podrážka ve stylu Chorrillana je v marinované cibulové omáčce s paprikou, doplněná rýží s kukuřicí. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	Sole a la chorrillana je v marinované cibulové omáčce s paprikou, doplněnou rýží s kukuřicí. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	Chorrillský jazyk je v marinované cibulové omáčce s hnědým pepřem, doprovázené rýží s ostrou rýží. =KALK	Sole a la chorrillana je v marinované cibulové omáčce s paprikou, doplněnou rýží s kukuřicí. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	Lenguado a la chorrillana je v marinované cibulové omáčce marinované s hnědými paprikami, doprovázené rýží s choclo. =VÝPŮJČKA

²⁴⁹ Pescadoapanado. Recetaespecial [online]. 2022 [cit. 2022-03-19]. Dostupné z:

<https://www.recetaespecial.com/receta/Sencilla-y-rica-receta-de-pescado-apanado/>

²⁵⁰ Lenguadoopescadoalachorrillana. Joseantonio [online]. 2022 [cit. 2022-03-19]. Dostupné z:

<https://www.joseantonio.com.pe/carta/lenguado-o-pescado-a-la-chorrillana/>

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka ve třech případech nesprávně, kdy došlo k velkému posunu a daná lexikální jednotka ztratila svůj původní význam a byla přeložena nevhodným českým ekvivalentem, případně v některých případech dokonce vymyšlení si španělských slov.

27) **Analyzovaná lexikální jednotka: bistec de res a lo pobre**, m., *bistec* - z anglického beefsteak, z beef 'hovězí', ze staré fr. boef, z lat. bos, bovis „vůl“, a angl. steak „plátek, řez“, nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

slovní ekvivalent chybí

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se hledat na peruánských webových stránkách: ***El bistec de res a lo pobre es un plato muy popular en la gastronomía peruana.***²⁵¹

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Hovězí steak a lo pobre je v peruánské kuchyni velmi oblíbeným pokrmem. =KALK	Hovězí steak a lo pobre je velmi oblíbené jídlo v peruánské kuchyni. =KALK	Špatný hovězí steak je velmi oblíbeným pokrmem v peruánské kuchyni. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	Steak z chudého je velmi oblíbeným pokrmem v peruánské gastronomii. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	Špatný hovězí steak je velmi oblíbeným pokrmem v peruánské kuchyni. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	Hovězí steak je v peruánské kuchyni velmi oblíbené jídlo. =VYNECHÁNÍ

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka ve třech případech nesprávně, kdy došlo k velkému posunu a daná lexikální jednotka ztratila svůj původní význam a byla přeložena nevhodným českým ekvivalentem. Co se týče MT nástroje SYSTRANet, ten přeložil vybranou lexikální jednotku vynecháním, kdy vynechal z výchozího textu *a lo pobre*.

28) **Analyzovaná lexikální jednotka: chicharrón de cerdo**, m., etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

smažené vepřové kousky

²⁵¹ Bistecpobre. Buenazo [online]. 2022 [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: <https://buenazo.pe/recetas/platos-de-fondo/bistec-pobre-receta-paso-paso-775/>

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se hledat na peruánských webových stránkách: *El CHICHARRÓN DE CERDO PERUANO es uno de los platos más típicos de este país y lo puedes acompañar con lo que quieras.*²⁵²

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
PERUVSKÉ VEPŘOVÉ CHICHARRÓN je jedním z nejtýpictějších pokrmů této země a můžete ho podávat s čímkoli, co máte rádi. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	PERUÁNSKÁ VEPŘOVÁ CHICHARRON je jedním z nejtýpictějších pokrmů této země a můžete si ho doprovázet čím chcete. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	PERUÁNSKÉ VEPŘOVÉ ŠKVARKY je jedním z nejtýpictějších pokrmů této země a můžete ho doprovázet čímkoli chcete. =KALK	PERUÁNSKÉ VEPŘOVÉ ŠKVARKY jsou jedním z nejtýpictějších jídel této země a můžete je doprovázet, jak chcete. =KALK	PERUÁNSKÉ VEPŘOVÉ ŠKVARKY je jedním z nejtýpictějších pokrmů této země a můžete ho doprovázet čímkoli chcete. =KALK	CHICHARRÓN DE PIG PERUANO je jedním z nejtýpictějších jídel této země a můžete jej doprovázet, jak budete chtít. =KALK S ANGLICISMEM

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka ve dvou případech nesprávně, kdy v jednom případě došlo k velkému posunu a daná lexikální jednotka ztratila svůj původní význam a byla přeložena nevhodným českým ekvivalentem. Ve druhém případě se neshoduje substantivum s adjektivy, a proto se jedná taktéž o nesprávný překlad. V případě, že by byla adjektiva sjednocena se substantivy, jednalo by se o překladatelský postup kalk. V případě MT nástroje SYSTRANet se jedná o kalk s anglicismem, při čemž vliv anglického jazyka je patrný u slova *pig*.

29) Analyzovaná lexikální jednotka: tacacho de cecina, m., tacacho – etymologie ve slovníku chybí, *cecina* – z hovor. lat. *siccina [drahý] „[maso] suchý“, odvozeno od *siccus* „suchý“, nicméně i etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

cecina – plátek sušeného hovězího masa, nicméně slovní ekvivalent celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se hledat na peruánských webových stránkách: *El tacacho de*

²⁵² Chicharrondecerdo. Unareceta [online]. 2022 [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: <https://unareceta.com/chicharron-de-cerdo-peruano/>

cecina consiste usualmente en dos bolas de tacacho, una pieza de cecina y una de chorizo.²⁵³

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Tacacho de cecina se obvykle skládá ze dvou kuliček tacacho, jednoho kousku ceciny a jednoho kousku choriza. =VÝPŮJČKA	Tacacho de cecina se obvykle skládá ze dvou kuliček tacacho, kousku ceciny a kousku choriza. =VÝPŮJČKA	Tachacho de cecina se obvykle skládá ze dvou kuliček tacacho, kusu cecina a jednoho chorizo. =VÝPŮJČKA	Patach z ceciny se obvykle skládá ze dvou koulí z podpatku, kusu ceciny a kusu chorizo. =NESPŘÁVNÝ PŘEKLAD	Tachacho de cecina se obvykle skládá ze dvou kuliček tacacho, kusu cecina a jednoho chorizo. =VÝPŮJČKA	Cecine tacacho se obvykle skládá ze dvou kuliček tacacho, jednoho kusu sépie a jednoho z chorizo. =NESPŘÁVNÝ PŘEKLAD

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka ve dvou případech nesprávně, kdy došlo k velkému posunu a daná lexikální jednotka ztratila svůj původní význam a byla přeložena nevhodným českým ekvivalentem.

30) Analyzovaná lexikální jednotka: *chiri uchu*, m., *chiri* – etymologie ve slovníku

chybí, *uchu* – z quechuy, nicméně i etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

uchu – malá pálivá paprička užívaná jako koření, nicméně slovní ekvivalent celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

RAE (CREA): *Sin embargo en la ciudad también hay lugares apreciados que se dedican a preparar pollos a la brasa, y hay también algunos platos típicos que lo incluyen —pollo o gallina— como el escabeche de pollo y el chiri uchu.*²⁵⁴

- Jedná se o příklad regionalismu – pouze v Cuzcu

²⁵³ Munipadreadad. Munipadreadad [online]. 2022 [cit. 2022-03-19]. Dostupné z:

http://www.munipadreadad.gob.pe/index.php?option=com_content&view=article&id=82&Itemid=103/

²⁵⁴ REAL ACADEMIA ESPAÑOLA: Banco de datos (CREA) [en línea]. *Corpus de referencia del español actual*. [online] <<http://www.rae.es>> [cit. 2023-03-02]; «Eleana Llosa Socióloga. Investigadora de TAFOS (Talleres de Fotografía Social), autora del libro *Picanterías Cusqueñas, vitalidad de una tradición*». Llosa, Elena: *Cultura, identidad y cocina en el Perú*. Lima: Escuela Profesional de Turismo y Hostelería de la Universidad de San Martín de Porres, 1996.)

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Ve městě jsou však také oblíbená místa, kde se připravují grilovaná kuřata, a existují také některá typická jídla, která je obsahují - kuře nebo slepice - jako escabeche de pollo a chiri uchu .	Ve městě jsou však ceněná i místa, která se věnují přípravě grilovaného kuřete, a nechybí ani některá typická jídla, která ho zahrnují — kuře nebo slepice — jako kuřecí nálev a chiri uchu .	Ve městě jsou však také oceňována místa, která se věnují přípravě grilovaných kuřat, a tam jsou také některé typické pokrmy, které to zahrnují - kuře nebo kuře - jako je kuřecí okurka a chiri uchu .	Nicméně ve městě jsou také oblíbená místa, která se věnují přípravě kuřat na grilu, a tam jsou také některé typické pokrmy, které zahrnují - kuře nebo slepice - jako kuřecí nálev a chiri uchu .	Ve městě jsou však také oceňována místa, která se věnují přípravě grilovaných kuřat, a tam jsou také některé typické pokrmy, které to zahrnují - kuře nebo kuře - jako je kuřecí okurka a chiri uchu .	Ve městě je však také mnoho oblíbených míst, kde se grilovaná kuřata vaří, a jsou zde také některá typická jídla, která zahrnují - kuře nebo kuře - jako kuřecí kůrka a čirí uchu . =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD
=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA	

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka v jednom případě nesprávně, kdy došlo k velkému posunu a daná lexikální jednotka ztratila svůj původní význam a byla přeložena nevhodným českým ekvivalentem.

31) Analyzovaná lexikální jednotka: alpaca a la parrilla, f., alpaca – z aimary all-paka, nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

alpaka; druh přežvýkavce ze stejné čeledi jako lama, poněkud menší; typická pro Jižní Ameriku, velmi ceněná pro jemnou dlouhou srst, která se používá v textilním průmyslu, nicméně slovní ekvivalent celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu ani na peruánských webových stránkách nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se vymyslet svou větu: *En Puno probamos el plato alpaca a la parrilla*.

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
V Puno jsme ochutnali grilovanou alpaku .	V Puno jsme vyzkoušeli grilovanou alpaku .	V Puno jsme vyzkoušeli grilované alpakové jídlo . =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	V Puno jsme ochutnali grilovaný alpakový talíř . =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	V Puno jsme vyzkoušeli grilované alpakové jídlo . =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	V Paño zkoušíme grilovanou alpaku . =KALK
=KALK	=KALK				

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka ve třech případech nesprávně, kdy došlo k velkému posunu a daná lexikální jednotka ztratila svůj původní význam a byla přeložena nevhodným českým ekvivalentem. Zároveň je z mé strany spekulativní překladatelský postup u MT nástroje SYSTRANet, kde je v rámci věty rovněž nezachován správný název města, tedy *Puno*, ale MT nástroj jej přeložil jako *Paño*. Nicméně vzhledem k naší studii, jsem se rozhodla nahlížet pouze na překlad

lexikální jednotky a nikoliv na celou větu, a proto jej považuji za překladatelský postup kalk.

32) Analyzovaná lexikální jednotka: alpaca en salsa andina, f., *alpaca* – z aimary all-paka, *salsa* – z lat. *salsa*, nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

alpaca - alpaka; druh přežvýkavce ze stejné čeledi jako lama, poněkud menší; typická pro Jižní Ameriku, velmi ceněná pro jemnou dlouhou srst, která se používá v textilním průmyslu, nicméně slovní ekvivalent celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu ani na peruánských webových stránkách nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se vymyslet svou větu: *El plato alpaca en salsa andina es muy popular en Perú.*

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Pokrm alpaka v andské omáčce je v Peru velmi oblíbený.	Pokrm z alpaky v andské omáčce je v Peru velmi oblíbený.	Alpakové jídlo v andské omáčce je velmi populární v Peru.	Alpaka pokrm v andské omáčce je velmi populární v Peru.	Alpakové jídlo v andské omáčce je velmi populární v Peru.	V Peru je velmi populární jídlo Alpaca v andějské omáčce.
=KALK	=KALK	=NESPRAVNÝ PŘEKLAD	=NESPRAVNÝ PŘEKLAD	=NESPRAVNÝ PŘEKLAD	=NESPRAVNÝ PŘEKLAD

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka ve čtyřech případech nesprávně, kdy došlo k velkému posunu a daná lexikální jednotka ztratila svůj původní význam a byla přeložena nevhodným českým ekvivalentem.

33) Analyzovaná lexikální jednotka: quinoto de alpaca, m., *quinoto* - z it. *chinotto*, *alpaca* – z aimary all-paka, nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

alpaca - alpaka; druh přežvýkavce ze stejné čeledi jako lama, poněkud menší; typická pro Jižní Ameriku, velmi ceněná pro jemnou dlouhou srst, která se používá v textilním průmyslu, nicméně slovní ekvivalent celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu ani na peruánských webových stránkách nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se vymyslet svou větu: *Ayer probamos el plato **quinoto de alpaca**.*

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Včera jsme vyzkoušeli pokrm alpaka quinoto . =KALK	Včera jsme vyzkoušeli jídlo z alpaky quinoto . =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	Včera jsme vyzkoušeli alpaka quinoto jídlo. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	Včera jsme ochutnali quinoto alpaku . =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	Včera jsme vyzkoušeli alpaka quinoto jídlo . =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	Včera jsme zkusili chinoto misku alpaky . =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka v pěti případech nesprávně, kdy došlo k velkému posunu a daná lexikální jednotka ztratila svůj původní význam a byla přeložena nevhodným českým ekvivalentem.

34) Analyzovaná lexikální jednotka: asado de cordero, m., asado – etymologie

lexikální jednotky chybí, *cordero* – z hovor. lat. *cordarius, odvozeno od cordus, nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

slovní ekvivalent chybí

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

RAE (CREA): *Se sirve la cena y aparte un buen **asado de cordero**, aderezado.*²⁵⁵

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Podává se večeře a jako příloha se podává dobrá jehněčí pečeně s přílohou. =KALK	Večeře se podává a kromě dobrého pečeného jehněčího , ochuceného. =KALK	Večeře se podává a kromě dobré pečeně jehněčího masa , oblečené. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	Podává se večeře a kromě dobré jehněčí pečení , vzpřímený. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	Večeře se podává a kromě dobré pečeně jehněčího masa , oblečené. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	Podává se večeře a podává se pečené jehněčí maso . =KALK

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka ve třech případech nesprávně, kdy došlo k velkému posunu a daná lexikální jednotka ztratila svůj původní význam a byla přeložena nevhodným českým ekvivalentem. U Google překladače mám jistou výhodu vzhledem ke slovosledu a správnosti celé věty, nicméně jak jsem již uvedla

²⁵⁵ REAL ACADEMIA ESPAÑOLA: Banco de datos (CREA) [en línea]. *Corpus de referencia del español actual*. [online] <<http://www.rae.es>> [cit. 2023-03-02]; Lira, Jorge A.: *Medicina andina. Farmacopea y rituales*. Cusco: Centro de Estudios Regionales Andinos Bartolomé de las Casas, 1995.]

výše, pro naši dělanou studii je podstatný překlad dané lexikální jednotky, a proto nahlížím na tento překlad jako na kalk.

35) Analyzovaná lexikální jednotka: trucha a la leña, f., trucha – z pozdní lat.

tructa, pocházející z řeckého τρώκτης tróktēs, *leña* – etymologie chybí, nicméně i etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

slovní ekvivalent chybí

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu ani na peruánských webových stránkách nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se vymyslet svou větu: *Una de las comidas peruanas que más me encanta es la trucha a la leña.*

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Jedním z peruánských jídel, které mám nejraději, je pstruh a la leña. =KALK	Jedno z peruánských jídel, které miluji nejvíc, je pstruh vařený na dřevě. =NESPRAVNÝ PŘEKLAD	Jedním z peruánských jídel, které mám nejraději, je pstruh a la leña. =KALK	Jedno z peruánských jídel, které mám nejraději, je pstruh la leña. =NESPRAVNÝ PŘEKLAD	Jedním z peruánských jídel, které mám nejraději, je pstruh a la leña. =KALK	Jedno z peruánských jídel, které mám nejraději, je pstruh la leña. =KALK

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka ve dvou případech nesprávně, kdy došlo k velkému posunu a daná lexikální jednotka ztratila svůj původní význam a byla přeložena nevhodným českým ekvivalentem. U Google překladače by se dalo polemizovat, že by se mohlo jednat o kalk, nicméně když budeme nahlížet na celý pojem, *pstruh vařený na dřevě* je nesprávný, protože by tam byla vhodnější adjektiva jako je *pečený*, popřípadě *grilovaný*, aby se daný překlad mohl chápat jako kalk. Na druhou stranu u překladače Lingey chybí předložka *a*, která v cílovém textu nebyla zachována, a tím pádem je překlad nesmyslný.

Kapitola Dezerty

Nyní se dostáváme k poslední kapitole, tedy šesté – Dezerty, při čemž pro naši práci jsme vybrali 24 typických peruánských dezertů.

Seznam užitých jednotek pro sémantické pole Dezerty:

1) suspiro de limeña	2) turrón de chocolate	3) picarones
4) camotillo	5) champú	6) buñuelos de camote
7) budín de pan	8) alfajor peruano	9) milhojas de fresa

10) pie de limón	11) crema volteada	12) flan de coco
13) mazamorra morada	14) arroz con leche	15) pera al vino tinto
16) pecado de lúcuma	17) leche asada	18) churros
19) cocadas	20) guargüeros	21) limones rellenos
22) pastelillos de yuca	23) torrijas de plátano con miel	24) yemecillas

1) **Analyzovaná lexikální jednotka: suspiro de limeña**, m., *suspiro* - z lat. *suspirium*, nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

dezert; směs mléka, mandlí a kukuřičného škrobu; je zdobený sněhovou pusinkou napuštěnou portským vínem a poprášenou skořicí

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se hledat na peruánských webových stránkách: ***El suspiro de limeña es un postre muy típico peruano que tiene una base dulce con merengue encima.***²⁵⁶

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Suspiro de limeña je velmi typický peruánský dezert, který má sladký základ s pusinkami na povrchu.	Suspiro de Lima je velmi typický peruánský dezert, který má sladký základ s pusinkami navrchu.	Suspiro de limeña je velmi typický peruánský dezert, který má sladký základ s pusinkami nahoře.	Povzdech limetky je velmi typický peruánský dezert, který má sladkou základnu s merengue přes.	Suspiro de limeña je velmi typický peruánský dezert, který má sladký základ s pusinkami nahoře.	Limánský povzdech je velmi typický peruánský dezert, který má sladkou základnu s merengue.
=VÝPŮJČKA	=TRANSPOZICE	=VÝPŮJČKA	=NESPŘÁVNÝ PŘEKLAD	=VÝPŮJČKA	=KALK

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka v jednom případě nesprávně, kdy došlo k velkému posunu a daná lexikální jednotka ztratila svůj původní význam a byla přeložena nevhodným českým ekvivalentem. Transpozice je patrná u MT nástroje Google, při čemž ve výchozím jazyce byla lexikální jednotka tvořena substantivem, předložkou a adjektivem, naproti tomu v cílovém má podobu substantiva, předložky a substantiva.

²⁵⁶ Suspirolimena. Cravingsjournal [online]. 2022 [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: <https://es.cravingsjournal.com/suspiro-limena/>

2) **Analyzovaná lexikální jednotka: turrón de chocolate**, m., *turrón* - etymologie lexikální jednotky ve slovníku chybí, *chocolate* – z náhuatlu *xocoatl*, z *xoco*, nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

slovní ekvivalent chybí

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se hledat na peruánských webových stránkách: *Turrón de chocolate es un clásico en Lima.*²⁵⁷

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Čokoládový nugát je v Limě klasikou. =NESPRAVNÝ PŘEKLAD	Čokoládový nugát je v Limě klasika. =NESPRAVNÝ PŘEKLAD	Čokoládový nugát je v Limě klasika. =NESPRAVNÝ PŘEKLAD	Čokoládový turrón je klasika v Limě. =KALK	Čokoládový nugát je v Limě klasika. =NESPRAVNÝ PŘEKLAD	Čokoláda Turrón je v Limě klasický. =NESPRAVNÝ PŘEKLAD

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka v pěti případech nesprávně, kdy došlo k velkému posunu a daná lexikální jednotka ztratila svůj původní význam a byla přeložena nevhodným českým ekvivalentem.

3) **Analyzovaná lexikální jednotka: picarones**, m., etymologie slova pochází z Peru

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

těsto z mouky, vajec, mléka, anýzové vody a cukru; někdy se přidávají i sladké brambory nebo dýně; kroužky těsta se osmaží a servírují se s fikovým, popř. jiným sirupem; osmažené těsto podobné koblížku; v Peru se vyrábí ve tvaru věnečku, který je připravován z mouky a dýně, podává se teplý na talířku plném medu

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

RAE (CREA): *Me llevó a Magdalena, a un jardín criollo, me impuso un arroz con pato y unos picarones con miel, y a la hora del café me pasó la factura.*²⁵⁸

²⁵⁷ Turrondechocolate. Perudelicias [online]. 2022 [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: <https://perudelicias.com/turron-de-chocolate/>

²⁵⁸ REAL ACADEMIA ESPAÑOLA: Banco de datos (CREA) [en línea]. *Corpus de referencia del español actual*. [online] <<http://www.rae.es>> [cit. 2023-03-02]; Vargas Llosa, Mario: *La tía Julia y el escribidor*. Barcelona: Seix Barral, 1996.)

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Vzal mě do Magdaleny, do kreolské zahrady, vnutil mi rýži s kachnou a nějaké pikarones s medem a u kávy mi dal účet:	Vzal mě k Magdaleně, do kreolské zahrady, dal mi rýži s kachnou a pár pikaronů s medem a u kávy mi dal účet:	Vzal mě do Magdaleny, do kreolské zahrady, dal mi rýži s kachnou a nějaké pikaróny s medem a u kávy mi podal účet:	Vzal mě do Magdalena, do kreolské zahrady, uložil mi kachní rýži a krevely s medem, a v době kafe mi dal účet: =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	Vzal mě do Magdaleny, do kreolské zahrady, dal mi rýži s kachnou a nějaké pikaróny s medem a u kávy mi podal účet:	Vzal mě do Magdaleny, do kreolské zahrady, mi vnutil rýži s kačenkou a pár pikaronů s medem a v kávě mi zaplatil účet:
=VÝPŮJČKA	=KALK	=KALK		=KALK	=KALK

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka v jednom případě nesprávně, kdy došlo k velkému posunu a daná lexikální jednotka ztratila svůj původní význam a byla přeložena nevhodným českým ekvivalentem.

4) Analyzovaná lexikální jednotka: **camotillo**, m., etymologie lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

sladkost ze šťouchaného batátu; dezert připravený z rozmačkaných sladkých brambor, vody, cukru, žloutků, vína a skořice

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se hledat na peruánských webových stránkách: *El Camotillo es un dulce peruano que se origina durante la época colonial, como una variante del antiquísimo Dulce de Camote, el cual era uno de los alimentos principales de la población Inca, pues este tubérculo se cultiva en muestras tierras desde hace más de 8,000 años.*²⁵⁹

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Camotillo je peruánská sladkost, která vznikla v koloniální éře jako varianta velmi starého Dulce de Camote, což byla jedna z hlavních potravin obyvatelstva Inků, neboť tato hlíza se v našich zemích pěstuje již více než 8 000 let.	Camotillo je peruánská sladkost, která pochází z koloniálních dob, jako varianta starověké Dulce de Camote, která byla jednou z hlavních potravin incké populace, protože tato hlíza se v našich zemích pěstuje již více než 8 000 let.	Camotillo je peruánská sladkost, která pochází z koloniálních časů, jako varianta starověké Dulce de Camote, která byla jednou z hlavních potravin populace Inků, protože tato hlíza byla pěstována v našich zemích více než 8 000 let.	Camotillo je peruánský sladký, který pochází z koloniálního období, jako varianta starobylého Dulce de Camote, který byl jednou z hlavních potravin incké populace, protože tato hlíza byla pěstována na našich pozemcích již více než 8000 let.	Camotillo je peruánská sladkost, která pochází z koloniálních časů, jako varianta starověké Dulce de Camote, která byla jednou z hlavních potravin populace Inků, protože tato hlíza byla pěstována v našich zemích více než 8 000 let.	El Camotillo je peruánský bonbon, který vznikl během koloniálního období, jako varianta starověkého Sladkého de Camote, který byl jedním z hlavních potravin populace Incy, protože tento tuber se v našich zemích pěstuje více než 8000 let.
=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA

²⁵⁹ Camotilloperuano. Comidasperuanas [online]. 2022 [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: <https://comidasperuanas.net/camotillo-peruano/>

5) **Analyzovaná lexikální jednotka: champú, m.**, etymologie lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

kaše

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se hledat na peruánských webových stránkách: *El Champú si lo preparamos especito puede ser un postre, por las frutas que lleva como la guanábana, la manzana, la piña, la esencia de vainilla y si agregamos más agua, fácilmente podría tratarse de una bebida caliente.*²⁶⁰

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Pokud ho připravíme pikantně, může být šampon dezertem, protože obsahuje ovoce, jako je soursop, jablko, ananas, vanilkovou esenci, a pokud přidáme více vody, může to být klidně horký nápoj. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	Šampon, pokud jej připravujeme speciálně, může být dezertem, vzhledem k ovoci, které obsahuje, jako je zákys, jablko, ananas, vanilková esence a pokud přidáme více vody, může to být klidně horký nápoj. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	Šampon, pokud ho připravíme, může být dezertem, protože ovoce, které nese, jako je soursop, jablko, ananas, vanilková esence a pokud přidáme více vody, může to být snadno horký nápoj. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	Šampon, pokud jej připravíme, může být dezertem, ovocem, které nese, jako je guanabana, jablko, ananas, vanilková esence a pokud přidáme více vody, mohlo by to být horký nápoj. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	Šampon, pokud jej připravujeme cíleně, může být dezertem, vzhledem k ovoci, které obsahuje, jako je zákys, jablko, ananas, vanilková esence, a pokud přidáme více vody, může to být klidně horký nápoj. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	Champú, když z něj uděláme koření, může být dezert, protože ovoce, které nese, jako je guanabana, jablko, ananas, podstata vanilky, a když přidáme další vodu, může to být snadno horký nápoj. =VÝPŮJČKA

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka v pěti případech nesprávně, kdy došlo k velkému posunu a daná lexikální jednotka ztratila svůj původní význam a byla přeložena nevhodným českým ekvivalentem.

6) **Analyzovaná lexikální jednotka: buñuelos de camote, m.**, *buñuelos* - odvozeno ze arhaického *boño, pocházející z gotického *buggjo; z katalánštiny bony, *camote* – z náhuatlu *camotli*, nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

buñuelos – malý koblížek; kulička těsta z yuky, která se připravuje s vejcem a sýrem, sladí se medem nebo třtinovým sirupem

camote – batata, sladký brambor

²⁶⁰ Champu. Comidasperuanas [online]. 2022 [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: <https://comidasperuanas.net/champu/>

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu ani na peruánských webových stránkách nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se vymyslet svou větu:

Buñuelos de camote son uno de los dulces más ricos en Perú.

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Buñuelos de camote jsou jednou z nejchutnějších peruánských sladkostí. =VÝPŮJČKA	Sladké bramborové lívanečky jsou jednou z nejbohatších sladkostí v Peru. =KALK	Buñuelos de camote jsou jednou z nejbohatších sladkostí v Peru. =VÝPŮJČKA	Buñuelos de camote jsou jedním z nejbohatších sladkostí v Peru. =VÝPŮJČKA	Buñuelos de camote jsou jednou z nejbohatších sladkostí v Peru. =VÝPŮJČKA	Bñuelos de camote je jedním z nejbohatších sladkostí v Peru. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka v jednom případě nesprávně, kdy došlo k velkému posunu a daná lexikální jednotka ztratila svůj původní význam a byla přeložena nevhodným českým ekvivalentem. MT nástroj SYSTRANet vynechal jedno písmeno, a tím změnil úplný původní význam lexikální jednotky.

7) **Analyzovaná lexikální jednotka: budín de pan, m., budín** - z angl. pudding., pan - z lat. panis, nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

budín – pudíng; připravuje se z piškotu nebo chleba rozmočeného v mléce, přidává se cukr a sušené ovoce, všechno se uvaří ve vodní lázni, nicméně slovní ekvivalent celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se hledat na peruánských webových stránkách: *Esta receta de budín de pan peruano es un gran ejemplo del estilo de cocina peruana y realmente vale la pena prepararla.*²⁶¹

²⁶¹ Budindepanperuano. Recetaland [online]. 2022 [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: <https://recetaland.com/budin-de-pan-peruano/>

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Tento recept na peruánský chlebový náky je skvělým příkladem peruánské kuchyně a opravdu stojí za přípravu. =SUBSTITUTE	Tento recept na peruánský pudink je skvělým příkladem peruánského stylu vaření a opravdu stojí za to ho udělat. =VYNECHÁNÍ	Tento peruánský recept na chléb je skvělým příkladem peruánského stylu vaření a opravdu stojí za přípravu. =NESPRAVNÝ PŘEKLAD	Tento recept peruánského chleba je skvělým příkladem peruánského stylu vaření a opravdu stojí za přípravu. =NESPRAVNÝ PŘEKLAD	Tento peruánský recept na chléb je skvělým příkladem peruánského stylu vaření a opravdu stojí za přípravu. =NESPRAVNÝ PŘEKLAD	Tento recept na peruánský chlebový puding je skvělým příkladem peruánské kuchyně a stojí za to se připravit. =KALK

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka ve třech případech nesprávně, kdy došlo k velkému posunu a daná lexikální jednotka ztratila svůj původní význam a byla přeložena nevhodným neúplným českým ekvivalentem. U překladače Google chybí adjektivum *chlebový*, a proto tento překlad spadá do kategorie vynechání. Naproti tomu u MT nástroje DeepL je patrná substitute, která spočívá v nahrazení části lexikální jednotky, konkrétně u *nákypu*.

8) Analyzovaná lexikální jednotka: alfajor peruano, m., *alfajor* – z hisp. ar. fašúr, pocházející z perštiny afšor, z pelvi afšurđan, nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

cukroví; nejčastěji složené ze dvou tenkých koleček těsta spojených marmeládou a někdy s čokoládovou nebo cukrovou polevou

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se hledat na peruánských webových stránkách: *Los alfajores peruanos son delicados, están formados por dos galletas finas de bizcocho que se rellenan de manjar blanco o miel.*²⁶²

²⁶² Alfajoresperuanos. Comida-peruana [online]. 2022 [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: <https://www.comida-peruana.com/recetas/postres/alfajores-peruanos/>

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Peruánské alfajores jsou delikátní, skládají se ze dvou tenkých piškotů plněných blancmange nebo medem. =KALK	Peruánské alfajores jsou jemné, tvoří je dva tenké piškoty, které jsou plněné manjar blanco nebo medem. =KALK	Peruánské alfajores jsou jemné, jsou tvořeny dvěma tenkými sušenkami piškotového dortu, které jsou naplněny bílou pochoutkou nebo medem. =KALK	Peruánské hrnce jsou jemné, jsou tvořeny dvěma jemnými sušenkami, které jsou naplněny bílým jídelm nebo medem. =NESPRÁVNÝ PŘEKŁAD	Peruánské alfajores jsou jemné, jsou tvořeny dvěma tenkými sušenkami piškotového dortu, které jsou naplněny bílou pochoutkou nebo medem. =KALK	Peruánské alfajores jsou jemné, sestávající ze dvou jemných sušenek s sušenkami plnými bílými delikatesami nebo medem. =KALK

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka v jednom případě nesprávně, kdy došlo k velkému posunu a daná lexikální jednotka ztratila svůj původní význam a byla přeložena nevhodným českým ekvivalentem.

9) **Analyzovaná lexikální jednotka: milhojas de fresa, f., milhojas** – e etymologie lexikální jednotky ve slovníku chybí, *fresa* – z fr. fraise, nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

slovní ekvivalent chybí

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu ani na peruánských webových stránkách nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se vymyslet svou větu: *En el aeropuerto de Lima tienen el mejor postre peruano llamado milhojas de fresa.*

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Na letišti v Limě mají nejlepší peruánský dezert milhojas de fresa (jahodový millefeuille). =VÝPŮJČKA	Na letišti v Limě mají nejlepší peruánský dezert s názvem jahodový millefeuille . =KALK S FRANCOUZŠTINU	Na letišti v Limě mají nejlepší peruánský dezert s názvem jahodový millefeuille . =KALK S FRANCOUZŠTINU	Na letišti Lima mají nejlepší peruánský dezert nazvaný jahodové listy . =NESPRÁVNÝ PŘEKŁAD	Na letišti v Limě mají nejlepší peruánský dezert s názvem jahodový millefeuille . =KALK S FRANCOUZŠTINU	Na letišti v Limě mají nejlepší peruánský dezert zvaný jahodový millefeuille . =KALK S FRANCOUZŠTINU

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka v jednom případě nesprávně, kdy došlo k velkému posunu a daná lexikální jednotka ztratila svůj původní význam a byla přeložena nevhodným českým ekvivalentem. Dále ve čtyřech případech se jedná o překladatelský postup kalk s francouzštinou, při němž vliv francouzského jazyka je patrný u slova *millefeuille*, na místo použití českého ekvivalentu.

10) Analyzovaná lexikální jednotka: pie de limón, m., pie - etymologie lexikální jednotky ve slovníku chybí, *limón* – z hisp. ar. la[y]mún, pocházející z ar. laymūn, z perského limu, ze sanskrtu nimbū, nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

slovní ekvivalent chybí

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se hledat na peruánských webových stránkách: *El pie de limón es una preparación que usa como base una masa dulce hecha con una masa de harina o galletas cubierta con una capa de crema de limón y eventualmente merengue.*²⁶³

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Citronový koláč je přípravek, jehož základem je sladké těsto z mouky nebo piškotového těsta pokryté vrstvou citronového krému a případně pusinek.	Citronový koláč je přípravek, který používá jako základ sladké těsto z moučného nebo sušenkového těsta pokrytého vrstvou citronového krému a případně pusinky.	Citronový koláč je přípravek, který používá jako základ sladké těsto vyrobené z těsta mouky nebo sušenek pokrytých vrstvou citronového krému a nakonec pusinky.	Citrónová noha je přípravek, který používá jako základ sladkou hmotu vyrobenou z mouky nebo sušenek pokrytých vrstvou citronové smetany a nakonec merengue.	Citronový koláč je přípravek, který používá jako základ sladké těsto vyrobené z těsta mouky nebo sušenek pokrytých vrstvou citrónového krému a nakonec pusinky.	Citrónová noha je přípravek, který používá jako základna vyrobenou s masou mouky nebo sušenek pokrytou vrstvou citrónové smetany a nakonec merengue.
=KALK	=KALK	=KALK	=NESPRAVNÝ PŘEKLAD	=KALK	=NESPRAVNÝ PŘEKLAD

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka ve dvou případech nesprávně, kdy došlo k velkému posunu a daná lexikální jednotka ztratila svůj původní význam a byla přeložena nevhodným českým ekvivalentem.

11) Analyzovaná lexikální jednotka: crema volteada, f., crema - z fr. crème, nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

slovní ekvivalent chybí

²⁶³ Piedelimon. Comidastipicasperuanas [online]. 2022 [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: <https://www.comidastipicasperuanas.com/receta-de-pie-de-limon>

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

RAE (CREA): *Mientras comíamos, estuvo conversador y galante, y condescendió a tratar temas como la receta de la crema volteada (que le pidió la tía Julia) y el sapolio más económico para la ropa blanca.*²⁶⁴

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Zatímco jsme jedli, byl upovídaný a galantní a blahosklonně probíral taková témata, jako je recept na crème fraîche (o který ho požádala teta Julie) a nejspornější sapolio na prádlo.	Zatímco jsme jedli, byl upovídaný a galantní, blahosklonně probíral témata jako recept na crème brûlée (o který ho teta Julia požádala) a nejlevnější sapolio na prádlo.	Zatímco jsme jedli, byl upovídaný a galantní a blahosklonně diskutoval o tématech, jako je recept na obrácenou smetanu (o kterou teta Julia požádala) a levnější sapoly na prádlo.	Když jsme jedli, byl povídavý a galantní a poklonil se témátům, jako je recept na otočený krém (který ho požádala teta Julia) a nejlevnější lupič pro bílé oblečení.	Zatímco jsme jedli, byl upovídaný a galantní a blahosklonně diskutoval o tématech, jako je recept na obrácenou smetanu (o kterou teta Julia požádala) a levnější sapoly na prádlo.	Když jsme jedli, byl konvergentní a statečný a blahosklonně diskutoval o otázkách, jako je recept na pokroucený krém (o který žádala teta Julie) a nejlevnější pohřeb pro bílé oblečení.
=KALK S FRANCOUZŠTINOU	=KALK S FRANCOUZŠTINOU	=NESPRAVNÝ PŘEKLAD	=NESPRAVNÝ PŘEKLAD	=NESPRAVNÝ PŘEKLAD	=NESPRAVNÝ PŘEKLAD

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka ve čtyřech případech nesprávně, kdy došlo k velkému posunu a daná lexikální jednotka ztratila svůj původní význam a byla přeložena nevhodným českým ekvivalentem. Dále ve dvou případech se jedná o překladatelský postup kalk s francouzštinou, při němž vliv francouzského jazyka je patrný u slov *crème fraîche* a *crème brûlée*, na místo použití českého ekvivalentu.

12) Analyzovaná lexikální jednotka: flan de coco, m., *flan* – z fr. flan, pocházející z archaické němčiny flado, *coco* – etymologie lexikální jednotky ve slovníku chybí, nicméně zároveň i etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

slovní ekvivalent chybí

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se hledat na peruánských webových stránkách: *El flan de coco es un postre tradicional latino que se prepara con coco rallado, leche de coco, leche, huevos y azúcar.*²⁶⁵

²⁶⁴ REAL ACADEMIA ESPAÑOLA: Banco de datos (CREA) [en línea]. *Corpus de referencia del español actual*. [online] <<http://www.rae.es>> [cit. 2023-03-02]; Vargas Llosa, Mario: *La tía Julia y el escribidor*. Barcelona: Seix Barral, 1996.]

²⁶⁵ Flandecoco. Laylita [online]. 2022 [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: <https://www.laylita.com/recetas/flan-de-coco-con-caramelo-de-naranja>

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Kokosový flan je tradiční latinskoamerický dezert z drceného kokosu, kokosového mléka, mléka, vajec a cukru. =KALK	Coconut flan je tradiční latino dezert vyrobený ze strouhaného kokosu, kokosového mléka, mléka, vajec a cukru. =KALK S ANGLICISMEM	Kokosový flan je tradiční latinský dezert, který se připravuje ze strouhaného kokosu, kokosového mléka, mléka, vajec a cukru. =KALK	Kokosový flan je tradiční latinský dezert, který se připravuje s strouhaným kokosem, kokosovým mlékem, mlékem, vejci a cukrem. =KALK	Kokosový flan je tradiční latinský dezert, který se připravuje ze strouhaného kokosu, kokosového mléka, mléka, vajec a cukru. =KALK	Kokosový flan je tradiční latinský dezert připravený se strouhaným kokosem, kokosovým mlékem, mlékem, vejci a cukrem. =KALK

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka v jednom případě kalkem s anglicismem, při čemž vliv anglického jazyka spočívá ve slově *coconut*, kdy na místo použití českého ekvivalentu použil překladač Google ekvivalent anglický.

13) Analyzovaná lexikální jednotka: *mazamorra morada*, f., *mazamorra* – nejspíš z hisp. ar. pičmát, pocházející z řečtiny *παξαμάδιον* *paxamádion*, nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

zákusek; z výtažku z uvařené kukuřice, bramborového škrobu a ze sušeného ovoce

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

RAE (CREA): *Y analiza tres platos como ejemplos de esta influencia: una entrada, el seviche; un plato fuerte, el olluquito con charqui con su arroz; y un postre, la mazamorra morada.*²⁶⁶

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Jako příklad tohoto vlivu rozebírá tři jídla: předkrm seviche, hlavní jídlo <i>olluquito con charqui s rýží</i> a dezert mazamorra morada . =VÝPŮJČKA	A jako příklady tohoto vlivu analyzuje tři pokrmy: vstup, seviche; silné jídlo, <i>olluquito s charqui s rýží</i> ; a dezert, fialová kaše . =KALK	A analyzuje tři pokrmy jako příklady tohoto vlivu: <i>entrée</i> , seviche; hlavní chod, <i>olluquito s charqui s rýží</i> ; a dezert, fialová mazamorra . =KALK	A analyzuji tři talíře jako příklady tohoto vlivu: vchod, seviche; silný talíř, <i>olluquito s kací s rýží</i> ; a dezert, žalář s příbytkem . =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	A analyzuje tři pokrmy jako příklady tohoto vlivu: <i>entrée</i> , seviche; hlavní chod, <i>olluquito s charqui s rýží</i> ; a dezert, fialová mazamorra . =KALK	A analyzuje tři jídla jako příklady tohoto vlivu: jeden startér, seviche, jedno hlavní jídlo, <i>olluquito s půvabem s rýží</i> a jeden dezert, purpurová mazamorra . =KALK

²⁶⁶ REAL ACADEMIA ESPAÑOLA: Banco de datos (CREA) [en línea]. *Corpus de referencia del español actual*. [online] <<http://www.rae.es>> [cit. 2023-03-02]; Olivas Weston, Rosario: Cultura, identidad y cocina en el Perú. Lima: Escuela Profesional de Turismo y Hostelería de la Universidad de San Martín de Porres, 1996.]

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka v jednom případě nesprávně, kdy došlo k velkému posunu a daná lexikální jednotka ztratila svůj původní význam a byla přeložena nevhodným nesmyslným českým ekvivalentem.

14) Analyzovaná lexikální jednotka: arroz con leche, m., arroz – z hisp. ar. arráwz, pocházející z klas. ar. āruz[z] o aruz[z], z řečtiny ὄρυζα óryza, z tamilštiny arici, *leche* – z lat. lac, lactis. nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

slovní ekvivalent chybí

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se hledat na peruánských webových stránkách: *EL ARROZ CON LECHE PERUANO es uno de los clásicos postres peruanos.*²⁶⁷

Text přeložený MT Deepl	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
PERUVIAN ARROZ CON LECHE je jedním z klasických peruánských dezertů.	PERUÁNSKÉ RÝŽOVÉ MLÉKO patří mezi klasické peruánské dezerty.	PERUÁNSKÝ RÝŽOVÝ PUDINK je jedním z klasických peruánských dezertů.	Rýže s mlékem je jedním z klasických peruánských dezertů.	PERUÁNSKÝ RÝŽOVÝ PUDINK je jedním z klasických peruánských dezertů.	Peruánská rýže je jedním z klasických peruánských dezertů.
=VÝPŮJČKA	=NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	=NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	=NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	=NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	=NESPRÁVNÝ PŘEKLAD

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka v pěti případech nesprávně, kdy došlo k velkému posunu a daná lexikální jednotka ztratila svůj původní význam a byla přeložena nevhodným českým ekvivalentem.

15) Analyzovaná lexikální jednotka: pera al vino tinto, f., pera - z lat. pira, pl. od pirum, *vino* - z lat. vinum, nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

slovní ekvivalent chybí

²⁶⁷ Arrozconlecheperuano. Comidasperuanas [online]. 2022 [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: <https://comidasperuanas.net/arroz-con-leche-peruano/>

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se hledat na peruánských webových stránkách: *Estas peras al vino tinto son deliciosas con mucho sabor en el líquido de cocción.*²⁶⁸

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Tyto hrušky na červeném víně jsou vynikající a v tekutině z vaření je spousta chuti. =KALK	Tyto červené vinné hrušky jsou lahodné se spoustou chuti ve varné tekutině. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	Tyto hrušky v červeném víně jsou vynikající se spoustou chuti v tekutině na vaření. =KALK	Tyto hrušky na červené víno jsou lahodné s velkou chutí v varné tekutině. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	Tyto hrušky v červeném víně jsou vynikající se spoustou chuti v tekutině na vaření. =KALK	Tyto červené moštové hrušky jsou výborné s velkou příchutí v tekutině na vaření. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka ve třech případech nesprávně, kdy došlo k velkému posunu a daná lexikální jednotka ztratila svůj původní význam a byla přeložena nevhodným českým ekvivalentem.

16) Analyzovaná lexikální jednotka: *pecado de lúcura*, m., *pecado* - z lat. peccātum, *lúcura* - z quechuy *rucma*, nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

slovní ekvivalent chybí

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu ani na peruánských webových stránkách nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se vymyslet svou větu: *Ayer probamos un postre famoso que fue el pecado de lúcura.*

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Včera jsme ochutnali slavný dezert Lúcura sin. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	Včera jsme vyzkoušeli slavný dezert, který byl hříchem Lucumy. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	Včera jsme vyzkoušeli slavný dezert, který byl hříchem Lucumy. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	Včera jsme ochutnali slavný dezert, který byl hříchem Lúcura. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	Včera jsme vyzkoušeli slavný dezert, který byl hříchem Lucumy. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	Včera jsme ochutnali slavný dezert, který byl hřích Cucumy. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD

²⁶⁸ Perasalvinotinto. Cravingsjournal [online]. 2022 [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: <https://es.cravingsjournal.com/peras-al-vino-tinto/>

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka ve všech případech nesprávně, kdy došlo k velkému posunu a daná lexikální jednotka ztratila svůj původní význam a byla přeložena nevhodným českým ekvivalentem.

17) Analyzovaná lexikální jednotka: leche asada, f., leche - z lat. lac, lactis., nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

dezert připravený z vařeného mléka, vajec, cukru a skořice; má polotuhou konzistenci

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

RAE (CREA): *Gran cantidad de variadas frutas y una inmensidad de postres entre los cuales debían figurar la leche asada y el maná.*²⁶⁹

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Spousta různého ovoce a množství dezertů, včetně pečeného mléka a many. =KALK	Velké množství rozmanitého ovoce a nesmírné množství dezertů, mezi nimiž muselo být pražené mléko a manna. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	Velké množství různorodého ovoce a nesmírné množství dezertů, mezi nimiž by mělo být pečené mléko a mana. =KALK	Velké množství různých druhů ovoce a obrovské množství dezertů, mezi nimiž mělo být pečené mléko a mana. =KALK	Velké množství různorodého ovoce a nesmírné množství dezertů, mezi nimiž by mělo být pečené mléko a mana. =KALK	Mnoho různých druhů ovoce a velké množství dezertů, včetně praženého mléka a maná. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka ve dvou případech nesprávně, kdy došlo k velkému posunu a daná lexikální jednotka ztratila svůj původní význam a byla přeložena nevhodným českým ekvivalentem.

18) Analyzovaná lexikální jednotka: churro, m., etymologie lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

slovní ekvivalent chybí

²⁶⁹ REAL ACADEMIA ESPAÑOLA: Banco de datos (CREA) [en línea]. *Corpus de referencia del español actual*. [online] <<http://www.rae.es>> [cit. 2023-03-02]; «Rosario Olivas Weston Investigadora de la Escuela Profesional de Turismo y Hotelería de la Universidad de San Martín de Porres. Autora de los libros Marcahuasi, mito y realidad, Tratado de dulces y licores de Moquegua y La historia de la cocina peruana (en prensa)». Olivas Weston, Rosario: Cultura, identidad y cocina en el Perú. Lima: Escuela Profesional de Turismo y Hostelería de la Universidad de San Martín de Porres, 1996.]

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se hledat na peruánských webových stránkách: *Los Churros son uno de nuestros grandes favoritos en la categoría de postres.*

Zdroj: Churros. Comidasperuanas [online]. 2022 [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: <https://comidasperuanas.net/churros/>

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Churros jsou jedním z našich nejoblíbenějších dezertů.	Churros jsou jedním z našich velkých favoritů v kategorii dezertů.	Churros jsou jedním z našich velkých favoritů v kategorii dezertů.	Churros je jedním z našich největších favoritů v kategorii dezertů.	Churros jsou jedním z našich velkých favoritů v kategorii dezertů.	Los Churros je jedním z našich oblíbených v kategorii dezertů.
=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA

19) Analyzovaná lexikální jednotka: *cocadas*, f., etymologie lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

slovní ekvivalent chybí

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se hledat na peruánských webových stránkách: *Las cocadas son unos dulces peruanos que tiene forma redonda y se asemejan a una galleta, pero por dentro tienen una consistencia muy suavecita y deliciosa.*²⁷⁰

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Cocadas jsou peruánské sladkosti, které mají kulatý tvar a připomínají sušenky, ale uvnitř mají velmi měkkou a lahodnou konzistenci.	Cocadas jsou peruánské sladkosti, které jsou kulatého tvaru a připomínají sušenku, ale uvnitř mají velmi jemnou a lahodnou konzistenci.	The cocadas jsou peruánské sladkosti, které mají kulatý tvar a připomínají cookie, ale uvnitř mají velmi měkkou a lahodnou konzistenci.	Kokosové ořechy jsou peruánské sladkosti, které mají kulatý tvar a připomínají sušenku, ale uvnitř mají velmi sukunitovou a lahodnou konzistenci.	The cocadas jsou peruánské sladkosti, které mají kulatý tvar a připomínají cookie, ale uvnitř mají velmi měkkou a lahodnou konzistenci.	Vařené jsou peruánské sladkosti, které jsou kulaté a připomínají sušenky, ale uvnitř mají velmi měkkou a lahodnou konzistenci.
=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA	=KALK S ANGLICISMEM	=NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	=KALK S ANGLICISMEM	=NESPRÁVNÝ PŘEKLAD

²⁷⁰ Churros. Comidasperuanas [online]. 2022 [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: <https://comidasperuanas.net/churros/>

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka ve dvou případech nesprávně, kdy došlo k velkému posunu a daná lexikální jednotka ztratila svůj původní význam a byla přeložena nevhodným českým ekvivalentem. Ve dvou případech se jedná o překladatelský postup kalk s anglicismem, při čemž vliv anglického jazyka je patrný u členu určitého *the*.

20) Analyzovaná lexikální jednotka: *guargüeros*, m., etymologie lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

sladký pokrm z vaječných žloutků a másla

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

RAE (CREA): *Los guargüeros moqueguanos, pequeñitos y bañados de fondant son de una delicadeza incomparable.*²⁷¹

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Drobné guargüeros moqueguanos obalené fondánem jsou nesrovnatelně lahodnější.	Drobné, fondánem pokryté guargüeros z Moqueguy jsou nesrovnatelně jemné.	Guargüeros moqueguanos, drobná a zalitá fondánem, má nesrovnatelnou pochoutku.	Kočovní , drobounkí a fondantové koupele jsou nesrovnatelně delikátní.	Guargüeros moqueguanos, drobná a zalitá fondánem, má nesrovnatelnou pochoutku.	Malí, malí , moqueguánští kozí chovatelé, kteří se koupali v fondantu, mají nesrovnatelnou delikatesu.
=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA	=VÝPŮJČKA	=NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	=VÝPŮJČKA	=NESPRÁVNÝ PŘEKLAD

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka ve dvou případech nesprávně, kdy došlo k velkému posunu a daná lexikální jednotka ztratila svůj původní význam a byla přeložena nevhodným českým ekvivalentem.

21) Analyzovaná lexikální jednotka: *limones relenos*, m., *limón* – z hisp. ar.

la[y]mún, pocházející z ar. laymūn, z perského limu, ze sanskrtu nimbū, nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

slovní ekvivalent chybí

²⁷¹ (REAL ACADEMIA ESPAÑOLA: Banco de datos (CREA) [en línea]. *Corpus de referencia del español actual*. [online] <<http://www.rae.es>> [cit. 2023-03-02]; «Rosario Olivas Weston Investigadora de la Escuela Profesional de Turismo y Hotelería de la Universidad de San Martín de Porres. Autora de los libros Marcahuasi, mito y realidad, Tratado de dulces y licores de Moquegua y La historia de la cocina peruana (en prensa)». Olivas Weston, Rosario: Cultura, identidad y cocina en el Perú. Lima: Escuela Profesional de Turismo y Hostelería de la Universidad de San Martín de Porres, 1996.)]

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu ani na peruánských webových stránkách nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se vymyslet svou větu: *A mis niños les encanta el postre limones relleños.*

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Moje děti milují dezertní plněné citrony . =KALK	Moje děti milují plněný citronový dezert . =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	Moje děti milují dezert plněné citrony . =KALK	Moje děčka zbožňují plněné citróny . =KALK	Moje děti milují dezert plněné citrony . =KALK	Moje děti milují dezert plněné citrony . =KALK

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka v jednom případě nesprávně, kdy došlo k velkému posunu a daná lexikální jednotka ztratila svůj původní význam a byla přeložena nevhodným českým ekvivalentem. Nicméně považuji za nezbytné zmínit, že u MT nástroje DeepL z mého úhlu pohledu je překladatelský postup spekulativní vzhledem k tomu, že celá věta nedává smysl. Na druhou stranu pro naši studii je podstatná pouze lexikální jednotka a zbytek věty je pouze doprovodný, aby nedošlo k záměně významu slova, a proto jsem se rozhodla považovat tento překlad za kalk.

22) Analyzovaná lexikální jednotka: pastelillos de yuca, m., pastelillos – etymologie lexikální jednotky ve slovníku chybí, *yuca* – z taínštiny, nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

slovní ekvivalent chybí

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se hledat na peruánských webových stránkách: *Receta de pastelillos de yuca, una receta de la gastronomía peruana, pañuelitos dulces de puré de yucas relleñas con camotillo (dulce de camote).*²⁷²

²⁷² Pastelillosdeyuca. Lascomidasperuanas [online]. 2022 [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: <https://unarecetadecocina.com/pastelillos-de-yuca/>

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Recept na pastelillos de yucca , recept peruánské gastronomie, sladké kapesníčky z maniokového pyré plněné camotillo (sladkými bramborami).	Recept Pastelillos de yuca , recept peruánské gastronomie, sladké placičky z rozmačkané juky plněné camotillo (sladký brambor).	Recept na maniokové pečivo , recept peruánské kuchyně, sladké kapesníky yucca pyré plněné camotillo (sladké brambory).	Recept na yuca koláče , recept peruánské gastronomie, sladké šátky z pyré z juky plněné camotillem (sladká heřmánek).	Recept na maniokové pečivo , recept peruánské kuchyně, sladké kapesníky yucca pyré plněné camotillo (sladké brambory).	Recept na cukrářské pečivo , recept na peruánskou gastronomii, sladkou purée jucca plněnou muffinem (sladkým z brambor).
=NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	=VÝPŮJČKA	=NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	=KALK	=NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	=NESPRÁVNÝ PŘEKLAD

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka ve čtyřech případech nesprávně, kdy došlo k velkému posunu a daná lexikální jednotka ztratila svůj původní význam a byla přeložena nevhodným českým ekvivalentem. U překladače DeepL se jedná o chybu v duplikaci písmena *c*, a tím je překlad nesprávný. V případě, že by k duplikaci nedošlo, jednalo by se o překladatelský postup výpůjčky.

23) Analyzovaná lexikální jednotka: torrijas de plátano con miel, f., *torrijas* - etymologie lexikální jednotky ve slovníku chybí, *plátano* - z lat. platānus, pocházející z řeckého *πλάτανος* plátanos, *miel* - z lat. mel, mellis, nicméně etymologie celé lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

slovní ekvivalent chybí

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se hledat na peruánských webových stránkách: *Servimos las torrijas de plátano acompañados con miel de abejas, miel de maíz o leche condensada.*²⁷³

²⁷³ Torrijasdeplátano. Recetasgratis [online]. 2022 [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: <https://www.recetasgratis.net/receta-de-torrijas-de-platano-58665.html/>

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Banánové torrijas podávají se s medem, kukuřičným sirupem nebo kondenzovaným mlékem. =KALK	Banánové torrijas podáváme s medem, kukuřičným sirupem nebo kondenzovaným mlékem. =KALK	Podáváme banánové torrijas spolu s medem, kukuřičným medem nebo kondenzovaným mlékem. =KALK	Podáváme banánové věže doprovázené včelím medem, kukuřičným medem nebo kondenzovaným mlékem. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	Podáváme banánové torrijas spolu s medem, kukuřičným medem nebo kondenzovaným mlékem. =KALK	Podáváme banánové věže s medem z včel, kukuřičného medu nebo kondenzovaného mléka. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka ve dvou případech nesprávně, kdy došlo k velkému posunu a daná lexikální jednotka ztratila svůj původní význam a byla přeložena nevhodným českým ekvivalentem.

24) Analyzovaná lexikální jednotka: *yemecillas*, f., etymologie lexikální jednotky ve slovníku chybí

a) slovníkový ekvivalent Černý, 2018

slovní ekvivalent chybí

b) výskyt analyzované jednotky v kontextu korpusového nástroje

Příklad: Vzhledem k tomu, že v korpusu nebyly nalezeny žádné ekvivalenty, rozhodla jsem se hledat na peruánských webových stránkách: *Finalmente, de postre se servirán enrollados de chocolates y lucuma con crema inglesa, delicia de chirimoya con pisco y naranja, alfajores, guargueros, mana de frutitas, canelitas, yemecillas, papitas y trufas de chocolate al pisco.*²⁷⁴

Text přeložený MT DeepL	Text přeložený MT Google Translate	Text přeložený Bing microsoft Translator	text přeložený Lingea translation	text přeložený MyMemory	text přeložený SYSTRANet
Jako dezert se budou podávat čokoládové rolky a lucuma s crème anglaise, jablečný krém s piscoem a pomerančem, alfajores, guargueros, mana de frutitas, canelitas, yemecillas , papitas a čokoládové lanýže s piscoem. =VÝPŮJČKA	Nakonec jako dezert naservírují čokoládové a lucuma rolky s pudinkem, pochoutku cherimoya s pisco a pomerančem, alfajores, guargueros, manna de frutitas, canelitas, yemecillas , chipsy a čokoládové lanýže s pisco. =VÝPŮJČKA	Konečně, jako dezert budou podávány rolované čokolády a lucuma s anglickým krémem, cherimoya potěšení s pisco a pomerančem, alfajores, guargueros, mana frutitas, canelitas, yemecillas , hranolky a čokoládové lanýže s pisco. =VÝPŮJČKA	Konečně, dezert budou podávány stočené čokolády a lucuma s anglickým krémem, lahůdka chirimoya s modrou a oranžovou, hrnčířů, jeslí, sada ovocných sadů, kanelity, ječmeny , papity a lanýže s čokoládou na bačkory. =NESPRÁVNÝ PŘEKLAD	Konečně, jako dezert budou podávány rolované čokolády a lucuma s anglickým krémem, cherimoya potěšení s pisco a pomerančem, alfajores, guargueros, mana frutitas, canelitas, yemecillas , hranolky a čokoládové lanýže s pisco. =VÝPŮJČKA	Nakonec, dezert bude podán ve svíčcích čokolády a lukumy s anglickou smetanou, chirimoya delicacy s pisco a oranžovou, alfajores, guargueros, mana de frutitas, canelitas, yemecillas , paas a čokoládové lanýže s piscoem. =VÝPŮJČKA

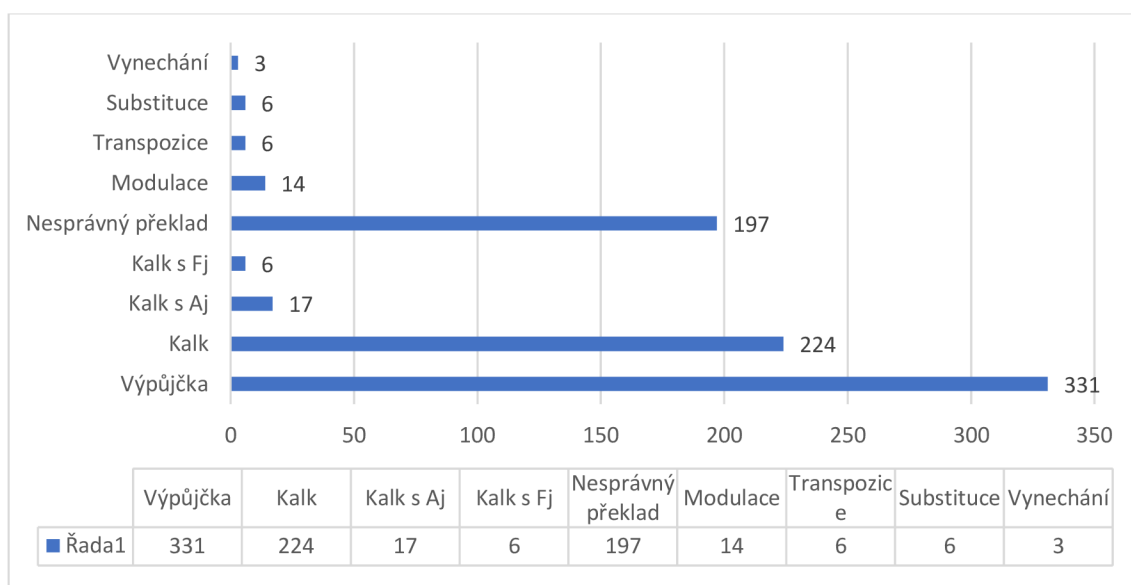
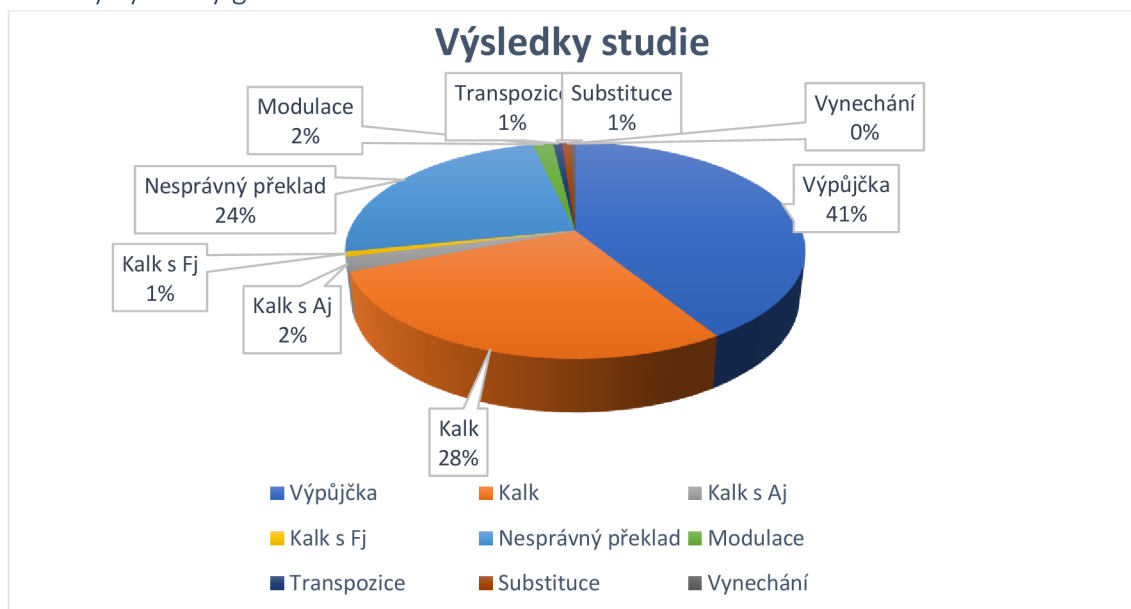
²⁷⁴ Gastronomiaperuana. Diariocorreo [online]. 2022 [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: <https://diariocorreo.pe/peru/gastronomia-peruana-sera-reconocida-como-patrimonio-de-las-americanas-539530/?outputType=amp/>

Ve výše uvedené ukázce je přeložena vybraná lexikální jednotka v jednom případě nesprávně, kdy došlo k velkému posunu a daná lexikální jednotka ztratila svůj původní význam a byla přeložena nevhodným českým ekvivalentem.

Shrnutí praktické části a grafy

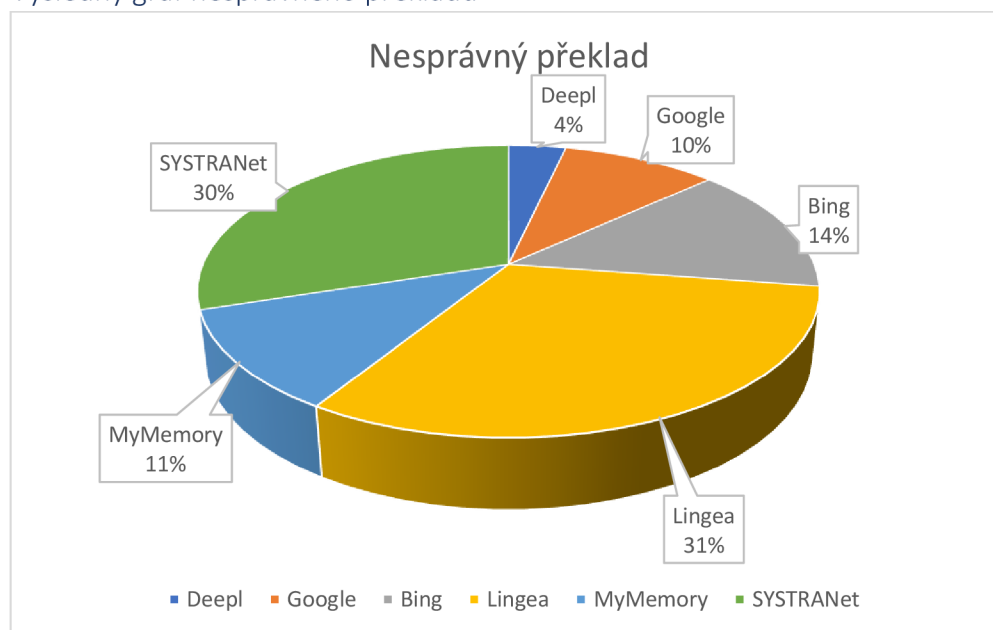
V této kapitole shrnuji výsledky získané v praktické části formou grafického znázornění, tedy grafů. Vždy se jedná o dvojici grafů vztahující se k dané problematice, kdy jeden znázorňuje procentuální výskyt a druhý přesný počet lexikálních jednotek. Při čemž nejprve uvedu dva obecné grafy, ve kterých jsou patrné celkové výsledky studie, dále grafy zaměřující se na nesprávný překlad, vynechání lexikální jednotky a kalk s anglicismem.

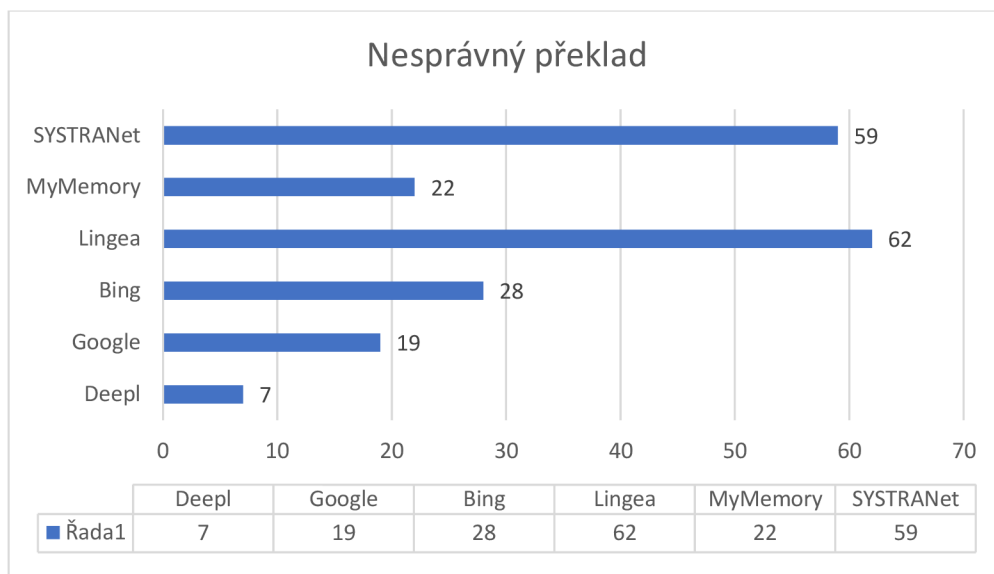
Obecný výsledný graf studie

Ve výše uvedených grafech je patrné, že nejfrekventovanějším překladatelským postupem užitým MT nástroji se zaměřením na lexikum peruánské gastronomie je výpůjčka, tedy zanechání slova z výchozího jazyka do jazyka cílového, při čemž v naší studii je užit ve 331 případech, jenž činí 41 %. Druhým hojně užívaným překladatelským postupem je kalk, který spočívá v doslovném překladu nebo napodobení lexikální jednotky v cílovém jazyce. Kalk je v naší studii obsažen ve 224 případech, jenž je 28 %. Nesprávný překlad je užit ve 197 případech, tzn. ve 24 %. Následuje kalk s anglicismem, který je patrný v 17 případech, jenž jsou 2 %. Dále modulace, která je obsažena ve 14 případech, jinými slovy 2 %. Transpozice, kalk s francouzským jazykem a substitute jsou obsaženy ve studii stejným dílem, tedy 1 %, při čemž u každé kategorie nalezneme 6 případů daného překladatelského postupu. Nejméně frekventovaný překladatelský postup zůstává vynechání překladu lexikální jednotky, jenž je obsaženo ve 3 případech, a tím lze považovat, že je obsažen 0 % v závislosti na celkové sledované množství překladatelských postupů.

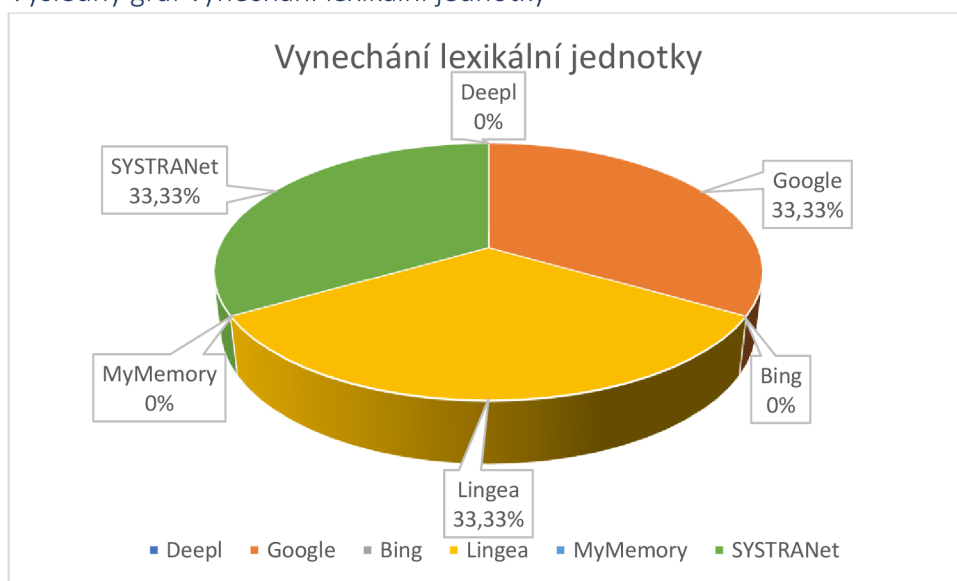
Výsledný graf nesprávného překladu

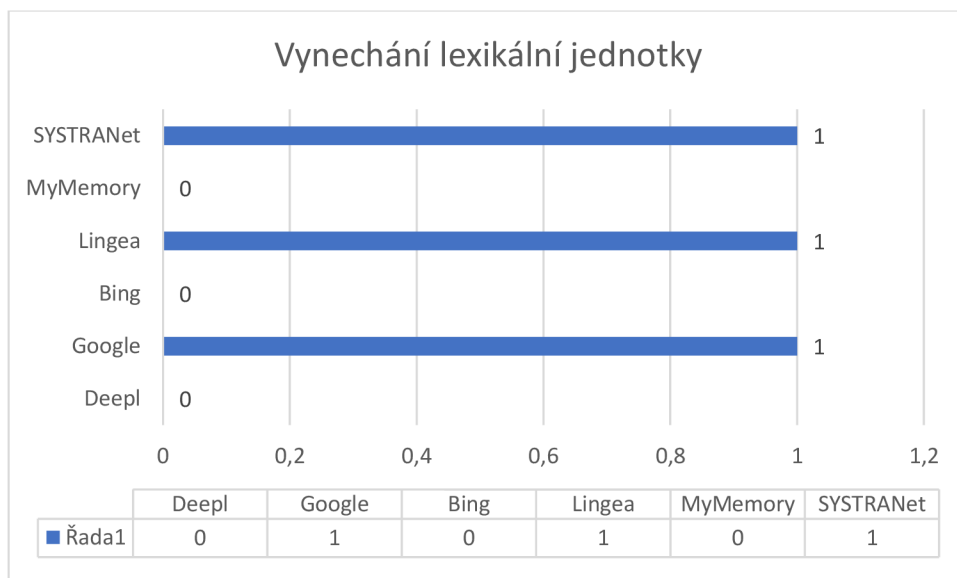

Dle grafů je patrné, že nejméně spolehlivý MT nástroj lze považovat za Lingea překladač, který má největší počet chybovosti, tedy v 62 případech, tzn. v 31 %. Hned za ním následuje MT překladač SYSTRANet, který nesprávně přeložil v 59 případech, jenž je 30 %. Dále následuje Bing, který pochybil ve 28 případech, tzn. ve 14 % a MyMemory s chybovostí ve 22 případech, tedy v 11 %. Poté pokračuje s 10 % MT nástroj Google překladač, který chyboval v 19 případech. S nejmenším počtem chybovosti disponuje MT nástroj Deepl, který pochybil pouze v 7 případech, jenž jsou pouhá 4 % z celkového počtu.

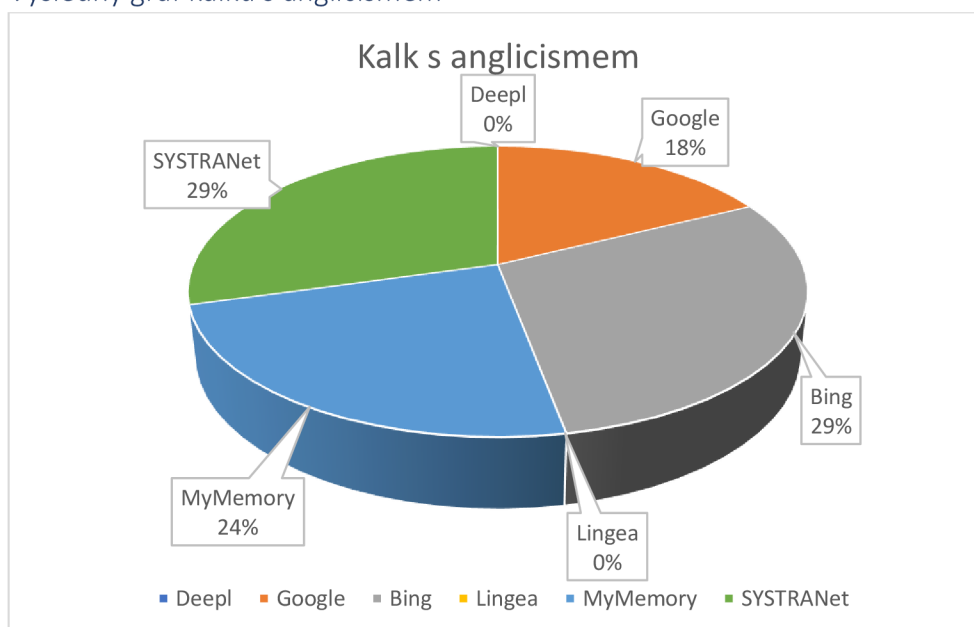
Výsledný graf vynechání lexikální jednotky

Ve výše uvedených grafech je výskyt vynechání překladu lexikální jednotky, kdy MT nástroj se rozhodl danou lexikální jednotku do cílového jazyka vůbec nepřekládat. K vynechání lexikální jednotky došlo u MT nástroje SYSTRANet, Lingea a Google, při čemž ve všech třech MT nástrojích došlo k vynechání překladu lexikální jednotky pouze jednou, jenž je přibližně 33,33 %. Naproti tomu u MT nástrojů MyMemory, Bing a Deepl k vynechání překladu lexikální jednotky vůbec nedošlo.

Výsledný graf kalku s anglicismem

Poslední grafy se vztahují k překladatelskému postupu zvaný kalk s anglicismem. U překladačů SYSTRANet a Bing došlo k danému překladatelskému postupu v 5 případech, jenž je 29 %. Dále následuje s 24 % MyMemory, kdy se MT nástroj rozhodl pro tento překladatelský postup ve 4 případech a poté Google překladač se 3 výskyty, tzn. 18 %. Na proti tomu MT nástroj Deepl a Lingea překladač vůbec nevyužily tento překladatelský postup, a z toho důvodu se v obou případech jedná o 0 %.

Závěr

Cílem diplomové práce, bylo zhodnocení správnosti překladu MT nástroji vzhledem k významu, jež vybraná lexikální jednotka měla v daném kontextu a kvalitativní posouzení eventuálních posunů, popřípadě do jaké míry MT nástroje lze považovat za vyhovující pro překlad. Hlavní hypotézou praktické části bylo ověřit, jakým způsobem si poradí MT nástroje s překladem vybraných lexikálních jednotek z oblasti peruánské gastronomie. Z toho důvodu cílem praktické části bylo analyzovat postupy, jimiž nástroje MT převládají a který z MT nástrojů lze považovat za nejspolehlivější.

Pro danou analýzu byly vybrány překladače MT DeepL, Google Translate, Bing, Lingea, MyMemory a SYSTRANet, jenž byly vybrány na základě uživatelské přístupnosti široké veřejnosti, frekvence užití, a především musely splňovat možnost překladu jazykové dvojice španělský jazyk-český jazyk.

Během studie jsem pracovala především s jídelními lístky, při čemž veškerý použitý lexikální materiál byl autentický a pořízený během mého studijního pobytu v Peru v roce 2022. Nejprve bylo nezbytné u všech termínů vybrané lexikální jednotky označující názvy pokrmů a nápojů zadávat do MT nástrojů v širším kontextu. Důvodem byl značný výskyt homonym, při čemž původní lexikální jednotka měla význam zcela jiný nebo dokonce v některých případech význam vulgární. Mezi typický příklad lze zařadit lexikální jednotku *pisco*, jenž v oblasti gastronomie označuje alkoholický nápoj, ale může znamenat také pyj, bezvýznamné individuum, hlupáka nebo lenocha.

Tento kontext byl excerpován z korpusových nástrojů dostupných na webu RAE, případně pokud daný korpusový nástroj příslušnou lexikální jednotku neobsahoval, uchýlila jsem se k peruánským webovým stránkám, u nichž jsem předpokládala výskyt dané slovní zásoby. Nicméně v ojedinělých případech ani peruánské webové stránky lexikální jednotku neobsahovaly, a proto bylo nezbytné, abych větu pro překlad, ve které se bude lexikální jednotka nacházet, vymyslela já.

Následně jsem lexikální jednotky opatřila gramatickými informacemi dostupnými na stránkách RAE. Poté jsem uvedla ekvivalent navržený Černým, které jsem dohledala ve Španělsko-českém slovníku amerikanismů.

Dále bylo nutné vyhotovit vlastní klasifikaci překladatelských postupů, protože dosavadní odborná literatura nebyla pro naši studii dostatečná. Z toho důvodu jsem si vytvořila klasifikaci inspirovanou danými publikacemi, ale zároveň rozšířenou o překladatelské postupy, které byly nezbytné a relevantní pro studii. Užitými překladatelskými postupy v diplomové práci byly výpůjčka, kalk, kalk s anglicismem, kalk s francouzským jazykem, modulace, substituce, transpozice, vynechání a nesprávný překlad. Zároveň jsem během studie zjistila, že v mnoha případech některé lexikální jednotky bylo možné řadit do více překladatelských postupů, nicméně z důvodu ucelených výsledků studie, jsem vždy volila převažující kategorii.

Výsledky kontrastivní analýzy jsou vyobrazeny pomocí grafického znázornění. Při čemž nejfrekventovanějším překladatelským postupem užitým MT nástroji se zaměřením na lexikum peruánské gastronomie, byla výpůjčka a nejméně frekventovaným překladatelským postupem bylo vynechání překladu lexikální jednotky. Zajímavostí je, že rovněž i v případě zhodnocení nápojů obsahující geografické označení, jako je *Piscopolitan*, koktejl *MachuPicchu*, *Perú libre*, aj. je převažujícím překladatelským postupem také výpůjčka. Co se týče dosažených výsledků týkajících se nesprávného překladu, lze považovat za nejméně spolehlivý překladač Lingea, a naopak za nejvíce spolehlivý překladač je považován MT nástroj Deepl. Podobných výsledků jsme dosáhli i v oblasti týkající se vynechání překladu lexikální jednotky, kdy opět Lingea, ale spolu s Google překladačem a MT nástrojem SYSTRANet vyplývají dle analýzy nejhůře, respektive za nejméně spolehlivé překladače. Na druhou stranu za nejvíce spolehlivé lze považovat rovněž Deepl, Bing a MyMemory, při čemž u těchto MT nástrojů k vynechání překladu lexikální jednotky vůbec nedošlo. Posledním sledovaným aspektem bylo užití překladatelského postupu kalku s anglicismem, při čemž mým cílem bylo opět sledovat nejméně vhodný MT nástroj, který se raději uchýlil k ekvivalentům z anglického jazyka, na místo přeložení lexikální jednotky do cílového jazyka. Za nejspolehlivější lze opět považovat MT nástroj Deepl, který ani v jednom případě nepoužil daný překladatelský postup. Zajímavostí je, že pro tuto oblast rovněž vyšel spolehlivý i Lingea překladač, který v předchozích oblastech analýzy neměl příliš pozitivní výsledky.

Závěrem lze říci, že MT nástroje jsou různě citlivé na sémantiku vstupních dat, a proto je vhodné zadávat vždy hledanou lexikální jednotku v širším kontextu. Co se týče dosažených výsledků v souvislosti se zhodnocením správnosti překladu MT nástroji vzhledem k významu, lze nahlížet na MT nástroje v oblasti peruánské gastronomie za

uspokojivé a poměrně spolehlivé. Dle výsledků studie lze konstatovat, že nejfrekventovaněji užívaným překladatelským postupem užitým pro lexikální jednotky z oblasti peruánské gastronomie, je možné považovat výpůjčku, tedy zanechání lexikální jednotky z výchozího jazyka do jazyka cílového. V souvislosti s analýzou lze považovat za nejvhodnější MT nástroj Deepl, který v ojedinělých případech přeložil lexikální jednotku nesprávně, a tím jej můžeme považovat jako neoptimálnější z uvedených MT nástrojů. Přestože jak již je uvedeno v teoretické části, neuronové systémy, se kterými pracuje MT nástroj Deepl, jsou zatím stále v počátečních fázích vývoje, ale již nyní dosahuje nejlepších výsledků. S největší pravděpodobností překlad vyhotovený MT nástroji založenými na neuronových systémech a umělé inteligenci, bude postupem času bezchybný a téměř totožný jako překlad vyhotovený člověkem.

Resumen

El objetivo de la tesis fue evaluar la precisión de las herramientas de traducción automática TA en relación con el significado que tenía la unidad léxica seleccionada en un determinado contexto. En otras palabras, realizar una evaluación cualitativa de posibles desplazamientos o hasta qué punto se puede considerar que las herramientas de TA son adecuadas para la traducción. La hipótesis principal de la parte práctica consistió en verificar cómo las herramientas de TA se enfrentan a la traducción de unidades léxicas seleccionadas en el ámbito de la gastronomía peruana. Por lo tanto, el objetivo de la parte práctica fue analizar los procedimientos utilizados por las herramientas de TA y determinar cuál de ellas es la más confiable.

Para este análisis, se seleccionaron los traductores MT Deepl, Google Translate, Bing, Lingea, MyMemory y SYSTRANet, que fueron elegidos en función de su accesibilidad, su frecuencia de uso y, sobre todo, su capacidad para traducir del español al checo.

Durante el estudio, trabajé principalmente con menús, siendo todo el material léxico utilizado auténtico y recopilado durante mi estancia de estudio en Perú en 2022. En primer lugar, fue necesario contextualizar todas las unidades léxicas seleccionadas en un contexto más amplio en todas las herramientas de TA. Esto se debió a la presencia de homónimos, donde la unidad léxica original tenía un significado completamente diferente o incluso en algunos casos un significado vulgar. Un ejemplo típico es la unidad léxica "*pisco*", que en el ámbito gastronómico se refiere a una bebida alcohólica, pero también puede significar "*pene*", "*individuo insignificante*", "*tonto*" o "*perezoso*".

Este contexto se extrajo de las herramientas de corpus disponibles en el sitio web de la Real Academia Española (RAE), o si dicha herramienta no contenía la unidad léxica correspondiente, recurrí a páginas web peruanas donde supuse la aparición del vocabulario en cuestión. Sin embargo, en casos excepcionales, incluso las páginas web peruanas no incluían la unidad léxica, por lo que fue necesario que yo inventara la frase para la traducción que contendría la unidad léxica.

A continuación, proporcioné las unidades léxicas con la información gramatical disponible en la página web de la RAE. Luego, proporcioné el equivalente propuesto por Černý, que encontré en el Diccionario hispano-checo de americanismos.

Además, fue necesario elaborar mi propia clasificación de los procedimientos de traducción, ya que la literatura especializada existente no era suficiente para nuestro estudio. Por lo tanto, creé una clasificación inspirada en esas publicaciones, pero al mismo tiempo la amplí con procedimientos de traducción que eran necesarios y relevantes para el estudio. Los procedimientos de traducción utilizados en esta tesis fueron préstamo, calco, calco con anglicismo, calco con el idioma francés, modulación, sustitución, transposición, omisión y traducción incorrecta. Al mismo tiempo, en el transcurso del estudio, descubrí que en muchos casos algunas unidades léxicas podían clasificarse en más de un procedimiento de traducción. Sin embargo, con el fin de obtener resultados coherentes en el estudio, siempre elegí la categoría predominante.

Los resultados del análisis contrastivo se muestran mediante una representación gráfica. El procedimiento de traducción más frecuentemente utilizado por las herramientas de traducción automática (TA) enfocadas en el léxico de la gastronomía peruana fue el préstamo, mientras que el procedimiento menos frecuente fue la omisión de la unidad léxica traducida. Es interesante observar que incluso en el caso de las bebidas con denominación geográfica, como el *Piscopólitán*, el cóctel *MachuPicchu*, el *Perú libre*, etc., el préstamo también fue el procedimiento de traducción predominante. En cuanto a los resultados obtenidos para la traducción incorrecta, el traductor LINGEA se considera el menos confiable, mientras que la herramienta de TA DeepL se considera la más confiable. También obtuvimos resultados similares en el caso de la omisión de la unidad léxica, donde nuevamente LINGEA, junto con el traductor de Google y la herramienta de TA SYSTRANet, tuvieron los peores resultados según el análisis. Es decir, se consideraron los menos confiables. Por otro lado, DeepL, Bing y MyMemory se consideraron los más confiables, ya que no hubo omisión de la unidad léxica en ninguno de estos TA. El último aspecto analizado fue el uso del procedimiento de calco con anglicismo, donde mi objetivo era identificar la herramienta de TA menos adecuada. La que prefiriera utilizar equivalentes en inglés en lugar de traducir la unidad léxica a la lengua meta. La herramienta TA más fiable puede considerarse de nuevo DeepL, ya que en ningún caso utilizó este procedimiento de traducción. Curiosamente, también resultó fiable en este ámbito el traductor LINGEA, que no obtuvo resultados muy positivos en las áreas anteriores del análisis.

En conclusión, se puede decir que las herramientas de traducción automática (TA) son sensibles de manera diferente a la semántica de los datos de entrada, por lo que es

recomendable proporcionar siempre la unidad léxica buscada en un contexto más amplio. En cuanto a los resultados obtenidos en relación con la evaluación de la precisión de traducción de las herramientas de TA con respecto al significado, las herramientas de TA pueden considerarse satisfactorias y bastante fiables en el ámbito de la gastronomía peruana. Según los resultados del estudio, el procedimiento de traducción más frecuentemente utilizado para las unidades léxicas en el campo de la gastronomía peruana es el préstamo, es decir, dejar la unidad léxica de la lengua de partida en la lengua de llegada. En el contexto del análisis, la herramienta de TA Deepl, que en raras ocasiones tradujo la unidad léxica de forma incorrecta o no la tradujo en absoluto, puede considerarse la herramienta de TA más adecuada entre las herramientas de TA mencionadas. Aunque, como ya se ha mencionado en la parte teórica, los sistemas neuronales, utilizados por la herramienta de TA Deepl, todavía están en las etapas iniciales de desarrollo, pero ya están logrando los mejores resultados. Con la mayor probabilidad, con el tiempo, las traducciones realizadas por herramientas de TA basadas en sistemas neuronales e inteligencia artificial serán impecables y casi idénticas a las traducciones realizadas por humanos.

Bibliografické zdroje

- Adobocusqueno Inkayniperutours [online]. 2022 [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: <https://www.inkayniperutours.com/blog/es/adobo-cusqueno/>
- Aguaditodepollo. Perudelicias [online]. 2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://perudelicias.com/aguadito-de-pollo/>
- Aguaymantosour. Comidasperuanas [online]. 2023 [cit. 2023-02-02]. Dostupné z: <https://comidasperuanas.net/aguaymanto-sour/>
- Ajidehuevos. Unarecetaperuana [online]. 2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://www.unarecetaperuana.com/aji-de-huevos-comidas-peruanas/>
- Alfajoresperuanos. Comida-peruana [online]. 2022 [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: <https://www.comida-peruana.com/recetas/postres/alfajores-peruanos/>
- *Antologie teorie odborného překladu: (výběr z prací českých a slovenských autorů)*. 3., aktualiz. a dopl. vyd., Na OU 2. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, Filozofická fakulta, 2010. ISBN 978-80-7368-801-1.
- Arrozconchancho. Cookpad [online]. 2022 [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: <https://cookpad.com/pe/recetas/15540041-arroz-con-chancho-cerdo/>
- Arrozconlecheperuano. Comidasperuanas [online]. 2022 [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: <https://comidasperuanas.net/arroz-con-leche-peruano/>
- Arrozconpatonorteno. Infobae [online]. 2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://www.infobae.com/america/peru/2022/03/19/arroz-con-pato-norteno-aprende-a-preparar-esta-receta-peruana/>
- Arrozchaufadepollo. Cravingsjournal [online]. 2022 [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: <https://es.cravingsjournal.com/arroz-chaufa-de-pollo/>
- BAUER, Regina. *Linguistische Evaluation maschineller Übersetzungssysteme*. Books On Demand, 2002. ISBN 978-3831145287.
- Bistecpobre. Buenazo [online]. 2022 [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: <https://buenazo.pe/recetas/platos-de-fondo/bistec-pobre-receta-paso-paso-775/>
- BOJAR, Ondřej. *Čeština a strojový překlad: strojový překlad našincům, naši strojovému překladu*. [Praha]: Ústav formální a aplikované lingvistiky, c2012. Studies in computational and theoretical linguistics. ISBN 978-80-904571-4-0.
- Budindepapanperuano. Recetaland [online]. 2022 [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: <https://recetaland.com/budin-de-pan-peruano/>
- Caignarellena. Peru [online]. 2022 [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: <https://peru.info/es-pe/gastronomia/noticias/2/12/caigua-rellena---sabias-que-este-plato-tiene-su-origen-en-la-cultura-mochica-/>
- Camotilloperuano. Comidasperuanas [online]. 2022 [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: <https://comidasperuanas.net/camotillo-peruano/>
- Canchitas. Emiliodeik [online]. 2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://www.emiliodeik.cl/receta/canchitas/>
- Caucau. Koketo [online]. 2022 [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: <https://koketo.es/cau-cau/>
- Causalimena. Ilcb [online]. 2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: https://www.ilcb.edu.pe/blog-detalle/causa_limena/
- Cocasour. Yanuq [online]. 2023 [cit. 2023-02-02]. Dostupné z: https://www.yanuq.com/Articulos_Publicados/coca_sour.htm
- Cocteldealgarrobina. Ferianativa [online]. 2023 [cit. 2023-02-02]. Dostupné z: <https://ferianativa.com/blog/recetas/coctel-de-algarrobina-la-mejor-receta/>
- Corpus de Referencia del Español Actual. Crea [online]. 2023 [cit. 2023-03-27]. Dostupné z: <https://apps2.rae.es/CREA/view/inicioExterno.view>
- Cremadechoclo. Comeperuano [online]. 2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://www.comeperuano.pe/receta-crema-de-choclo/>

- Cronista. Cronista [online]. 2023 [cit. 2023-02-02]. Dostupné z: <https://www.cronista.com/apertura/empresas/la-increible-historia-de-inca-kola-la-gaseosa-peruana-de-culto-que-le-gano-a-coca-cola-y-la-obligo-a-pagar-millones>
- Cusquena. Cusquena [online]. 2023 [cit. 2023-02-02]. Dostupné z: <https://www.cusquena.com/>
- Cuyfrito. Comidasperuanas [online]. 2022 [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: <https://comidasperuanas.net/cuy-frito/>
- ČERNÝ, Jiří. Španělsko-český slovník amerikanismů: *Diccionario de americanismos español-checo*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2018. ISBN 978-80-244-5371-2.
- Deepl. Deepl [online]. 2023 [cit. 2023-01-27]. Dostupné z: <https://www.deepl.com/translator>
- Diccionario de la lengua española. RAE [online]. 2023 [cit. 2023-03-27]. Dostupné z: <https://dle.rae.es/>
- Elescribano. Lpderecho [online]. 2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://lpderecho.pe/el-escribano-plato-juridico-arequipa/>
- Elpisco. Conapisco [online]. 2023 [cit. 2023-02-02]. Dostupné z: <https://conapisco.org.pe/el-pisco.html>
- Elsecretodelapizzaenconosuhistoria. Cienradios [online]. 2023 [cit. 2023-02-02]. Dostupné z: <https://miafm.cienradios.com/el-secreto-de-la-pizza-en-cono-su-historia-y-la-receta-para-hacer-en-casa>
- Ensaladadepallares. Comidasperuanas [online]. 2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://comidasperuanas.net/ensalada-de-pallares/>
- Ensaladadepalta. Comidasperuanas [online]. 2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://comidasperuanas.net/ensalada-de-palta/>
- Escabehepollo. Buenazo [online]. 2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://buenazo.pe/recetas/platos-de-fondo/escabeche-pollo-receta-150/>
- E-translation. Europa [online]. 2022 [cit. 2022-03-25]. Dostupné z: <https://cor.europa.eu/cs/engage/Pages/e-translation.aspx>
- Evropská komise v ČR, 2020, *Jeronymovy dny 2020*, YouTube video. [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=HVJqkvgcWds&t=3700s>
- FISCHER, Martin B. Plaza postdamer - ida y vuelta. Topónimos alemanes en la prensa española. In: BRAVO UTRERA, Sonia a Rosario GARCÍA LÓPEZ. *Estudios de traducción: problemas y perspectivas*. Servicio de Publicaciones y Difusión Científica de la Universidad de la ULPGC, 2006, s. 227-241. ISBN 978-8496718272.
- Flandecoco. Laylita [online]. 2022 [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: <https://www.laylita.com/recetas/flan-de-coco-con-caramelo-de-naranja>
- Flickr. Flickr [online]. 2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://www.flickr.com/photos/marcosg/3878683065/>
- Frejolada. Comidaperuana [online]. 2022 [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: <https://comidaperuana.link/frejolada/>
- Fritotrujillano. Comida-peruana [online]. 2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://www.comida-peruana.com/recetas/plato-principal/frito-trujillano/>
- Gastonacuriyosusrestaurantes. Absolutviajes [online]. 2023 [cit. 2023-02-02]. Dostupné z: <https://www.absolutviajes.com/peru/gaston-acurio-y-sus-restaurantes-de-lima/>
- Gastronomiaperuana. Diariocorreo [online]. 2022 [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: <https://diariocorreo.pe/peru/gastronomia-peruana-sera-reconocida-como-patrimonio-de-las-americas-539530/?outputType=amp/>
- Google Translate. Google Translate [online]. 2023 [cit. 2023-01-27]. Dostupné z: <https://translate.google.cz/?hl=cs>

- HURTADO ALBIR, Amparo. *Estudis sobre la traducció*. Universidad de Granada, 1994. ISBN 84-8021-041-9.
- Champu. Comidasperuanas [online]. 2022 [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: <https://comidasperuanas.net/champu/>
- Chanfainita. Comida-peruana [online]. 2022 [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: <https://www.comida-peruana.com/recetas/plato-principal/chanfainita/>
- Charquican. Lanacion [online]. 2022 [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: <https://www.lanacion.com.ar/recetas/platos-de-comida-principal/charquican-cuyano-nid10082021/>
- Chicharrondecerdo. Unareceta [online]. 2022 [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: <https://unareceta.com/chicharron-de-cerdo-peruano/>
- Chilcanodepescado. Comida-peruana [online]. 2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://www.comida-peruana.com/recetas/sopas/chilcano-de-pescado/>
- Chirimpico. EnPeru [online]. 2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://www.enperu.org/gastronomia/chirimpico/>
- Chocloconqueso. Cuzcoeats [online]. 2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://cuzcoeats.com/es/choclo-con-queso-el-manjar-de-los-incas/>
- Choritosalachalaca. Comidasperuanas [online]. 2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://comidasperuanas.net/choritos-a-la-chalaca/>
- Chunocolalawachuno. Enperu [online]. 2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://www.enperu.org/gastronomia/chuno-cola-lawa-chuno/>
- Churros. Comidasperuanas [online]. 2022 [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: <https://comidasperuanas.net/churros/>
- Jaleadepescado. Directoalpadar [online]. 2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://www.directoalpadar.com/recetas-de-pescados-y-mariscos/jalea-de-pescado-receta-peruana/>
- KNITTLOVÁ, Dagmar, GRYGOVÁ, Bronislava a ZEHNALOVÁ, Jitka. *Překlad a překládání*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta, 2010. ISBN 978-80-244-2428-6.
- KRÁLOVÁ-KULLOVÁ, Jana. *¿Fiesta!: španělština pro střední a jazykové školy*. Plzeň: Fraus, 2003. ISBN 80-7238-214-4.
- Lahistoriadetamal. Infobae [online]. 2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://www.infobae.com/america/peru/2022/09/30/la-historia-del-tamal-uno-de-los-acompanantes-preferidos-en-los-desayunos-peruanos/>
- Lascomidasperuanas. Lascomidasperuanas [online]. 2023 [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: <https://lascomidasperuanas.com/receta-de-cocadas-peruanas/>
- Lasopawantan. Chifaperuanomadrid [online]. 2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://chifaperuanomadrid.com/la-sopa-wantan-una-delicia-bien-sustanciosa/>
- Lenguadoopescadoalachorrillana. Joseantonio [online]. 2022 [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: <https://www.joseantonio.com.pe/carta/lenguado-o-pescado-a-la-chorrillana/>
- Lingea. Lingea [online]. 2023 [cit. 2023-01-27]. Dostupné z: <https://prekladac.lingea.cz/>
- LOCKE, William N. a Donald BOOTH, A. *Machine Translation of Languages*. The MIT Press, 1955. ISBN 9780262120029.
- Machupicchucoctel. Boletomachupicchu [online]. 2023 [cit. 2023-02-02]. Dostupné z: <https://www.boletomachupicchu.com/machu-picchu-coctel-ingredientes-preparacion/>
- Microsoft Bing Translator. Microsoft Bing Translator [online]. 2023 [cit. 2023-01-27]. Dostupné z: <https://www.bing.com/translator>
- Microsoft. Microsoft [online]. 2022 [cit. 2022-03-10]. Dostupné z: <https://www.microsoft.com/cs-cz/microsoft-365/word?activetab=tabs%3afaqheaderregion3>

- Milanesadepollo. Ceciliatupac [online]. 2022 [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: <https://www.ceciliatupac.com/post/milanesa-de-pollo/>
- Munipadreadad. Munipadreadad [online]. 2022 [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: http://www.munipadreadad.gob.pe/index.php?option=com_content&view=article&id=82&Itemid=103/
- MyMemory translate. *MyMemory translate* [online]. 2023 [cit. 2023-01-27]. Dostupné z: <https://mymemory.translated.net/>
- Ocopa. Tvcocina [online]. 2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://tvcocina.com/recetas/que-es-la-ocopa-arequipena-y-como-cocinarla-receta-facil/>
- Tyflokabinet. *Tyflokabinet* [online]. 2008 [cit. 2022-03-14]. Dostupné z: http://www.tyflokabinet-cb.cz/dokumenty/graficke_editory.pdf
- Olloquitoconpollo. Ceciliatupac [online]. 2022 [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: <https://www.ceciliatupac.com/post/olloquito-con-pollo/>
- Paltarellenaconatun. Comidaperuanaweb [online]. 2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://comidaperuanaweb.org/receta/palta-rellena-con-atun/>
- Parihuella. Recetasderechupete [online]. 2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://www.recetasderechupete.com/parihuella-sopa-de-pescado-y-marisco-peruana/23671/>
- Pastelillosdeyuca. Lascomidasperuanas [online]. 2022 [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: <https://unarecetadecocina.com/pastelillos-de-yuca/>
- Patasca. Comidaperuana [online]. 2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://www.comida-peruana.com/recetas/sopas/patasca/>
- Perasalvinotinto. Cravingsjournal [online]. 2022 [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: <https://es.cravingsjournal.com/peras-al-vino-tinto/>
- Perulibre. Piscosotelo [online]. 2023 [cit. 2023-02-02]. Dostupné z: <https://piscosotelo.com/peru-libre-receta/>
- Pescadoapanado. Recetaespecial [online]. 2022 [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: <https://www.recetaespecial.com/receta/Sencilla-y-rica-receta-de-pescado-apanado/>
- Piedelimon. Comidastipicasperuanas [online]. 2022 [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: <https://www.comidastipicasperuanas.com/receta-de-pie-de-limon>
- Piscopolitan. Buenazo [online]. 2023 [cit. 2023-02-02]. Dostupné z: <https://buenazo.pe/recetas/cocteles-y-bebidas/piscopolitan-receta216>
- Preparacausadeatun. Infobae [online]. 2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://www.infobae.com/america/peru/2022/03/04/prepara-causa-de-atun-con-esta-deliciosa-receta-peruana/>
- Pulpoalolivo. WelcometoMadrid [online]. 2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://www.welcometomadrid.net/publis/pulpo-al-olivo-gastronomia-peruana/>
- Recetadeempanadasdepollo. Recetasgratis [online]. 2022 [cit. 2023-02-02]. Dostupné z: <https://www.recetasgratis.net/receta-de-empanadas-de-pollo-caseras-36394.html/>
- Sanguchedepescado. Delfaroalpuerto [online]. 2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://delfaroalpuerto.cl/2021/11/12/sanguche-de-pescado/>
- SEGHIRI, Miriam a María Teresa ORTEGO-ANTÓN. La traducción automática de locuciones nominales del español al inglés: A pain in the neck? Noun Idioms and Machine Translation from Spanish into English: A Pain in the Neck. In: CARRASCO BENGOA, Cristina, María CANTARERO MUÑOZ a Coral DIEZ CARBAJO. *Traducción y sostenibilidad cultural: sustrato, fundamentos y aplicaciones*. Ediciones Universidad de Salamanca, 2019, s. 331-342. ISBN 978-84-1311-056-1.
- Solterito. Infobae [online]. 2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://www.infobae.com/america/peru/2022/09/22/solterito-el-plato-que-destila-frescura-que-nacio-en-el-corazon-de-arequipa/>

- Sopadequinoa. Pcrm [online]. 2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://www.pcrm.org/es/recetas/sopa-de-quinoa/>
- Sopadetrigo. Comidasperuanas [online]. 2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://comidasperuanas.net/sopa-de-trigo/>
- Sudadodechita. Puertovelero [online]. 2022 [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: <https://puertovelero.net/product/sudado-de-chita/>
- Sudadodemariscos. Deliciaperuana [online]. 2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <http://deliciaperuana.blogspot.com/p/sudado-de-mariscos.html/>
- Suspirolimena. Cravingsjournal [online]. 2022 [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: <https://es.cravingsjournal.com/suspiro-limena/>
- SVOBODA, Tomáš. Hodnocení kvality strojového překladu s případovou studií k překladu ve směru de–cs při využití veřejně dostupných překladačů. In: ZEHNALOVÁ, Jitka. *Kvalita a hodnocení překladu: modely a aplikace*. V Olomouci: Univerzita Palackého: Olomouc modern language monographs, 2015, s. 245-272. ISBN 978-80-244-4792-6.
- Systranet překladač. *Systranet překladač* [online]. 2023 [cit. 2023-01-27]. Dostupné z: <https://www.systran.net/en/translate/>
- Tacacho. Comida-peruana [online]. 2022 [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: <https://www.comida-peruana.com/recetas/entradas/tacacho/>
- Tamalitosdemaíz. Gobierno [online]. 2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://www.gob.mx/agricultura/tabasco/articulos/tamalitos-de-maiz-nuevo-deliciosos?idiom=es/>
- Taus. *Taus* [online]. 2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://evaluation.taus.net/resources/guidelines/post-editing/machine-translation-post-editing-guidelines>
- Timpusca. Lacomidadehoy [online]. 2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://lacomidadehoy.com/timpusca-de-pera-receta-tradicional-de-tiabaya/>
- Torrejasdechoclo. Recetasgratis [online]. 2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://www.recetasgratis.net/receta-de-torrejas-de-choclo-75603.html/>
- Torrejasdeplatano. Recetasgratis [online]. 2022 [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: <https://www.recetasgratis.net/receta-de-torrejas-de-platano-58665.html/>
- Tripadvisor. Tripadvisor [online]. 2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: https://www.tripadvisor.es/LocationPhotoDirectLink-g294314-d1381283-i389136844-Chicha_por_Gaston_Acurio-Cusco_Cusco_Region.html/
- Turrondchocolate. Perudelicias [online]. 2022 [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: <https://perudelicias.com/turron-de-chocolate/>
- Unarecetadecocina. Lascomidasperuanas [online]. 2022 [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: <https://unarecetadecocina.com/pastelillos-de-yuca/>
- WILSS, Wolfram. *The science of translation: problems and methods*. Tübingen: G. Narr, 1982. Tübinger Beiträge zur Linguistik. ISBN 978-3878089759.
- Yuquitasfritas. Recetasgratis [online]. 2022 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://www.recetasgratis.net/receta-de-yuquitas-fritas-75582.html/>
- ZEHNALOVÁ, Jitka. *Kvalita a hodnocení překladu: modely a aplikace*. V Olomouci: Univerzita Palackého, 2015. Olomouc modern language monographs. ISBN 978-80-244-4792-6.